ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ἡ Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 16 ΜΑΡΤΙΟΥ 1952
ΕΤΟΣ Γ'. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 54 (6)

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμῶν, Τραπεζῶν, Ἑταιρειῶν, Δήμων Δρ. 100.000
Κοινότητες καὶ Σχολεῖα .... » 50.000

Παιδιὰ Παιδοπόλεων καὶ συμμοριόπληκτα: 10.000 δρ. τὸ χρόνο. Ἄπορα παιδιά: Ἕνα χρόνο 15.000. Ἑξάμηνη 10.000. Τὰ εὔπορα. Ἕνα χρόνο: 25.000. Ἑξάμηνη 15.000.

Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 10 ἢ Λίραι 4.

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ 2000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φραγκ. Μαλατέστας, Μενελάου 9, Ἀθῆναι

Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ

Α'.

Εἶναι γλυκειὰ τῆς ἄνοιξης ἡμέρα.
Ὁ οὐρανὸς χαρούμενος γελάει
Πετοῦν τὰ χελιδόνια στὸν ἀέρα...
Καὶ μόν' ἡ γῆ ἀστράφτει καὶ βροντάει.
Χρυσᾶ κιουστέκια, πάλλαις, καρυοφύλλια
Στὸν ἥλιο τ' Ἀπριλιοῦ φεγγοβολοῦν
Καὶ βρόντους μὲ τὰ πέτρινά τους χείλια
Οἱ βράχοι κι' οἱ σπηλιὲς ἀντιλαλοῦν.

Πενῆντα παλληκάρια ἕνα κι' ἕνα,
Ποὺ λὲς θεριὰ μανάδες τὰ γεννοῦνε,
Στὴ ράχη τοῦ βουνοῦ ταμπουρωμένα
Μὲ πεντακόσους Τούρκους πολεμοῦνε.
Ἀλάθευτο μέσ' στῶν ἐχθρῶν τὰ πλήθη
Τὸ βόλι τους πετᾶ κρυφὰ - κρυφὰ
Καὶ αἷμ' ἀπ' τῶν τυράννων της τὰ στήθη
Ἡ σκλάβα γῆ ἀχόρταγη ρουφᾶ.

Αἷμα ρουφᾶ! Ἂς τρέμουν οἱ Σουλτάνοι.
Αὐτὸ τὸ αἷμα μέσ' στὴ γῆ στοιχειώνει
Κ' ἕνας σωρὸς παιδιὰ καὶ καπετάνοι
Γεννιοῦντ' ἀπ' τὸ χῶμα ποὺ 'ματώνει.
Πιὲ νὰ χορτάσης, γῆ τυραννισμένη!
Ἂς κοκκινήση Ρούμελη, Μωριᾶς,
Μόνο στὸ αἷμα ριζωμένο βγαίνει
Τ' ἀμάραντο δεντρὶ τῆς λευτεριᾶς.

Β'.

Φωναίς, βοή, κατάρες δὲν τρομάζουν
Τοῦ γερω - καπετάνιου τὰ ξεφτάρια.
Αὐτοὶ σκυφτοὶ σωπαίνουν καὶ φωνάζουν
Τὰ καρυοφίλια στὰ γερά τους χέρια.
Μόνο προσμένουν μὲ κρυφὸ καμάρι,
Καθὼς προσμέν' ἡ νύφη τὸ χορό,
Πότε θὰ πέσουν πλειὰ μὲ τὸ χαντζάρι
Στῶν Τούρκων τὸν ἀπέραντο σωρό.

«— Αἴ καπετάνιε, 'πέρασεν ἡ ὥρα,
Μουδιάσαμε στὸ χῶμα καθισμένοι.
Πρόσταξε πλειὰ νὰ τοὺς ριχτοῦμε τώρα,
Καὶ οὔτε ἕνας ζωντανὸς δὲν μένει!».
Ἔτσι μιλεῖ στοῦ Γέροντα τὸ πλάϊ
Παλληκαράκι πρῶτο στὴ καρδιά,
Κι' ὁ Γέροντας τὴν κάπα του πετάει:
«Ἐμπρὸς λοιπόν! ἀπάνω τους, παιδιά».

Καθὼς ὅταν χωριὸ σεισμὸς ταράζη,
Καὶ τοίχους ὑψηλοὺς ξεθεμελιώνει,
Καὶ πέφτουνε οἱ πέτρες 'σὰν χαλάζι,
Τὰ πόδια ἡ τρομάρα τὰ φτερώνει,
Καὶ ὁ καθείς, χωρὶς νὰ συλλογιέται
Τοὺς ἄλλους, τρέχει μόνον νὰ σωθῆ,
Ἔτσι τῶν Τούρκων ὁ σωρὸς σκορπιέται
Στ' ἀστραφτερὸ τῆς κλεφτουριᾶς σπαθί.

Πρῶτο τ' ὁλόξανθό μας παλληκάρι
Ὅλο φωτιὰ πηδᾶ μέσ' στὰ κοτρώνια
Παίζει στὸ χέρι τὸ σπαθὶ μὲ χάρι
Κι' ὅπου χτυπᾶ, χτυπᾶ μὲ καταφρόνια.
Μὰ εἶναι μαύρη ἡ μοῖρα του γραμμένη.
Κάποιος Ἀράπης φεύγοντας γυρνᾶ
Κι' ἡ τουφεκιά του 'σὰν φαρμακωμένη
Τὰ στήθη τοῦ παλληκαριοῦ περνᾶ.

Ὁλόχλωμο 'σωριάστηκε στὸ χῶμα...
Τ' ἀδέρφια ὅλα σκύφτουν στὴν πληγή του,
Μ' αὐτὸ σιγὰ τὰ διώχνει, κι' ἀπ' τὸ στόμα
Βγαίνει γλυκειὰ σβυσμένη ἡ φωνή του...
«— Τῆς Ρούμελης τὴν κόρη λαβωμένη
Ἂς μὴν ἀγγίξη χέρι ἀνδρικὸ
Ἔζησ' ὡς τώρα κόρη καὶ πεθαίνει
Μὲ στῆθος καὶ κορμὶ παρθενικό.

Ἀδέρφια, ποὺ μὲ εἴχατ' ἀδερφό σας,
Γιὰ νὰ μὴν πάω σκλάβα μέσ' στὴν Πόλι
Ντύθηκ' ἀντρίκια κι' ἦρθα στὸ πλευρό σας,
Ἂν πέσω, νὰ πέσω ἀπὸ βόλι,
Τὸ μυστικό μου πλειὰ νὰ τὸ κρατήσω
Δὲν μ' ὠφελεῖ μοῦ φεύγει ἡ ψυχή...
Συντρόφια μου καλά, θὰ σᾶς ἀφήσω!
Πατρίδα, ἄχ Πατρίδα μου φτωχή!».

Ἀπὸ τὸν ἥλιο ὅπου ἀντικρύ της
Ὁλόχρυσος κατέβαινε στὴ δύση
Κι' ἤρχονταν θλιμμένος στὴ γιορτή της
Γιὰ ὕστερη φορὰ νὰ τὴ φιλήση
Ἀχτῖνες λευθεριᾶς στεφανωμένη,
Μὲ τὸ ξανθὸ τῆς 'μέρας δειλινό,
Ἐπέταξ' ἡ ψυχή της ἁγιασμένη
Κ' ἔγιν' ἀστέρι ἐκεῖ στὸ οὐρανό.

Ἐκεῖνοι ποὺ μέσ' στῆς φωτιᾶς τὴ ζάλη
Τέσες ζωὲς 'σὰν στάχυα τὶς θερίζουν,
Μὲ ξέσκεπο κι' ὁλόσκυφτο κεφάλι
Στὴν πεθαμένη γύρω γονατίζουν.
Αὐτοὶ ποὺ μὲ τὸ θάνατο γελοῦνε.
Πώχουν στὰ στήθη λιονταριῶν καρδιά,
Ἐνῶ τ' ὠχρό της μέτωπο φιλοῦνε
Δακρύζουνε καὶ κλαῖνε σὰν παιδιά.

Μὰ ἡ φωνὴ τοῦ καπετάνου κράζει·
«— Παιδιά, γονατισμένα ὁρκισθῆτε,
Τὸ αἷμα π' ἀπ' τὰ χείλη της σταλάζει
Μὲ αἷμα τουρκικὸ νὰ πληρωθῆτε!
Ἂς κονισθῆ στ' ἀκούραστό σας χέρι
Κι' ἂς λάμψη διψασμένο γιὰ σφαγὴ
Τῆς λευτεριᾶς τὸ δίκωπο μαχαῖρι
Στῆς σκλαβωμένης Ρούμελης τὴ γῆ!

Μὰ πρῶτ' ἀνοίξτε μνῆμα γιὰ νὰ πάρη
Καὶ νὰ φυλάξη ἡ γῆ στὴν ἀγκαλιά της
Μὲ μάνας περηφάνεια καὶ καμάρι
Τὴν πιὸ ἀνδρειωμένη ἐμμορφιά της.
Κι' ἀγκαλιαστὰ τὸ χῶμα της ἂς βγάνη
Δαφνοῦλα καὶ κλωνάρι λυγαριᾶς.
Τὸ ἕν' ἀγάπη κ' ἐμμορφιᾶς βοτάνι
Τ' ἄλλο πικρὸ δεντρὶ παλληκαριᾶς.

Γ'.

Πολὺ βαθειὰ ἐσκάφτηκε τὸ χῶμα
Καὶ στὰ χρυσᾶ τὰ ροῦχα του ντυμένο
Κατέβηκε τῆς λυγερῆς τὸ σῶμα
Λεβέντικο, 'σὰν νᾆταν κοιμισμένο.
Κ' ἐκλείσθηκε ἡ γῆ. Οὔτε λιθάρι,
Οὔτε σταυρὸς τῆς εἶχε χαρισθῆ,
Μήπως σκοντάψη τούρκικο ποδάρι
Κ' ἡ ἥσυχη φωλιά της γνωρισθῆ.

. . . .

Σιγά, σιγὰ μὲ τὴ χλωμή του χάρι
Ἀπ, τοῦ βουνοῦ τὴ μαύρη ράχη βγαίνει
Ὁλόφωτο τ' Ἀπρίλη τὸ φεγγάρι
Καὶ μὲ τὸ φῶς τὴ γῆ τῆς μάχης ραίνει...
Τῆς Ρούμελης ἡ κόρη στὰ ψηλά της
Κοιμᾶται καὶ στὴν τόση ἐρημιὰ
Ἔχει τριγύρω μόνη συντροφιά της
Διακόσων τῶν Τούρκων ἄθαφτα κορμιά!

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΛΥΤΡΩΜΟΣ...

I

Περνοῦν βαριανασαίνοντας τὰ ἔρημα τὰ (χρόνια,
σὰν τὸ ἀργὸ τὸ πέταγμα τῶν κουρασμένων (γλάρων,
λειώνουν καὶ ξανανθίζουνε στὶς ψηλοράχες (χιόνια,
καὶ πάνωθέ μας πάντοτε ἡ πνοὴ τῶν Γιανι-(τσάρων...

Τὰ καρπερὰ χωράφια μας τἄπνιξαν τὰ (ἀγκάθια
καὶ τ' ἄσπρα περιστέρια μας δὲ γίνονται (ζευγάρι.
Ἄχ! τὴ φτωχή μας τὴ καρδιὰ βαρύνανε τὰ (πάθια.
— Σκούζουνε καὶ φρυάζουνε τριγύρα Για-(νιτσάροι...

Τὰ πλούσια περιβόλια μας, ἐγέμισαν τσουκ-(νίδες
καὶ τὰ μικρά μας στὴν αὐλὴ πάψανε νὰ (γελοῦνε.
Μέσ' τὴ φτωχή μας τὴν καρδιὰ ξεφτίσαν οἱ (ἐλπίδες
— ἀλλοίμονο! — Γιανίτσαροι πάντα θὰ (ἀλυχτοῦνε...

II

Πέραθ' ἀγροίκησα ἀχό, χτυπᾶ κάποια καμ-(πάνα!
Τάχατες Πάσχα ἔφτασε; Πέφτουν καὶ κα-(ρυφίλια!
Βγάλε ἀπ' τὸ σεντούκι σου καὶ τὸ δικό μου (μάνα,
νὰ πᾶ νὰ δῶ τί γίνεται, τὶ μ' ἔφαγε ἡ ζή-(λεια!...

III

Οἱ ἀκρορράχες βρόντησαν! Ξαστράψαν για-(ταγάνια
καὶ τὸ ἀγέρι μήνυσε: Ἕλληνες σηκωθῆτε!
Τρανὴ λαμπάδα ἄναψε κι' ἡ φλόγα στὰ οὐ-(ράνια!
Ραγιάδες ὄχ' ἄλλη φορά! Παῖδες Ἑλλή-(νων ἴτε!...

ΑΛΚΗΣ ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ὁ παπποὺς καὶ τὰ τρία του ἐγγόνια μόλις εἶχαν γυρίσει ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, ὅπου παρακολούθησαν τὴν ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου ἀποδείπνου μὲ ἐκεῖνο τὸ περίφημο τὸ «Ἄσπιλε, ἀμόλυντε, ἄφθορε, ἄχραντε, ἁγνή, Παρθένε, θεόνυμφε Δέσποινα».

Στὸ δρόμο τους, ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ στὸ σπίτι, ἦταν ὅλοι τους, βυθισμένοι στὶς σκέψεις τους, λὲς καὶ καθένας τους περπατοῦσε μόνος χωρὶς τῶν ἄλλων τριῶν τὴ συντροφιά.

Σὰν ἔφθασαν στὸ σπίτι τράβηξαν ὅλοι τους, στὸ δωμάτιο τοῦ παπποῦ, καὶ πῆραν καὶ οἱ τέσσαρες τὶς συνηθισμένες θέσεις τους. Ἦταν ὅλοι τους ἀμίλητοι κι' ἔμειναν ἔτσι σκεπτικοί, λὲς καὶ κανένας δὲν σκεφτόταν νὰ διακόψη τοὺς μυστικοὺς στοχασμούς τους...

Μὰ τὴ σιωπὴ τὴ διάκοψε σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ ἴδιος ὁ παπποῦς:

— Αἰσθάνομαι — εἶπε — ἀπόψε τὸν ἑαυτό μου πιὸ ἐλαφρό, πιὸ γαληνεμένο. Ἔπειτα ἀπὸ κείνη τὴν ὄμορφη ἀκολουθία στὴ φτωχική μας ἐκκλησία, λὲς κι' ἦρθα σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸ Θεὸ κι' ἔνοιωσα ὅλο τὸ μεγαλεῖο του...

— Τὸ ἴδιο κι' ἐγώ, εἶπε ὁ Γιῶργος. Αὐτὸ ἀκριβῶς σκεφτόμουνα, παπποῦ, στὸ δρόμο ποὺ γυρίζαμε. Καὶ τί νὰ σοῦ πῶ, θυμήθηκα ἀκριβῶς κάτι ὄμορφους στίχους, ποὺ εἶχα διαβάσει σὲ κάποιο ἀναγνωστικό.

— Τοὺς ξέρω, εἶπε ὁ Κωστάκης, αὐτοὺς τοὺς στίχους γιατὶ κι' ἐγὼ τοὺς θυμήθηκα στὸ δρόμο ποὺ 'ρχόμαστε...

— Νὰ σᾶς τοὺς πῶ ἐγὼ διάκοψε ἡ Τασία ποὺ κι' αὐτὴ τὰ ἴδια σκεφτόταν:

— Πές τους εἶπε ὁ παπποῦς.

Καὶ ἡ Τασία ἄρχισε νὰ ἀπαγγέλη ἁπλά, ὄμορφα, ζωγραφίζοντας μὲ πολὺ αἴσθημα τὴν κάθε λέξη:

Στὸ χωριό μας ποὺ δὲν εἶναι κι' ὀμορφό-
(τερο στὴν πλάση,
μᾶς ἀφῆκαν οἱ γονιοί μας, μιὰ γερόντισ-
(σα ἐκκλησιά,
Δὲν τῆς ἔχουμε στημένο μαρμαρένιο εἰκο-
(νοστάσι
Τὰ καντήλια της δὲν εἶναι κρουσταλλένια
(καὶ χρυσᾶ.
Φτωχικὰ ντυμένους ἔχει καὶ τοὺς γέρους
(της παπάδες,
ταπεινοὶ κι' οἱ δυό της ψάλτες εἶν' ἀλη-
(θεια ἐργατικοί,
στὰ μανάλια της μεγάλες δὲν ἀνάβουνε
(λαμπάδες,
Τὸν ἀφέντη Ἄη - Δημήτρη τὸ μικρὸ κεράκι
(ἀρκεῖ...
Κι' ὅμως στὸ μικρό της χῶρο π' ὅλους
(κι' ὅλες δὲν μᾶς πιάνει
τοῦ Θεοῦ τὸ μεγαλεῖο τὸ αἰσθανόμαστε
(τρανό
πουθενὰ πιὸ μυρωμένο δὲν καπνίζει τὸ
(λιβάνι
πουθενὰ τὸ καντηλάκι δὲν σπιθᾶ πιὸ φω-
(τεινό...

— Ἀκριβῶς εἶπε ὁ παπποὺς... Στὴ φτωχική μας ἐκκλησοῦλα μὲ τὴν προσευχὴ μας ποὺ βγαίνει μέσα ἀπὸ τὴν ψυχή μας, αἰσθανόμαστε πολὺ τρανὸ τοῦ Θεοῦ τὸ μεγαλεῖο. Καὶ οἱ εὐχές μας οἱ εὐχαριστήριες φτάνουν εὐπρόσδεκτες στὸ Θεό!

— Καὶ μέσα στὴν ἐκκλησιὰ καὶ στὸ δρόμο ποὺ γύριζα παπποῦ, λὲς κι' εἶχα πιάσει κουβέντα μὲ τὸ Θεό. Ἔτσι νοερὰ καὶ σιωπηλά, τοῦ εἶχα ἀνοίξει τὴν καρδιά μου, καὶ τοῦ ἔλεγα τοὺς καϋμούς μου, τὶς λύπες μου, τοὺς πόθους μου... Καὶ λὲς καὶ μοῦ ἀπαντοῦσε κι' ἐκεῖνος ὁ Πανάγαθος ἐνθαρρυντικὰ μ' ἐκείνη τὴν ἄφθαστη καλωσύνη του ποὺ μὲ γέμιζε χαρὰ κι' εὐδαιμονία... Βγαίνοντας ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, θαρρεῖς παπποῦ, πὼς ὤπλιζα τὸν ἑαυτό μου μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ μὴν κάνω ποτὲ τὸ κακό. Νὰ μὴν μολύνω τὴν ψυχή μου μὲ πράξεις ποὺ θὰ μ' ἔκαναν νὰ σταθῶ ντροπιασμένος μπροστὰ στὸν ἴδιο μου τὸν ἑαυτό...

— Νοιώθω μεγάλη χαρά, παρατήρησε ὁ παπποῦς, ποὺ βλέπω πόσο ἐπηρέασε ἀπόψε τὸ χαρακτῆρα σου Γιῶργο ἡ προσευχή μας στὴν καλή μας ἐκκλησία. Εἶναι μεγάλη ἡ δύναμη τῆς προσευχῆς. Μ' αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος ἔρχεται σ' ἐπαφὴ μὲ τὸ Θεὸ καὶ νοιώθει τὸ μεγαλεῖο του!

— Ἀλήθεια, παπποῦ, ρώτησε ὁ Γιῶργος, οἱ ἀρχαῖοι εἶχαν τὶς προσευχές τους;

— Καὶ βέβαια, εἶπε, ὁ παπποῦς!

Ὁ ἄνθρωπος, ἔνοιωθε πάντα τὴν ἀνάγκη τῆς προσευχῆς. Καὶ τότε ποὺ πίστευε σὲ θεοὺς ποὺ δὲν ὑπῆρχαν καὶ τότε ποὺ πίστευε σὲ θεοὺς ποὺ τοὺς ἔπλαθε μὲ τὴν φαντασία του, καὶ ὅταν ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεός, φανέρωσε τὸ μεγαλεῖο Του στοὺς ἀνθρώπους, ἡ προσευχὴ ἦταν μιὰ ἀνάγκη γιὰ τὸν ἀδύναμο ἄνθρωπο... Μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὼς ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἀπόκτησε συνείδηση τῆς ὑπάρξεώς του τὰ χέρια του ὑψώθηκαν αὐτόματα στὸν οὐρανὸ ἱκετευτικὰ καὶ εὐχαριστήρια...

— Καὶ πὼς προσευχόταν στὸ Θεὸ οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Εἶναι ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον, εἶπε, ὁ παπποὺς καὶ θὰ σᾶς τὸ πῶ ἀμέσως:

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πίστευαν πολὺ στὴ δύναμη τῆς προσευχῆς. Τόσο πολὺ μάλιστα, ποὺ τίποτα δὲν ἔκαναν χωρὶς νὰ προσευχηθοῦν. Δὲν ἄρχιζαν δουλειά, δὲν ξεκινοῦσαν γιὰ ταξίδι χωρὶς νὰ κάμουν τὴν προσευχή τους. Καὶ οἱ προσευχές τους εἶχαν διάφορα ὀνόματα: Εὐχαί, δεήσεις, ἱκεσίαι, λιταί, εὔγματα, αἰτήματα, εὐχαριστίαι, καὶ προσευχαί...

Καὶ οἱ προσευχὲς ἦταν, ὅπως καὶ σήμερα ἀτομικὲς καὶ ὁμαδικές. Καθένας προσευχόταν μόνος του ἢ μὲ ἄλλους μαζί.

Ἔτσι οἱ Ἀθηναῖοι ἔκαναν κοινὲς δεήσεις γιὰ τὴν εὐτυχία τῆς πόλεώς τους. Στὴν γιορτὴ τῶν Παναθηναίων, προσευχόταν ὁ κήρυκας γιὰ τὴν εὐτυχία τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Πλαταιέων. Οἱ Σπαρτιάτες ἔκαναν κοινὴ προσευχὴ γιὰ τὴν ὑγεία καὶ τὴ δόξα τους, καὶ παρακαλοῦσαν τοὺς θεούς τους νὰ τοὺς βοηθήσουν ὥστε νὰ ὑποφέρουν γενναῖα καὶ χωρὶς λύπη τὶς δυστυχίες καὶ τοὺς ὀνειδισμούς.

Ἰδιαίτερα ἔκαναν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δυὸ τουλάχιστον φορὲς τὴν ἡμέρα τὴν προσευχή τους. Τὸ πρωῒ στοὺς θεοὺς καὶ τὸ βράδυ στοὺς Ἥρωες καὶ τοὺς ἡμιθέους. Πολλοὶ ἔκαναν τὴν προσευχὴ τους τρεῖς φορές. Τὸ πρωῒ ἔκαναν τὴν προσευχή τους πρὸς τὸν ἥλιο. Καὶ βλέπανε πρὸς τὴν ἀνατολή. Τὸ μεσημέρι κύτταζαν πρὸς τὸ νότο καὶ τὸ βράδυ, ἄλλη προσευχή, βλέποντας πρὸς τὴ δύση.

Καὶ ὅταν ἡ προσευχή τους ἀπευθυνόταν πρὸς τοὺς οὐράνιους θεοὺς ὕψωναν τὰ χέρια τους πρὸς τὰ ἐπάνω. Ὅταν πρὸς τοὺς ὑποχθόνιους, κατέβαζαν τὰς χέρια τους πρὸς τὰ κάτω, ὅταν δὲ πρὸς τοὺς θαλασσίους κύτταζαν πρὸς τὴ θάλασσα!...

— Καὶ ὅταν διάκοψε ὁ Γιῶργος, ὁ Ἀχιλλέας—ὅπως μᾶς λέει ὁ Ὅμηρος—θέλησε νὰ προσευχηθῆ στὴ μητέρα του τὴ Θέτιδα γύρισε καὶ κύτταξε πρὸς τὸν «οἴνοπα πόντον» δηλαδὴ πρὸς τὴ θάλασσα...

— Μπράβο, Γιῶργο, εἶπε ὁ παπποῦς. Βλέπω μὲ χαρά μου πὼς δὲν σοῦ ξεφεύγει τίποτα!...

Ὅταν ἀκόμη οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πήγαιναν σὲ ναὸ ἢ σὲ βωμὸ γιὰ νὰ προσευχηθοῦν ἐστολίζοντο... Στὸ κεφάλι τους ἔβαζαν στεφάνια καὶ στὸ λαιμό τους περιδέραια... Καὶ κρατοῦσαν στὰ χέρια κλαριὰ ἀειθαλῆ περιτυλιγμένα μὲ μαλλιά.

— Καὶ γιατὶ ἐστολίζοντο ἔτσι; ρώτησε ἡ Τασία.

— Νόμιζαν πὼς ἔτσι γίνονταν πιὸ σεμνοὶ καὶ θὰ μποροῦσαν νὰ προκαλέσουν τὸν οἶκτο. Τὰ κλαριὰ δὲ ποὺ κρατοῦσαν ἦταν ἀπὸ ἐλιὰ ἢ δάφνη. Καὶ τοῦτο γιατὶ ἀπὸ τότε ἡ ἐλιὰ ἦταν τὸ σύμβολο τῆς φιλίας καὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἡ δάφνη τῆς Νίκης καὶ τῆς ἐπιτυχίας. Μὰ οἱ ἀρχαῖοι εἶχαν καὶ τὶς ἱκεσίες. Πήγαιναν στὰ ἀγάλματα ἢ καὶ στοὺς ἀνθρώπους. Γονάτιζαν μπροστά τους καὶ μὲ τὰ κλαριὰ τῆς ἐλιᾶς ποὺ κρατοῦσαν ἐθώπευαν τὰ γόνατα, τὰ δεξιὰ χέρια, τὰ γένεια καὶ τὸ κεφάλι...

— Μὰ γιατὶ τὰ ἔκαναν ὅλ' αὐτά;

— Τὰ χέρια, τὰ ἐθώπευαν ὅταν ἔλπιζαν γρήγορη συγκατάνευση... τὰ γένεια γιὰ νὰ δείξουν τὸν ἀπόλυτο σεβασμό τους· τὰ γόνατα ἐπειδὴ εἶναι εὔκαμπτα, γιὰ νὰ «καμφθῆ» εὔκολα ἐκεῖνος ποὺ δεχόταν τὴν ἱκεσία καὶ τὸ κεφάλι γιὰ νὰ κινηθῆ σὲ συγκατάνευση... Πολλὲς φορὲς οἱ ἱκέτες ἀγκάλιαζαν τὰ πόδια τοῦ ἀγάλματος ἢ τοῦ ἀνθρώπου· ἢ ἀκόμα καὶ τὰ φιλοῦσαν.

— Μὰ ὁ ἱκέτης ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ καταδιωχτῆ τί ἦταν, παπποῦ;

— Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς. Μὲ μιὰ διαφορὰ πὼς ὅταν κανεὶς κατάφευγε ἱκέτης — στὸ ναὸ ἢ στὸ βωμὸ — κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὸν πειράξη. Τὸ ἴδιο γινόταν καὶ ὅταν ἔφτανε ἱκέτης ζητῶν τὴν προστασία ἰσχυροῦ προσώπου. Καὶ ὁ ἱκέτης τότε ἔπεφτε κοντὰ στὴν ἑστία, δηλαδὴ κοντὰ στὴ φωτιά, ποὺ ἐθεωρεῖτο ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ὡς ὁ βωμὸς τῶν οἰκιακῶν θεῶν.

Ὅταν, παιδιά μου, ὁ Θεμιστοκλῆς πῆγε ἱκέτης στὸν Ἄδμητο, τὸ βασιλιὰ τῶν Μολοσσῶν, πῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὸ γιὸ τοῦ Ἀδμήτου, καὶ ἔτσι ἔπεσε στὴν «ἑστία», κάνοντας μ' αὐτὸ διπλῆ ἱκεσία.

Θὰ μποροῦσα μάλιστα νὰ τελειώσω ὅσα σᾶς εἶπα καὶ μ' ἕνα περιστατικὸ ποὺ ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος:

Ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι ἀποφάσισαν νὰ καταρασθοῦν τὸν Ἀλκιβιάδη, τὸν καταράστηκαν ὅλοι οἱ ἱερεῖς καὶ αἱ ἱέρειαι. Μόνον μιὰ ἀρνήθηκε νὰ τὸν καταραστῆ. Ἡ Θεανώ. Καὶ ὅταν τὴν ρώτησαν γιατὶ ἀρνήθηκε νὰ καταραστῆ τὸν Ἀλκιβιάδη ἀπάντησε πὼς αὐτὴ εἶναι ἱέρεια γιὰ νὰ προσεύχεται καὶ ὄχι γιὰ νὰ καταριέται...

— Ὥστε εἶχαν καὶ τὶς κατάρες τους οἱ ἀρχαῖοι; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Καὶ βέβαια τὶς εἶχαν. Καὶ πίστευαν μάλιστα πὼς οἱ κατάρες ἔπιαναν. Καὶ λένε πὼς ἡ κατάρα τοῦ Θυέστου κατέστρεψε τὸν οἶκο τοῦ Ἀτρέως καὶ τοῦ Μυρτίλου ἐξαφάνισε τὸ γένος τοῦ Πέλοπος...

— Πρέπει, λοιπόν, νὰ πιστεύουμε στὶς κατάρες; ρώτησε ἡ Τασία.

— Ὄχι, πρὸς Θεοῦ, παιδί μου. Ἀλλοίμονο ἂν μποροῦσε ὁ Θεὸς νὰ γίνη συνένοχος τῆς ἀνθρωπίνης κακίας!... Γιατὶ ἕνας ἄνθρωπος καλὸς συγχωρεῖ... Ὁ ἀληθινὸς χριστιανὸς εἶναι ἕτοιμος νὰ συγχώρηση ἐκείνους ποὺ τὸν ἔβλαψαν καὶ νὰ ἀγαπήση τοὺς ἐχθρούς του... Ὁ κακός, ὁ μὴ καλὸς χριστιανός, εἶναι ἕτοιμος νὰ ἐφαρμόση τὸ «ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ» καὶ τὸ «ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος».

— Καὶ φυσικά, παρατήρησε ὁ Γιῶργος, κανεὶς δὲν θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ ἔχη, μὲ τέτοιες ἀντιλήψεις συνένοχο του συνεταῖρο του τὸ Θεό...

— Καὶ βέβαια, εἶπε ὁ παπποῦς... Πολὺ ὀρθὰ τὸ σκέφτηκες. Δὲν μᾶς μένει, παιδιά μου, παρὰ ἡ προσευχή. Ἡ προσευχὴ ποὺ θὰ μᾶς φέρη κοντὰ στὸ Θεό, πολὺ κοντά Του. Κι' ἡ προσευχή μας γίνεται ἀκουστὴ ἀπὸ τὸ Θεὸ ὅταν γίνεται μὲ ἁγνὴ καρδιά, μὲ ὁλοκάθαρη ψυχὴ καὶ μὲ ἀποταξίνωση τοῦ ὀργανισμοῦ μας ἀπὸ κάθε κακία.

Α. Κ. Μ.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΛΥΤΡΩΤΟΥ

ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ

«Χαῖρε κεχαριτωμένη!» Εἶν' ὁ πρωτάκουστος χαιρετισμός, ποὺ ἀπευθύνει πρὸς τὴν Παρθένο τῆς Ναζαρὲτ ὁ ἀπεσταλμένος τῶν οὐρανῶν. Κι' εἶναι μαζὶ χαιρετισμὸς καὶ ὕμνος. Ὕμνος πρὸς τὴν ὑπέραγνη Κόρη ποὺ ὁ Θεὸς ἐδιάλεξε ἀνάμεσα στὶς γενεὲς καὶ στοὺς αἰῶνες, γιὰ νὰ γίνη Μητέρα τοῦ Λυτρωτοῦ. Ἀπὸ τότε ποὺ πρωτακούστηκεν ὁ χαιρετισμὸς αὐτὸς ἀπὸ τὸ στόμα τὸ ἀγγελικό, μυριάδες στόματα ἀνθρώπινα τὸν πῆραν, κι' ἀπὸ ἀναρίθμητα χείλη ἀναπέμπεται ὁ ὕμνος ὁ χαιρετιστήριος πρὸς Ἐκείνην.

Δυὸ χιλιάδες χρόνια πέρασαν, γενεὲς γενεῶν διαδέχθηκαν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, βασιλιάδες καὶ στρατηλάτες τρανοὶ σὲ χῶρες διάφορες ἔλαμψαν καὶ ἔσβυσαν, αὐτοκρατορίες ἐμεγάλωσαν κι' ἄνθισαν καὶ μαράθηκαν. Μὰ μέσα στὸ ρεῦμα τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν τὸ μεγαλεῖο τῆς Θεοτόκου μένει ἄφθαρτο καὶ λαμπρὸ καὶ πάμφωτο καὶ ὑπέρκαλλο. Ἑκατομμύρια καὶ δισεκατομμύρια ψυχὲς ἐγονάτισαν καὶ γονατίζουν μὲ σεβασμὸ βαθὺ μπροστά της. Μυριάδες ναοὺς ἔχτισαν οἱ χριστιανικὲς γενεὲς πρὸς τιμήν της.

Ἑορτὲς καὶ πανηγύρεις τελοῦνται γι' αὐτήν. Καὶ νὰ σήμερα, ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ της, ὅλων ὁ νοῦς σ' Ἐκείνην στρέφεται εὐλαβικὰ καὶ πλημμυρίζουν οἱ ναοὶ ἀπὸ πιστοὺς καὶ τρέχουν ἀναρίθμητα τὰ πλήθη τῶν χριστιανῶν ν' ἀκούσουν τὸ μεγάλο μήνυμα ποὺ τῆς φέρνει ὁ ἄγγελος, νὰ νοιώσουν κι' αὐτοὶ στὴν ψυχή τους τὴ δική της χαρά.

Γιατί, ἀλήθεια, ἡ χαρὰ ποὺ εὐαγγελίζεται ὁ ἄγγελος στὴν Παρθένο εἶναι δική μας χαρά. Τὸ μήνυμα ποὺ στέλλουν οἱ οὐρανοὶ στὴν Κόρη τῆς Ναζαρέτ, εἶναι μήνυμα τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι τὸ ἄγγελμα πὼς ἔρχεται ὁ Ἐλευθερωτής, αὐτὸς ποὺ θὰ σπάση τὰ δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας, καὶ θὰ συντρίψη τῆς πνευματικῆς δουλείας τὶς ἀλυσσίδες καὶ θ' ἀνοίξη στὴν ἀνθρωπότητα διάπλατα τοὺς ὁρίζοντες τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας. Εἶναι τὸ ἄγγελμα πὼς ἔρχεται Ἐκεῖνη ποὺ θὰ σκορπίση τὸ πνευματικὸ σκοτάδι, θὰ ὁδηγήση τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἀλήθεια, θὰ καθαρίση τὴν ψυχή του ἀπὸ τὸν ἠθικὸ ρύπο, θὰ ὑψώση τὴν καρδιά του σὲ ἀνώτερες ἠθικὲς ἀτμόσφαιρες καὶ θὰ τὴν κάμη νὰ πάλλη ἀπὸ αἰσθήματα εὐγενέστερα. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ συντρίψη τῶν εἰδώλων τὴν πλάνη καὶ θὰ σηκώση τὸν ἄνθρωπο ποὺ γονατίζει προσκυνῶντας τὰ κτίσματα, γιὰ νὰ τοῦ δείξη μὲ μιὰ χειρονομία ὑπέροχη κι' ὑπερανθρώπινη τὸ Πνεῦμα, τὸν ἕνα κι' ἀληθινὸ Θεό, πρὸς τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ στρέφεται ἡ προσκύνησις κι' ἡ ἀγάπη κι' ἡ λατρεία μας. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ κηρύξη στοὺς ἀνθρώπους τῆς ἀγάπης τὸ μεγάλο κήρυγμα καὶ θὰ φωνάξη πρὸς τὰ τέσσαρα πέρατα τῆς γῆς, πὼς τὸ μῖσος καὶ τὰ πάθη, γεννημένα ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ, εἶναι κατάρα καὶ καταστροφὴ γιὰ τὴν ἀνθρώπινη κοινωνία.

Τέτοιο εἶναι τὸ μήνυμα ποὺ φέρνει ὁ ἄγγελος πρὸς τὴν Παρθένον. Καὶ γι' αὐτὸ ἡ δική της χαρὰ εἶναι καὶ δική μας. Γι' αὐτὸ ἀκούοντας τὸ χαιρετισμὸ τὸν ἀγγελικὸ σκιρτοῦν κι' οἱ δικές μας ψυχές.

Ἂν ὅμως γιὰ κάθε ἄνθρωπο ἡ χαρὰ τῆς Παρθένου εἶναι καὶ δική του χαρά, γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνας εἶναι δυὸ φορὲς δική μας. Γιατὶ κι' ἡ ἀπολύτρωσις ποὺ ἀπολαύσαμε τὴ μέρα τούτη τοῦ Εὐαγγελισμοῦ εἶναι διπλῆ. Λύτρωσις ψυχικὴ καὶ πνευματική, ποὺ μᾶς χαρίζει ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου. Λύτρωσις ἐθνική, ποὺ ἐδώρησε στοὺς δοξασμένους προγόνους μας, εὐλογῶντας τὴν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τὸν Ἀγῶνα τους. Καὶ δίνοντας τὴ θεϊκή του δύναμι στὴν ὑπέροχη ἀπελευθερωτικὴ προσπάθειά τους.

Νὰ γιατὶ στὶς ψυχὲς μας ἀντηχεῖ τόσο γλυκά, τόσο χαρμόσυνα ὁ χαιρετισμὸς τοῦ ἀγγέλου. Νὰ γιατί, γονατιστοὶ μπροστὰ στὴ Θεοτόκο σήμερα, νοιώθουμε νὰ πάλλουν οἱ καρδιές μας ἀπὸ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Λυτρωμοῦ μας καὶ θαμπωμένη ἀπὸ τὸ ἄφθαρτο κι' ἀμάραντο μεγαλεῖό της, κινοῦμε τὰ χείλη σὲ χαιρετισμὸ καὶ σὲ ὑμνολόγημα: «Χαῖρε Κεχαριτωμένη!»

† Α. Ι. ΓΚΙΑΛΑΣ

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

25η Μαρτίου

Τὴ μεγάλη αὐτὴ ἡμέρα δὲν ἦταν δυνατὸ ν' ἀγνοήση ὁ Φιλοτελισμός: 25 Μαρτίου. Τί δὲ λέει σ' ὅλους μας ἡ ἡμερομηνία αὐτὴ τὴν ὁποίαν μὲ τόση περηφάνεια γιορτάζουμε οἱ Ἕλληνες.

Τὸ ἐπίσημο λοιπὸν Κράτος τιμῶντας ὅλους αὐτοὺς ποὺ ἐμεγαλούργησαν, ὅταν στὰ 1930 γιόρτασε τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ τότε πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, ἀνέθεσε εἰς τὸν τότε Πρόεδρον τῶν Ἐπιτροπῶν Ἰωάννην Δαμβέργην λόγιον καὶ ποιητήν, τὴ διοργάνωση τῆς ἑορτῆς αὐτῆς. Κατὰ καλὴν τύχην τῶν φιλοτελιστῶν, ὁ μακαρίτης Δαμβέργης ἦτο θερμὸς φίλος τοῦ γραμματοσήμου. Ἡ συλλογή του — ὅπως ἔλεγε— ἀποτελοῦσε ἀνέξοδον ἀπόκτημα, δηλ. ἐκαυχᾶτο ὅτι δὲν ἐξώδευσε οὔτε μιὰ δεκάρα διὰ τὰ γραμματόσημά του.

Ἦτο λοιπὸν εὐτύχημα διὰ τὸν φιλοτελισμὸν ὅπου ὁ μακαρίτης Δαμβέργης ἀνέλαβε τὴν ὀργάνωση τῆς ἑορτῆς καὶ τὴν ἔκδοση τῶν ἀναμνηστικῶν γραμματοσήμων. Καὶ ἔτσι ἡ σειρὰ τῶν γραμματοσήμων τῆς ἑκατονταετηρίδας εἶναι ἡ ὡραιοτέρα ἴσως ἐξ ὅλων ποὺ ἐξεδόθησαν ἀπὸ τὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα τοῦ 1896 μέχρι σήμερον. Γιὰ μᾶς, λοιπόν, τοὺς φιλοτελιστὰς ἡ μνήμη τοῦ Ἰωάννου Δαμβέργη θὰ μᾶς μείνη ἀξέχαστη.

Ἡ σειρὰ αὐτὴ ποὺ ἐπρόκειτο ἁπλῶς καὶ μόνον νὰ ὑπενθυμίση εἰς τοὺς συγχρόνους τοῦ 1930 καὶ τὴν μέλλουσαν γενεὰν τοὺς ἥρωας τῆς Ἐπαναστάσεως, ὀνομάσθη «σειρὰ Ἑκατονταετηρίδος». Ἡ σειρὰ αὐτὴ ἐτυπώθη ἐν Λονδίνῳ σύμφωνα μὲ τὶς μακέττες ποὺ ἐστάλησαν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Ἐκυκλοφόρησε τὴν 1ην Ἀπριλίου 1930 καὶ ἀπαρτίζεται ἀπὸ τὶς ἀκόλουθες 18 ἀξίες:

10 λ. Ἐρυθροκαστανόν. Ἐδῶ βλέπωμεν τὴν εἰκόνα τοῦ Ρήγα Φεραίου, ὁ ὁποῖος ἔζησε καὶ ἐμόχθησε διὰ νὰ ἴδῃ τὴν Ἑλλάδα ἐλεύθερην, ἀλλ' ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ τὸν ἐστέρησε καὶ αὐτῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἐπαναστάσεως.

20 λ. Μαῦρο. Ἀπεικονίζει τὸν ἐθνομάρτυρα Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε΄. τὸν ὁποῖον οἱ Τοῦρκοι ἐκρέμασαν στὴν Πόλη στὰς 10 Ἀπριλίου 1821.

40 λ. Πράσινον. Φέρει τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου ἑνὸς ἐκ τῶν θερμοτέρων προπαγανδιστῶν τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ πρωτεργάτου τῆς Ἐπαναστάσεως.

50 λ. Κυανοῦν. Παριστάνει τὸν Ἀθανάσιον Διάκον, μὲ τὰ μακρυὰ μαλλιά, τὸ παληκαρίσιο μουστάκι καὶ τὴν λεβεντιά του.

50 λ. Ἐρυθρόν. Ἐδῶ εἰκονίζεται ἡ καπετάνισσα Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα ἡ ὁποία ὄχι μόνον διέθεσε ὅλην τὴν περιουσίαν της ὑπὲρ τοῦ Ἀγῶνος ἀλλὰ καὶ κυβερνῶσα ἡ ἰδία τὸ καράβι της «Ἀγαμέμνων» κατεναυμάχησε τοὺς Τούρκους.

1 δρ. Κυανοῦν. Εἶναι ὁ Κωνσταντῖνος Κανάρης ὁ ἔνδοξος πυρπολητὴς τῆς τουρκικῆς ναυαρχίδος στὴν Χίο, καὶ ὁ ἥρως τοῦ κατορθώματος στὴν Ἀλεξάνδρειαν.

1 δρ. Ροδόχρουν. Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ὁ καταστρέψας τὸ Δράμαλη στὰ στενὰ τῶν Δερβενακίων, ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ ὅπως τὸν ὀνομάζομε στὰ ἡρωϊκὰ τραγούδια μας.

1.50 δρ. Καρμενόχρουν. Παριστάνει τὸν Μάρκον Μπότσαρην, ὑπερασπιστὴν τῶν Σουλιωτῶν καὶ τοῦ Μεσολογγίου.

1.50 δρ. Κυανοῦν. Ἀπεικονίζει τὸν Γεώργιον Καραϊσκάκην, τὸν πολιορκητὴν τῆς Ἀκροπόλεως ὅπου εἶχε τραβηχθῆ ἡ τουρκικὴ φρουρὰ τῶν Ἀθηνῶν. Ἔπεσε ἡρωϊκῶς στὸ Νέο Φάληρο ὅπου καὶ τὸ μνημεῖον του.

2 δρ. Πορτοκαλλόχρουν. Φέρει τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀνδρέου Μιαούλη τοῦ ἀκουράστου καὶ ἀκαταμαχήτου ναυάρχου ὁ ὁποῖος ἐπολέμησε εἰς ὅλες τὶς θαλάσσας τῆς τότε δούλης πατρίδος μας.

3 δρ. Καστανόχρουν βαθύ. Φέρει τὴν εἰκόνα τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτου, τῆς μεγάλης αὐτῆς οἰκογενείας, ὁ ὁποῖος ἐθυσίασε τὴν ὑπέρογκον περιουσίαν του ὑπὲρ τοῦ Ἀγῶνος.

4 δρ. Κυανοϊόχρουν. Βλέπωμεν ἕνα παραστατικὸν χάρτην τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1830 μὲ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Στερεάν, καὶ τὴν Ἑλλάδα τοῦ 1930 μὲ τὴν Μακεδονίαν, τὴν Ἤπειρον, Θράκην, Ἰονίους νήσους, τὴν Κρήτην καὶ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου.

5 δρ. Ἰόχρουν. Ἀπεικονίζει τὸν Ἰωάννην Καποδίστριαν, τὸν μέγαν Κερκυραῖον πολιτικὸν καὶ διπλωμάτην ὁ ὁποῖος ἐχρημάτισε καὶ ὡς συνυπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρωσίας. Ἦτο ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ὁ ὁποῖος ἔθεσε καὶ τὰ πρῶτα θεμέλια τοῦ νέου Κράτους.

10 δρ. Στακτομέλαν. Εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ Πέτρου Μαυρομιχάλη ὁ ὁποῖος ἔδρασε ἰδίως εἰς τὴν Μάνην.

15 δρ. Πρασινοκίτρινον. Ἀπεικονίζει τὸν Ζακυνθινὸν ποιητὴν Διονύσιον Σολωμὸν ὁ ὁποῖος ἐὰν δὲν ἐπολέμησε μὲ τὸ σπαθί του ἐπολέμησεν ὅμως μὲ τὴν πένναν του καὶ ἐξέγειρε τοὺς φιλέλληνας ὑπὲρ τῆς ἀγωνιώσης Ἑλλάδος. Μεταξὺ τῶν ποιημάτων του εἶναι καὶ ὁ Ὕμνος πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν ὁ ὁποῖος τώρα εἶναι καὶ ὁ Ἐθνικός μας Ὕμνος.

20 δρ. Μολυβδοκύανον. Φέρει τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ.

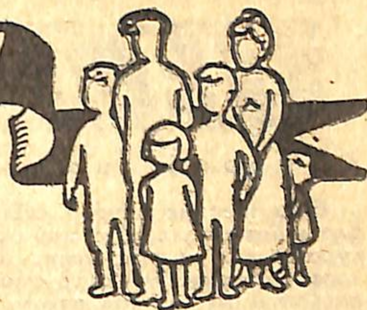
25 δρ. Στακτομολυβδόχρουν. Ἡ εἰκὼν αὐτὴ παριστάνει τὴν κήρυξη τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς τὴν ἱστορικὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Λαύρας τὴν 10ην Μαρτίου 1821 ὅταν ὁ μητροπολίτης Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς μετὰ τὴν ἱστορικὴν δοξολογίαν εὐλόγησε τὰ ὅπλα τῶν ἐπαναστατῶν.

50 δρ. Ἐρυθροϊόχρουν. Παριστάνει τὴν θρυλλικὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου τὴν νύκτα τῆς 10ης πρὸς τὴν 11ην Ἀπριλίου 1826 τοῦ ἡρωϊκοῦ ἐκείνου πληθυσμοῦ ὁ ὁποῖος ἐπροτίμησε τὸν θάνατον ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν τῆς παραδόσεως, σωθέντων μόνον 1300 μαχητῶν καὶ 100 γυναικοπαίδων τῶν λοιπῶν σφαγέντων ἢ ἐξανδραποδισθέντων.

ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ὁ Θάνος κι' ἡ 25 Μαρτίου

Ὅταν ὁ Θάνος κάθησε κοντὰ στὸν παπού του στὴν αὐλή, ἐκεῖνο τὸ γλυκύτατο ἀπόγευμα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἔνιωθε μιὰ μεγάλη χαρὰ νὰ τὸν πλημμυρίζη.

Τὰ μάτια του κρατοῦσαν ἀκόμη τὴ θύμιση ἀπὸ τὶς τόσες σημαῖες ποὺ εἶχε δῆ: ἡ θύμησή του κι' ἡ καρδιά του ἦταν γεμάτες γαλάζιο καὶ λευκό, σὰν τὸ χρῶμα τῆς σημαίας μας, σὰν τὸ χρῶμα τῆς Ἑλλάδας... Καὶ τὸ μυαλό του, ἦταν γεμᾶτο — ὅπως πάντα τέτοια μέρα — ἀπὸ ἕνα πλῆθος ὁράματα ἡρωϊκά, ἀπὸ ἕνα πλῆθος εἰκόνες ποὺ ἔκαναν τὴν καρδιά του νὰ χτυπάη γρήγορα, τὰ μάτια του νὰ δακρύζουν...

Τοῦ φαινόταν πὼς ἔβλεπε ἐκεῖνα τὰ πρῶτα παλληκάρια τοῦ Ἀγῶνα νὰ τρέχουν κρυφὰ ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, γιὰ νὰ πᾶνε σ' ὅλον τὸν Ἑλληνισμὸ τῆς χώρας τὸ μεγάλο μήνυμα. Καὶ πῶς θ' ἄκουγαν οἱ σκλαβωμένοι, μὰ στὴν καρδιὰ ἐλεύθεροι Ἕλληνες, ἐκεῖνο τὸ πρῶτο μήνυμα τῆς Ἀνάστασης τοῦ Ἔθνους, ποὺ ξεκίνησε ἀπὸ τὴ μονὴ τῆς Ἁγίας Λαύρας γιὰ νὰ μεταδοθῆ παντοῦ ὅπου χτυποῦσαν ἑλληνικὲς καρδιές! Σὰν τὴ φλόγα ἀπὸ τὸ τρικέρι στὴν Ἀνάσταση, ποὺ ἀπὸ αὐτὸ ἀνάβουν ὅλα τὰ κεριὰ τῶν χριστιανῶν, καὶ σὲ λίγο ἀνθίζουν καὶ φεγγοβολοῦν οἱ πλαγιές, μ' ἕνα πλῆθος χαρούμενες φλογίτσες!

Πῶς θὰ τὸ ἄκουσαν τὸ μήνυμα αὐτὸ οἱ ἀλύτρωτοι μὲ τὴν ἐλεύθερη καρδιά!

—...«Ὑψώθηκε τὸ λάβαρο τῆς Λευτεριᾶς στὴν Ἁγία Λαῦρα, ἀδέρφια. Ὁ ἴδιος ὁ μητροπολίτης ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς τὸ εὐλόγησε, καὶ οἱ πρῶτοι ἀγωνιστὲς ὁρκίστηκαν νὰ πολεμήσουν ὅσο νὰ λυτρωθῆ τὸ Ἔθνος. Ἐλευθερία ἢ θάνατος!». Ἔτσι ὁρκίστηκαν! Ἀναστήθηκε τὸ Ἔθνος ἀδέρφια, κι' ὅποιος Ἕλληνας θέλει νὰ ζήση ἐλεύθερος, πρέπει νὰ πάρη τώρα τὸ τουφέκι...

Πῶς θ' ἀναφτερούγισε ἡ καρδιὰ τῶν ἐλεύθερων σκλαβωμένων, πῶς θὰ δάκρυσαν τὰ μάτια ποὺ δὲν ἔκλαιγαν ποτέ. Ποιὸς Ἕλληνας δὲν ἤθελε νὰ πάρη τὸ τουφέκι;

Ἄναψε ὁ Μωριᾶς... Ἄναψε ἡ Ρούμελη... Ἐφούντωσε ὁ ἀγώνας. Οἱ Ἕλληνες τὸ εἶχαν πάρει ἀπόφαση. Νὰ πολεμήσουν ἢ νὰ πεθάνουν.

Γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν (ἁγία
Γιὰ τῆς Πατρίδας τὴν ἐλευθε- (ρία...

Ἐφούντωσε ὁ ἀγώνας ποὺ πῆρε φωτιὰ ἀπὸ τὸ Λάβαρο τῆς Ἁγίας Λαύρας!

Δὲν ἦταν γαλανόλευκο τὸ λάβαρο ἐκεῖνο. Ἀργότερα — λένε — φτιάστηκε ἡ σημαία μας ἀπὸ ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ γαλάζιο ἀντερὶ τοῦ Παπαφλέσσα, κι' ἀπὸ δυὸ λόξες ἀπὸ τὴ φουστανέλλα τοῦ Κεφάλα ποὺ σχημάτισαν στὴ μέση τὸ λευκὸ σταυρό... Ἔτσι ἀδερφικὰ σταυρώθηκαν στὴ γαλανόλευκή μας, τὰ ροῦχα τοῦ ἱερέα καὶ τοῦ παλληκαριοῦ ἡ φουστανέλλα, κι' ἔτσι σχηματίστηκε ἡ Σημαία τοῦ Ἀγῶνα, ποὺ γι' αὐτὴν θὰ ἐχύνονταν ἀδερφωμένο τὸ αἷμα ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες ἱερεῖς καὶ τοὺς ἀγωνιστές. Τὸ Λάβαρο τοῦ 21 — τοῦ τόχε ἐξηγήσει τοῦ Θάνου ὁ παποὺς — ἦταν τὸ θρησκευτικὸ λάβαρο τῆς μονῆς τῆς Ἁγίας Λαύρας. Ὁ παποὺς τὸ εἶχε δῆ, ὅταν πῆγε ἐπίτηδες γιὰ νὰ τὸ προσκυνήση, στὴ Μονή, στὰ Καλάβρυτα ὅπου τὸ φυλᾶνε πάντα...

Ἀπὸ βαθυκόκκινο κλαδωτὸ δαμασκηνό, εἶναι τὸ Λάβαρο, καὶ ἔχει ἀπάνω κεντημένη μὲ ἀσημένιες καὶ χρυσὲς κλωστές, τὴν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου... Τετράγωνο σχεδὸν καὶ μακρουλό, στὸ κάτω μέρος του κρέμονται βαθυκόκκινα κρόσια, στολισμένα μὲ δυὸ σειρὲς μαργαριτάρια. Ὅταν θὰ μεγαλώση ὁ Θάνος, θὰ πάη κι' ἐκεῖνος νὰ δῆ καὶ νὰ προσκυνήση αὐτὸ τὸ ἱερὸ κειμήλιο τοῦ Ἀγῶνα...

— Ὄμορφη ποὺ εἶναι ἡ σημερινὴ μέρα παπού! ψιθύρισε ὁ Θάνος.

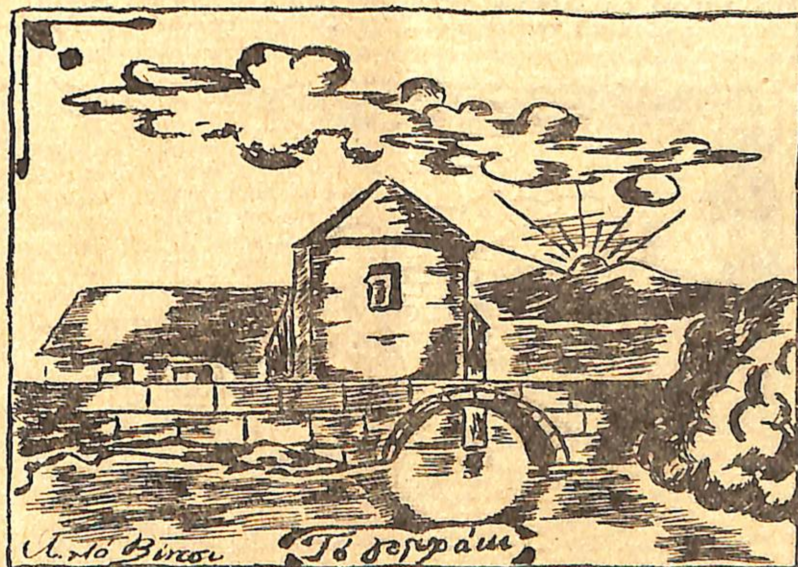
— Ὄμορφη. Μέσ' στὴν ἀρχὴ τῆς ἄνοιξης! ψιθύρισε σιγὰ ὁ παποὺς... Ἀλήθεια, πέφτει μιὰ εὐλογημένη μέρα ἡ ἐθνική μας γιορτὴ Θάνο μου. Θαρρεῖς πὼς ὅλα εἶναι συμβολικά, γιὰ τὸ μεγάλο γεγονός, ποὺ ἔγινε τέτοια μέρα στὴν Ἑλλάδα... Ὅπως ἡ γῆ βαστάει καὶ θρέφει μυστικὰ τόσους μῆνες τὸ σπόρο ποὺ εὐλόγησε ὁ Θεὸς καὶ ποὺ τὴν ἄνοιξη θὰ γίνη βλαστάρι, ἀνθός, καὶ νέο μάτι στὸ κλαρί, ἔτσι ὁ Ἑλληνισμὸς ἐκράτησε βαθειὰ μέσ' στὴν καρδιά του ὁλόκληρο τὸν παγωμένο χειμῶνα τῆς σκλαβιᾶς, τὴ θρησκευτικὴ καὶ τὴν ἐθνική του πίστη. Καὶ ὁ «καλὸς σπορέας» ποὺ ἔσπειρε καὶ πότισε καὶ καλλιέργησε τὸ σπόρο τὸν εὐλογημένο τῆς πίστης καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ, στὴν ψυχὴ τοῦ κάθε Ἕλληνα, δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν ὀρθόδοξο παπᾶ, Θάνο μου, ποὺ λειτουργοῦσε τὶς ἐκκλησιές, καὶ μάθαινε στὰ παιδιὰ τὴν ἱστορία τῆς φυλῆς τους.

Κι' ἔτσι ἔφτασε ἡ μεγάλη ἡ ὥρα, καὶ τὴν ἐποχὴ ἀκριβῶς ποὺ ἀνθίζει ἡ γῆ, τὴν πιὸ χαρούμενη ὥρα τοῦ χρόνου, ξεπετάχτηκε καὶ στὴν Ἑλλάδα τὸ βλαστάρι τῆς ἐλευθερίας, ἄνθισε τὸ λουλούδι τῆς θυσίας, κι' ἔγινε ὁ Ἀγώνας καὶ λυτρωθήκαμε. Κι' αὐτὴν τὴν ἴδια μέρα, ὁ ἄγγελος Γαβριήλ, ἔφερε στὴν Παρθένα καὶ στὸν κόσμο ὁλόκληρο, τὸ μήνυμα τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτῆρα. Τὸ μήνυμα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐλπίδας.

Κι' ἀνήμερα αὐτὴ τὴν μεγάλη γιορτὴ τῆς Χριστιανοσύνης, ἔτυχε νὰ ὑψώση τὸ Λάβαρο τῆς Ἐπανάστασης ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ποὺ ἦταν τὸ μήνυμα πὼς ἕνας μικρὸς χριστιανικὸς λαός, εἶχε πάρει τὴν ἀπόφαση νὰ ξαναγεννηθῆ ἀπὸ τὴ στάχτη του, ν' ἀνασαίνη ἐλεύθερα στὴν πανάρχαια χώρα του, δοξολογώντας ἐλεύθερα τὸ Θεὸ στὶς ἐκκλησίες του, ζώντας καὶ πεθαίνοντας χριστιανικά. Εὐλογημένη μέρα, ἀλήθεια, Θάνο μου! Πῶς νὰ μὴ τὴν χαίρεται διπλά, ἐκεῖνος ποὺ εἶναι χριστιανὸς μαζὶ καὶ Ἕλληνας;

— Χριστιανὸς καὶ Ἕλληνας, ψιθύρισε στοχαστικὰ τὸ παιδί. Αὐτὰ παπού, πηγαίνουν πάντα μαζί, ἀδερφωμένα. Κι' ἀπ' ὅτι καταλαβαίνω, ὅλους τοὺς ἀγῶνες ποὺ ἐκάναμε ἀπὸ τότε ποὺ φάνηκε στὸν κόσμο ὁ Χριστός, σὰν χριστιανοὶ καὶ σὰν Ἕλληνες τοὺς κάναμε. Γιὰ τὴ χριστιανικὴ καὶ γιὰ τὴν ἐθνική μας πίστη.

ΜΑΡΙΝΑ Κ.

ΤΟ ΓΕΦΥΡΑΚΙ

(Σκίτσο τοῦ Λ. Ντὰ Βίντσι)

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Ἡ μαμᾶ: Τὸ γλυκὸ θέλει λίγο δέσιμο ἀκόμη.

Καὶ ὁ λιχούδης Νικολάκης:

— Νὰ μαμᾶ μου, σπάγγο νὰ τὸ δέσης γιὰ νὰ τὸ δοκιμάσω γρηγορώτερα.

⁂

— Σ' ἔδειραν Κωστάκη μου;
— Ὄχι, μοῦ ἔδωσαν ξύλο!

ΒΑΣ. ΣΙΩΜΟΠΟΥΛΟΣ
(Πρέβεζα)

⁂

Δάσκαλος: Τώρα ποὺ μάθαμε γιὰ τὸν ἑνικὸ καὶ πληθυντικό, ἂς μοῦ πῆ ὁ Φρῖξος, τὸ καπέλλο, τί ἀριθμὸς εἶναι;

Φρῖξος: Τί ἀριθμός; μὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ κεφάλι.

ΝΙΚ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

⁂

ΚΑΙ Ο ΕΓΓΟΝΟΣ;...

Μιὰ φορὰ ποὺ ἔσπασε ἕνας ὑδραυλικὸς σωλήνας κι' ἔτρεχε τὸ νερό, μαζεύτηκε κόσμος πολύς. Ἕνας κύριος περνώντας ἀπὸ ἐκεῖ ρωτάει τὸν Κωστάκη:

— Τί τρέχει παιδί μου;

— Νερὸ κύριε!...

⁂

— Πῶς θ' ἀνοίξω αὐτὴ τὴν κονσέρβα;

— Δὲν θυμᾶμαι ἀκριβῶς, κυρία μου, ἀλλὰ δὲν εἶναι δύσκολο. Θὰ βρῆτε τὴν ὁδηγία μέσα...

⁂

Ἡ μητέρα: Φύγε, Μαρία, ἀπ' ἐδῶ... Τώρα δένω γλυκό...

Ἡ Μαρία: Δῶστε μου καὶ μένα μιὰ κλωστὴ νὰ σᾶς βοηθήσω...

Γ. ΔΗΜΗΤΡΑΝΤΖΟΣ
(Δρυμῶν - Τριχωνίδος)

ΤΑ ΨΕΥΔΩΝΥΜΑ

Ἐγκρίνονται ἢ ἀνανεώνονται τὰ ψευδώνυμα:

Ἀγωνίστρια, Ἅρμα τῆς Νίκης, Ἀρχιπεννομάχος, Ἄρχων τῆς Εἰρήνης, Βουλγαροκτόνος, Γαλανόλευκη, Γαλανόλευκη Ἑλλάς, Γενναιόψυχος, Γεράκι τοῦ Ὀλύμπου, Γιάννης Ἀγιάννης, Διγενὴς Ἀκρίτας, Ζελίνα, Ἱππότης τοῦ Βορρᾶ, Κρόνος, Λόρδος Βύρων, Μαέστρος Λιακόπουλος, Νικήτας, Νίκος Φωτεινός, Πεντάμορφη, Πονηρούλης ὁ Β, Ραϋμόνδη, Σπίθα, Στέφανος Δάφνης, Τάκης Ἀχαιός, Τετρὰς Ἄσσων, Τὸμ Σόγιερ, Τρελλὸς Ἱππότης, Τσοπανάκος, Ὕμνος Ἐλευθερίας, Φίλη, Φοίβη Καλαματιανή.

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

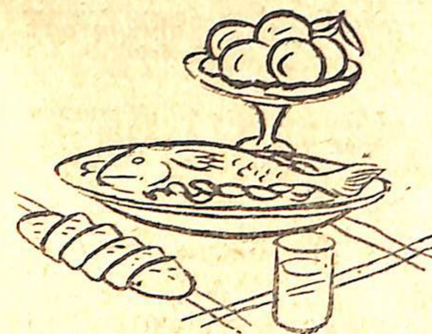

Οἱ τροφές μας

Εἶδα πὼς μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον διαβάσατε αὐτὰ ποὺ σᾶς ἔγραψα γιὰ τὸ πῶς πρέπει νὰ τρεφόμαστε καὶ γι' αὐτὸ σήμερα (ἀφοῦ σᾶς μίλησα στὸ προηγούμενο γιὰ τὸ κρέας, τὸ γάλα, τὸ αὐγό, τὸ ψάρι) θὰ σᾶς πῶ γιὰ τὰ λαχανικὰ καὶ γιὰ τὰ ὄσπρια.

Τὰ ὄσπρια εἶναι πολὺ θρεπτικά. Πρῶτα - πρῶτα, ἔρχεται ἡ φακή, ποὺ ἔχει καὶ σίδερο. Ὕστερα εἶναι τὰ μπιζέλια, τὰ κουκιὰ (ποὺ εἶναι ὅμως τὰ πιὸ βαριὰ ἀπ' ὅλα), ἡ φάβα, τὰ φασόλια, καὶ τελευταῖα τὰ ρεβύθια, ποὺ εἶναι τὰ λιγότερο θρεπτικὰ ἀπ' ὅλα. Ὅταν μαγειρεύετε ὄσπρια, μὴ ρίχνετε ὅλο τὸ λάδι στὸ βράσιμο. Ρίχνετε τὸ περισσότερο ὠμό, ἀφοῦ βράσει τὸ φαΐ. Τὸ ὠμὸ λάδι εἶναι πρώτης τάξεως τροφή!

Ἐκεῖνοι ποὺ ἐργάζονται σωματικά, πρέπει νὰ τρῶνε ἀρκετὰ ὄσπρια, καθὼς καὶ τὰ παιδιὰ στὴν ἀνάπτυξη. Τὰ ὄσπρια,

εἶναι πιὸ θρεπτικὰ ἀπὸ τὰ ζυμαρικά, μόνο ποὺ θέλουν γερὸ στομάχι. Ὅσοι δὲν ἔχουν γερὸ στομάχι, μποροῦν νὰ τὰ τρῶνε περαστὰ (πουρέ).

Ἡ καλὴ νοικοκυρὰ ἂς φροντίζη νὰ συμπληρώνη τὸ ὄσπριο μὲ παστὸ ψάρι (σαρδέλλες ἁρμυρές, ρέγγες) ἢ τυρί. Ἔτσι ὑπάρχει στὸ φαΐ καὶ τὸ τόσο ἀπαραίτητο ζωϊκὸ λεύκωμα.

Τὸ φρέσκο τυρὶ (φέτα) βοηθάει διὰ νὰ χωνευτοῦν πιὸ εὔκολα τὰ ὄσπρια.

Τὰ λαχανικά, εἶναι κι' αὐτὰ σπουδαία τροφή, μόνο ποὺ δὲν φτάνουν γιὰ νὰ τραφῆ μ' αὐτὰ μόνον ὁ ἄνθρωπος. Ἔχουν ὅμως ἕνα σωρὸ οὐσίες πολύτιμες γιὰ τὸν ὀργανισμό μας, γι' αὐτὸ ὁ λαχανόκηπος εἶναι ἀπαραίτητος στὸ ἀγροτικὸ σπίτι. Μὰ μήπως τ' ἄγρια χόρτα (ραδίκια, βροῦβες, κλπ.) δὲν εἶναι νόστιμα καὶ ὠφέλημα στὸν ἄνθρωπο;

Τὰ χορταρικὰ ποὺ τρώγονται ὠμὰ (σαλάτες, ὅλων τῶν εἰδῶν, ραπάνια, ἀγγούρια κλπ.) δὲν εἶναι τόσο θρεπτικὰ σὰν τὰ βραστά, γιατὶ ἔχουν πολὺ νερό. Ἔχουν ὅμως κι' αὐτὰ πολύτιμες οὐσίες, ποὺ χωρὶς αὐτές, ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ ζήση: ἰώδιο, σίδερο, θεῖο, φωσφόρο, καὶ πάνω ἀπ' ὅλα βιταμίνες. Δὲν μὲ παίρνει ὁ τόπος νὰ σᾶς ἐξηγήσω τί χρειάζονται ὅλ' αὐτὰ στὸν ἄνθρωπο. Σᾶς λέω μονάχα ὅτι τὰ χορταρικὰ βραστὰ κι' ὠμά, εἶναι ἀπαραίτητο συμπλήρωμα στὴν τροφὴ μας. Χωρὶς αὐτά, ὁ ἄνθρωπος δὲν αἰσθάνεται καλά, τοῦ λείπουν!

Τὸ καλύτερο, τὸ πιὸ ὑγιεινὸ ἀπ' ὅλα τὰ ὠμὰ χορταρικά, εἶναι ἡ ντομάτα. Τρῶτε ὅση μπορεῖτε περισσότερη ὠμὴ ντομάτα, μὲ ἄφθονο λάδι.

Ἡ πατάτα, δὲν εἶναι τόσο θρεπτικὴ ὅσο νομίζουν μερικοί. Εἶναι ὅμως χορταστικὴ καὶ συμπληρώνει περίφημα τὰ γεύματα.

Οἱ ξεροὶ καρποί, καρύδια, ἀμύγδαλα, φουντούκια, κλπ. εἶναι ἐξαιρετικὰ θρεπτικοί. Τὰ παιδιὰ πρέπει νὰ τρῶνε ἀρκετὰ ἀπ' αὐτά. Δὲν χρειάζονται μεγάλες ποσότητες. Καὶ λίγα φτάνουν.

Τὸ ἴδιο ὠφέλιμα καὶ θρεπτικὰ εἶναι τὰ ξερὰ σῦκα καὶ οἱ σταφίδες. Ἕνας ποὺ ἐργάζεται πολύ, ἀναπληρώνει περίφημα τὶς δυνάμεις του μ' αὐτά.

Γι' αὐτὸ ἡ καλὴ νοικοκυρά, πρέπει νάχη πάντα στὸ σπίτι σταφίδες, σῦκα, κλπ.

Τὸ ψωμί, εἶναι πολὺ θρεπτικὴ τροφή. Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ζήση τρώγοντας μόνο ψωμί, ἐνῶ ἂν ἔτρωγε μόνο κρέας, μ' ἀρρώσταινε. Ὡστόσο τὸ ψωμί, δὲν ἔχει τὶς οὐσίες ποὺ ἔχει τὸ κρέας, γι' αὐτὸ χρειάζονται οἱ ἄλλες τροφές. Τὸ πιὸ θρεπτικὸ ψωμί, εἶναι αὐτὸ ποὺ γίνεται ἀπὸ στάρι. Ὕστερα ἔρχεται ἡ μπομπότα (ψωμὶ ἀπὸ καλαμπόκι) κι' ὕστερα τ' ἄλλα.

Τὸ ρύζι εἶναι λιγώτερο θρεπτικὸ ἀπὸ τὰ ζυμαρικά, εἶναι ὅμως καλὴ τροφή, ἂν συνοδεύεται κι' ἀπὸ τίποτε ἄλλο.

Μὲ λίγη φροντίδα, μὲ λίγη γνώση, καὶ χωρὶς παραπάνω ἔξοδα, θὰ μποροῦσε ἡ οἰκογένεια νὰ τρέφεται καλύτερα, κι' ἔτσι νὰ εἶναι τὰ μέλη της πιὸ γερά, πιὸ εὔρωστα.

Αὐτὸ εἶναι δουλειὰ τῆς καλῆς νοικοκυρᾶς. Αὐτὴ πρέπει νὰ φροντίζη νὰ ἔχη τὸ φαΐ ποικιλία, καὶ νὰ μὴ λείπουν ἀπὸ τὸ τραπέζι οὔτε τὰ χορταρικά, οὔτε οἱ σαλάτες, οὔτε ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ διατηρήση τὴν ὑγεία του.

Καὶ τὸ νόστιμο, τὸ καλομαγειρεμένο φαΐ εἶναι εὐλογία Κυρίου γιὰ τὸ οἰκογενειακὸ τραπέζι, καὶ τὸ μεγάλο καμάρι τῆς νοικοκυρᾶς!

Καὶ τώρα σᾶς δίνω μερικὲς μαγειρικὲς συνταγές.

Σοῦπα μὲ κρεμμύδι

6 κουταλιὲς κρεμμύδι ψιλοκομμένο.
4 κουταλιὲς βούτυρο ἢ λίπος.
2 ὀκάδες νερό.
30 δράμια τυρὶ γιὰ τρίψιμο.
50 δράμια ψωμὶ τηγανισμένο.

Εἶναι μιὰ σοῦπα ἐξαιρετικὰ νόστιμη, ποὺ μπορεῖ νὰ γίνη σὲ λίγα λεπτά!

Κόβομε τὸ κρεμμύδι ψιλὸ ὅπως καὶ στοὺς κεφτέδες, καὶ τὸ τσιγαρίζομε μὲ τὸ βούτυρο, ὡς νὰ ροδίση. Στραγγίζομε τὸ βούτυρο καὶ τὸ βάζομε στὴν μπάντα γιὰ νὰ τηγανίσωμε μ' αὐτὸ τὸ ψωμί. Στὴν κατσαρόλα μὲ τὸ κρεμμύδι, χύνομε ζεστὸ νερὸ καὶ τ' ἀφήνομε ὡς πέντε λεπτὰ νὰ πάρη βράση.

Τηγανίζομε στὸ μεταξὺ τὸ ψωμὶ στὸ βούτυρο τῶν κρεμμυδιῶν, ψιλοκομμένο σὲ μικρὰ τετράγωνα. Τὸ βάζομε στὴν σουπιέρα, ρίχνομε ἀπάνω τὸ τυρί, καὶ τὰ περιχύνομε μὲ τὸ καυτὸ κρεμμυδόνερο. Ἕτοιμη ἡ σοῦπα!

Μουσακᾶς μὲ πατάτες.

300 δράμια πατάτες καθαρισμένες.
Μισὴ ὀκᾶ κιμᾶς βοδινός.
Μιὰ χούφτα τυρὶ τριμμένο.
2 αὐγά.
5 κουτάλια τῆς σούπας κοπανισμένο παξιμάδι ἢ ψωμὶ ξερό, ἀλάτι πιπέρι καὶ μοσχοκάρυδο.

Καβουρδίζομε τὸν κιμᾶ, καὶ τὸν βγάζομε ἀπὸ τὴν φωτιά.

Ὅταν μισοκρυώση, ἀνακατεύομε τὸ παξιμάδι, τὸ τυρί, λίγο μαϊντανὸ ψιλοκομμένο, καὶ τ' ἀσπράδια τῶν αὐγῶν.

Στὸ μεταξύ, ἑτοιμάζομε τὶς πατάτες.

Τὶς κόβομε φέτες, ψιλές, καὶ τὶς τηγανίζομε ὡς νὰ γίνουν χρυσόξανθες, καὶ χωρὶς νὰ ξεραθοῦν πολύ. Τοὺς ρίχνομε καὶ λίγο ἀλάτι.

Ὕστερα, ἀλείφομε βούτυρο τὸ ταψί, ἁπλώνομε μιὰ στρώση πατάτες, ὕστερα τὸν μισὸ κιμᾶ, ὕστερα πάλι πατάτες, ὕστερα τὸν ὑπόλοιπο κιμᾶ. Ἁ-

πλώνομε ἀπάνω μιὰ ζύμη ὄχι πολὺ πηχτή, ἀπὸ ἀχνη, νερό, καὶ τοὺς δυὸ κρόκους τῶν αὐγῶν, καθὼς καὶ ἀλάτι πιπέρι καὶ μοσχοκάρυδο.

Πασπαλίζομε μὲ λίγο τυρὶ κι' ὕστερα παξιμάδι, καὶ στέλνομε τὸ ταψὶ στὸ φοῦρνο.

Ὅταν γυρίση ἀπὸ τὸ φοῦρνο, ἀφήνομε τὸν μουσακᾶ νὰ κρυώση λίγο, κι' ὕστερα τὸν κόβομε γιὰ νὰ μὴ σκορπίση.

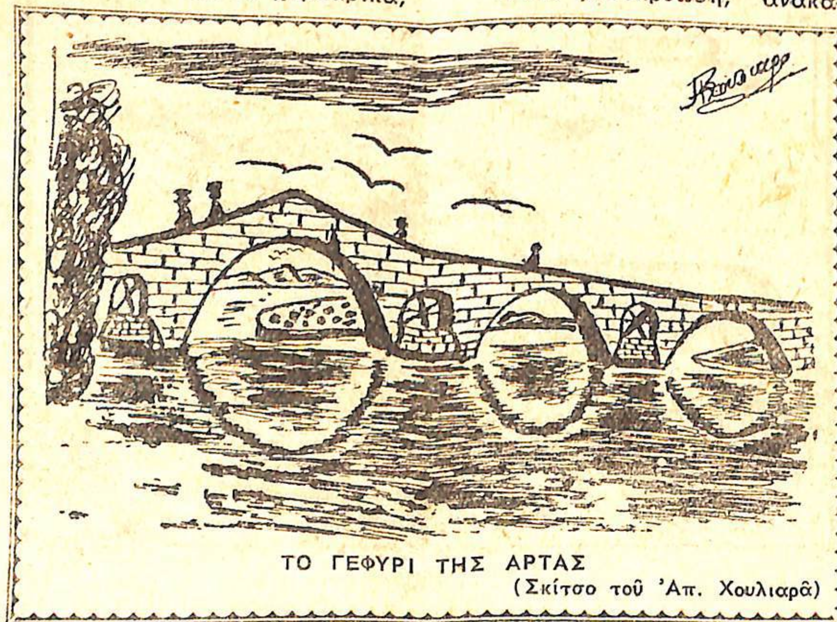
Σαπουν-χαλβᾶς.

50 δράμια κόλλα γιὰ λουκούμια.
150 δράμια νερό.
Μισὴ ὀκᾶ μέλι.
Ἀμύγδαλα.

Ζεματᾶμε τ' ἀμύγδαλα, τὰ καθαρίζομε, τὰ κόβομε κομμάτια μακρουλὰ καὶ τὰ καβουρντίζομε. Βάζομε τὸ μέλι μὲ 30 δράμια νερὸ σὲ μιὰ κατσαρόλα, τὸ ξαφρίζομε, λυώνομε τὴν κόλλα μὲ 100 δράμια νερό, καὶ τὴν ρίχνομε στὸ μέλι ποὺ πρέπει νὰ βράζη. Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα, ἀνακατεύομε διαρκῶς μὲ ξύλινη κουτάλα. Ὅταν δέση καλά, ρίχνομε τ' ἀμύγδαλα κι' ἐξακολουθοῦμε ν' ἀνακατεύουμε ὡς νὰ ξεκολλάη ἡ μάζα ἀπὸ τὰ πλάγια τῆς κατσαρόλας. Ἔχομε τότε ἕτοιμη φόρμα, ἀλειμένη μὲ βούτυρο καὶ πασπαλειμένη μὲ κοπανισμένη ζάχαρη, ρίχνομε τὴ μάζα, τὴν ἀφήνομε νὰ κρυώση καὶ τὴ βγάζομε σὲ μιὰ πιατέλα.

Μποροῦμε ἂν θέλομε ἀντὶ γιὰ μέλι, νὰ μεταχειριστοῦμε σιρόπι (3 μέρη ζάχαρη, γιὰ ἕνα νερό).

Ἡ θειὰ ΜΑΡΙΑΝΑ

ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ
(Σκίτσο τοῦ Ἀπ. Χουλιαρᾶ)

Μὲ ἐρωτοῦν καὶ ἀπαντῶ!

Ὁ Κων. Λ. Ψιλὸς μὲ ἐρωτᾶ:
1) Γιατὶ ὁ οὐρανὸς εἶναι γαλάζιος; 2) Γιατὶ δὲν παγώνουν τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά; 3) Πόσα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τὸν Κατακλυσμὸ καὶ πόσα ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ Σωκράτους;

Ἀπάντηση: 1) Ὁ οὐρανός, δηλαδὴ τὸ χάος, δὲν ἔχει χρῶμα. Τὸ γαλάζιο χρῶμα τοῦ τὸ δίνει ἡ ἀτμόσφαιρα, ἡ ὁποία παίρνει τὸ χρῶμα αὐτὸ ἐξ αἰτίας τῆς πυκνότητάς της.

2) Ποιος σοῦ εἶπε ὅτι τὰ ποτὰ δὲν παγώνουν; Ὄχι μόνον τὰ ποτὰ ποὺ περιέχουν οἰνόπνευμα παγώνουν ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ καθαρὸν οἰνόπνευμα (δηλαδὴ ἡ αἰθυλικὴ ἀλκοόλη ἢ αἰθυλικὸν πνεῦμα ἔχει εἰδικὸ βάρος 0.79, βράζει σὲ 78ο,5 καὶ παγώνει σὲ 114 βαθμοὺς κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν. Γιὰ νὰ καταλάβῃς σὲ τί βαθμοὺς παγώνει ἀρκεῖ νὰ θυμηθῇς ὅτι τὸ νερὸ παγώνει σὲ θερμοκρασία μηδέν.

3) Ἀπὸ τοῦ Κατακλυσμοῦ ἔχουν περάσει 5218 χρόνια καὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σωκράτους (πέθανε στὰ 399 π.Χ.) 2351 χρόνια.

Ὁ Βασίλειος Σκουζῆς μὲ ἐρωτᾶ:
1) Ὑπάρχει πράγματι ἐλευθερία τῆς βουλήσεως, εἶναι ἀπεριόριστος ἢ ἔχει βαθμίδες; 2) Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο ἢ τὸν ἐδημιούργησε; 3) Ποιὸς ἔδωσε τὸ ὄνομα ὕλη καὶ ἀπὸ τί ἀποτελεῖται;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Ὁ φίλος μου θέτει ἐρωτήματα ἄκρως φιλοσοφικὰ καὶ θίγει θέματα τὰ ὁποῖα δὲν νομίζω ὅτι εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τῆς στήλης αὐτῆς. Ὡστόσο ἀπαντῶ στὰ ἐρωτήματά του μέσα στὰ πλαίσια τῶν δυνατοτήτων τῆς σελίδας αὐτῆς.

1) Βούληση εἶναι ψυχικὴ λειτουργία, ποὺ ἐκδηλοῦται στὴν τάση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς κάτι καὶ στὴν ἐνέργεια γιὰ τὴν ἐπιτυχία κάποιου σκοποῦ. Τὸ θέμα τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀνθρωπίνης βουλήσεως ὑπῆρξε ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα προβλήματα τῆς φιλοσοφίας. Τρεῖς εἶναι οἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς τῆς βουλήσεως ἢ ἂν θέλετε οἱ βαθμίδες γιὰ τὶς ὁποῖες μὲ ἐρωτᾶ ὁ φίλος μου Σκουζῆς: Ἡ πρώτη ἐκδήλωση τῆς ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως εἶναι ἐκείνη ποὺ ξεκινᾶ ἀπὸ ἠθικὰ ἐλατήρια καὶ τότε ὁ ἄνθρωπος πράττει κάτι ξεκινώντας ὄχι ἀπὸ ταπεινὰ ἢ ἀνήθικα ἐλατήρια, ἀλλὰ ἀπὸ ἠθικὲς ἀρχές· ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ποὺ χρησιμοποιεῖ ἔτσι τὴν ἐλευθερία τῆς βουλήσεώς του εἶναι ἐνάρετος. Ἡ δευτέρα ἐκδήλωση εἶναι ἐκείνη ποὺ δίνει στὸν ἄνθρωπο τὴν ἱκανότητα χωρὶς νὰ δέχεται ἐσωτερικὴ ἢ ἐξωτερικὴ βία νὰ ἀποφασίζῃ καὶ νὰ κάνῃ κάτι. Αὐτὴ εἶναι κυρίως ἡ ἐλευθερία «τοῦ πράττειν».

Τρίτη ἐκδήλωση — καὶ αὐτὴ ἀπασχολεῖ κυρίως τὴν φιλοσοφία — εἶναι ἡ περίπτωση στὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸ νόμο «τοῦ αἰτίου» καὶ μπορεῖ διὰ δυνάμεως ἀνεξηγήτου νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἀσθενέστερο ἐλατήριο. Εἰς τὸ Δίκαιον ἡ «Βούλησις» δὲν δημιουργεῖ νομικὰς συνεπείας ὅταν δὲν ὑπάρχει καὶ ἀνάλογη ἐκδήλωση. Ἂν ὁ φίλος μου ποὺ μὲ ἐρωτᾶ καὶ οἱ φίλοι μου ποὺ θὰ διαβάσουν δὲν κατάλαβαν καὶ πολλὰ πράγματα τοῦτο ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι θέματα τέτοια δὲν μποροῦν οὔτε νὰ ἐκλαϊκευθοῦν οὔτε καὶ νὰ ἀναπτυχθοῦν σὲ περιωρισμένο χῶρο.

2) Ξέρετε ἀκριβῶς τί ἀναφέρει ἡ Γένεσις γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Πῆρε χῶμα ἀπὸ τὴ γῆ καὶ ΕΠΛΑΣΕ τὸν ἄνθρωπο. Ἀλλὰ ἡ Γένεσις εἶναι περισσότερο «συμβολική» παρὰ λέει τὸν πραγματικὸ τρόπο τῆς Δημιουργίας. Κατὰ συνέπεια θὰ μποροῦσε νὰ πῇ κανεὶς πῶς ὁ κόσμος καὶ φυσικὰ ὁ ἄνθρωπος εἶναι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι πλάσμα ὑπὸ τὴ στενὴ φυσικὰ ἔννοια.

3) Ἡ ὕλη εἶναι ἡ εἰς τὸν χῶρον ὑπάρχουσα οὐσία τῆς ὁποίας οἱ τρεῖς ἀπαραίτητες χαρακτηριστικὲς ἰδιότητες εἶναι ὁ ὄγκος, τὸ βάρος καὶ ἡ μάζα. Στὴν ἀρχαιότητα ὁ κυρίως ὑλιστὴς φιλόσοφος ἦτο ὁ Δημόκριτος, ὁ ὁποῖος ὑποστήριξε ὅτι πάντα τὰ ὄντα μηδὲ τῆς ψυχῆς ἐξαιρουμένης, εἶναι συνθέσεις ἀτόμων. Τὰ διδάγματα αὐτὰ δέχτηκε καὶ ὁ Ἐπίκουρος. Στοὺς νεώτερους χρόνους αἱ περὶ ὕλης καὶ ὑλισμοῦ ἰδέαι διαδόθηκαν κυρίως μὲ τὰ συγγράμματα τῶν Λαμεττρί, τοῦ Φόγτ, τοῦ Μόλεσοτ, τοῦ Βύχνερ καὶ τοῦ ζωολόγου Χαϊκελ.

Σήμερα ὅμως αἱ ἰδέαι περὶ ὕλης παίρνουν νέες τροπές. Ἡ διάσπαση τοῦ ἀτόμου καὶ ἡ ἀνακάλυψη ὅτι τὸ ἄτομο εἶναι μιὰ «συμπύκνωση ἐνεργείας», ἄνοιξε στὴν ἐπιστήμη νέους ὁρίζοντες ἐρεύνης καὶ ἔχει ἐπιφέρει τὴ συνδιαλλαγὴ μεταξὺ τοῦ ὑλισμοῦ καὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Γεώργιος Μαντζίκης μὲ ἐρωτᾶ:
1) Σὲ ποιὲς χῶρες βρίσκονται τὸ κακαόδεντρο, ἡ καφφέα, τὸ ζαχαροκάλαμο; 2) Σὲ ποιὰ χώρα πρωτοκαλλιεργήθηκε τὸ ρύζι;

Ἀ π ά ν τ η σ η: 1) Τὸ κακαόδεντρο εἶναι δένδρο ἰθαγενὲς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, καλλιεργεῖται στὴ Δυτικὴ Ἀφρική. Τὰ σπέρματα τοῦ κακαόδεντρου ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατασκευάζεται ἡ μάζα τοῦ κακάου, ἡ σοκολάτα, καὶ βγαίνει τὸ βούτυρο τοῦ κακάου, χρησιμοποιήθηκαν στὴν Εὐρώπη κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα, τὰ ἔφερε δὲ γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Φερδινάνδος Κορτές, ὁ Ἱσπανὸς κατακτητὴς τοῦ Μεξικοῦ. Ἡ καφφέα, τῆς ὁποίας τὸ ὀρθὸ ὄνομα στὴν ἑλληνικὴ ὀνοματολογία εἶναι κοφφέα ἢ καφφέα ἢ καφφεόδεντρο, εὐδοκιμεῖ στὴν Ἀσία, τὴν Ἀφρική, στὴ Νότιο Ἀμερικὴ καὶ ἰδίως στὴ Βραζιλία. Τὸ ζαχαρλοκάλαμον ἢ σακχαροκάλαμον εἶναι φυτὸν ἰθαγενὲς τῆς Ἀσίας. Ἡ καλλιέργειά του διαδόθηκε ἀπὸ τὰς Ἰνδίας διὰ τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν Δ. Ἀφρική, τὴν Κούβα, τὴν Ἰάβα, τὴν Βραζιλία, τὸ Μεξικὸ καὶ ἄλλες τροπικὲς χῶρες τῆς Ἀμερικῆς.

2) Τὸ ρύζι πρωτοκαλλιεργήθηκε στὴν Κίνα καὶ γενικὰ στὶς Ἰνδομαλαισιακὲς χῶρες καὶ τὴν Νότιο Ἀμερική. Στὶς χῶρες αὐτὲς τὸ ρύζι εἶναι αὐτοφυές.

Ὁ Νικόλαος Ταμπούρης μὲ ἐρωτᾶ:
1) Τί ἦταν ἡ Σαπφώ; 2) Τί ἡ Μπουμπουλίνα;

Ἀ π ά ν τ η σ η: 1) Ἡ Σαπφὼ εἶναι Ἑλληνίδα λυρικὴ ποιήτρια, ἡ ὁποία ὑμνεῖται ὡς ἡ δεκάτη Μοῦσα. Θεωρεῖται ὡς σύγχρονη τοῦ Ἀλκαίου, τοῦ Στησιχόρου καὶ τοῦ Πιττακοῦ. Γεννήθηκε στὴν Ἐρεσσὸ ἢ στὴ Μυτιλήνη καὶ ἔζησε γύρω στὰ 628-528 π.Χ. Οἱ ἱστορικοὶ ἀναφέρουν πῶς λόγῳ πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν ἔφυγε ἀπὸ τὴ Μυτιλήνη καὶ πῆγε στὴ Σικελία, ὅπου ἔζησε ἀπὸ τὸ 604-591 π.Χ. Ὅταν ξαναγύρισε στὴ Λέσβο μετέβαλε τὸ σπίτι της σὲ ποιητικὸ καὶ μουσικὸ σχολεῖο. Σύμφωνα μὲ τὸ θρῦλο, ἡ Σαπφὼ γκρεμίστηκε ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο τῆς Λευκάδας Λευκάτα. Μὰ ὅπως ἔχει ἀποδειχθῆ ἱστορικά, ὁ θρῦλος αὐτὸς εἶναι καθαρὴ μυθοπλαστία. Γιατὶ εἶναι βέβαιο πῶς ἡ Ἑλληνίδα ποιήτρια πέθανε γρηὰ πιὰ στὴν πατρίδα της. Τὰ ἔργα της εἶναι ὠδές, ἐρωτικὰ ποιήματα, ἐπιθαλάμια, ἐλεγεῖα καὶ ἐπιγράμματα. Ἀπὸ αὐτὰ σώζονται δύο πλήρη ποιήματα, ὅπως ὁ ὕμνος στὴν Ἀφροδίτη καὶ ἀποσπάσματα ἀπὸ μερικὰ ἄλλα.

2) Ἡ Μπουμπουλίνα τῆς ὁποίας τὸ ἀληθινὸ ὄνομα εἶναι Λασκαρίνα, θυγατέρα τοῦ Σταυριανοῦ Πινότση ἦταν γυναίκα ἀπὸ δεύτερο γάμο τοῦ Σπετσιώτη πλοιάρχου Δημητρίου Μπούμπουλη. Ὁ ἄντρας της σκοτώθηκε στὰ 1811 σὲ συμπλοκὴ μὲ πειρατὲς Ἀλγερινούς. Πῆρε προσωπικὰ μέρος στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Ἐξώπλισε τρία πλοῖα καὶ πολέμησε μὲ τοὺς Τούρκους καὶ στὴν ξηρὰ καὶ στὴ θάλασσα. Δολοφονήθηκε στὰ 1825 στὶς Σπέτσες.

Ὁ Παναγιώτης Γερόπαπας μὲ ἐρωτᾶ:
1) Ποιὸς ἐτόνισε τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο; 2) Ἀπὸ ποῦ κατάγεται ὁ Φαλμεράϋερ καὶ τί ὑποστήριξε περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Ἑλλήνων; 3) Ποιὸς εἶναι ὁ μεγαλύτερος ρήτωρ τῆς ἐποχῆς μας...

Ἀ π ά ν τ η σ η: 1) Τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο, πού, ὅπως εἶναι γνωστό, ἔγραψε ὁ Δ. Σολωμός, ἐμελοποίησε ὁ Νικόλαος Μάντζαρος, μουσουργὸς ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, ποὺ γεννήθηκε στὰ 1795 καὶ πέθανε στὰ 1873.

2) Ὁ Ἰάκωβος, Φίλιππος Φαλμεράϋερ εἶναι Γερμανὸς ἱστορικός, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου καὶ βουλευτὴς στὴν ἐθνοσυνέλευση τῆς Φραγκφούρτης. Γεννήθηκε στὰ 1790 καὶ πέθανε στὰ 1861. Στὴν πατρίδα του ὑπέστη ἄγριες διώξεις γιὰ τὰ ἀντιμοναρχικά του αἰσθήματα. Τὰ κυριώτερα ἔργα του εἶναι: «Ἱστορία τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Τραπεζοῦντος», «Ἱστορία τῆς Χερσονήσου τοῦ Μορέως κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας», «Ποίαν ἐπίδρασιν εἶχεν ἡ κατάληψις τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν τυχῶν τῶν Ἀθηνῶν», «Περὶ καταγωγῆς τῶν Νεοελλήνων» κλπ.

Μὲ τὸ βιβλίο «Περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Νεοελλήνων» ὑποστήριξε τὴ θεωρία κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ γένος τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐξέλιπε τελείως καὶ ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες εἶναι ἀπόγονοι Σλαύων, Ἀλβανῶν καὶ ἄλλων βαρβάρων. Ἡ θεωρία στηρίζεται κυρίως ἐπὶ διαφόρων παρεξηγήσεων καὶ σὲ ὅλη πιὰ τὴν ἔκταση της ἔχει ἀνατραπῆ καὶ σήμερα δὲν ἔχει ὀπαδούς.

3) Σὰν μεγαλύτερος ρήτορας τῆς ἀρχαιότητας θεωρεῖται ὁ Δημοσθένης. Στὴ σημερινή μας ἐποχὴ κανένας ἀπολύτως ρήτωρ δὲν ξεχωρίζει ὥστε νὰ μπορῇ νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ καλλίτερος ρήτορας. Ρήτορες ὅμως καλοὺς ἀναδεικνύουν ὅλα τὰ κοινοβούλια καὶ ὅλα τὰ δικαστήρια σὲ ὅλες τὶς χῶρες.

Ἡ μαθήτρια Ζωΐτσα Κοντογιάννογλου μὲ ἐρωτᾶ:
1) Πότε ἤκμασε ἡ Ἑλλάς; Ἐπὶ ἀρχαιότητος ἢ ἐπὶ Βυζαντινῆς; 2) Ποιὰ ἡ θεὰ Κυβέλη, 3) Ποιὸς ὁ Τάνταλος;

Ἀ π ά ν τ η σ η: 1) Νομίζω ὅτι ἡ μεγαλυτέρα ἀκμὴ τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἐπὶ Περικλέους καὶ δι' αὐτὸ ἡ ἐποχὴ ἐκείνη (490-429 π.Χ.) ὠνομάσθη καὶ «Χρυσοῦς Αἰών».

2) Ἡ Κυβέλη ἦτο μεγάλη καὶ ἀρχαιοτάτη θεὰ καλουμένη ἀπὸ τὸν Ὅμηρο Ρέα. Ἦτο σύζυγος τοῦ Κρόνου καὶ μητέρα τοῦ Δία, τοῦ Ποσειδῶνα καὶ τοῦ Ἄδου. Εἶχε τὰ ὀνόματα Ρέα, Κυβέλη, Μήτηρ.

3) Ὁ Τάνταλος δὲν ἦταν θεὸς ἀλλὰ μυθικὸς βασιλιὰς τῆς Φρυγίας, πατέρας τοῦ Πέλοπος, τὸν ὁποῖον ἔσφαξε καὶ τὸν προσέφερε γεῦμα στοὺς θεούς. Οἱ θεοὶ ὅμως ἀνέστησαν τὸν Πέλοπα καὶ ἐτιμώρησαν γιὰ τὴν πράξη του αὐτὴ ὂν Τάνταλο νὰ πεινᾷ καὶ νὰ διψᾷ στὸν Ἅδη χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ φάγῃ οὔτε τὰ φροῦτα ποὺ εὑρίσκονται πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του, οὔτε τὸ νερὸ τὸ ὁποῖον ἔφθανε ἴσα μὲ τὰ χείλια του.

Ὁ Κ. Ἀθανασόπουλος μὲ ἐρωτᾶ:
Ποιὸ εἶναι τὸ μεγαλύτερο καὶ ποιὸ τὸ μικρότερο κράτος σὲ ἔκταση καὶ σὲ πληθυσμό;

Ἀ π ά ν τ η σ η: Τὸ μικρότερο κράτος σὲ ἔκαση καὶ πληθυσμὸ εἶναι τὸ Βατικανὸ τοῦ ὁποίου ἡ ἔκταση εἶναι 0,44 τ. χιλιόμετρα καὶ οἱ κάτοικοί του 1025. Κατόπιν ἔρχεται ὁ Ἅγιος Μαρῖνος μὲ 61 τ. χιλ., καὶ πληθυσμὸ 13.990, τὸ Λιχνενστάϊν μὲ 159 τ. χιλιόμ. καὶ μὲ 11.600 κατοίκους.

Μεγαλύτερες σὲ ἔκταση χῶρες εἶναι οἱ ἑξῆς: Ρωσσία 21.267.720 τ. χιλ. (προηγεῖται ἐν τούτοις αὐτῆς ἡ Βρεταννικὴ αὐτοκρατορία τῆς ὁποίας ἡ ἔκταση μὲ τὶς κτήσεις της ἀνέρχεται εἰς 39.234.000 καὶ πληθυσμὸ 484.499.000).

Ἔπειτα ἔρχεται ὁ Καναδᾶς (ὑπάγεται στὴ Βρεταννικὴ αὐτοκρατορία) μὲ 9.543.000 τ. χιλ. Κατόπιν ἡ Βραζιλία μὲ 8.512.000 τ. χιλ. καὶ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι μὲ 7.839.631 τ. χιλ.

Σὲ πληθυσμὸ ἔρχεται πρώτη ἡ Βρεταννικὴ Αὐτοκρατορία μὲ 499.499.000 κατοίκους· ἔπειτα ἡ Κίνα 482.615.000, κατόπιν ἡ Ρωσσία μὲ 165.748.000 καὶ ἡ Ἀμερικὴ μὲ 122.775.000 κατοίκους.

Τὰ παιδιὰ γράφουν

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Χωριό μου σὲ νοστάλγησα
στ' ἀλήθεια τώρα πάλι,
ὅταν ὁ ἥλιος τὸ πρωΐ
τὸ μάτι του προβάλει.

Νοστάλγησ' ἀπ' τὸν ἴσκιο σου
γιὰ λίγο νὰ περάσω
κι' ἀπ' τῆς βρυσούλας τὰ νερὰ
νὰ πιῶ νὰ ξεδιψάσω.

Νοστάλγησα τὴν ἥρεμη
ζωή σου πιὰ νὰ ζήσω
κοντὰ στὴν πράσινη τὴ γῆ
γιὰ λίγο νὰ καθήσω.

Νὰ ἰδῶ στὴ χλόη τὰ πρόβατα
νὰ βόσκουνε μὲ χάρη
ν' ἀκούσω τὴ γλυκειὰ φωνὴ
τοῦ σπίνου ἀπ' τὸ πουρνάρι.

ΕΛΕΝΗ ΜΙΚΕΛΑΤΟΥ
(Μαθήτρια Γυμνασίου Θηλέων
'Αργοστόλι Κεφαλληνίας)

ΑΡΑΧΘΟΣ

'Αργὰ - ἀργά, σὰν ἕνα πελώριο φίδι, ποὺ σέρνεται μέσα στὸν καταπράσινο κάμπο κυλοῦν ἥσυχα καὶ βουβὰ τὰ θολωμένα νερὰ τοῦ Ἄραχθου. Κοντὰ στὶς τόσες ὀμορφιές, ποὺ στολίζουν τὴν πόλη μας Ἄρτα, ἔρχεται καὶ ὁ Ἄραχθος νὰ συμπληρώση τὸ στολισμό της. Πηγάζει ἀπὸ τὰ Τζουμέρκα, καὶ χύνεται στὸν Ἀμβρακικὸ κόλπο, σχηματίζοντας γύρω ἀπὸ τὴν πόλη μας ἕνα κυκλικὸ στεφάνι, σὰν νὰ θέλη νὰ τὴν προφυλάξη ἀπὸ κάθε κακό. «Νύχτα περνάει τὸν Ἄραχθο τὸ φοβερὸ ποτάμι», λέγει κάποια στροφὴ σ' ἕνα δημοτικὸ τραγούδι. Καὶ πραγματικὰ φοβερὸ εἶναι τὸ ποτάμι αὐτὰ ποὺ τόση, χάρη καὶ ὀμορφιὰ δίνει στὴν πόλη Ἄρτα. Τὰ ἥσυχα καὶ βουβὰ νερά του κρύβουν μεγάλο κίνδυνο γιὰ τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ μεγάλη καταστροφὴ γιὰ τοὺς πορτοκαλαιῶνες. Πόσοι ἄνθρωποι δὲν ἔχουν πληρώσει μὲ τὴ ζωή τους τὴν τρελλὴ ἀπόφασή τους νὰ τὸν διαβοῦν; Πόσα ζῶα καὶ δέντρα δὲν ἔχει παρασύρει καταστρέφοντας ἔτσι πολλὲς ἑκατοντάδες στρέμματα ἀπὸ πορτοκαλαιῶνες; Φαντασία ἀνθρώπου ἢ τὸ χέρι ζωγράφου δὲ θὰ μποροῦσε νὰ προσθέση πιὸ καλύτερη ζωγραφιά, καὶ πιὸ μαγευτικὸ τοπίο στὴν πόλη. Μαζὶ ὅμως μὲ τὴν τόση ὀμορφιά, ποὺ δίνει στὴ πόλη μας, δίνει κι' ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἀγαθά, τὸ νερό. Τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ, μὲ κατάλληλα μηχανήματα καθαρίζεται καὶ γίνεται πόσιμο. Ἑκατοντάδες στρέμματα χωραφιῶν ποτίζει. Πόσο μεγάλο κακὸ θὰ γινόταν στὴν πόλη, ἂν ξαφνικὰ σταματοῦσε τὸ ποτάμι. Ὁ κόσμος θὰ διψοῦσε, ἡ πόλη θὰ βρωμοῦσε, καὶ τὰ πάντα θὰ ἐνεκρώνονταν.

ΦΙΦΗ ΧΡ. ΒΑΚΚΑ
(Μαθήτρια Δ' τάξεως Γυμν. θηλέων Ἄρτης)

ΝΥΧΤΙΑΤΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

'Αργὰ - ἀργά, ἡ μάγισσα νύχτα ἅπλωνε τὰ μαῦρα πέπλα της!

Κουρασμένος ὁ ἥλιος ἔγερνε πίσω ἀπ' τὰ βουνὰ κι' ἄφηνε πίσω στὸ διάβα του κόκκινες πορφυρένιες ζῶνες ποὺ νόμιζες πὼς ἔβαζε φωτιὰ στὸ γέρο του πατέρα, τὸν οὐρανό!

Τὰ πουλάκια ἔγερναν χαρούμενα τὰ κεφαλάκια τους πάνω στοὺς κλώνους!

Σὲ λίγο ἀπέραντη ἡσυχία βασιλεύει παντοῦ! Ποῦ καὶ ποῦ κανένας ἀνυπόμονος σκύλος ἀφουγκράζεται καὶ ὕστερα σχίζει μὲ τὴ διαπεραστική του φωνὴ τὴν ἡσυχία τῆς νύχτας!

Ξαφνικὰ κάτι κινεῖται ἀθόρυβα ποὺ προκαλεῖ τὴν προσοχὴ στὸν οὐράνιο θόλο!

Μύρια ἀσημένια καντηλάκια τρεμόσβηναν ἐκεῖ ἐπάνω! Τὸ φεγγάρι ξεπρόβαλε ὅπως πάντα ὁλόδροσο καὶ φωτεινό! Μοῦ χαμογέλασε καὶ ἔρριξε τὸ ἀσήμι του στὴ γῆ!

Ὅλα δέχονταν αὐτὸν τὸν νυχτερινὸ ἐπισκέπτη μὲ χαρά! Οἱ λιγερόκορμες κορφοῦλες τῶν δένδρων ὑποκλίνονται στὸ ἀπαλοχάδι ποὺ περνᾶ ἀνάμεσά τους καὶ σιγογλυκομουρμουρίζουν!

Τὰ ἀηδόνια κρυμμένα στὶς πυκνὲς φυλλωσιὲς στέλνουν τὶς εὐχαριστίες τους στὸν Ὕψιστο...

Τὸ ἀδιάκοπο καὶ μονότονο ρυθμικὸ θρόϊσμα τῶν δένδρων καὶ τοῦ μικροῦ ποταμιοῦ ποὺ κυλοῦσε ἥσυχα, ρυθμικὰ μὲ τὰ γάργαρά του νερὰ κάτω ἀπὸ τὴν ἐκκλησούλα τὴν Παναγία, ἔδιναν νόμιζες ἐκείνη τὴν στιγμὴ μιὰ ὑπέροχη, συναυλία! Τὸ φεγγάρι τώρα ὑψώθηκε πιὸ ψηλὰ καὶ οἱ λαμπρές του ἀχτῖδες σκορποῦσαν ὁλόχρυσες ἀναλαμπὲς πάνω στὰ κρυστάλλινα νερά. Αὐτὰ στάθηκαν μαγικά, ἐκστατικὰ μπρὸς σ' αὐτὸ τὸ ὑπέροχο θέαμα ποὺ μαγεύει!

Τώρα νοιώθω τὸν ἑαυτό μου εὐτυχισμένο. Δὲν εἶμαι μόνος μέσα στὴ νυχτιά, νὰ πλήξω μὲ αὐτὴν τὴν ἀπέραντη μοναξιά μου! Ἔχω συντρόφους! Καὶ εἶμαι εὐτυχισμένος!

Ναὶ εὐτυχισμένος!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΣΒΑΝΤΗΣ
(Μαθητὴς τῆς Β' τάξεως Ἐμπορικῆς Σχολῆς Δράμας).

ΑΝΘΙΣΜΕΝΗ ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ

Μιὰ χειμωνιάτικη μέρα βγῆκα πρωΐ στὸν κῆπο μου. Ἀφοῦ ἔρριξα τὸ βλέμμα μου ἐδῶ κι' ἐκεῖ, εἶδα μιὰν ἀνθισμένη ἀμυγδαλιά. Ἦταν ἡ πρώτη ποὺ ἔβλεπα φέτος καὶ ἡ χαρά μου ἦταν μεγάλη. Ἦταν αὐτὴ ποὺ βιάστικε μεσ' τὰ χιόνια τοῦ Γενάρη νὰ πετάξη τὶς σκουφίτσες καὶ νὰ ξεπροβάλη τὰ χιονάτα ἄνθη της. Προτοῦ βγάλει τὰ πράσινα φυλλαράκια της, γιὰ νὰ μᾶς δώση παρηγοριὰ κι' ἐλπίδα πὼς ἔφτασε ἡ Ἄνοιξη. Εἶναι τὸ πρῶτο δένδρο ποὺ φόρεσε τὴν ἀνοιξιάτικη στολή. Πεταλουδίτσες καὶ μέλισσες τρέχουν νὰ γευτοῦν τὸ γλυκὸ χυμό της, καὶ τὰ πουλάκια τριγυρνοῦν καὶ κελαηδοῦν μέσα στοὺς λευκοὺς κλώνους. Κι' αὐτὴ καμαρώνει σὰν νυφούλα στολισμένη μὲ τὸ ἄσπρο πέπλο της.

ΠΑΝ. ΘΕΟΔ. ΜΟΥΝΤΖΟΥΡΗΣ
(Κακόρρευμα)

ΜΑΣ ΗΡΘΕΣ ΑΝΟΙΞΗ

Μᾶς ἦρθες ἄνοιξη γλυκειὰ
ἄνοιξη μυρωμένη
μὲ ἄνθη καὶ μὲ λούλουδα
πλουσιοστολισμένη.

Ἅπλωσε πρῶτ' ἀπ' ὅλα της
τὸ πράσινο χαλί της
καὶ σκόρπισε τὰ κάλλη της
ποὺ ἔφερε μαζί της.

Σκόρπισε πρῶτα τὴ χαρὰ
σὲ νέους καὶ πουλάκια
π' ὁλημερὶς τρέχουν πηδοῦν
πάνω στὰ χορταράκια.

Τὰ λούλουδα μοσχοβολοῦν
ὅλα μαζὶ στὴ Φύση
καὶ σὲ βυθίζουν μονομιᾶς
σ' ἕνα γλυκὸ μεθύσι.

Τὴν ἄνοιξη τὴν τραγουδοῦν
ὅλοι μικροὶ μεγάλοι
γιατὶ παίρνει ἀπὸ πάνω μας
τὴν ξενιασιὰ καὶ ζάλη.

Τὴν ἄνοιξη τὴν τραγουδοῦν
καὶ τὰ μικρὰ πουλάκια
ποὺ ὁλημερὶς τρέχουν πηδοῦν
ψηλὰ εἰς τὰ κλαράκια.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑΣ
(Τάξη Δ' 1ου Γυμνασίου Τρικάλων)

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

Σὲ μιὰ ὡραία τοποθεσία τῆς Ἑλλάδας κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τῆς Οἴτης εἶναι φωλιασμένο τὸ ἀγαπητό μου χωριουδάκι. Γύρω καὶ μέσα εἶναι κατάφυτο ἀπὸ λογὶς - λογὶς δένδρα, ποὺ τὰ ποτίζουν κρυστάλλινα νερά.

Πρὸς Ἀνατολὰς ὑψώνεται ἡ μικρή του πεδιάδα, ποὺ οἱ ἐργατικοί του κάτοικοι ξεκινοῦν πρωΐ - πρωΐ γιὰ νὰ τὴν κάνουν πιὸ εὔφορη μὲ τὴν ἐργασία τους. Κι' ὁ ἀσπρομάλλης παπᾶς τοῦ χωριοῦ μου βλέποντας τὸ ἡλιοβασίλεμα νὰ χρυσώνη τὶς κορυφὲς τῶν τριγύρω βουνῶν, ὁδηγεῖ τὰ βήματά του στὴν ὁλόλευκη ἐκκλησούλα τοῦ χωριοῦ γιὰ νὰ χτυπήση τὸν Ἑσπερινό.

ΣΠ. Γ. ΣΚΑΦΙΔΑΣ
(Παιδόπολη «Ἁγία Σοφία» Βόλου)

Η ΠΗΓΗ

Τρέχει τὸ γάργαρο νερὸ
χειμώνα καλοκαίρι,
καὶ κρύο, κρύο δροσερό,
μεσ' ἀπ' τοὺς βράχους βγαίνει.

Τὴ δροσερὴ αὐτὴ πηγὴ
κισσὸς τὴν τριγυρίζει,
κάθε βραδάκι καὶ αὐγὴ
μ' ἀνθοὺς μοσχομυρίζει!

Τ' ἀγέρωχα πλατάνια της
ποὺ οἱ κορφὲς ἑνώνουν,
μέσ' τοῦ αἰθέρα τὴν πνοή,
μὲ λούλουδα μυρώνουν.

ΚΩΝΣΤ. Γ. ΝΤΕΜΠΟΣ

Η ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΛΗΣΙΟΝ ΑΓΑΠΗ

Ξερὸς βορριᾶς παγωμένος φυσοῦσε δυνατά, βογγοῦσε, οὔρλιαζε στὰ αὐτιὰ τοῦ μικροῦ Ἀλέκου. Ψηλὰ σύννεφα ἔτρεχαν γρήγορα, σύννεφα βαρειά, πελώρια. Ὁ Ἀλέκος ἔτρεχε σφίγγοντας περισσότερο στὸ κορμί του τὸ παλιό του τριμμένο σακκάκι, χώνοντας τὰ ξυλιασμένα του χεράκια στὶς μασχάλες του, προσπαθώντας νὰ δώση λίγη ζεστασιὰ στὰ παγωμένα μέλη του. Στὸ χεράκι του σφίγγει μὲ λαχτάρα τὰ λίγα λεπτά, ποὺ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, κέρδισε σήμερα. «Σ' εὐχαριστῶ, καλέ μου Θεούλη, θὰ φᾶμε καὶ σήμερα ψωμάκι», σκέπτεται ὁ Ἀλέκος. Καὶ τρέχει μὲ χαρὰ πρὸς τὴν καλυβούλα του, ποὺ τὸν περίμενε ὅπως πάντα ἡ ἄρρωστη μανούλα του. Μὰ ξάφνου μιὰ ἀδύνατη κλαψιάρικη φωνὴ τὸν ἀποσπᾶ ἀπὸ αὐτές του τὶς σκέψεις. «Κάνετε μιὰ ἐλεημοσύνη στὸν δυστυχῆ». Μὲ σφιγμένη καρδιὰ γυρίζει ὁ Ἀλέκος τὸ κεφάλι του. Ἐκεῖ δίπλα του σὲ μιὰ γωνιὰ πεσμένος ἕνας ζητιάνος τοῦ ἅπλωνε τὸ τρεμάμενο χέρι του. Ἡ φτώχεια, ἡ δυστυχία ἦταν ζωγραφισμένη στὸ γεροντικό του πρόσωπο. Τὸ κορμί του ἦταν τυλιγμένο σ' ἕνα κουρέλι ποὺ ἦταν μαζὶ πουκάμισο, σακκάκι καὶ παλτό. Ἡ καρδιὰ τοῦ μικροῦ σπαρτάρησε ἀπὸ συμπόνια. Δὲν βάσταξε. Ἄφησε νὰ γλυστρήσουν τὰ λίγα χρήματα μὲς τὸ μελανιασμένο χέρι τοῦ γέρου ζητιάνου καὶ ἀπομακρύνθηκε γοργά. Ὁ ξερὸς βορριᾶς ἐξακολουθοῦσε νὰ φυσᾶ μὲ ἄγριο μουγκρητό. Εἶχε πιῆ τὸ νέκταρ τῆς εὐτυχίας ποὺ χαρίζει ἡ θυσία κι' ἡ ἀγάπη στὸν πλησίον. Τί εὐτυχία νὰ φροντίζη ὁ ΕΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΛΛΟΝ!

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΔΙΓΚΑ
(Τύχιον - Σουφλίου)

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Εἶναι μιὰ παγωμένη βραδυὰ τοῦ χειμώνα. Ἔξω ὁ βορριᾶς φυσᾶ μανιασμένα καὶ κάνει νὰ τρίζουν τὰ γυμνὰ κλαριὰ τῶν δέντρων.

Παντοῦ σκοτεινά! Ψυχὴ στὸ δρόμο! Μὰ ξάφνου κάτι ἀναταράσσει τὴ γαλήνη αὐτή! Εἶναι ἡ παρουσία μιᾶς κόρης! Τὰ γαλανά της μάτια λάμπουν φοβισμένα στὸ σκοτάδι... Φαίνεται πὼς φοβᾶται πολύ! Μὰ ποῦ πηγαίνει; Προχωρεῖ, καὶ νά! Διευθύνεται πρὸς μιὰ καλύβα. Μπαίνει. Τὰ κρινόλευκα χέρια της ἀφήνουν κάτι πάνω σ' ἕνα τραπέζι, ποὺ γύρω του, στὸ ἀδύνατο φῶς ἑνὸς λυχναριοῦ διακρίνονται τρία χλωμὰ πρόσωπα. Στὰ μάτια τους φαίνεται ἡ δυστυχία καὶ ἡ ἐγκατάλειψη. Καθὼς βλέπουν, ὅμως, αὐτὴ τὴν κόρη, τὰ πρόσωπά τους φωτίζονται ἀπὸ ἕνα ἀδύνατο χαμόγελο, ἐνῶ συγχρόνως ἀπ' τὴν ἄκρη τῶν ματιῶν τους κυλάει ἕνα δάκρυ, δάκρυ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης.

Μὰ ὅλα σὲ λίγο χάνονται, μαζὶ καὶ ἡ αἰθέρια μορφὴ τῆς κόρης.

Μὰ τί μυστηριώδης ἡ μορφή της! Ἴσως καταλάβατε ποιὰ εἶναι. Εἶναι ἡ σπλαγχνικὴ καὶ μεγάλη ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ!

ΙΣΜΗΝΗ ΤΣΑΚΠΙΝΗ
(Μαθήτρια Γ' Γυμν. Σουφλίου)

Γιὰ νὰ γνωρίσωμε τὴν ΕΛΛΑΔΑ

Στὸ Δικταῖο Ἄντρο

Μὲ τὶς λιακάδες τοῦ Μάρτη, εἶναι χαρὰ Θεοῦ νὰ περνᾷς μ' αὐτοκίνητο τὰ Μεσόγεια, καὶ νὰ καμαρώνῃς τὴν ἀνθοπλούμιστη στρώση τῆς γῆς. Πηγαίνομε — ποῦ πηγαίνομε ἀλήθεια; — ὅπου μᾶς βγάλει ὁ δρόμος — φτάνει νὰ βλέπουμε τὰ χωριὰ καὶ τὶς πολιτεῖες τῆς Κρήτης.

Εἴμαστε τώρα στὸ αὐτοκίνητο, ποὺ πηγαίνει στὸν Ἅγιο Νικόλαο, τὸ μικρὸ γραφικὸ λιμανάκι τοῦ Μεραμβέλλου. Ἡ σπάταλη φύση τούτου τοῦ τόπου, ποὺ ὀργιάζει σὲ βλάστηση κι' ἀνθοπλημμύρα, ἔχει ἁπλώσει παντοῦ τὰ καινούργια της πλουμισμένα χαλιά. Μόλις τώρα, θαρρεῖς, τ' ἀποξύφανε καὶ τὰ ἔχει ἐκθέσει στοὺς κάμπους καὶ στὶς πλαγιές.

Ἐδῶ, χιονισμένα — ἀπὸ τὶς μαργαρίτες καὶ τὸ χαμομῆλι, ἐκεῖ παρδαλὰ — ἀπὸ τὶς μπλὲ καὶ τὶς μὼβ καὶ τὶς κόκκινες ἀνεμῶνες. Ζαφορὰ κίτρινα τὰ λειβάδια — ἀπ' τὶς φουντωμένες ξυνήθρες. Καταπράσινα κυματίζουν, ἀσημολάμποντας, καθὼς τὰ χαϊδεύει τ' ἀγέρι, τὰ νέα στάχυα... Περνᾶμε ἀπὸ χωριὰ γραφικά, κατεβαίνουμε στὶς Λίμνες γιὰ λίγη ὥρα κι' ἐπισκεπτόμαστε τὴν Ἁγία Φωτεινή μικρὸ ἐκκλησάκι, ποὺ στέκεται σὰν ἀετοφωλιά, στοῦ βουνοῦ τὴν κόψη. Μπαίνουμε στ' ἄλλο αὐτοκίνητο, περνᾶμε ἀπ' τὸ Χουμεριάκο, ἀφήνομε πίσω τὸ Πλατυπόδι καὶ τὶς Βρύσες, κατεβαίνουμε τώρα κατὰ τὴ θάλασσα. Λάμπει ὁ ἥλιος κι' εἶναι ἀνάλαφρο τ' ἀγεράκι τοῦ κόλπου.

— Πόσο θὰ μείνουμε στὸν Ἅγιο Νικόλαο; λέει ὁ Φάνης. Θέλω νὰ δῶ τὴ μικρὴ λιμνούλα του. Ἦταν θαρρῶ κάποτε ἡφαίστειο ποὔχει σβύσει τώρα.

— Ἔτσι λένε, Φάνη μου. Ὁ λαὸς πιστεύει πὼς ἡ λίμνη αὐτὴ δὲν ἔχει πάτο. Δὲ βρέθηκε, λέει τὸ βάθος της, γι' αὐτὸ ὑποθέτουν πὼς εἶναι κρατήρας. Μὰ φτάσαμε. Νάτην. Πᾶμε ἀπ' τὸ ὕψωμα νὰ τὴ δοῦμε καλλίτερα. Λίγα μέτρα ἀπὸ τὴ θάλασσα, συγκοινωνώντας μ' ἕνα γεφύρι μαζί της, νὰ ἡ γεμάτη μυστήριο λίμνη. Μέσα καθρεφτίζονται τὰ σπίτια, τὰ δέντρα καὶ οἱ δικοί μας οἱ ἴσκιοι. Εἶναι πολὺ γραφικὴ κι' ὄμορφο στολίδι γιὰ τὴ μικρὴ πολιτεία, ποὺ εἶναι ὡστόσο ἡ ἕδρα τῆς Νομαρχίας, ἡ πρωτεύουσα τοῦ Λασηθίου.

— Οἱ δρόμοι εἶναι ὡραῖοι, λέει ἡ Μυρτώ.

Ναί, ὅλη ἡ κωμόπολη φαίνεται νέα κι' ἔχει κι' ὡραῖες ἀκρογιαλιές. Τὸ καλοκαίρι αὐτὸς ὁ κολπίσκος, «τ' ἀμμούδι», ὅπως τὸν λένε, γεμίζει ἀπὸ λουόμενους. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶναι συγκοινωνιακὸς κόμβος καὶ σπουδαῖο ἐμπορικὸ κέντρο. Ἐπικοινωνεῖ, ἀπ' τὴ θάλασσα, μὲ τὴν Ἐλούντα, τὴν Πλάκα καὶ τὸ νησάκι τῆς Σπιναλόγκας, ποὺ εἶναι λεπροκομεῖο.

— Ἐπιτρέπεται νὰ πάη στὴ Σπιναλόγκα κανένας; ρωτᾷ ἡ Μυρτώ. Εἶναι θαρρῶ κάστρο ἐνετικό.

— Ναί, μὰ τώρα ἀνοίχτηκαν στὰ τείχη του μπαλκονάκια κι' ἐξέδρες, γιὰ τοὺς καϋμένους τοὺς ἄρρωστους, ποὖναι τόσο απομονωμένοι. Πηγαίνουν συχνὰ ἐπισκέψεις κι' οἱ ἄρρωστοι ποὔχουν καὶ μόρφωση καὶ πολιτισμό, εἶναι εὐχάριστοι στὴ συζήτηση. Μὰ δὲν εἶναι εὔκολο σήμερα νὰ πᾶμε. Μιὰ ἄλλη φορά.

Ἀφίνουμε τὸν Ἅγιο Νικόλαο καὶ πηγαίνουμε στὰ «Γουρνιά», τὸν πιὸ παλαιὸ συνοικισμὸ τῆς Κρήτης, ἐκεῖ ποὺ βρέθηκε τὸ σπουδαῖο Μινωϊκὸ βάζο μὲ τὸ χταπόδι.

— Τί μικρὰ δωμάτια, λέει ὁ Λεωνίδας, κοιτάζοντας τὰ ἐρείπια. Πῶς χωροῦσαν ἐδῶ μέσα οἱ ἄνθρωποι; Σὰν κουνελόσπιτα μοιάζουν!

— Ναί, εἶναι μικρά, τοῦ ἐξήγησα, μὰ καὶ κάθε ἀστέγαστο δωμάτιο φαίνεται μικρότερο, ἀπ' ὅτι εἶναι. Πάντως δὲν εἶναι βέβαια ἡ Κνωσσός. Τὰ Γουρνιὰ ἦταν ἀγροτικὸς συνοικισμός, ὅπως φάνηκε κι' ἀπ' τὰ ἐργαλεῖα καὶ τὰ εὑρήματα, π' ἀνακάλυψε ἐκεῖ ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη.

Καὶ τώρα δρόμο γιὰ τὸ Λασῆθι, τὸ θαυμάσιο ὀροπέδιο τῆς Δίκτης. Πᾶμε στὸν τόπο, ποὺ γεννήθηκε ὁ Δίας... Φεύγοντας ἀπὸ τὸ Ἡράκλειο, εἴδαμε πίσω μας, ἕνα μακρόστενο βουνό, ποὺ τὸ λένε Γιούχτα (ἀπὸ τὸ Γιούπιτερ, ὅπως ἔλεγαν οἱ Λατῖνοι τὸ Δία). Τὸ βουνὸ εἶναι ἀλήθεια παράξενο. Μοιάζει μὲ ἄνθρωπο ξαπλωμένο ἀνάσκελα... Ξεχωρίζεις καλὰ τὴν κοιλιά, τὴ μέση, τὸ στῆθος καὶ προπαντὸς τὸ κεφάλι. Λὲς καὶ τὸ λάξεψε σμίλη. Ἕνας παμπάλαιος Γίαντας ἔγειρε στὴν καρδιὰ τῆς Κρήτης κι' ἀποκοιμήθηκε γιὰ πάντα... Λένε πὼς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Δίας, ποὺ πέθανε ἐδῶ, στὸν τόπο ποὺ εἶχε γεννηθῆ.

— Μὰ δὲν ἦταν ἀθάνατος, σὰ Θεός; μὲ ρωτᾷ ὁ Φάνης. Καὶ τὴν ἀπάντηση τὴ δίνει ὁ Λεωνίδας.

— Αὐτὸ ἰσχύει γιὰ τὸ Θεὸ τὸν ἀληθινό, Φάνη, ὄχι γιὰ τὰ πλάσματα τοῦ θρύλου. Ποῦ ζοῦν, ὅσο ζῆ κι' ἡ παράδοση ποὺ τὰ γέννησε. Δὲ θυμᾶσαι τὸν πικρὸ χρησμό, ποὔδωσε κάποτε ἡ Πυθία; «Οὐκέτι Φοῖβος ἔχει καλύβην»!

— Περίεργοι εἶναι οἱ Κρητικοί, εἶπε ἡ Μυρτώ. Τὸν θέλουν ὁλότελα δικό τους τὸ Δία. Ἔχουν τὸ λίκνο του καὶ τὸν τάφο του. Ποιὸς μπορεῖ νὰ τοὺς ἀρνηθῆ τὴν ποιητικὴ φαντασία;

— Καιρὸς ὅμως νὰ δοῦμε αὐτὸ τὸ λίκνο, εἶπα ἐγώ. Γι' αὐτὸ πᾶμε σήμερα στὸ Λασῆθι. Ἐκεῖ, κοντὰ στὸ Ψυχρό, ἕνα λασηθιώτικο χωριό, βρίσκεται τὸ περίφημο Δικταῖο Ἄντρο, ὅπου, κατὰ τὸ μῦθο, τὸν ἐγέννησε ἡ Ρέα.

— Τί ὄμορφο θέαμα τὸ μεγάλο αὐτὸ ὀροπέδιο, φώναξε ὁ Λεωνίδας.

Εἴχαμε πιὰ ἀνεβῆ στὸ λασηθιώτικο κάμπο. Μοναδικὴ ὀμορφιά! Ἐδῶ τσούζει τ' ἀγέρι, καθὼς μᾶς χτυπάει στὰ πρόσωπα. Στὸν Ἅγιο Νικόλαο, ἦταν ζέστη, ἦταν ἄνοιξη, καλοκαίρι θάλεγε κανένας. Ἐδῶ ἐπάνω εἶναι χειμῶνας. Καταχιόνιστες οἱ πλαγιὲς τῆς μεγάλης ὀροσειρᾶς, κρύο τ' ἀγέρι κι' ἂς λάμπει ὁ ἥλιος... Βρισκόμαστε 850 μέτρα ψηλά. Τ' ὀροπέδιο εἶναι τόσο κλειστό, ποὺ θὰ μεταμορφωνόταν σὲ λίμνη μὲ τὰ νερὰ τοῦ χειμῶνα, ἂν δὲν τὰ κατάπινε ὁ χῶνος. Τί εὔφορο ὀροπέδιο, ἀνάμεσα στὶς ψηλότερες κορυφὲς τῆς Δίκτης. Ἐννιὰ μὲ δέκα χιλιόμετρα μάκρος, πεντέξη πλάτος. Ἕνας ἀπέραντος κῆπος, ἕνας παράδεισος ὅλο μηλιὲς κι' ἀχλαδιὲς καὶ μποστάνια.

Ὁλόγυρα εἴκοσι χωριά, ποὺ τὸ μεγαλείτερο εἶναι τὸ Τζερμιάδο καὶ στὴ μέση, τοῦ κάμπου ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἅη Γιάννη, ποὺ κάθε χρόνο, στὶς 20 Αὐγούστου, μαζεύεται στὴ χάρη του πλῆθος κόσμου.

— Κρῖμα νὰ μὴν ἦταν καλοκαίρι, λέω στὰ παιδιά, γιὰ νὰ ρθοῦμε στὸ πανηγύρι. Νὰ δῆτε τότε τοὺς νερόμυλους ποὺ γυρίζουν, ποτίζοντας τὰ περιβόλια. Μὲ τὰ ὁλόασπρα φτερά τους ὁλάνοιχτα μοιάζουν πελώριες μαργαρίτες.

Κοιμόμαστε κεῖνο τὸ βράδυ στὸ Ψυχρό, σ' ἕνα σπιτάκι πολὺ καλλιτεχνικό, μὲ χωριάτικα ξύλινα ἔπιπλα καὶ λαμπρὰ ὑφαντά. Τὴν ἄλλη μέρα, ἐπισκεπτόμαστε τὸ Δικταῖο Ἄντρο. Κατεβαίνομε μὲ δαδιὰ στὸ χέρι. Μᾶς ὁδηγεῖ ἕνας ἔμπειρος Λασηθιώτης. Ἀτέλειωτες κιονοστοιχίες χωρίζουν τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπηλαίου. Οἱ σταλαγμίτες κι' οἱ σταλακτίτες. Προχωροῦμε σὲ μεγάλο βάθος.

— Νὰ ὁ θάλαμος τῆς Ρέας, μᾶς λέει ὁ ὁδηγός, δείχνοντάς μας μιὰ κώχη, τριγυρισμένη ἀπὸ θαυμάσιους σταλακτίτες.

Πόσο εὐφραίνεται ἡ φαντασία τ' ἀνθρώπου, νὰ δίνη ὀνόματα, νὰ ὁρίζη τ' ἀβέβαια, νὰ ζωντανεύη τοὺς θρύλους!

Νά, ἡ δική μας τώρα ἔχει ἀνάψει... Σὲ τούτη τὴν κώχη, ἦρθε καὶ κρύφτηκε ἡ Τιτανίδα, ἡ Ρέα, ἡ κόρη τοῦ Οὐρανοῦ ἡ γυναῖκα τοῦ Κρόνου, γιὰ νὰ γεννήση τὸ γυιό της, ποὺ κάποια μέρα θὰ κυβερνοῦσε, κατὰ τὸ μῦθο, θνητοὺς καὶ ἀθάνατους. Καὶ γέννησε τὸ μωρὸ καὶ τὸ ἔδωσε ὕστερα στὶς Νύμφες καὶ στοὺς Κουρῆτες νὰ τ' ἀναθρέψουν. Κι' ἐρχότανε μιὰ κατσίκα θεϊκιὰ — ποὺ τὸ κέρατό της ἔγινε ἀργότερα σύμβολο τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἀφθονίας — καὶ βύζαζε τὸ νιογέννητο... Κι' οἱ Κουρῆτες χτυποῦσαν, χορεύοντας τὶς ἀσπίδες τους κι' ἀλαλάζανε, γιὰ νὰ πνίγουνε τὶς κρυγὲς τοῦ μωροῦ, νὰ μὴν τὶς ἀκούσῃ ὁ Κρόνος καὶ τὸ καταπιῆ, κι' ἐκεῖνο τὸ δύστυχο, σὰν τ' ἀδέρφια του... Γιατὶ ἔτσι εἶχε ὁρίσει ἡ μοῖρα νὰ σωθῆ ὁ Δίας, γιὰ νὰ πάρη τὴν ἐξουσία τοῦ Κρόνου καὶ νὰ φέρη γαλήνη καὶ ἁρμονία στὴ γῆ καὶ στὸν οὐρανό.

— Ἦταν γνωστὸ στὴ Μινωϊκὴ ἐποχὴ τὸ Δικταῖο Ἄντρο; ρωτᾷ ὁ Φάνης.

— Μὰ βέβαια, λέει ὁ ὁδηγός μας. Ἐδῶ κατέβηκε ὁ Μίνωας καὶ τοῦ ἔδωκε ὁ Δίας τοὺς θείους νόμους. Βρέθηκαν μάλιστα καὶ πολλὰ ἀφιερώματα καὶ βωμοί, καὶ κτιστὸ ἱερό.

Προχωροῦμε. Οἱ σταλαχτίτες εἶναι ἐξαίσιοι κι' ἐπιβλητικοί. Τὸ σπήλαιο μοιάζει παραμυθένιο, σὰν ἀπὸ ὄνειρο, σὰν ἀπὸ παιχνίδι τῆς φαντασίας. Οἱ στάλες, ποὺ ὅλο πέφτουν ἀπὸ τοὺς θόλους, μᾶς ἔχουν μουσκέψει, κρυώνουμε... Μπροστά μας, ἐξ ἄλλου, ἁπλώνεται τώρα μιὰ ὑπόγεια λίμνη.

— Τὸ καλοκαίρι μπορεῖ κανένας νὰ τὴν περάσῃ μὲ βάρκα καὶ νὰ συνεχίσῃ τὸν περίπατο του, λέει ὁ ὁδηγός.

Τὰ δαδιὰ τρεμοσβύνουν ἀπ' τὶς σταλαγματιὲς ποὺ τὰ βρέχουν ὁλοένα. Πρέπει νὰ βγοῦμε. Τί κρῖμα! Νὰ ἦταν Ἰούλιος, θὰ περνούσαμε τὴ λιμνούλα.

Μὲ τί ἀνακούφιση ξαναβλέπουμε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Πῶς ζεσταίνει ὁ ἥλιος! Κατηφορίζουμε κατὰ τὸ χωριό. Μᾶς ξαφνιάζουν τραγούδια παιδικά. Περνᾶμε ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ποὺ εἶναι σημαιοστόλιστο, γεμάτο μυρτιὲς καὶ δάφνες. Καὶ τότε μονάχα θυμόμαστε πὼς εἶναι παραμονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, 24 τοῦ Μάρτη. Αὔριο εἶναι ἡ Ἐθνική μας γιορτή. Τὰ παιδιὰ κάνουν τὶς τελευταῖες τους πρόβες.

— Ἐλάτε αὔριο στὴ γιορτή μας. Θάχουμε θέατρο καὶ τραγούδια, μᾶς λέει ὁ δάσκαλος.

— Ναί, θὰ ρθοῦμε, λέμε μὲ μιὰ φωνὴ ὅλοι, καὶ παίρνοντας ἀπ' τὰ μαθητούδια τὸν τόνο μὰ καὶ τὸ κέφι, φεύγουμε τραγουδῶντας τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

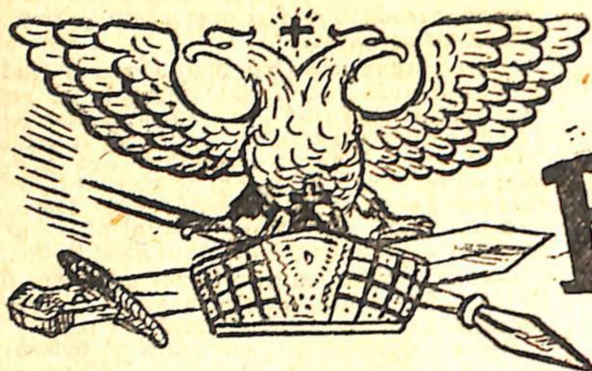
◇

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Δάσκαλος: Δὲν εἴπαμε Χρηστάκη, ὅτι τὴν ὥρα τῆς μελέτης δὲν θὰ μιλᾶμε;

Χρηστάκης: Μὰ ἀκριβῶς κύριε. Δὲν μιλάω σὲ σᾶς, ἀλλὰ στὸν συμμαθητή μου.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
Ἀγροτοπαιδόπολη Θεσ)νίκης

Τόν καιρό τοῦ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΔΕΛΤΑ

30ον.

Σηκώθηκε πάλι κι ἔκανε μερικὰ βήματα νευρικὰ ἀπάνω καὶ κάτω.

Νὰ φύγει! Νὰ φύγει! Νὰ φύγει!...

Μὰ μὲ τί τρόπο;

Γύρισε στὸ κρεββάτι του καὶ ἀποθαρρυμένος ἔπεσε στὸ στρῶμα.

Ἀδύνατο! Γιὰ νὰ κατορθώσει νὰ φύγει ἔπρεπε πρῶτα νὰ γίνει καλά, νὰ σπάσει τὰ σίδερα, νὰ βγεῖ ἀπὸ τὸ παράθυρο. Ἄλλο δρόμο δὲν εἶχε. Ἐκτός... Ἐκτὸς ἂν ὁ δοῦλος τὸν βοηθοῦσε....

Καὶ γιατί ὄχι; Ὁ δοῦλος εἶχε δάκρυα στὰ μάτια σὰν τὸν κοίταζε... ὁ δοῦλος εἶχε φέρει τὸ γράμμα τοῦ Γρηγόρη, εἶχε σύρει τὸ σεντούκι στὴ θέση του...

Καὶ ἡ καρδιὰ τοῦ Κωνσταντίνου γέμισε πάλι ἐλπίδες.

Πέρασαν ὅμως μέρες, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἦταν ἀκόμα κλεισμένος στὴ φυλακή του. Τίποτα δὲν ἄλλαξε.

Οἱ πληγές του εἶχαν γιάνει καί, σὰν ἀγρίμι στὸ κλουβί του, πήγαινε ὅλη μέρα κι ἐρχουνταν, μὲ πάντα τὴν ἴδια σκέψη στὸ νοῦ του. Πῶς νὰ φύγει;

Ἡ πόρτα ἦταν ἀμπαρωμένη ἀπέξω. Τὸ παράθυρο ἔβλεπε σὲ γκρεμνό. Ἀπὸ τὸ πεζούλι, ὅπου εἶχε σκαρφαλώσει, τίποτα δὲ φαίνουνταν. Μόνο μακριά, πολὺ μακριά, οἱ κορυφὲς τῶν βουνῶν χάνουνταν στὰ χαμηλὰ σύννεφα.

Μὰ καὶ γκρεμνὸς νὰ μὴν ἦταν κάτω, πῶς νὰ ξεριζώσει τὰ σίδερα ποὺ ἦταν χτισμένα στὸν τοῖχο μέσα;

Μὲ λύσσα τὰ τίναξε καὶ τὰ τραβοῦσε ὁ Κωνσταντῖνος. Ἄδικος κόπος! Καὶ στὰ καλά του ἂν ἦταν, ὅλη ἡ δύναμή του δὲν ἀρκοῦσε νὰ σπάσει ἢ νὰ λυγίσει τὰ χοντρὰ αὐτὰ κάγκελα.

Καὶ ἀπὸ τὸ δοῦλο εἶχε ἀπελπιστεῖ. Μὲ κάθε τρόπο προσπάθησε νὰ τοῦ ἐξηγήσει πὼς ἤθελε νὰ φύγει, πὼς θὰ τοῦ ἔδινε χρήματα, πλούτη, ἐλευθερία. Τίποτα! Εἴτε δὲν καταλάβαινε ὁ δύστυχος κουφός, εἴτε φοβοῦνταν νὰ ἐννοήσει, τοῦ ἀποκρίνουνταν πάντα μὲ τὸ λυπημένο χαμόγελο ἀργοκουνώντας τὸ κεφάλι, τάχα πὼς δὲν καταλαβαίνει.

Ἀπελπισμένος, εἶχε καθήσει στὸ κρεβάτι του ἕνα ἀπόγεμα, καὶ στὴ μοναξιὰ βασάνιζε τὸ νοῦ του νὰ βρεῖ τρόπο νὰ φύγει.

Οὔτε τὸν Γρηγόρη εἶχε δεῖ πιὰ οὔτε τὸν Δραξάν. Οὔτε ἄλλος κανένας, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ δοῦλο, ἦλθε πιὰ στὸ κελί του.

Ἂν εἶχε τὸ μαχαίρι του κάτι μποροῦσε νὰ γίνει. Θὰ ξεκολλοῦσε τὶς πέτρες, θὰ κλόνιζε, θὰ ἔβγαζε τὰ σίδερα. Μὰ τοῦ τὸ εἶχαν πάρει τὸ βράδυ ἐκεῖνο ποὺ τὸν ἔπιασαν, καὶ στὴ σκληρὴ πέτρα μάταια μάτωνε τὰ δάχτυλά του.

Ἔξαφνα ἀνατρίχιασε. Τί ἦταν αὐτό; Εἶχε ἀκούσει κάτι, ἕνα λαφρὺ κρότο, σὰν πετραδάκι, στὸν τοῖχο, ἀπέξω.

Κοίταξε τὸ παράθυρο μὰ δὲν εἶδε τίποτα. Βάσταξε τὴν ἀναπνοή του καὶ ἀκροάστηκε...

Καὶ ὅμως δὲν τρελαίνουνταν! Δεύτερος χτύπος ἀκούστηκε.

Ὄρθιος, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὰ σίδερα περίμενε.

Ἔξαφνα, μιὰ πέτρα πέταξε ὡς κοντὰ στὰ κάγκελα, τὰ χτύπησε κι ἔπεσε πάλι ἔξω.

Ὁ Κωνσταντῖνος ὅρμησε στὸ σεντούκι, τὸ τράβηξε κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἀνέβηκε ἀπάνω καὶ ἀπὸ κεῖ τραβήχτηκε μὲ τὰ χέρια ὡς τὸ πεζούλι.

Μὰ ἄλλο δὲν εἶδε ἀπὸ τὸ γαλάζιο οὐρανὸ καὶ τὰ μενεξεδένια βουνά, ποὺ χάνουνταν μέσα στὸν ὁρίζοντα.

Δεύτερη φορὰ πέταξε ἡ πέτρα, πέρασε μέσα στὰ κάγκελα κι ἔπεσε στὸ πάτωμα.

Ὁ Κωνσταντῖνος πήδησε χάμω καὶ τὴ μάζεψε.

Ὁ Κωνσταντῖνος πήδησε χάμω καὶ τὴ μάζεψε.

Ἦταν στρογγυλὸ χαλίκι, καὶ γύρω εἶδε χαραγμένες ἑλληνικὰ πέντε λέξεις: «Σὰ νυχτώσει, ρίξε τὸ σκοινί».

Σαστισμένος κοίταξε τὸ παράθυρο, ὕστερα τὴν πέτρα, καὶ πάλι τὸ παράθυρο.

Ποιὸ σκοινὶ νὰ ρίξει, καὶ ἀπὸ ποῦ;

Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατά. Πὼς ἦταν φιλικὸ μήνυμα τὸ ἔβλεπε. Μὰ σκοινὶ δὲν εἶχε, οὔτε μποροῦσε νὰ τὸ φτιάσει.

Βήματα πλησίαζαν στὸ διάδρομο.

Μόλις πρόφθασε ὁ Κωνσταντῖνος νὰ σπρώξει τὸ σεντούκι στὴ θέση του, καὶ νὰ πέσει στὸ στρῶμα.

Ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ μπῆκε ὁ Δραξάν.

Ὁ Κωνσταντῖνος σηκώθηκε καὶ στάθηκε μπροστά του.

Τὴν ψυχική του ἡσυχία τὴν εἶχε ξαναβρεῖ τώρα ποὺ ἤξερε πὼς κάποιος φίλος ἦταν ἀπέξω.

Μὲ σταυρωμένα χέρια τὸν κοίταζε ὁ Δραξάν. Τὰ φρύδια του ἦταν σουφρωμένα, τὸ πρόσωπό του σκοτεινό. Μὰ ὁ Κωνσταντῖνος δὲ χαμήλωσε τὰ μάτια. Ἀτάραχος κοίταζε τὸ Βούλγαρο στὸ πρόσωπο.

— Κρηνίτη, εἶπε ὁ Δραξάν, οἱ πληροφορίες ποὺ περίμενα ἔφθασαν.

Σταμάτησε μιὰ στιγμὴ σὰ νὰ περίμενε ἀπάντηση. Μὰ ὁ Κωνσταντῖνος δὲν ἀποκρίθηκε.

—Ἡ ἀπάντηση ἔφθασε, ἐπανέλαβε ὁ Δραξάν. Τὸ γράμμα σου ἦταν γνήσιο, καὶ σὲ εἶχε στείλει τωόντι ὁ Γαβριὴλ Ρωμανός. Μὰ γιατί μοῦ εἶπες πὼς δὲν ἔχεις ἀδελφό;

— Γιατί δὲν ἔχω, ἀποκρίθηκε, ὁ Κωνσταντῖνος.

Περιφρονητικὸ χαμόγελο πέρασε στὰ χείλια τοῦ Βουλγάρου.

— Μαζὶ μὲ τὴν ἀπάντηση τῆς Ἀχρίδας, μοῦ ἔφθασε καὶ ἄλλη εἴδηση ἀπὸ τὸ Βουτέλιο, εἶπε. Ἕνας νέος Ἕλληνας δούλευε σ' ἕναν ξενώνα, μὲ ψεύτικο ὄνομα δούλου Βουλγάρου. Μήπως τὸν γνωρίζεις;

Κρύος ἱδρὼς χύθηκε στὸ κορμὶ τοῦ Κωνσταντίνου, μὰ δὲν ἀποκρίθηκε, οὔτε χαμήλωσε τὰ μάτια του.

—Ἐκεῖνος σὲ γνωρίζει, Κρηνίτη, ἐξακολούθησε ὁ Δραξάν, καὶ λέγεται ἀδελφός σου. Εἶναι ἀλήθεια πὼς ἄλλο τίποτα δὲ θέλησε νὰ πεῖ. Μὰ ἴσως, μὲ τὰ μαρτύρια, μᾶς διηγηθεῖ καὶ περισσότερα.

Σταμάτησε πάλι, καὶ τὸ εἰρωνικὸ χαμόγελο ξανατέντωσε τὰ χείλη του:

—Ἂν εἶσαι κεῖνο ποὺ δείχνεσαι, ἐξακολούθησε ἀλλάζοντας τόνο, δηλαδὴ πιστὸς ὑπηρέτης τοῦ Τσάρου, γιατί θέλησες νὰ μὲ βγάλεις ἀπὸ δῶ, καὶ τόσο καλὰ ἐνήργησες, ποὺ ἐπιτέλους κατάφερες τὸν Τσάρο νὰ μὲ φωνάξει, ἐνῶ ἤξερες πὲς μὲ κάθε τρόπο ἔπρεπε νὰ βρίσκομαι δῶ;

—Ἔπρεπε νὰ βρίσκεσαι δῶ; εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος. Μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν τὸ φανταζόμουν! Μήπως λοιπὸν βρισκόμαστε στὸν Πρίλαπο, ἢ σὲ κανένα ἄλλο φρούριο τοῦ Τσάρου, ποὺ σ' ἐμπιστεύθηκε ὁ ἀφέντης σου ξέροντας τὴν ἀδάμαστη παλληκαριά σου, Δραξάν;

Ὁ Βούλγαρος δάγκωσε τὰ χείλια του κι' ἔκανε μερικὰ βήματα ἀπάνω-κάτω.

Ὕστερα σταμάτησε μπρὸς στὸν Κωνσταντῖνο.

— Εἶναι περιττὲς οἱ κωμωδίες, εἶπε μὲ ἀπόφαση. Πῶς τὴν ἔμαθες τὴν αἰτία ποὺ μὲ κρατοῦσε δῶ, δὲν ξέρω. Μὰ τὴν ἔμαθες. Τὸ λόγο ποὺ σ' ἔκανε νὰ σταματήσεις τόσον καιρὸ τοὺς σκοποὺς μου τὸν μαντεύω... καὶ τὸν ξέρω... Μὲ τὴ

ζωή σου θὰ πληρώσεις τὴν προδοσία σου.

— Προδοσία; εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος. Περίεργη λέξη στὸ στόμα σου, Δραξάν, μὰ τὴν ἀλήθεια! Πῶς ὀνομάζεις ἄραγε τὴ δουλειὰ ποὺ ἑτοιμάζεις ἐσὺ στὸ αὐτοκρατορικὸ αὐτὸ φρούριο τῶν Βοδενῶν ὅπου αὐτὴ τὴν ὥρα κρύβεσαι σὰν κακοῦργος;

Ἀνασηκώθηκε, καὶ ὄρθιος ἐμπρὸς στὸ Βούλγαρο, μὲ ψηλὰ σηκωμένο τὸ κεφάλι:

— Ναί, εἶπε, οἱ κωμωδίες εἶναι περιττές. Τὸ λόγο ποὺ γύρευα νὰ σὲ βγάλω ἀπὸ δῶ, πρὶν ἐπιτύχεις τὴν προδοσία τῶν Βοδενῶν, τὸν μάντεψες σωστά. Εἶμαι κατάσκοπος τοῦ Αὐτοκράτορα.

— Κρηνίτη! ξεφώνισε ἔξω φρενῶν ὁ Δραξάν. Τὰ λόγια σου αὐτὰ θὰ σὲ πᾶνε στὸ παλούκι, στὸ μαρτύριο! Θὰ σᾶς κάνω, καὶ σένα καὶ τὸν ἀδελφό σου, νὰ ξεψυχήσετε στὰ ἀγριότερα βασανιστήρια...

— Γιατί; διέκοψε ἥσυχα ὁ Κωνσταντῖνος. Ἐπειδὴ δουλεύομε γιὰ τὴν Πατρίδα μας;

— Τ' ὁμολογεῖς λοιπόν; Τ' ὁμολογεῖς;

— Τ' ὁμολογῶ, ναί, Δραξάν. Δουλεύομε γιὰ τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἐσὺ δουλεύεις γιὰ τὴ δική σου! Καὶ εἴμαστε ἐλεύθεροι, ἐμεῖς, Δραξάν, γιατὶ δὲν πατήσαμε ὅρκο κανένα!

Ὁ Δραξὰν ἔκανε ἕνα βῆμα πίσω σὰ νὰ τὸν εἶχε τσούξει καμτσικιά. Ὅλο τὸ αἷμα εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ πρόσωπό του. Χλωμός, ταραγμένος κοίταζε τὸν Κωνσταντῖνο, χωρὶς νὰ μπορεῖ λέξη ν' ἀρθρώσει.

— Ἤμαστε παιδιὰ μικρὰ ὅταν μᾶς πῆρε ὁ Τσάρος ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας μου, ἐξακολούθησε ὁ Κωνσταντῖνος. Τὸν πατέρα μου τὸν κάρφωσε ὁ Ἰβάτζης, ζωντανό, στὸ δέντρο, ἐμπρὸς στὰ μάτια μου. Τὴ μητέρα μου τὴν εἶδα αἱματοκυλισμένη στοὺς δρόμους, σφαγμένη ἀπὸ τοὺς πατριῶτες σου. Καὶ στὸ σταυρὸ ὁρκιστήκαμε νὰ τοὺς ἐκδικήσομε, ὁ Μιχαὴλ κι' ἐγώ. Ποῦ βλέπεις προδοσία, Δραξάν;

Ὁ Βούλγαρος εἶχε ὀπισθοχωρήσει ὡς τὸν τοῖχο. Τὰ ἀναίματα χείλια του ἔτρεμαν.

— Ὁ Μιχαήλ... μουρμούρισε, γιὰ ποιὸν Μιχαὴλ μίλησες;

— Τὸν Ἰγερινό... ἀποκρίθηκε ὁ Κωνσταντῖνος, τὸν ἀδελφὸ τῆς γυναίκας σου, τῆς Ἑλληνίδας. Βούτηξε τώρα τὰ χέρια σου στὸ αἷμα του! Εἶναι τὸ ἴδιο ποὺ τρέχει στὶς φλέβες τῶν παιδιῶν σου!

Νευρικὸ τρεμούλιασμα τίναζε τὸ σῶμα ὅλο τοῦ Δραξάν. Στυλώθηκε στὸν τοῖχο, καὶ μιὰ - δυὸ φορὲς πέρασε στὸ πρόσωπό του τὸ χέρι του ποὺ ἔτρεμε σὰ φύλλο.

Ὁ Κωνσταντῖνος εἶδε τὴ συγκίνησή του, καὶ τὸν λυπήθηκε.

— Στὴν ἐκκλησία ὅταν μπῆκες, εἶπε πιὸ σιγά, ὅταν μὲ συντριμμένη τὴν καρδιὰ παρακαλοῦσες τὴν Παναγία νὰ σὲ συγχωρήσει ποὺ πάτησες τὸν ὅρκο σου, σὲ εἶδα καὶ σὲ ἄκουσα. Κι' ἔφυγα γιὰ νὰ σοῦ ἀφήσω ἐλεύθερη τὴν ἐκκλησία ὅπου γερμένος ἔκλαιγες. Δυὸ βήματα εἶχα νὰ κάνω γιὰ νὰ σὲ παραδώσω στὸν Αὐτοκράτορα ποὺ βρίσκουνταν στὸ Βουτέλιο. Μὰ δὲν τὸ ἔκανα. Γιατὶ στὴν προσευχή σου μάντευα τὸ βάσανο τῆς ψυχῆς σου, ποὺ γιὰ τὴν Πατρίδα σου πατοῦσες καὶ τὸν ὅρκο σου ἀκόμα... Τώρα εἴμαστε στὰ χέρια σου, ὁ φίλος μου κι ἐγώ. Σκότωσέ μας, ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ τὸ κάνεις, γιατί, στὸ σταυρὸ τ' ὁρκίζομαι, ἂν ποτὲ ξαναπέσεις στὰ χέρια μου, τὴ ζωή σου δὲ θὰ σοῦ τὴ χαρίσω! Μὰ σκότωσέ μας σὰ στρατιῶτες, ὄχι μὲ τὸ ντροπιασμένο θάνατο τοῦ φονιᾶ!

Ὁ Δραξὰν σήκωσε τὸ τραβηγμένο ἀχνό του πρόσωπο καὶ κοίταζε τὸ νέο στὰ μάτια.

— Ἐχθροὶ ὁρκισμένοι, λοιπόν... εἶπε. Πάει καλά. Θὰ μὲ σκοτώσεις, λές. Μὰ πρέπει πρῶτα νὰ μὲ πιάσεις! Ὡστόσο σὲ προτιμῶ ἔτσι, παρὰ ἂν ἤσουν ἀληθινὰ ὁ ἄνανδρος δοῦλος τῶν δικῶν μας, ὅπως σὲ νομίζει ἀκόμα ὁ Ρωμανός... Εἶσαι ἄξιος ἐχθρός μου.

Βγῆκε ἔξω καὶ ἀμπάρωσε τὴν πόρτα.

Σὲ μιὰ στιγμὴ βρέθηκε πάλι ὁ Κωνσταντῖνος στὸ πεζούλι ἀπάνω. Σκοινὶ δὲν εἶχε μὰ εἶχε ἕνα πάπλωμα. Σκέφθηκε νὰ τὸ σχίσει λουρίδες - λουρίδες, νὰ τὶς δέσει τὴ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη καὶ νὰ κατέβει ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Μὰ πρῶτα ἔπρεπε ν' ἀνοίξει τὸ δρόμο.

Μὲ τὸ χαλίκι του προσπάθησε νὰ φάγει τὴν πέτρα γύρω στὰ κάγκελα.

Ἦταν ἄσκοπη δουλειά, τὸ ἤξερε. Μὰ τοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ καθήσει ἄεργος τόσες ὧρες, ὥσπου νὰ νυχτώσει.

Εἶχε βραδιάσει πιά, ὅταν ἔξαφνα ἔτριξε ἡ κλειδαριὰ τῆς πόρτας.

Ὁ Κωνσταντῖνος πήδησε κάτω, μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ πόρτα ἄνοιξε, ἕνα χέρι πέρασε μέσα, ἔριξε χάμω ἕνα κουλουριασμένο σκοινὶ κι' ἔκλεισε πάλι βιαστικά.

Ὁ Κωνσταντῖνος τὸ πῆρε καὶ τὸ ξετύλιξε. Ἦταν πολὺ μακρὺ καὶ δυνατό.

Στιγμὴ δὲ στάθηκε νὰ σκεφθεῖ ποιὸς ἔφερε τὸ σκοινὶ καὶ ποιὸς ἔριξε τὴν πέτρα. Φίλος ἦταν ἀπέξω, αὐτὸ μόνο ἤξερε, κι ἔπρεπε νὰ φύγει, νὰ φύγει, νὰ φύγει!

Ἀφοῦ τοῦ ἔφεραν τὸ σκοινί, θὰ τοῦ ἔφερναν κι' ἕνα μαχαίρι ἢ τίποτα ἄλλο, νὰ σπάσει τὰ κάγκελα καὶ νὰ βγεῖ. Ἄλλο δὲν τοῦ ἔμενε παρὰ νὰ περιμένει ὥσπου νὰ νυχτώσει.

Ὁ ἥλιος βασίλευε ἀργὰ - ἀργὰ πίσω ἀπὸ τὰ βουνά, καὶ οἱ κατακόκκινες ἀκτῖνες πλημμύριζαν τὸ γαλάζιο ἀσυννέφιαστο οὐρανό, περιτριγύριζαν τὶς κορυφὲς σὰ τόξα πορφυρένια.

Ὁ Κωνσταντῖνος κοίταζε τὸ λαμπρὸ αὐτὸ θέαμα καὶ τοῦ φάνηκε κακὸ σημεῖο.

«Αἷμα!..» μουρμούρισε, «ποτάμι θὰ χυθεῖ».

Μὰ νὰ φύγει! Νὰ φύγει ἀπὸ τὴ φυλακή του, νὰ τρέξει νὰ φέρει βοήθεια, νὰ εἰδοποιήσει μονάχα τὸ φρούραρχο πὼς στὴ φρουρὰ του μέσα δουλεύει ἡ προδοσία, καὶ τότε ἂς χυθεῖ τὸ αἷμα ποτάμι, τί μ' αὐτό; Φθάνει νὰ σωθεῖ τὸ κάστρο.

Λίγο - λίγο χλώμιασαν οἱ κόκκινες ἀχτίνες, μίκρεψαν, ἔσβυσαν. Μελαγχολικὴ σταχτεράδα ἁπλώθηκε στὴ φύση. Καὶ σιγὰ - σιγὰ πλάκωσε τὸ σκοτάδι.

Ἔξαφνα, ἕνα σιγανό, πολὺ σιγανὸ σφύριγμα ἀκούστηκε ἀπέξω.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἀνατρίχιασε, κατάλαβε πὼς ἦταν σημεῖο γιὰ κεῖνον.

Ἔριξε τὸ σκοινί του ἀπὸ τὸ παράθυρο, κρατώντας τὴν ἄκρη στὰ χέρια του, καὶ περίμενε.

Σὲ λίγο, δεύτερο σφύριγμα, ἐπίσης σιγανό, ἀκούστηκε, καὶ κάποιος ἀπὸ κάτω κούνησε τὸ σκοινί.

Μὲ βία τὸ τράβηξε ὁ Κωνσταντῖνος. Στὴν ἄκρια ἦταν δεμένο ἕνα μαχαίρι κι' ἕνα πανάκι, ὅπου κάποιο ἄγνωστο χέρι εἶχε γράψει μὲ κάρβουνο:

«Σπάσε τὰ κάγκελα καὶ κατέβα. Φίλος σὲ περιμένει».

Μὲ καινούριο θάρρος ἄρχισε πάλι ὁ Κωνσταντῖνος νὰ πελεκᾶ καὶ νὰ ξεκολλᾶ τὴν πέτρα.

— Κρηνίτη! φώναξε ἔξω φρενῶν ὁ Δραξάν.

ΚΒ'.

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΟΥ ΙΕΡΕΑ

Ἀπὸ τὸ κελὶ τοῦ Κωνσταντίνου, ὁ Δραξὰν πῆγε ἴσια στὸ δωμάτιό του, ἕνα μικρὸ καμαράκι τοῦ μεγάλου πύργου, ὅπου τὸν ἔκρυβαν οἱ ἀξιωματικοὶ ποὺ συνωμοτοῦσαν μαζί του.

Ἔκλεισε τὴν πόρτα, καὶ μὲ ἄτακτα βήματα ἄρχισε νὰ περπατᾶ ἀπάνω-κάτω, γυρεύοντας νὰ κουράσει, νὰ σπάσει τὰ παρατεντωμένα νεῦρα του.

Πῆρε ἀπὸ τὸ τραπέζι ἕνα μάτσο γράμματα καὶ θέλησε νὰ τὰ μελετήσει. Τὸ μάτι του ἔπεσε πρῶτα - πρῶτα στὸ μήνυμα ποὺ εἶχε λάβει ἀπὸ τὸ Βουτέλιο.

«Σὰν ἔμαθε πὼς ὁ Κρηνίτης ἦταν αἰχμάλωτος», ἔλεγε τὸ γράμμα, «ὁ Ἕλληνας δὲν ἀντιστάθηκε πιά. Ὁμολόγησε πὼς ἦταν ἀδελφός του καὶ ζήτησε γιὰ μόνη χάρη νὰ τὸν ἀφήσομε νὰ τὸν ξαναδεῖ πρὶν πεθάνει. Περιμένομε διαταγές σου...».

Πέταξε τὰ χαρτιὰ στὸ τραπέζι κι ἔκρυψε τὸ κεφάλι του μέσα στὶς χοῦφτες του.

«Πατρίδα...» μουρμούρισε, «Πατρίδα!... Ὅλα γιὰ σένα: γυναίκα, παιδιά, συνείδηση, τιμή, καὶ τὴν ψυχή μου ἀκόμα ποὺ κοντεύω νὰ τὴν κολάσω...».

Σηκώθηκε καὶ ἄρχισε πάλι νὰ περπατᾶ ἀπάνω καὶ κάτω. Μὰ τίποτα δὲν ἡσύχαζε τὴν ἀγωνία του.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς κάμαρας, ἕνα ἀσημένιο καντήλι ἔκαιε μέρα - νύχτα ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας.

Ὁ Δραξὰν ἔπεσε στὰ γόνατα.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Τὰ παιδιὰ γράφουν

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Παντοῦ ἀντιλαλοῦσε χαρούμενο καὶ ἐλεύθερο τὸ ἑλληνικὸ τραγούδι...

Παντοῦ τὰ πουλάκια κελαϊδοῦσαν γλυκὰ τραγούδια. Κάμποι, βουνά, ποτάμια, θάλασσες ροφοῦσαν τὸν ἀέρα τῆς λευτεριᾶς...

Ἡ μάνα Ἑλλάδα ὅμως πενθοῦσε καὶ θρηνοῦσε γιὰ τὸ γενναῖο κορίτσι της ποὺ οἱ βάρβαροι τὸ τυραννοῦσαν σκληρά...

Ὅλοι οἱ ἐλεύθεροι Ἕλληνες ἔνοιωσαν βαθειὰ τὸν πόνο τῆς Ἠπείρου. Γι' αὐτὸ πῆραν τὰ ὅπλα (ποὺ εἶχαν βροντολογήσει τὸ 21) καὶ εἶπαν: «Ἐλευθεριὰ στὴν Ἤπειρο».

Χειμώνας βαρὺς σκέπαζε τὰ ἠπειρωτικὰ βουνά. Ὁ βοριᾶς σφύριζε καὶ σάρωνε τὰ πάντα. Τίποτα ὅμως δὲν στάθηκε ἱκανὸ νὰ λυγίση τὴν ἀτσαλένια καρδιὰ τῶν Ἑλλήνων. Οὔτε τὰ χιόνια, οὔτε οἱ σφαῖρες καὶ τὰ κανόνια τῶν Τούρκων. Ὁ Βασιλιᾶς Κωνσταντῖνος ΙΒ΄ Ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων, σὰν ἀετὸς κάθεται στὸ πλευρὸ τοῦ στρατοῦ του καὶ τὸν ἐμψυχώνει. Τὰ Γιάννινα βρίσκονται περικυκλωμένα μὲ γερὰ φρούρια τῶν Τούρκων. Μέσα στὰ Γιάννινα στὴν πόλη τῆς Κυρὰ Φροσύνης εἶναι ἡ φωλιὰ τῶν Τούρκων. Οἱ στίχοι τοῦ Βαλαωρίτη

«Ἐπέσανε τὰ Γιάννινα σιγὰ νὰ κοιμηθοῦν
Ἐσβύσανε τὰ φῶτα τους, ἐκλείσανε τὰ μάτια..»

μᾶς δίνουν ζωντανὴ τὴν εἰκόνα τῆς σκλαβωμένης πόλης. Ἡ ἡμέρα ὅμως ποὺ περίμενε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἦρθε. Τὸ ξημέρωμα τῆς 21ης Φεβρουαρίου 1913 βρίσκει τὰ χιλιοτραγουδισμένα Γιάννινα στὰ χέρια τοῦ στρατοῦ μας. Οἱ σκλαβωμένοι τότε Γιαννιῶτες στὸ ἀντίκρυσμα τῶν παλληκαριῶν τῆς Ἑλλάδας, χύνουν δάκρυα χαρᾶς.

Στὸ πέρασμα τῶν ἡρώων ἀνθίζουν δάφνες, ποὺ ἡ ἐλεύθερη Ἤπειρος τὶς μάζεψε καὶ ἔπλεξε στεφάνια γιὰ τοὺς νεκροὺς τοῦ Μπιζανιοῦ.

Ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τῆς Ἑλλάδας ἀντιλαλεῖ κάθε τέτοια μέρα τὸ τραγούδι:

«Ἐπέσανε τὰ Γιάννινα μάτια πολλὰ τὸ λένε.
Μάτια πολλὰ τὸ λένε ὅπου γελοῦν καὶ κλαῖνε.
Τὸ λὲν πουλιὰ τῶν Γρεβενῶν καὶ ἀηδόνια τοῦ (Μετσόβου,
τὸ λὲν καὶ οἱ Σουλιώτισσες στὶς ράχες τοῦ (Ζαλόγγου».

ΣΩΤΗΡΙΟΣ Β. ΦΑΣΟΥΛΗΣ
(Δ΄ τάξη Γυμν., Παιδόπολη «Ἁγία Σοφία» Βόλου)

Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝΕΤΑΙ

Ἡ Ἄνοιξη μοσχοβολοῦσε σὲ ὅλα τὰ ἑλληνικὰ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους, μὰ τὸ κρύο ἦταν τσουχτερό. Ἀκόμη καὶ στὶς ἀπόκρημνες κορφὲς τοῦ Γράμμου καὶ τῆς Πίνδου τὸ χιόνι ἦταν στιβαγμένο. Ὡστόσο οἱ ἀμυγδαλιὲς εἶχαν ἀνθίσει, καὶ οἱ κορυδαλλοὶ κάθε πρωῒ ξεφάντωναν στὰ δέντρα. Ἦταν Ἀπρίλιος τοῦ 1948. Ἡ Ἡ πιὸ μαύρη, ἡ πιὸ σκοτεινὴ ἐποχὴ τῆς κατοχῆς, τοῦ πολέμου. Τὸ συμμορίτικο θηρίο ξεψυχοῦσε, καὶ στὸ στερνὸ σπαρτάρισμά του σάρωνε χωριὰ καὶ πολιτεῖες. Ἤθελε νὰ σβύση τὴν ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ τὴ θρησκεία, ποὺ εἶχε ριζώσει μέσα στὰ ἑλληνικὰ στήθη. Ἤμασταν μικρότεροι τότε, μὰ τὴν καρδιὰ ὅλων μας τὴν πλημμύριζε ἕνα ρῖγος ἐθνικῆς συγκινήσεως. Οἱ μῆνες κυλοῦσαν ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον. Ξαφνικὰ ὅμως, τὸ πυκνὸ αὐτὸ σκοτάδι τῆς σκλαβιᾶς τὸ φώτισε παρήγορη ἡ πρώτη ἀχτίδα ἐλπίδας. Ναί!... Δὲν θὰ βαστοῦσαν ἄλλο. Τὰ γενναῖα παλληκάρια βλέποντας τὴν Πατρίδα νὰ κινδυνεύη ἀπὸ τὸν ἐχθρό, ἄφησαν κάθε τους ἐργασία, καὶ πολεμώντας μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι ἔδιωξαν τὸν βάρβαρο ἐχθρό. Δύσκολα ὅμως. Πόσα καὶ πόσα παλληκάρια πότισαν μὲ τὸ ἁγνὸ αἷμα τους τὰ ἅγια χώματα τῆς ἀγαπημένης μας Πατρίδας!

Αὐτὴ εἶναι ἡ Πατρίδα. Ἄφθαστη στὴν φυσικὴ ὡραιότητα, ἄφθαστη στὴν πολεμικὴ ἀνδρεία.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΑΜΑΝΙΔΗΣ
(Β΄ τάξη Γυμνασίου Γιαννιτσῶν)

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Τὸ μαῦρο πέπλο τῆς πικρῆς σκλαβιᾶς σκέπαζε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τὰ Γιάννενα. Γύρω στέκονταν σὰν ἄγρυπνοι φρουροὶ τὰ βουνά: Μιτσικέλι, Μανολιάσσα, Ἀητοράχη καὶ τὸ θρυλικὸ Μπιζάνι. Ὅλα ὅμως ἦταν καλὰ ὀχυρωμένα μὲ ἐχθρικὸ στρατό. Παντοῦ βουβαμάρα. Τίποτα δὲν ἀκουγόταν. Ἡ Ἑλλάδα ἀποφάσισε νὰ ἐλευθερώση τὸ ἔνδοξο αὐτὸ κομμάτι της.

Καὶ πραγματικά. Ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἦταν ὁ Βασιλιᾶς Κωνσταντῖνος, ὁ Στρατηλάτης. Τῶν Τούρκων ὁ Ἐσὰτ πασᾶς.

Τὸν Φλεβάρη τοῦ 1913 ἔγινε μάχη στὸ ξακουσμένο Μπιζάνι. Ὁ Ἕλληνας φαντάρος σὰν δράκος δρασκέλιζε τὰ βουνὰ διώχνοντας τὸν κατακτητὴ Τοῦρκο, καὶ τὰ Γιάννενα ἔπεσαν πάλι σὲ ἑλληνικὰ χέρια. Τὴν 21 τοῦ Φλεβάρη τοῦ 1913 μπῆκε μέσα στὴν πολυπόθητη πόλη νικητὴς ὁ ἔνδοξος ἑλληνικὸς στρατός. Ἡ γαλανόλευκη κυμάτιζε πάνω στὶς ἐκκλησιές.

Οἱ Γιαννιῶτες, ἐλεύθεροι πιά, δέχτηκαν μὲ δάκρυα χαρᾶς τὸ στρατό μας καὶ τὴν γαλανόλευκη, ποὺ εἶχαν χρόνια πολλὰ νὰ τὴν δοῦν ὑψωμένη περήφανα στὸν κοντό της.

Καὶ τὴ χαρά τους περιγράφει τὸ λαϊκὸ τραγούδι:

«Τὰ πήραμε τὰ Γιάννενα μάτια πολλὰ τὸ λένε,
ὅπου γελοῦν καὶ κλαῖνε».

ΓΕΩΡΓ. ΖΗΔΡΟΣ
(Παιδόπολη - Ἁριᾶς Βόλου)

ΣΚΛΑΒΩΜΕΝΗ ΧΕΛΩΝΑ

Ἔχω δυὸ χαριτωμένα ξαδερφάκια τὸν Τάκη καὶ τὸν Γιῶργο, ποὖναι ἀληθινὴ χαρὰ νὰ κουβεντιάζης μαζί τους, γιατὶ εἶναι ἔξυπνα καὶ ἀπονήρευτα, ὅπως ἄλλωστε ὅλα τὰ παιδάκια τῆς ἡλικίας τους. Εἶναι ὅμως τόσο ἀνόμοια στὴν κοψιὰ καὶ στὸ χαρακτῆρα, ποὺ τὰ θαρεῖς πὼς δὲν εἶναι ἀδέρφια.

Τὸν περασμένο, λοιπόν, Μάρτη γυρνώντας ἀπ' τὸ χωριό μου, τοὺς ἔφερα κοντὰ στὰ ἄλλα καλούδια καὶ μιὰ χελώνα. Εἶχε ποδάρια χοντρὰ μὲ νύχια γαντζωτὰ καὶ γυαλιστερὸ καβούκι μὲ χρωματιστὰ τετραγωνάκια. Μπρέ! μπρέ! Τί χαρὰ καὶ τί κακὸ ἦταν ἐκεῖνο. Τὰ ξαδερφάκια μου πήδαγαν καὶ ξεφώνιζαν! Γιὰ πολλὴ ὥρα τὴν χάϊδευαν καὶ τῆς κουβέντιαζαν:

— Καλῶς ὥρισες, χελώνα! τῆς εἶπε ὁ Τάκης καὶ τὴν ἔπιασε ἀπ' τὸ πόδι νὰ τὴν χαιρετήση. Ἐνῶ ὁ Γιῶργος τὴν σκούνταγε ἀπαλὰ καὶ τῆς ἔλεγε χαδιάρικα:

— Περπάτα καλὲ νὰ δῶ τὴν περπατησιά σου!

Μὰ κείνη ποῦ νὰ περπατήση! Μὲ τὰ ἀκατάδεχτα τοῦτα καμώματα τὰ ἀνάγκασε τὰ ξαδερφάκια μου νὰ τὴν βγάλουν «Πεισματάρα» καὶ βλέποντάς την, ἔτσι φυλακωμένη καὶ ἀνήμπορη νὰ ξανοιχτῆ στὴν αὐλή, σπάραζε ἡ καρδιά τους ἀπὸ πόνο. Τὰ συμπονετικά μου, ποθοῦσαν τὴ λευτεριά της σὰ νἄτανε οἱ ἴδιοι σκλαβωμένοι.

— Γιατὶ Τάκη τὴν ἔχουμε δεμένη τὴ χελώνα, ἂς τὴ λευτερώσσουμε τὴν καϋμένη.

— Μπρός, ζήτω! ζήτω! φώναξε ὁλόχαρος κι' ὁ Τάκης. Νὰ γκρεμίσουμε τὴ φυλακή της.

Καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ χώματα, λιθάρια καὶ σανίδια, ὅλα ἀνάκατα, σωριάστηκαν χάμω. Κι' ἡ χελώνα λεύτερη τώρα ἔφερνε βόλτες στὸν αὐλότοπο. Στὸ δεύτερο μῆνα μήτ' ἔτρωγε μήτ' ἔφερνε γύρο στὴν αὐλή. Ὁλημερὶς κάθονταν πίσω ἀπ' τὴν πόρτα καὶ μαράζωνε ἀπ' τὸν καϋμό της. Τὰ παιδιὰ βλέποντας σὲ τέτοια χάλια τὴ χελώνα τὴν λυπήθηκαν. Ἤθελαν νὰ τῆς δώσουν τὴ λευτεριά της γιὰ καλά. Καὶ μιὰ μέρα μὲ βουρκωμένα μάτια, μοῦ ἐξήγησαν τὸ σκοπό τους καὶ μὲ παρακάλεσαν νὰ τοὺς πάω στὴν ἐξοχή. Ἔνοιωσα ὅλο τὸ βουβό τους δρᾶμα καὶ τὰ φίλησα μὲ κρυφὴ χαρά. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὰ πῆρα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὰ πῆγα σὲ μιὰ ἀκροποταμιὰ ποὖχε χόρτο παχὺ καὶ πολλὲς χελῶνες. Μαζί τους κουβαλοῦσαν καὶ τὴν «Πεισματάρα». Πόσο ἀπαλὰ τὴν κρατοῦσαν στὰ χέρια! Σὰν ἄγγιξαν τὰ πόδια της στὴ γῆ τούτη ἡ νωθρὴ καὶ μουδιασμένη «Πεισματάρα» ἔγινε ξαφνικὰ ζωηρὴ καὶ γοργοπόδαρη. Τὰ παιδιὰ τὴν κατευόδωσαν μὲ χαρούμενα ξεφωνητά:

— Ὥρα καλὴ Πεισματάρα καὶ καλὸ χόρτασμα, εἶπε ὁ Τάκης.

Κι' ὁ Γιῶργος τῆς ἔκραξε:

— Γειά σου χελώνα μου καὶ καλὴ ἀντάμωση μὲ τὶς ἄλλες χελῶνες.

ΚΩΝΣΤ. ΚΑΡΑΪΣΑΛΙΔΗΣ
(Μαθητὴς Γυμνασίου Φερρῶν)

ΚΕΡΚΥΡΑ

Μιὰ γωνιὰ παραδεισένια
ἀπ' τὰ κύματα λουσμένη
μιὰ φωλιὰ παραμυθένια
ἀπ' τὴ θάλασσα βγαλμένη.

Τί μαγευτικὸ τραγούδι!...
Τῶν κυμάτων ἡ βοή.
Κέρκυρα, εἶσαι λουλούδι
μὲ ἀστέρευτη ζωή!!!...

ΑΡΣΕΝΙΟΣ ΣΑΒΒΑ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
(Μαθητὴς Γ΄ τάξεως Γυμνασιακοῦ Παραρτήματος Λευκίμμης - Κερκύρας)

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΜΟΥ

Ἔπεσα στὸ κρεββάτι νὰ κοιμηθῶ πλάϊ στὸ παράθυρό μου τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ σπιτιοῦ.

Ἡσυχία βασιλεύει... Σκεπάστηκα μὲ τὸ σεντόνι. Γαλήνη. Μὰ ξάφνου ὁ ὕπνος πιάνεται ἀπὸ τὰ μάτια μου καὶ ἀρχίζει τὄνειρό μου: «...Βλέπω στὴν ἄκρη πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ σπίτι μου, σὲ μιὰ ἔρημη γωνιά, νὰ προβάλη ἕνας γέρος ἀσπρομάλλης, μὲ κυρτωμένη τὴ ράχη καὶ μὲ τὸ παλιὸ ραβδί του. Βαδίζει, κουνιέται, σπαράζει μὰ τὰ βήματά του εἶναι τόσο μικρὰ ποὺ βρίσκεται στὸ ἴδιο μέρος, μὲ τὴν ἴδια μορφή. Σκέπτομαι τί τάχα νἆναι τοῦτο; Τὸν παρακολούθησα ἀπὸ περιέργεια. Φοροῦσε ροῦχα κουρελιασμένα, ἕνα παλιὸ σκουφάκι. Μὲ ἔπιασε φόβος, καὶ τί φόβος!... Τρομάρα ἀληθινή. Ἄ, τὸν κατάλαβα πιά, τὸν γνώρισα. Εἶναι φτωχὸς πρόσφυγας καὶ ζητάει λίγο ψωμάκι γιὰ νὰ φάη. Καὶ πάλι σκέπτομαι. Πόσα μικρὰ παιδάκια, πόσες θλιμμένες μανοῦλες καὶ νέοι ἀκόμη, κατάντησαν σὰν τὸν θλιμμένο αὐτὸ γέρο. Μὰ καὶ πάλι ξαφνικὰ χάθηκε ἀπὸ μπροστά μου καὶ ἐγὼ βρέθηκα κουκουλωμένος στὰ ροῦχα τοῦ κρεββατιοῦ μου. Καὶ τὸ ὄνειρό μου ἔσβυσε γιὰ πάντα.

ΝΙΚ. Β. ΦΙΛΙΠΠΟΥ
(Μαθητὴς Γυμνασίου Ἀρρένων Ἄρτης)

ΕΙΣ ΟΙΩΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ ΑΜΥΝΕΣΘΕ ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΗΣ

Δυὸ λόγια, λίγες λέξεις, μιὰ προτασούλα, ποὺ μέσα της ὅμως κλείνει ἕνα ὁλόκληρο περιεχόμενο. Κλείνει μέσα της ὅλους τοὺς δεσμούς, ὅλα τὰ καθήκοντα καὶ ὑποχρεώσεις, ποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὴν Πατρίδα. Εἶναι τὸ ἄριστο, τὸ ἀνώτερο, τὸ ἰδανικώτερο γιὰ τὸν ἄνθρωπο σημάδι τὸ νὰ θέτη ὑπὲρ ἄνω ὅλων τὴν Πατρίδα. Μέσα στὸ διάβα τῆς ζωῆς, μέσα στὴν κοινωνία ποὺ ζοῦμε, μέσα στὸ κράτος ποὺ μᾶς περιβάλει, ἀνάμεσα στοὺς πολλοὺς καὶ ποικίλους προορισμούς μας, τὴν πρώτην θέση κατέχει τὸ καθῆκον γιὰ τὴν Πατρίδα. Ὅλοι καὶ ὅλα γι' αὐτήν. Ζωή, καὶ περιουσία.

Τιμὴ καὶ δόξα στεφανώνει τὰ ἡρωϊκὰ ἐκεῖνα παλληκάρια, ποὺ πέφτουν σὲ κάθε ἱερὸ τῆς πατρίδας ἀγῶνα. Ἡ ἀθανασία παίρνει τὰ ὀνόματά τους καὶ τὰ παραδίνει στὴν αἰωνιότητα. Καὶ οἱ ζωντανοὶ εὐλαβικὰ κλείνουν τὸ γόνυ ἐμπρὸς στὸ ἄκουσμα, στὴν μνήμη τῶν ἐνδόξων ἐκείνων ἡρώων. Κανάρης, Διάκος, Ἀνδροῦτσος, Κολοκοτρώνης, Παπαφλέσσας, Ὑψηλάντης καὶ τόσοι ἄλλοι, εἶναι ὀνόματα ποὺ κανεὶς δὲν θὰ τὰ ἤξερε, ἂν οἱ ἥρωες δὲν ἔπεφταν ὑπερασπίζοντες τὴν πατρίδα.

Κληρονόμοι καὶ συνεχισταὶ τῆς ἔνδοξης Ἱστορίας μας τὸ δείξαμε γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη κι' ἐμεῖς στὶς κορυφὲς τῆς Πίνδου, βροντοφωνάζοντες τὸ θρυλικὸ «Ὄχι».

ΠΑΝ. ΚΩΝ. ΠΑΠΑΤΣΩΡΗΣ
(Μαθ. Στ΄ τάξεως Γυμν. Κυπαρισσίας)

ΕΝΑ ΠΟΛΥΤΙΜΟ ΟΣΠΡΙΟ: Η ΣΟΓΙΑ

Αὐτὸ τὸ ὄσπριο, δὲν ἦταν γνωστὸ στὰ παλιὰ χρόνια στὴν Εὐρώπη. Μᾶς ἦρθε ἀπὸ τὴν Ἰαπωνία καὶ τὴν Κίνα. Μόλις στὰ μέσα τοῦ περασμένου αἰῶνα καλλιεργήθηκε στὴν Οὐγγαρία καὶ τὴ Γαλλία.

Ἡ σόγια τρώγεται μαγειρευτή, σὰν τὰ φασόλια ποὺ τοὺς μοιάζει. Γιὰ τὰ ζῶα εἶναι πολύτιμη τροφή.

Εἶναι τὸ πιὸ θρεπτικὸ ἀπ' ὅλα τὰ ὄσπρια — μπορεῖ ν' ἀντικαταστήσῃ κι' αὐτὸ ἀκόμη τὸ κρέας.

Στὸν τόπο μας ἀκόμη πειραματίζονται γιὰ νὰ δοῦν σὲ ποιὰ χώματα πετυχαίνει καλύτερα.

Μὰ ὁ καθένας μπορεῖ νὰ κάνῃ στὸ χωράφι του μιὰ μικρὴ δοκιμὴ γιὰ νὰ δῇ ἂν πιάνη.

Τὸ φυτὸ τῆς σόγιας, μοιάζει πολὺ μὲ τὸ φασόλι.

Ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν ποικιλίες: κίτρινες, πράσινες καὶ μαῦρες. Ἡ καλύτερη ποικιλία γιὰ φαΐ, εἶναι ἡ κίτρινη. Γιὰ κτηνοτροφικὴ τροφή, ἡ μαύρη.

Χωράφι. Ἡ σόγια θέλει χώματα πλούσια σὲ ἀσβέστη. Ἂν εἶναι φτωχὸ τὸ χωράφι σὲ ἀσβέστη, πρέπει νὰ ρίξουμε. Τὴν πειράζει μόνο ἡ ὑγρασία, δὲ θέλει χωράφια ποὺ νεροκρατᾶνε. Θέλει ξερὰ χώματα. Μπορεῖ ν' ἀναπτυχθῇ θαυμάσια ἀκόμη κι' ἂν δὲν βρέξει διόλου.

Στὶς παγωνιὲς ἀντέχει περισσότερο ἀπὸ τὸ φασόλι μὰ δὲν εἶναι χειμωνιάτικο φυτό.

Καλλιεργητικὲς φροντίδες. Ἡ σόγια θέλει γιὰ λίπασμα μισὸ σάκκο 4 - 10 - 10. (Κάπου 40 ὀκάδες δηλαδή) χρειάζεται ἀρκετὸ ἄζωτο. Ὅπως τὸ χῶμα στὴν Ἑλλάδα δὲν ἀζωτολογεῖται μόνο του μὲ εἰδικούς, μικροοργανισμοὺς (ὅπως συμβαίνει π.χ. στὴν Ἰαπωνία) πρέπει νὰ δώσουμε ἄφθονο ἄζωτο στὸ φυτὸ γιὰ νὰ πετύχη ἡ καλλιέργειά του.

Σόγια

Σπέρνεται τώρα τὴν ἄνοιξη, ὅταν ἡ θερμοκρασία φτάσει γύρω στοὺς 10 βαθμούς.

Τὴν σπέρνομε μιὰ βδομάδα πρὶν ἀπὸ τὰ φασόλια. Φτάνει 3 - 4 ὀκάδες σπόρος στὸ στρέμμα.

Γιὰ σανὸ σπέρνεται στὰ πεταχτὰ 8 - 10 ὀκάδες τὸ στρέμμα.

Ὅσο μεγαλώνει, θέλει βοτανίσματα καὶ σκαλίσματα ὅπως τὰ φασόλια.

Τὴ θερίζομε μὲ κόσα ἢ σβανὰ πρὶν ξεραθοῦν ἐντελῶς τὰ λουβιὰ γιατὶ τότε ἀνοίγουν μόνα τους καὶ χύνουν τὸ σπόρο.

Καθὼς εἴπαμε, δὲν εἶναι βέβαιο ἂν θὰ πιάσῃ στὸ κάθε χωράφι. Γι' αὐτὸ ὁ γεωργός, πρέπει νὰ κάνῃ πρῶτα μιὰ δοκιμή, καὶ νὰ δῇ.

Ο ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΣ ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ

Ἡ μπάμια. Τώρα τὴν ἄνοιξη φυτεύομε τὶς μελιτζάνες καὶ τὶς μπάμιες.

Ἡ μπάμια εἶναι δύσκολο λαχανικό. Πολὺ εὔκολα χαλάει. Αὐτὸ ὀφείλεται εἴτε σὲ κακὸ σπόρο, εἴτε στὸ κακὸ πότισμα.

Ὁ σπόρος πρέπει νὰ μαζευτῇ ἀπὸ τὸν καρπὸ τῆς πρώτης ἄνθισης καὶ τῆς ρίζας, καὶ ποτὲ τῆς κορυφῆς.

Ὅσο γιὰ τὸ πότισμα, θὰ προσέξωμε: ἡ μπάμια θέλει ἕνα πότισμα μετὰ τὸ φύτρωμα, καὶ τὸ πολὺ δύο ὡς νὰ δώσῃ καρπό.

Ἂν ἐξακολουθήσωμε τὰ ποτίσματα, ἡ μπάμια θὰ σαπίσῃ.

Σπορά. Σκάβομε καλὰ τὸ χῶμα καὶ τὸ κοπρίζομε. Ὕστερα τὸ ἰσοπεδώνομε καὶ τὸ ποτίζομε.

Ἀφοῦ ἔρθει στὸ ρογό του, φυτεύομε τὸ σπόρο μὲ φυτευτῆρι κατὰ γραμμὲς καὶ σὲ ἀπόσταση 25 - 30 πόντους. Ρίχνομε δυὸ σπόρους κι' ὅταν φυτρώσουν ξεριζώνομε τὸ πιὸ ἀδύνατο φυτό.

Οἱ γραμμὲς θ' ἀπέχουν μεταξύ τους 30 - 40 πόντους.

Καλλιεργητικὲς φροντίδες. Ὅταν ἡ μπάμια φυτρώσῃ 8 πόντους, ποτίζομε, κι' ὕστερα ἀπὸ 4 - 5 μέρες σκαλίζομε. Ὕστερα ἀπὸ 10 - 12 μέρες ξαναποτίζουμε καὶ ρίχνομε λίγο λίπασμα 6 - 8 - 8 γύρω στὴ ρίζα.

Σκαλίζομε γιὰ νὰ παραχωθῇ καλὰ καὶ ποτίζομε λίγο. Ὕστερα μόνο σκαλίζομε ὡς ν' ἀνθίσῃ καὶ νὰ δέσῃ καλά. Μόνον ὅταν θὰ κόψωμε τὸ πρῶτο χέρι ξαναποτίζομε. Ἡ μπάμια ἀργεῖ νὰ μεγαλώσῃ.

Δὲν πρέπει νὰ σπέρνεται ποτὲ ὄψιμη, γιατὶ δὲν προφταίνει νὰ δώσῃ καρπό.

Ἀρρώστιες. Ἡ σπουδαιότερη εἶναι ἡ μπάστρα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ψεκάζωμε προληπτικὰ μὲ κολλοειδὲς θειάφι (λεπτὸ θειάφι ποὺ διαλύεται στὸ νερό). Διαλύομε 1 φιαλίδιο σὲ 50 ὀκάδες νερό, καὶ ψεκάζομε μὲ κοινὸ ψεκαστῆρα.

Γιὰ μιὰ ἄλλη ἀρρώστια ποὺ σαπίζει τὴ μπάμια (σεπτορίαση) ραντίζομε προληπτικὰ μὲ χλωριοῦχο χαλκό. (Ρίχνομε σ' ἕνα βαρέλι 20 ὀκάδες νερὸ καὶ σ' αὐτὸ 100 δράμια φάρμακο).

Πῶς μαζεύομε σπόρο. Εἴπαμε πὼς πρέπει νὰ εἶναι τῆς πρώτης ἄνθισης καὶ τῆς ρίζας. Τὰ φυτὰ ἀπ' ὅπου θὰ πάρωμε σπόρο, τὰ φυτεύομε μοναχικὰ σὲ διάφορα μέρη τοῦ λαχανόκηπου (γιὰ νὰ τὰ προφυλάξουμε ἀπὸ τὴν μπάστρα). Ὅταν ἀνθίσουν, κόβομε ὅλα τὰ λουλούδια 20 - 30 πόντους πάνω ἀπὸ τὴ ρίζα. Ἀφήνομε τὸ σπόρο νὰ δέσῃ καλὰ κοντὰ στὴ ρίζα, καὶ περιμένομε νὰ ξεραθῇ καλά. Ὅταν εἶναι ἡ ὥρα, τὸν μαζεύομε, τὸν καθαρίζομε καὶ τὸν ἀφήνομε νὰ ξεραθῇ καλά.

Ὕστερα τὸν βάζουμε σὲ σακκουλάκια, καὶ τὸν φυλᾶμε σὲ μέρος ποὺ νὰ μὴν εἶναι ὑγρασία.

ΤΟ ΧΟΙΡΟΣΤΑΣΙΟ

Ἡ τροφὴ ποὺ θὰ δώσωμε στοὺς χοίρους, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἡλικία καὶ τὸ βάρος τοῦ χοίρου.

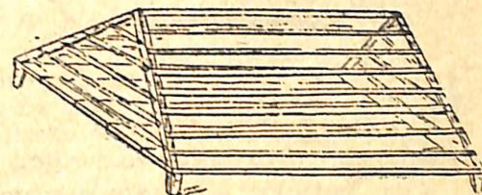
Στὰ νέα γουρούνια, δίνουμε καθημερινὰ 5 ὀκάδες καλαμπόκι ἢ προτιμότερο κριθάρι σὲ κάθε ἑκατὸ ὀκάδες βάρος.

Ὅταν τὸ γουροῦνι παύει νὰ μεγαλώνει, τότε τοῦ δίνομε 3 ὀκάδες ἀπὸ τὰ ἴδια γιὰ κάθε 100 ὀκάδες βάρος.

Νά ἕνας πρόχειρος πίνακας.

Βάρος τοῦ γουρουνιοῦ ὀκάδ.	22	50	70	100
Ὀκάδες καλαμπόκι ἢ κριθάρι 1 ὀκ. 40 δρμ.		2	2½	3

Χοιρίδια ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ τ' ἀποκόβομε, ὡς νὰ γίνουν 3 μηνῶν. Ὅσα θὰ κρατήσωμε γιὰ ἀναπαραγωγή, τὰ βγάζομε ἔξω, στὴ βοσκὴ καὶ τὰ ταΐζομε μὲ σπασμένη σίκαλη ἢ κριθάρι, ἢ καὶ κουκιά, μπιζέλια, κ.λ.π., ἀνακατεμένα μὲ νερὸ ἢ καλύτερα τυρόγαλο. Τὰ μικρὰ γουρούνια, ἔχουν ἀνάγκη νὰ κινοῦνται. Ἂν ὅμως κάνει κρύο, ἐπειδὴ σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία κρυώνουν εὔκολα, καὶ ἀρρωσταίνουν, πρέπει νὰ τ' ἀφήνομε ἐλεύθερα μόνον ὅταν ζεστάνη ἀρκετὰ ὁ καιρός, κατὰ τὸ μεσημέρι. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ξεμακραίνουν πολὺ ἀπὸ τὸ στάβλο.

Ποῦ βάζουν τὰ γουρούνια νὰ παχύνουν στὴ Θράκη.

ΤΟ ΚΟΤΕΤΣΙ

Τὸ Μάρτη, ἀρχίζουν οἱ κλῶσσες νὰ κλωσσᾶνε. Πρὶν καθίσωμε τὴν κλῶσσα στ' αὐγά, πρέπει νὰ τὴν καθαρίσωμε ἀπὸ τὰ παράσιτα μὲ σκόνη εἰδική, καὶ νὰ δοῦμε ἂν εἶναι καλὴ κλῶσσα.

Ἡ καλὴ κλῶσσα εἶναι ἥμερη, καλοφτερωμένη, μεγαλοκαμωμένη, ἀρκετὰ παχειά, ὄχι ὅμως καὶ βαρειά. Στὴν ἀρχὴ τὴ δοκιμάζομε μὲ λίγα ψεύτικα αὐγά.

Ὅταν δοῦμε ὅτι κλωσσάει κανονικά, τῆς δίνομε νὰ κλωσσήσῃ καὶ καλὰ αὐγά.

Στὶς μικρὲς κλῶσσες, βάζομε 11 - 12 αὐγὰ καὶ στὶς πιὸ μεγάλες 14 ὡς 16.

Ἡ κλῶσσα ποὺ κλωσσάει, εἶναι πολὺ νευρική. Θέλει ἡσυχία καὶ φροντίδες.

Ὅταν δὲν θέλει νὰ φάῃ, τὴν σηκώνομε ἀπὸ τὴ φωλιὰ μὲ τὴ βία πρωΐ κι' ἀπόγεμα, καὶ τὴν κρατᾶμε νὰ τὴν ταΐσωμε ὡς δέκα λεπτά. Κοντὰ νὰ βγοῦν ὅμως τὰ πουλιά, τὴν κρατᾶμε μισὴ ὥρα.

Ἐκείνη τὴν ὥρα καθαρίζομε τὴν φωλιά της, καὶ βγάζομε τὰ σπασμένα αὐγά. Ἂν τύχῃ καὶ λερωθοῦν τ' αὐγά, τὰ πλένομε μὲ χλιαρὸ νερό, στεγνὰ στεγνά.

Ἡ φωλιὰ τῆς κλώσσας. Καθαρίζομε κι' ἀπολυμαίνομε τὴν φωλιὰ τῆς κλώσσας, βάζομε καθαρὸ ἄχερο καὶ χῶμα, ἀνακατεμένα μὲ λίγα φύλλα ἀπὸ εὐκάλυπτο, κι' ἐκεῖ καθίζομε τὴν κλῶσσα στ' αὐγά. Τὸ μέρος πρέπει νὰ εἶναι ἥσυχο, καθαρό, μισοσκότεινο (ὄχι ἥλιος!) ν' ἀερίζεται καλά, καὶ νὰ μὴν εἶναι κρύο.

Τί τρώει ἡ κλῶσσα. Ἀλεσμένο κριθάρι μὲ πίτουρα, καὶ ψιλοτριμμένο μάρμαρο ἀνακατεμένο μὲ λίγο λάδι. Ἀκόμη ψαροκεφαλὲς κι' ὅτι ἄλλο περισσεύει ἀπὸ τὴν κουζίνα. Τῆς ρίχνομε καὶ λίγο καλαμπόκι, πρασινάδα, καὶ φροντίζομε νὰ ἔχῃ πάντα κοντά της ἄφθονο καθαρὸ νερό.

Ὁ μπαρμπα - ΜΗΤΡΟΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Μπαμπάς: Φάε Κωστάκη τὸ φαΐ σου. Ἔχει μέσα σίδερο!...

Κωστάκης: Καὶ πῶς τρώγεται ἀφοῦ εἶναι ἀπὸ σίδερο μπαμπά;

ΙΠΠΟΤΗΣ ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ

Τὸ μήνυμα τοῦ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΚΑΘΩΣ ροβολοῦσε τὸν Ἀχλαδόκαμπο, πηγαίνοντας ἀπ' τὴν Τρίπολη στὸ Ἄργος, νὰ φράξη τὸ δρόμο τοῦ Δράμαλη, ὁ Κολοκοτρώνης σταμάτησε μιὰ στιγμή, παραξενεμένος ἀπ' τ' ἀναπάντεχο θέαμα.

Ἡ δημοσιά, ὅσο ἔφτανε πέρα τὸ μάτι, μαυρολογοῦσε ἀπὸ τ' ἀτέλειωτο πλῆθος τῆς προσφυγιᾶς. Γυναῖκες κι' ἄντρες ὅλο καὶ ξωλαλοῦσαν τὰ γαϊδουράκια, ποὺ σήκωναν ὅ,τι κατάφεραν νὰ μαζέψουν μέσα στὸν πανικό τους. Κι' ἔφευγαν, μὲ τὰ πρόσωπα κατακίτρινα ἀπ' τὸ φόβο, μὲ τὰ κεφάλια σκυμμένα. Μερικοὶ ἄρρωστοι ἦταν κι' αὐτοὶ φορτωμένοι στὰ ζᾶ κι' οἱ μάνες κρατοῦσαν στὴν ἀγκαλιά τους μωρὰ κι' ἔσερναν ἀπ' τὸ χέρι τὰ μεγαλύτερα τους παιδιά, ποὺ μυξόκλαιγαν ἀπ' τὴν κούραση καὶ τὸν τρόμο.

Ἡ φήμη τοῦ Δράμαλη, ποὺ κατέβαινε, σὰν τὸ χείμαρρο κι' ἔπνιγε τὰ πάντα στὸ αἷμα, ξεσήκωσε ὅλο ἐτοῦτο τὸ κῦμα τῆς προσφυγιᾶς.

— Ποῦ πᾶτε ὀρέ, κιοτῆδες; φώναξε, μὲ τὴ βροντερή του φωνὴ ὁ Κολοκοτρώνης.

— Ἔρχεται ὁ Δράμαλης, μὲ μιλιούνια ντελῆδες, εἶπε ἕνας γέρος. Διάβηκε τὸν Ἰσθμό, πῆρε τὴν Κόρινθο δίχως ἀντίσταση κι' εἶναι κιόλας μέσα στὸ Ἄργος. Οἱ προεστοί μας, ποὺ πιάσανε τὰ στενά, τόβαλαν στὰ πόδια. Κύκλωσε τὸ μεγάλο κάστρο. Σὲ λίγο θὰ πέση στὰ χέρια του κι' ὁ πρίγκηπας Ὑψηλάντης κι' ὁ καπετὰν Καραγιάννης, ποὺ βρίσκουνται μέσα. Τί θές, καπετάνιο, νὰ μείνουμε νὰ μᾶς σφάξη;

— «Στὸ διάτανο, κακαβούλια», εἶπε μὲ περιφρόνηση ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ κι' ἔκανε νὰ φύγη ἀηδιασμένος.

— Στάσου, καπετὰν Θοδωρῆ, νὰ σοῦ κρίνω δυὸ λόγια, φώναξε τότε ἕνας ἄντρας ἀπὸ τὸ θλιβερὸ καραβάνι. Ὅ,τι κάνουμε τώρα ἐμεῖς, τόκαμαν πρωτήτερα οἱ προυχόντοι μας κι' ἡ κυβέρνηση. Βουλευτικὸ καὶ μινίστροι ἔφυγαν μὲ τὰ Κουντουριώτικα καράβια, ἀπ' τὸν Ἀργολικὸ κόλπο. Τ' Ἀνάπλι ξανάπεσε στὰ χέρια τῶν Τούρκων. Χάθηκαν ὅλα. Κανένας δὲν ἀντιστάθηκε στὴ Στερεὰ καὶ στὴν Πελοπόννησο στὸ Μεχμὲτ Πασᾶ ἀπ' τὴ Δράμα. Δὲν ἔχει πιὰ ἐπανάσταση. Ποῦ τὰ πᾶς τὰ παιδιά;

—Τί θέλει αὐτὸ τὸ βυζασταροῦδι στ' ἀσκέρι μου;

— Οὔ, νὰ χαθῆτε, δειλοί. Ἐπανάσταση ἔχει, καὶ θάχη, ὅσο ὑπάρχει Κολοκοτρώνης. Αὐτὰ ποὺ μοῦ κρένετε, οὗλα τὰ ξέρω. Γιὰ δαῦτο, ξεκίνησα ἀπ' τὴν Τροπολιτσὰ γιὰ νὰ φράξω τὸ δρόμο τοῦ σερασκέρη: Μονάχος μὲ λίγα πιστὰ παλληκάρια. Γιατί, σὰν κι' ἐσᾶς μὲ νομίσαν κι' οἱ ἄλλοι καπετανέοι λωλό, ποὺ τολμῶ ν' ἀναμετρηθῶ μὲ τὸν πιὸ μεγάλο στρατὸ τοῦ Σουλτάνου. Πάνω ἀπὸ τριάντα χιλιάδες τοὺς ἀνεβάζουν, πεζοὺς καὶ καβαλαρέους, χώρια τὰ κανόνια! Κι' ἐγώ, τὸ πολύ, νὰ μαζέψω δυὸ τρεῖς χιλιάδες στὸ δρόμο: Γιατί, γιὰ δέστε, ὀρὲ φοβιτσιάρηδες! Μὲ μιὰ φούχτα ξεκίνησα, κι' ὅλο καὶ πληθαίνει τ' ἀσκέρι μου.

Ὅθε διαβαίνω, βροντοφωνάζοντας προσκλητήριο, τρέχουν οἱ λεβέντες. Δέστε ὁλόγυρα τὶς πλαγιές. Ὅπως τὰ ρυάκια ποὺ κατεβαίνουν τὰ βουνοράχια, γιὰ νὰ πλατύνουν τὸν ποταμό, ἔτσι ροβολοῦν οἱ ἐθελοντὲς καὶ πυκνώνουν τ' ἀσκέρι μου. Ὡς τὰ τετραπέρατα τοῦ Μωριᾶ, ἔφτασε ἡ φωνή μου καὶ δέστε τὶ φέρνει ὁ ἀντίλαλός της!

— Καὶ τί θὰ κάμης μὲ δυὸ καὶ μὲ τρεῖς χιλιάδες; ρώτησε ἕνας ἀπ' τοὺς φυγάδες, ποὺ τώρα εἶχαν σταθῆ καὶ τὸν ἄκουγαν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό.

— Θὰ ξεκάνω τὸ Δράμαλη, θέλεις ἄλλο; Ὅλα προμηνοῦν τὸ χαμό του. Τ' ἀρνιά, τὰ κοράκια, τὰ περιστέρια, τ' ἀγρίμια τοῦ λόγγου, τὸ διαλαλοῦν καὶ μονάχα οἱ ἄνθρωποι — οἱ κιοτῆδες θέλω νὰ πῶ — μένουν κουφοὶ καὶ δὲ νοιώθουν τὶς προφητεῖες. Ντροπή σας, ὀρέ, δὲν τὸ ξέρετε; Ὁ Θεὸς ἔχει ὑπογράψει τὴ λευτεριὰ τῆς Ἑλλάδας καὶ δὲν παίρνει πίσω τὴν ὑπογραφή του.

Τὸ καραβάνι τῆς προσφυγιᾶς ἄκουγε βουβὸ τὰ μεγάλα ἐκεῖνα λόγια, ποὺ πρόδιναν τόση πίστη.

— Θὰ πᾶμε νὰ ξεφορτώσουμε τοὺς ἀρρώστους καὶ τὰ πράματα, εἶπε κάποιος καὶ θὰ γυρίσουμε γιὰ τὴ μάχη.

Μὰ τότε ἀκούστηκε μιὰ βουὴ σύσμιχτη, ποὺ δὲν ἤξερες ποιὸς τὴν πρωτάρχισε. Ἦταν κάτι σὰ μάλλωμα, σὰ μουρμούρισμα, π' ὅλο καὶ φούντωνε κι' ἔγινε ἀφρομάνημα θάλασσας ἀγριεμένης. Οἱ γυναῖκες, συνεπαρμένες ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Γέρου τοῦ Μωριᾶ, ὀνειδίζαν τοὺς ἄντρες τους.

— «Τρέξετε ἀμέσως μαζί του, τοὺς φώναζαν, εἰδεμὴ πηγαίνουμε ἐμεῖς».

Κι' ἄξαφνα ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ δειλιασμένοι, κι' οἱ κουρασμένοι, κι' οἱ ἄρρωστοι, παρατῆσαν τὰ ζᾶ μὲ τὰ πράματα στὶς γυναῖκες καὶ σμίξανε μὲ τ' ἀσκέρι ποὺ πήγαινε νὰ χτυπήση τὸ Δράμαλη. Τὸ ποτάμι εἶχε πλατύνει μὲ νέα ρυάκια.

⁂

Κείνη τὴν ὥρα ξέφυγε ἀπὸ τὸ πλάϊ τῆς μάνας του κι' ὁ μικρὸς Ἀσημάκης, ἕνα ἀγόρι ὡς δεκαπέντε χρονῶν, μ' ἔξυπνο πρόσωπο, λιοκαμένο κι' ἀδύνατο. Κανεὶς δὲν τὸ πῆρε εἴδηση πὼς ἀκολουθοῦσε στερνὸς τὸν Κολοκοτρώνη. Κι' ἀπὸ κείνη τὴν ὥρα, μιὰ μόνο φροντίδα τὸν ἔκαιγε μέρα καὶ νύχτα. Ἦταν ξυπόλητος, μὰ δὲν τὸν ἔνοιαζε γιὰ παπούτσια. Ἦταν ξεσκούφωτος, μὰ τὰ πυκνὰ καὶ σγουρά του μαλλιὰ στόλιζαν τ' ὡραῖο κεφάλι του, σὰ βελούδινος σκοῦφος. Κουρελιασμένα ἦταν ἀπ' τὶς πορεῖες τὰ ροῦχα του, μὰ ἂς εἶναι καλὰ τὸ καλοκαιράκι, ποὺ χαίρεται ὁ ἄνθρωπος νὰ τὸν δέρνη τ' ἀγέρι καὶ τ' ἀλαφρώνει τὰ ροῦχα του ἀπὸ μονάχος.

Ὅλα αὐτὰ οὔτε τὰ λογάριαζε ὁ Ἀσημάκης. Μὰ νᾆναι ξαρμάτωτος, δίχως οὔτε ἕνα μαχαῖρι στὴ ζώνη καὶ νὰ πηγαίνη νὰ πολεμήση τὸ Δράμαλη! Αὐτὸ πιὰ ἦταν ρεζιλίκι.

Ὅταν ὁ Γέρος ἔδωσε προσταγὴ νὰ ταμπουρωθοῦνε στοὺς Μύλους καὶ ἔκανε ἐπιθεώρηση στὸ στρατό του, εἶδε μπροστά του, σὲ μιὰ στιγμή, καὶ τὸν Ἀσημάκη. Τὰ πονηρούτσικα φωτεινά του μάτια χαμήλωσαν ἀπὸ σεβασμὸ μπρὸς στὸ θρυλλικὸ καπετάνιο, ποὺ λάτρευε.

— Τί θέλει αὐτὸ τὸ βυζασταροῦδι στ' ἀσκέρι μου, εἶπε. Ποιὸς τὸ ἔφερε δῶ παιδὶ πρᾶμα;

— Μονάχος μου ἦρθα, εἶπε ὁ Ἀσημάκης μὲ θάρρος.

— Νὰ κάμης τί; δὲν τὸ ξέρεις πὼς πᾶμε γιὰ πόλεμο;

— Τ' ἄκουσα ποὺ τόπες στὸ δρόμο στοὺς πρόσφυγες. Γι' αὐτὸ ἦρθα. Δὲν ἤθελα νᾆμαι κιοτής. Δὲ μᾶς κάλεσες ὅλους;

— Ἐγώ, ὀρέ, κάλεσα τοὺς ἄντρες εἶπε γελώντας ὁ Γέρος, ὄχι τὰ μωρά.

— Εἶπες πὼς τὰ ρυάκια γεμίζουν τὸν ποταμό, κατεβαίνοντας ἀπ' τὰ βουνοπλάγια. Ἕνα ρυάκι δὲν παίρνει στὸ δρόμο του ὅ,τι βρεῖ;

— Μωρὲ τοῦτος ἔχει μυαλό, εἶπε μὲ τὸ κέφι του τὸ αἰώνιο ὁ Γέρος. Καὶ δὲ μοῦ λὲς τ' ὄνομά σου;

— Μὲ λὲν Ἀσημάκη.

Πῆγε νὰ ξεμακρύνη μὰ τὸ ἀγόρι τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὴ φέρμελη.

— Καπετάνιο.

— Τί 'ναι ορὲ 'Ασημάκη;

— Δὲ θὰ μοῦ δώκης ἐμένα ντουφέκι;

'Ο Κολοκοτρώνης ἔσμιξε τὰ πυκνὰ καὶ μεγάλα του φρύδια καὶ τὸ μελαψὸ πρόσωπό του πῆρε μιὰ ἔκφραση σοβαρή. Μέσα ὅμως στὶς βαθουλὲς κόχες τους, τὰ καλοκάγαθα μαῦρα του μάτια σπίθιζαν πάντα μὲ κέφι.

Πολὺ τοῦ ἄρεσε κεῖνο τὸ ἔξυπνο χωριατόπουλο. Στάθηκε λίγο κοντά του, τὸν κοίταξε σοβαρὸς κι' ὕστερα τοὖπε χαϊδεύοντας τ' ἀναστατωμένα μαλλιά του.

— Ντουφέκι, ορὲ 'Ασημάκη, δὲν ἔχω στὸ μπόϊ σου, μὰ δὲ γίνεται ὁ πόλεμος μόνο μὲ ντουφέκια. "Ελα μαζί μου, κι' ἔχω δουλειὰ νὰ σοῦ δώσω.

Τ' ἀγόρι τὸν ἀκολούθησε ἀπὸ κείνη τὴ μέρα σὰ νἄταν ὁ ἴσκιος του.

⁂

'Ανεβασμένος πάνω σ' ἕνα πρινάρι πυκνόφυλλο, στὴν πλαγιὰ τοῦ "Αη Σώστη, ὁ 'Ασημάκης μ' ἀντήλιο τὸ χέρι του ἀγναντεύει τὸ δρόμο. Κάμε Θεούλη μου νὰ φανῆ ἕνα πράσινο μπαϊράκι, ἕνα σαρίκι, ἕνα μακρὺ γιαταγάνι μὲ κόψη γυαλιστερή. Κάμε, Παρθένα νὰ μὴ γελάστηκε ὁ ἀρχηγός, ὅταν ἦρθε, στὸ πεῖσμα τῶν ἄλλων καπετανέων καὶ κλείστηκε ἐδῶ στὰ Δερβενάκια.

'Ο 'Ασημάκης θυμᾶται ἀκόμα τὸν ἄγριο καυγά, ποὖχε γίνει ἐκεῖ στοὺς Μύλους. 'Ο Δράμαλης εἶχε στείλει ἐπίτηδες τὸ γραμματικό του ποὺ ἦταν Ρωμιὸς γιὰ νὰ ξεγελάση τοὺς "Ελληνες, πὼς τάχα λογάριαζε κεῖνες τὶς μέρες νὰ πάη κατὰ τὴν Τρίπολη, συνεχίζοντας τὴν πορεία του.

"Ολοι τὸ πίστεψαν κι' ἑτοιμάζανε τὴν ἐπίθεση γιὰ νὰ φράξουν τὸ δρόμο του, μὰ δὲν τὸ κατάπιε τὸ χάπι ὁ τετραπέρατος Γέρος τοῦ Μωριᾶ. Σ' αὐτὸ τὸν βοήθησε δὰ κι' ὁ 'Ασημάκης, ποὺ πῆγε στὸ "Αργος, ντυμένος βοσκόπουλο, νὰ πουλήση τάχα τυρί.

Σὰν τοὺς λιμασμένους ἔπεσαν νὰ τοῦ φᾶνε ἀκόμα καὶ τὰ σακκιὰ οἱ ντελῆδες τοῦ Δράμαλη. Εἶχαν μιὰ πεῖνα!... Κι' ἔκανε, νά, τὰ μάτια του, δέκα πήχες, νὰ δῆ, καὶ τ' αὐτιά του ν' ἀκούση. Κι' εἶδε κι' ἄκουσε, κι' ὅλα τάπε στὸν ἀρχηγό του. Οἱ ὀσμανλῆδες, ποὺ νόμισαν πὼς θὰ κάναν ἕναν περίπατο καὶ θὰ παίρνανε τὸ Μωριά, τώρα τἄβρισκαν σκοῦρα. Δὲν εἶχαν τροφές. Ξεθαρρεμένοι ἀπὸ τὶς πρῶτες ἐπιτυχίες τους, ἀντὶ νὰ μαζέψουν ζωοτροφίες στὴν Κόρινθο καὶ νὰ στήσουν ἐκεῖ τὸ στρατόπεδό τους, πῆρανε δρόμο, διαγουμίζοντας τὶς πολιτεῖες καὶ τὰ χωριά, ὥσπου ἔφραξε ὁ Γέρος τὸ διάβα τους. Τ' "Αργος, ἐρημωμένο ἀπ' τοὺς φυγάδες ποὺ πῆραν τὰ λίγα φαγώσιμα εἶχε γίνει μιὰ κόλαση γιὰ τοὺς πεινασμένους κατακτητές. Τὰ μουλάρια, ποὺ σήκωναν τὰ κανόνια, εἶχαν ψοφήσει κι' οἱ στρατιῶτες δὲν εἶχαν πιὰ δύναμη νὰ σηκώσουν οὔτε τὰ ἴδια τους τ' ἅρματα.

Γύρισε ὁ 'Ασημάκης καὶ τἄπε στὸν ἀρχηγό του.

— Καλὰ τὸ μυρίστηκα, εἶπε ὁ Γέρος. Τὸν ἔφαγε ἡ ἔπαρση του τὸ Δράμαλη.

Τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ φανέρωσε στὸ πολεμικὸ συμβούλιο κεῖνα ποὖχε μάθει ἀπ' τὸ παιδί. Κι' εἶπε τοὺς σκοπούς του:

—'Ο Δράμαλης θὰ γυρίση στὴν Κόρινθο. "Αλλο δὲν τοῦ μένει. Κι' αὐτὰ ποὺ μᾶς τσαμπουνᾶ ὁ προσκυνημένος γραμματικός του εἶναι ὁλοφάνερη μπαμπεσιά, γιὰ νὰ μὴν τοῦ φράξουμε τὰ στενά. Λέω λοιπὸν νὰ κινήσω μὲ τὰ πιστὰ παλληκάρια μου καὶ νὰ στήσω καρτέρι στὰ Δερβενάκια.

Φρύαξαν οἱ ὁπλαρχηγοὶ μὲ τὰ λόγια τοῦ Γέρου. Τὸν εἶπαν τρελλὸ κι' ὀνειροπαρμένο, καὶ ὅταν εἶδαν κι' ἀπόειδαν πὼς δὲν τὸν κράταγαν πιὰ στοὺς Μύλους, εἶπε στοὺς ἄλλους ὁ Πετρόμπεης, μ' ἕνα ὕφος χλευαστικό.

— Δὲν τὸν ἀφήνετε, λέω ἐγώ; Τοὖρθε πάλι ἡ βίδα νὰ βγῆ στὸ βουνὸ καὶ νὰ γίνη κλέφτης.

Καὶ τί δὲ θἄδινε ὁ 'Ασημάκης νὰ βγῆ κερδισμένος ὁ ἀρχηγός του, καὶ νὰ γυρίση στὴν Κόρινθο ὁ Μεχμὲτ Πασᾶς. Νὰ δῆ ὁ Μαυρομιχάλης ποιὸς ἦταν τρελλὸς καὶ ποιὸς εἶχε καντάρια τὴ γνώση!

Δυὸ ὧρες τώρα, εἶναι σκαρφαλωμένο τὸ χωριατόπουλο στὸ πρινάρι τοῦ λόγγου. 'Αντίκρυ, τὸ ὕψωμα ἀντιφεγγίζει ἀπὸ τὸν ἥλιο τοῦ δειλινοῦ.

Μὰ νά, πέρα στὸν κάμπο, σὰ νὰ κινᾶ ἡ ἀτέλειωτη φάλαγγα. Τρεμολάμπουν στοὺς ὤμους τὰ καριοφύλια, ἀστράφτουν στὶς μέσες τὰ γιαταγάνια γυμνά. Εἶναι ὁ Δράμαλης κι' ἔχει πάρει τὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ, γιὰ τὴν Κόρινθο.

Δὲ μπορεῖ πιὰ θὰ πέση μέσα στὰ βρόχια, ποὺ τοὖχουν στήσει. Κι' ἂς περιμένει στοὺς Μύλους τὸ πέρασμά του ὁ Πετρόμπεης.

Σὰν αἴλουρος βρίσκεται τ' ἀγόρι ἀπ' τὰ ξεκλώναρα κάτω. Μ' ἕνα πήδημα καὶ τρεῖς δρασκελιὲς φτάνει στὸν "Αη

— Εἶναι κατάσκοπος...

Γιώργη. Εἶναι κομμένη ἡ ἀνάσα του ἀπ' τὴ χαρά.

— Καπετάνιο μου νίκησες! "Ερχεται ὁ Δράμαλης.

'Η τρέλλα τοῦ ἀγοριοῦ μεταδίδεται καὶ στὸ Γέρο. Φιλεῖ τὸ παιδὶ κι' ἕνα δάκρυ γυαλίζει στὰ μάτια του.

—'Αγόρι μου, ἄκου τώρα: Θὰ γίνης πουλὶ καὶ θὰ πᾶς ἕνα γράμμα στὸν Παπαφλέσσα. Νὰ στήση καρτέρι στὶς ἀποπίσω πλαγιὲς μὲ τὸν 'Υψηλάντη καὶ τὸ Νικήτα. Μὲ τὸ πρῶτο γιουρούσι αὐτοὶ θ' ἀνεβοῦν στὰ ψηλώματα τοῦ "Αη Σώστη. Πίσω ἀπ' αὐτά, νὰ προσμένουν οἱ ἄλλοι: νὰ μὴ μᾶς ξεφύγη κανείς. Θὰ σοῦ δώσω τὸ σχέδιο σ' ἕνα χαρτί. Φύλαξέ το, μ' ἂν κινδυνεύη νὰ πέση σὲ τούρκικα χέρια, κατάστρεψέ το. Μόνο ποὺ θἆναι μεγάλη ζημιά, νὰ τὸ ξέρης.

— Θὰ τὸ δώσω στὰ χέρια τοῦ Παπαφλέσσα, εἶπε τ' ἀγόρι.

— Πάρε τὸ γαϊδουράκι σου, φορτωμένο τυριὰ καὶ μυζῆθρες. Ντύσου βοσκόπουλο. "Αλλος δρόμος δὲ βγαίνει στοὺς Μύλους. Θὰ πέσης ἀνάμεσά τους. Θὰ τοὺς τραβήξη ἡ μυρωδιὰ τοῦ τυριοῦ καὶ δὲ θὰ σὲ ψάξουν.

— Κι' ἂν δὲν προφτάσω;

— Θὰ τοὺς κρατήσουμε, ὥσπου νὰ φτάξουν οἱ ἄλλοι στὸ λόγγο τὸ διπλανό, ἐξ ἄλλου νυχτώνει. Δὲ θὰ ριχτοῦν στὰ στενὰ μὲ τὸ σκοτάδι. Θὰ ξενυχτήσουν στὸν κάμπο καὶ θὰ μᾶς ἔρθουν χαράματα.

Δὲν εἶχε καλὰ νυχτώσει, ὅταν ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ 'Ασημάκη.

— Τυρί! Καλὸ τυρί! Μυτζῆθρες! Γιαοῦρτι!

Οἱ στρατιῶτες τοῦ Δράμαλη τὸν τριγύρισαν καὶ μὲ μιᾶς τὸ ξαλάφρωσαν τὸ καϋμένο τὸ γαϊδουράκι ἀπὸ τὸ βάρος.

— Μπορεῖ νἆναι κατάσκοπος, εἶπε ἕνας ντελής. Νὰ τὸν γδύσετε καὶ νὰ ψάξετε ἕνα ἕνα τὰ ροῦχα του.

Τὸν ἔψαξαν ἀρκετὴ ὥρα. "Ανοιξαν ἀκόμα καὶ τὸ στόμα του, τοῦ ξεχτένισαν τὰ μαλλιά, γιὰ νὰ ψάξουν κι' ἐκεῖ.

—"Αφῆστε τον εἶναι βοσκόπουλο, ποὺ τὸ ξέρουμε ἀπὸ παλιά, εἶπε ὁ γραμματικὸς τοῦ Πασᾶ.

'Ο 'Ασημάκης φτάνοντας στοὺς Μύλους, ζήτησε ἀμέσως τὸν Παπαφλέσσα καὶ τοὖπε τὴν ἱστορία.

— Κρῖμα, εἶπε ὁ ἀγωνιστής, νὰ μὴν ἔχης τὸ σχέδιο.

— Εἶναι στὴ θήκη του, καπετάνιο, εἶπε γελώντας ὁ 'Ασημάκης. Καί, βάζοντας μέσα στ' αὐτὶ τοῦ γαϊδάρου τὸ χέρι του, ἔβγαλε τὸ σχέδιο τοῦ Κολοκοτρώνη!

Τ' ἄλλο πρωΐ ὁ Νικήτας ὁ Παπαφλέσσας κι' ὁ 'Υψηλάντης, ἀποτελείωναν, πίσω ἀπ' τὸν "Αη Σώστη τὰ ὑπολείμματα τῆς περήφανης στρατιᾶς ποὖχε ἔρθει νὰ πνίξη τὴν 'Επανάσταση μέσ' στὸ δεύτερο χρόνο της.

'Ελάχιστοι γλύτωσαν, λαβωμένοι, πεζοί, δίχως ἅρματα, δίχως πυροβόλα κι' ἔφτασαν στὴν Κόρινθο, μὲ τὸ Σερασκέρη τους, ποὺ ἀργότερα πέθανε ἀπ' τὴ λύπη.

'Ο Μωριᾶς ἀναγνώρισε σύσσωμος τότε γιὰ ἀρχιστράτηγο τὸν Κολοκοτρώνη.

'Αρματωμένος, σὰν ἀστακός, ἀπ' τὰ λάφυρα κείνης τῆς νίκης, πῆγε κι' ὁ 'Ασημάκης νὰ χαιρετήση τὸν καπετάνιο του.

Κι' ὁ Γέρος ποὺ εἶχε μάθει τὸ ἔξυπνο κόλπο ποὺ εἶχε μηχανευτῆ γιὰ νὰ σώση τὸ μήνυμά του, τὸν καμάρωσε κι' ὕστερα ἄνοιξε τὶς πλατειές του ἀγκάλες καὶ τὸν ἔκλεισε μέσα.

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

Γύρω ἀπ᾽ τὸν Ἀθλητισμό

ΕΛΛΑΣ - ΤΟΥΡΚΙΑ
3 - 1 — 3 - 0.

Πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες στὸ γήπεδο τοῦ «Παναθηναϊκοῦ» συναντήθηκαν γιὰ τὸ «Κύπελλο Ἀνατολικῆς Μεσογείου» τὰ ἐθνικὰ ποδοσφαιρικὰ συγκροτήματα τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Τουρκίας.

Τὸ ἑλληνικὸ ποδόσφαιρο ἐσημείωσε τὴν μεγαλύτερη μεταπολεμική του ἐπιτυχία μὲ 3 - 1. Ἡ νίκη αὐτὴ χαιρετίσθηκε μὲ ἐνθουσιασμὸ ἀπὸ τοὺς φιλάθλους γιὰ δυὸ λόγους. Πρῶτα γιατὶ μᾶς δίνεται ἔτσι ἡ δυνατότητα νὰ διεκδικήσουμε μὲ πολλὲς ἐλπίδες τὸ «Κύπελλο Μεσογείου» καὶ δεύτερο γιατὶ διαπιστώνεται ἡ ποιοτικὴ ἄνοδος τοῦ ποδοσφαίρου μας.

Τὰ γκὸλ τὰ πέτυχεν ὁ Δαρίβας στὸ 14΄, 44΄ καὶ 79΄ ἐνῶ τὸ μοναδικὸ τουρκικὸ τὸ ἐσημείωσε ὁ Μπαρούχ (85΄).

Ἡ Ἑλληνικὴ ὁμάδα ἀγωνίσθηκε μὲ τοὺς Πεντζαρόπουλο, Ρωσίδη, Λινοξυλάκη, Μουράτη, Ἰωάννου, Κοτρίδη, Φυλακτό, Δαρίβα, Παπαγεωργίου, Μπέμπη, Δρόσο. Διακρίθηκαν οἱ Λινοξυλάκης, Ἰωάννου, Δαρίβας.

Μετὰ τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ἡ βαθμολογία τοῦ «Μεσογειακοῦ Κυπέλλου» ἔχει ὡς ἑξῆς: Αἴγυπτος ἀγ. 5. Βαθμ. 6. Ἰταλία 4 — 5. Ἑλλὰς 4 — 4. Τουρκία 5 — 3.

Ἡ Ἑλληνικὴ ὁμάδα θὰ δώσῃ ἀκόμη γιὰ τὸ «Κύπελλο Μεσογείου» δύο ἀγῶνες. Τὸν ἕνα μὲ τὴν Τουρκία (17 Μαΐου) καὶ τὸν δεύτερο μὲ τὴν Ἰταλία.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΙ ΑΣΣΟΙ τοῦ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Πολλὰ παιδιὰ μᾶς ζήτησαν νὰ τοὺς ποῦμε ποιὸς εἶναι ὁ καλλίτερος Ἕλληνας ποδοσφαιριστὴς καθὼς καὶ ποιὸς εἶναι ὁ καλλίτερος ποδοσφαιριστὴς ὅλου τοῦ κόσμου. Ἔτσι ὅμως ποὺ μᾶς θέτουν τὸ ἐρώτημα εἶναι ἀδύνατον νὰ δώσῃ κανεὶς μιὰ σωστὴ ἀπάντηση. Ὄχι, βέβαια, γιατὶ δὲν ὑπάρχει ὁ καλλίτερος ποδοσφαιριστής, ἀλλὰ γιατὶ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ξεχωρίσῃ μόνον ἕνα. Στὴν ἴδια μοῖρα βρίσκονται πολλοί. Κι᾽ αὐτό, γιατὶ τὸ ποδόσφαιρο εἶναι ὁ μ α δ ι κ ὸ παιγνίδι κι᾽ ὄχι ἀτομικό.

Ἐνῶ π. χ. στὰ 100 μ. ξέρουμε πῶς οἱ καλλίτεροι ἀθληταὶ εἶναι οἱ Ὄουενς καὶ Πάττον γιατὶ ἔχουν φέρει τοὺς καλλίτερους χρόνους, τὸ ἴδιο δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε καὶ γιὰ τὸ ποδόσφαιρο. Γιατὶ ἡ ἐπιτυχία μιᾶς ὁμάδας δὲν ὀφείλεται μόνο στὸν σέντερ - φὲρ λ. χ. ἢ στὸν τερματοφύλακα, ἀλλὰ σὲ ὅλους τοὺς παίκτες της.

Μ᾽ αὐτὸ μας τὸ σημείωμα, λοιπόν, θὰ προσπαθήσουμε νὰ δώσουμε μιὰ ἀπάντηση κάπως πλατειὰ βέβαια στὸ ἐρώτημα τῶν μικρῶν μας φιλάθλων.

Τὸ ποδόσφαιρο εἶναι ἕνα σπὸρ ποὺ συναρπάζει τοὺς νέους ὅλων τῶν τάξεων. Ἔτσι, κάθε Κυριακή, χιλιάδες, ἑκατομμύρια φιλάθλων συγκεντρώνονται στὰ γήπεδα γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὶς ὁμάδες τους.

Μέσα στὰ χρόνια ποὺ πέρασαν ἀπὸ τότε ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἦρθε τὸ ποδόσφαιρο στὸν τόπο μας, πολλοὶ «ἄσσοι» τῆς μπάλλας φάνηκαν στὰ διάφορα γήπεδα.

Ἀπ᾽ αὐτούς, λοιπόν, τοὺς πολλοὺς «ἄσσους» οἱ πιὸ δημοφιλεῖς ἦσαν οἱ ἑξῆς: Χατζανδρέου, Λεκκός, Πανουργιᾶς, Νικολαΐδης, οἱ πέντε ἀδελφοὶ Ἀνδριανόπουλοι, Τσολίνας, Μηγιάκης, Μπαλτάσης, Κουράντης, Φερλέμης, Γιάμαλης, Μεσάρης, Πιερράκος, Μάλιος, Πεζάνης, Τερεζάκης, Ρίμπας, Πανόπουλος, Κλειδούρου, Μπράτσος, Φυλακτός, Κουντούρης, Μπέμπης, Παπαγεωργίου, Δαρίβας, Δρόσος, Σεραφείδης, Παυλίδης, Μυλωνόπουλος, Μπουγάτσας, Μαργαρίτης, Σούλης, Δοράκης.

ΟΙ ΞΕΝΟΙ «ΑΣΣΟΙ»

Ἂς ἔρθουμε ὅμως τώρα καὶ στὸ Εὐρωπαϊκὸ ποδόσφαιρο. Ποία εἶναι ἡ κατάταξη τῶν διαφόρων ἐθνικῶν ὁμάδων καὶ ποιὰ θὰ ἦταν ἡ ἰδανικὴ Εὐρωπαϊκὴ Ἐθνικὴ ὁμάδα;

Γιὰ τὴν ἀπάντηση στὰ δύο αὐτὰ μας ἐρωτήματα θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιήσουμε τὰ στοιχεῖα ποὺ δημοσιεύουν δύο περιοδικὰ ξένα μὲ παγκόσμιο κῦρος.

Ἂς ἀρχίσουμε μὲ τοὺς Αὐστριακούς. Τὸ «Βιέννα Σπὸρ» ἔκανε αὐτὲς τὶς δύο παραπάνω κατατάξεις ὡς ἑξῆς:

1) Κατάταξη Ἐθνικῶν Εὐρωπαϊκῶν ὁμάδων: 1) Αὐστρία.

Ὁ Δαρίβας δεξιὰ καὶ ὁ Κοτρίδης ἦταν δυὸ ἀπὸ τοὺς κυριώτερους συντελεστὲς τῆς νίκης μας στὸν ἀγῶνα Ἑλλὰς — Τουρκία. Στὴ φωτογραφία οἱ δύο παῖκτες σὲ μιὰ φάση τοῦ ἀγῶνος «Ὀλυμπιακοῦ» — «Αὐστρίας».

χάκης, Γραμματικόπουλος, Βάζος, Χρυσαφόπουλος, Συμεωνίδης, Ράγγος, Σοῦτσος, Μελᾶς, Κωνσταντινίδης, Ἀσδέρης,Γκίκας, Δεληγιάννης, Βικελίδης, (Κώστας, Κλεάνθης, Νικηφόρος), Ἀργυριάδης καὶ Σωτηριάδης. (Μερικοὶ ἀπ᾽ αὐτοὺς δὲν βρίσκονται πιὰ στὴ ζωή).

Αὐτοὶ ἦσαν οἱ πρῶτοι «ἄσσοι» τοῦ τόπου μας, ποὺ χάρις στὶς προσπάθειές τους καὶ στοὺς ἀγῶνες τους ὀργάνωσαν τὰ γήπεδα καὶ τὶς ὁμάδες ποὺ ὑπάρχουν σήμερα.

Τώρα τὴ θέση τους τὴν πῆραν νέα παιδιά, ποὺ μὲ τὴν ἴδια φλόγα καὶ πίστη στὰ ἰδανικὰ τοῦ ἀθλητισμοῦ συνεχίζουν τὴν παράδοση. Κι᾽ αὐτοὶ εἶναι πολλοί. Βρίσκονται σὲ κάθε γωνιὰ τοῦ τόπου μας. Ἀπ᾽ αὐτοὺς μποροῦμε νὰ ξεχωρίσουμε τοὺς ἑξῆς: Πεντζαρόπουλος, Κουρουκλάτος, Ἰγγλέσης, Μουράτης, Γούλιος, Ρωσίδης, Κοτρίδης, Λινοξυλάκης, Πούλης, Ἰωάννου, Παπαθεοδώ-

2) Οὐγγαρία. 3) Γερμανία. 4) Γαλλία. 5) Ἀγγλία. 6) Οὐαλλία. 7) Σκωτία. 8) Γιουγκοσλαβία. 9) Ἰρλανδία. 10) Τουρκία. 11) Ἰταλία. 12) Ἑλβετία. 13) Βέλγιον. 14) Σουηδία. 15) Δανία.

2) Ἐ θ ν ι κ ὴ ὁ μ ά δ α Ε ὐ ρ ώ π η ς: Τσέμαν (Αὐσ.) — μπάκ, Ράμσεϋ (Ἀγ.), Σερήτλ (Ἀγγλ.), Χάππελ (Αὐσ.), Ἐκερλὲ (Ἀγ.) — χὰφ δεξ. — σέντερ - χάφ: Ὄτσιρκ (Αὐσ.), Πόζιπαλ (Γερμ.) — χὰφ ἀριστ., Μπονιφασὶ (Γαλ.), Σάνκο (Γερμ.). Ἔξω δεξιά: Λέμπρεχτς (Βέλγ.) μέσ. δεξ. Λούντεμπεργκ (Δαν.). — Φόρ: Μέρμανς (Βελγ.) — μέσ. ἀρ.: Φάλτερ (Γερμ.) — Ἔξω ἀρ.: Κέρνερ (Αὐστρ.).

Ἐξ ἄλλου ἡ γαλλικὴ ἐφημερίδα «Ἐκὶπ» κάνει τὶς ἑξῆς κατατάξεις:

1) Ἐ θ ν ι κ ὲ ς ὁ μ ά δ ε ς: 1) Οὐγγαρία, 2) Αὐστρία, 3) Ἀγγλία,4) Γερμανία, 5) Γαλλία, 6) Ἰταλία, 7) Γιουγκοσλαβία, 8) Σκωτία, 9) Σουηδία.

2) Ἐ θ ν ι κ ὴ ὁ μ ά δ α Ε ὐ ρ ώ π η ς: Βινιὰλ (Γαλ.) — Μπάκ: Ράμσεϋ (Ἀγ.) Χάππελ (Αὐστ.), χάφ: Τσαϊκόφσκυ (Γιουγκ.), Ζονκὲ (Γαλ.), Ράϊτ (Ἀγ.)᾽ Ἐπίθεση: Οὐΐλκες (Ὀλ.), Λορέντζι (Ἰταλ.), Μερμὰνς (Βέλγ.), Φίννεϋ (Ἀγγλία), Νὺτρς (Οὐγ.).

ΤΟ ΠΕΝΑΛΤΥ

Ἡ αὐστηρότερη ποινὴ ποὺ ὑπάρχει στοὺς ποδοσφαιρικοὺς ἀγῶνες εἶναι ἀσφαλῶς τὸ «πέναλτυ». Εἶναι σχεδὸν ἕνα βέβαιο τέρμα γιὰ τὴν ὁμάδα ποὺ τῆς παραχωρεῖται. Τὸ χτυπᾶ ἕνας παίκτης ἀπὸ ἀπόσταση ἕνδεκα βημάτων κι᾽ ὁ τερματοφύλακας πρὶν νὰ χτυπηθῇ ἡ μπάλλα δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ μετακινηθῇ.

Τὸ «πέναλτυ» δὲν ὑπῆρχε στὰ πρῶτα χρόνια τοῦ ποδοσφαίρου. Αἰτία τῆς ἐφαρμογῆς του ἦταν ἡ ἧττα τῆς «Στόουη Σίτυ» ἀπὸ τὴν «Νὸτς - Κάουντρυ» μὲ 1 — 0 τὸ 1918 στὴν Ἀγγλία.

Δυὸ λεπτὰ πρὶν ἀπὸ τὴν λήξη τοῦ ἀγῶνος ἕνας κυνηγὸς τῆς «Στόουη» σουτάρισε πρὸς τὴν ἀντίπαλη ἑστία ποὺ ἦταν ἄδεια γιατὶ ὁ τερματοφύλακας εἶχε κάνει μιὰ ἀποτυχημένη ἔξοδο. Ὅλοι περίμεναν νὰ χειροκροτήσουν ἕνα γκόλ. Κι᾽ ὅμως δὲν ἔγινε. Γιατί, ἕνας «μπὰκ» μὲ μιὰ γροθιὰ ἀπέκρουσε τὴν μπάλλα. Ὁ διαιτητὴς σφύριξε φάουλ. Ὅλοι ὅμως τότε οἱ παῖκτες τῆς «Νὸτς Κάουντρυ» στάθηκαν μπροστὰ στὸ τέρμα τους καὶ ἔτσι δὲν μπῆκε γκόλ.

Αὐτὸ ὅμως ἦταν ἕνα κλεμένο γκόλ, ἀφοῦ τὸ ἀπέκρουσε μὲ τὸ χέρι ὁ μπάκ. Τότε, λοιπόν, οἱ Ἄγγλοι ἀποφάσισαν νὰ τροποποιήσουν τὸν κανονισμό. Κι᾽ ἔτσι ἀπὸ τότε ὅταν ἕνας παίκτης, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν τερματοφύλακα, ἀπέκρουε μὲ χέρι τὴν μπάλλα δινόταν πέναλτυ.

Καὶ ἐπειδὴ γράφουμε γιὰ τὸ πέναλτυ ἂς μάθουν οἱ μικροί μας ἀναγνῶστες πῶς ἕνας ἀπὸ τοὺς περίφημους «ἐκτελεστὲς» πέναλτυ στὴν Ἑλλάδα ἦταν ὁ Γάσπαρης τῆς «Α.Ε.Κ.». Ποτέ του δὲν εἶχε χάσει κανένα.

Ὁ Γάσπαρης τὸ 1946 εἶχε βάλει γκὸλ ἀπὸ πέναλτυ στὸν Ἄγγλο Σουΐφτ, ποὺ θεωρεῖται σὰν ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ μεγάλους τερματοφύλακες τοῦ κόσμου.

Τὸ γκὸλ αὐτὸ σημειώθηκε στὸν ἀγῶνα Ἑλλάδας — Μικτῆς Ἐνόπλων Δυνάμεων Ἀγγλίας, ποὺ ἔγινε στὸ Φάληρο. Εἶχε τελειώσει δὲ μὲ 3 — 1 ὑπὲρ τῶν Ἄγγλων.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

... Ὁ Νῖκος Σύλλας, ὁ πρωταθλητής μας στὴ δισκοβολία, γεννήθηκε στὴ Χίο. Ἐ-

κεῖ πρωτοαγωνίσθηκε μὲ τὰ χρώματα τοῦ «Πανχιακοῦ». Ἀργότερα μετεγράφη στὸν «Πανιώνιο». Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ Σύλλας εἶναι 6ος Ὀλυμπιονίκης τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων τοῦ Βερολίνου (1936).

... Στὴ Γαλλία γίνεται κάθε χρόνο ἀπὸ τὸ 1926 μία ἐξοντωτικὴ κούρσα σὲ δημοσία ὁδὸ ποὺ προκαλεῖ τεράστιο ἐνδιαφέρον. Εἶναι ὁ περίφημος διεθνὴς ἀγὼν βάδην ἀπὸ τὸ Παρίσι στὸ Στρασβοῦργο, ἀποστάσεως περίπου 500 χλμ.

Στὸν πρῶτο ἀγώνα — τὸ καλοκαῖρι τοῦ 1926 — νικητὴς ἀναδείχθηκε ὁ Ἑλβετὸς Λέντερ, ποὺ ἐκάλυψε τὴν ἀπόσταση τῶν 504 χιλιομέτρων σὲ 78 ὧρες καὶ 47΄. Ὁ ἴδιος ἀθλητὴς κέρδισε τὴν κούρσα καὶ τὸν ἑπόμενο χρόνο.

... Τὰ Ὀλυμπιακὰ ρεκὸρ στὶς δυὸ σκυταλοδρομίες τὰ κατέχουν οἱ Ἀμερικανοί. Στὸ Λὸς - Ἄντζελες τὸ 1932 οἱ Φούκουα, Ἀμπλεγουΐς, Γουάρνερ, Κὰρ πέτυχαν στὰ 4 Χ 400 μ. 3΄08΄΄2. Καὶ στὸ 1936 (Βερολῖνο) οἱ Ὄουανς, Μέτκολφ, Ντράϊπερ, Γουΐκοφ ἐσημείωσαν στὰ 4 Χ 100 μ. χρόνο 39΄΄8.

... Ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἀθλητικοὺς στίβους τοῦ κόσμου εἶναι τὸ Στάδιο Οὐέμπλεϋ στὸ Λονδῖνο. Χτίστηκε τὸ 1923 γιὰ νὰ γίνη ἐκεῖ ὁ τελικὸς ποδοσφαιρικὸς ἀγώνας τῆς χρονιᾶς. Εἶναι φτιαγμένο ἀπὸ μπετὸν ἀρμὲ καὶ ἔχει 100.000 θέσεις γιὰ καθημένους. Τὰ δύο τρίτα ἀπὸ τὶς ἐξέδρες του εἶναι σκεπασμένες. Σὲ μεγάλους ἀγῶνες τὸ Στάδιο αὐτὸ μπορεῖ νὰ χωρέση μέχρι 150.000 θεατές.

... Γιὰ πρώτη φορὰ τὸ μπάσκετ - μπὼλ συμπεριελήφθη στὸ πρόγραμμα τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, τὸ 1936 στὸ Βερολῖνο.

... Ὁ περίφημος Ἕλληνας πρωταθλητὴς τοῦ κόσμου στὴν ἐλευθέρα πάλη Τζὶμ Λόντος βρίσκεται τώρα στὸ Σικάγο τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ἂν καὶ εἶναι 55 χρονῶν ἐξακολουθεῖ νὰ ἀγωνίζεται στὰ παλαιστικὰ ρὶγκ σημειώνοντας ἐπιτυχίες. Ὁ Τζὶμ Λόντος θὰ ἔρθη στὴν Ἑλλάδα γιὰ μιὰ σειρὰ ἀγώνων τὸν Ἀπρίλιο.

... Ἡ Ἐθνικὴ Ἑλληνικὴ ὁμάδα βόλλεϋ-μπὼλ ἀγωνίσθηκε πρὶν λίγο καιρὸ στὴ Μασσαλία μὲ τὴν Ἐθνικὴ ὁμάδα τῆς Γαλλίας. Ἡ Ἑλληνικὴ ὁμάδα κέρδισε τὸ πρῶτο σὲτ μὲ 15 - 13, ἀλλὰ ἔχασε τὰ τρία ἑπόμενα μὲ 14 - 16, 4 - 15, 10 - 15.

... Στὶς 25 Ἀπριλίου θὰ ἔρθη στὴν Ἀθήνα ἡ περίφημη Γιουγκοσλαβικὴ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα «Δυναμὸ» Βελιγραδίου γιὰ νὰ δώση τρεῖς ἀγῶνες μὲ τὸν «Ὀλυμπιακό», «Παναθηναϊκὸ» καὶ «Α.Ε.Κ.».

... Ἔπειτα ἀπὸ σχετικὴ ἀπόφαση τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ προπύλαια τοῦ Σταδίου μας θὰ κατεδαφισθοῦν γιὰ νὰ χτισθοῦν ὡραιότερα καὶ λαμπρότερα.

... Ὁ Γερμανὸς πρωταθλητὴς τῆς προσθίας κολυμβήσεως Χέρμπερτ Κλάϊν κατέρριψε σὲ «χτιστὴ» πισίνα στὸ Μπὸν τὸ παγκόσμιο ρεκὸρ τῶν 100 μ. ποὺ ἀνῆκε στὸ Ρῶσσο Μετσκὼφ μὲ 1.06.5. Ὁ Κλάϊν πραγματοποίησε χρόνο 1.05.3.

... Στὸ Παναθηναϊκὸ Στάδιο δημιουργήθηκε «Κέντρο προολυμπιακῆς προετοιμασίας τῶν ἀθλητῶν». Τὸ ποσὸν τῶν 140 ἑκατομμυρίων διατέθηκε σὰν πρώτη προσφορὰ γιὰ τὴν καλλίτερη προετοιμασία τῶν ἀθλητῶν μας, ποὺ τὸ καλοκαῖρι θὰ μεταβοῦν στοὺς Ὀλυμπιακοὺς τοῦ Ἐλσίνσκι τῆς Φινλανδίας.

... Τὸ Μάϊο θὰ ἔρθουν στὴν Ἀθήνα Αὐστραλοὶ ἀθληταὶ στίβου γιὰ νὰ ἀγωνισθοῦν ἐδῶ μὲ τοὺς δικούς μας πρωταθλητές.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΣΤΗΝ ΑΘΥΤΟ: Σὲ φιλικὸ ἀγώνα ὁ «Τορωναῖος» νίκησε τὸν «Ἄρη» Βάλτης μὲ 2 - 0. Ἡ σύνθεση τῆς ὁμάδος: Παπανικήτας, Σταμούλης, Πατσαβέλας, Βασδινός, Κ. Παυλῆς, (Μπακυρτζῆς), Ἀποξούδης, Ζεμπούλας, Σῦρος, Στάμος, Σαρίκας, Π. Παυλῆς.
Π. Μ.

ΣΤΟ ΖΗΡΩ: Στὸ στάδιο τοῦ χωριοῦ ἡ ὁμάδα Προσκόπων νίκησε μὲ 6 - 2 τὰ Λυκόπουλα. Ἡ νικήτρια: Σινίζος, Νίκας, Τρίαντας, Λάπας, Νοῦτσος, Κόκκαλης, Σοῦκος, Πήλιος, Μάντης, Μαρκόπουλος, Παπαχρίστος.
Β. Κ. — Β. Π.

ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΤΣΑ: Μὲ τὸ ἰσόπαλο ἀποτέλεσμα 2 - 2 τελείωσε ὁ ἀγώνας «Π.Ο.Ε.Κ.» - «Ἀναγεννήσεως». Τὰ τέρματα πέτυχα οἱ Καφαντάρης, Μάνθος (Ἀν.) καὶ Πέτσας (Π.).
Α. Π.

ΣΤΗΝ ΜΕΣΣΗΝΗ: Ὁ «Ὀλυμπιακὸς» Πανιγιριστρᾶς νίκησε τὴν «Α.Ε.Κ.» μὲ 4 - 0. Οἱ νικηταί: Α. Μουλᾶς, Πατσαβούρας, Φωτόπουλος, Βασλέκας, Γιαλελῆς, Ι. Μουλᾶς, Λαμαρόπουλος.
Γ. Π.

ΣΟ ΧΑΛΑΝΔΡΙ: Δυὸ ἀγῶνες ἔγιναν μεταξὺ τῶν ποδοσφαιρικῶν ἐνδεκάδων τῶν ἀνωτέρων καὶ τῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ. Στὸν πρῶτο νικήτρια ἀναδείχθηκε ἡ ὁμάδα τῶν ἀνωτέρων (6 - 2) καὶ στὸν δεύτερο τῶν κατωτέρων. Οἱ συνθέσεις τῶν ὁμάδων: Ἀνωτέρων: Χειλᾶς, Βασιλᾶκος, Φραγκόπουλος, Λιόσης, Μ. Π. Δ. Νίτης, Κανατσούλης. Κατωτέρων: Λεμπέσης, Σταθόπουλος, Α. Δ. Καλειόδης, Γιαννόπουλος, Σάββας, Σπυρόπουλος, Τούντας, Βανδῶρος.
Π.

ΣΤΟΝ ΑΕΤΟ: Χάρις στὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἀρχηγοῦ Κλεονίκης Μίρτσιου ἱδρύθηκε στὸ χωριὸ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα, μὲ τὸ ὄνομα «Ἀκρίτας τοῦ Σπιτιοῦ», ποὺ τὴν ἀποτελοῦν οἱ Σακούλας, Δουγάνης, Κουτσογιάννης, Η. Ν. Π. Στεργίου, Κάλφας, Στεφανόπουλος, Γῶγος, Βασιλειάδης, Ἀγραφιώτης, Στυλιάδης, Μπούτσης, Λυπίτκας, Ρόμπος, Γεωργιάδης, Γιουλέκας.
Π. Β.

ΣΤΗΝ ΑΡΤΑ: Χάρις στὸ ἐνδιαφέρον τοῦ γυμναστοῦ κ. Χαλκιᾶ ὠργανώθηκαν στὸ γυμνάσιο Ἄρτης διάφοροι ἀγῶνες μεταξὺ τῶν ὁμάδων τῶν τάξεων μὲ τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα: Μπάσκετ - μπώλ: Ζ1 - Ζ2 14 - 4 (3 - 0). Ζ1 - Ζ2 11 - 9. Ἡ νικήτρια: Κλαψούνης, Βελισαρίδης, Λυμούρης, Κλαψούνης ΙΙ, Βάγιας.

ΣΤ1 - ΣΤ2 15 - 8 (15 - 6), Ε2 - Ε2 15 - 7 (15 - 6), ΣΤ3 - Ε3 15 - 2 (15 - 6), ΣΤ3 - Ε1 15 - 1 (15 - 11), ΣΤ1 - ΣΤ3 15 - 5 (15 - 12). Ἡ ΣΤ1 ἀνεδείχθη πρωταθλήτρια Β΄ κατηγορίας καὶ Α΄ κατηγορίας ἡ Ζ1. Ἡ νικήτρια: Γιαννακάκης, Κοντογιῶργος, Βλάχας, Δημητρούλας, Κοντογιῶργος ΙΙ.

Ἀγῶνες θηλέων: Ε1 - Ε2 15 - 12 (15 - 13). Ἡ νικήτρια: Νύχτη, Σκορδῆ, Τζέλιου, Χρυσοχόου, Στρατῆ, Σκορδῆ ΙΙ. Ζ1 - Ζ2 15 - 18 (15 - 12). Ἡ νικήτρια: Νύχτη, Μαυρομμάτη, Βελισαρίδου, Κοσμᾶ, Παλαιοδήμου, Βασιλείου.
Λ. Α.

ΣΤΟ ΛΗΞΟΥΡΙ: Σὲ φιλικοὺς ἀγώνας ἡ ὁμάδα «Κοζάνης», νίκησε τὴν «Ἤπειρο» μὲ 8 - 6, 7 - 2 καὶ ἦρθε ἰσόπαλη 5 - 5 μὲ τὴν Θράκη. «Η «Κοζάνη»: Ἀναστασιάδης, Παπαδόπουλος, Στεφανίδης, Παρσαλίδης, Γκαρέτσος, Καραγιαννίδης, Χριστοφορίδης.

Ἐξ ἄλλου ἡ Β.Ε.Σ. νίκησε μὲ 3 - 1 τὸ γυμνάσιο Ληξουρίου. Ἡ Β.Ε.Σ.: Ἀναστιάδης, Μπέμπης, Δεσποτίδης, Λεωνίδης, Ἀλεξιάδης, Παρσαλίδης, Βαρζάκης, Γκαρέτσος, Τριανταφυλλίδης, Μακρίδης.

Μὲ 4 - 1 ἐπίσης ἡ Β.Ε.Σ. νίκησε τὸν «Ὀλυμπιακὸ» Ἀργοστολίου.

Ἡ ὁμάδα βόλλεϋ - μπὼλ τοῦ Β.Ε.Σ. νίκησε καὶ τὴν μικτὴ Ἀργοστολίου 16 - 6, 16 - 10. Ἡ ὁμάδα: Σειριστατίδης, Τριανταφυλλίδης, Δεσποτίδης, Ἀρβανιτάκης, Καλίας, Βηνιερᾶτος.
Σ. Α.

ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΑΠΙΔΕΩΝ: Στὸ χωριὸ Ἀπιδεὼν ἱδρύθηκε τοπικὴ ὁμάδα ποὺ στοὺς διάφορους ἀγῶνες της ἔφερε τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα: Μὲ Λάππα 3 - 1, 2 - 4, μὲ Μανωλάδα 2 - 1, μὲ Ριόλους 3 - 0. Οἱ διακριθέντες παῖκτες: Δημητριάδης, Χαλκίδης.

ΣΤΗΝ ΚΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ: Ἡ ὁμάδα τῆς Παιδοπόλεως πέτυχε δυὸ νέες νίκες ἐπὶ τοῦ «Φοίνικος Προσκόπων» 3 - 0, καὶ τοῦ χωριοῦ «Πατρὶς» 12 - 0. Ἐπίσης ἡ β΄ Παιδοπόλεως μὲ 1 - 0 ἐπεβλήθη τοῦ «Φοίνικος».

Ὁ Π.Α.Ο.Κ. εἶναι μιὰ καινούργια ὁμάδα ποὺ ἱδρύθηκε ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ Π.Α.Ο.Κ. Θεσσαλονίκης. Ὁ Π.Α.Ο.Κ. νίκησε μὲ 1 - 0 τὸν «Ἄρη». Ὁ Π.Α.Ο.Κ.: Παύλου, Τροχίδης, Συμεωνίδης, Μιχαηλίδης, Τσόγκας, Τσόβας, Θεσσαλονικιός, Ἀνεστάκης, Λαβασᾶς, Χαμητσίδης, Ἐφαιμίδης, Τοφαχαλίδης.
Ε. Φ.

ΣΤΑ ΒΟΥΝΑΡΙΑ: Ἡ «Ποδοσφαιρικὴ Ἀθλητικὴ Νεότης» νίκησε τὸ Δημ. Σχολεῖο Νέας Κοράνης μὲ 1 - 0. Οἱ νικηταί: Μαρκόπουλος, Κανελλόπουλος, Καμβύσης, Ρουμελιώτης, Κανελλόπουλος, Καμβύσης ΙΙ, Κανελλόπουλος ΙΙ, ΙΙΙ, Ζαφείρης Ι. ΙΙ..
Δ. Α.

ΣΤΟ ΒΟΛΟ: Ὁ ποδοσφαιρικὸς ἀγώνας μεταξὺ τῶν ὁμάδων «Μακεδονία» - «Ἐργαζομένων» ἔληξε μὲ τὴ νίκη τῆς Μακεδονίας 6 - 1. Ἡ σύνθεση: Κουρκουβέλας, Γκουντουλάκης, Παπαζέτης, Κατσῆς, Κατσομῆτρος, Δήμου, Μάμαλης, Κατσομῆτρος. Ἐξ ἄλλου σὲ ἀγώνα μπάσκετ - μπὼλ ἡ ὁμάδα τῆς Παιδοπόλεως ἐπεβλήθη τοῦ Α΄ Γυμνασίου μὲ 49 - 14. Οἱ παῖκται: Βενετης, Γιώτης, Φασούλης, Ζᾶκος, Λάφιας.

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΝΔΡΕΑ: Στὸ γήπεδο τῆς Παιδοπόλεως τὰ Β΄ τοῦ 4ου Οὐλαμοῦ νίκησαν μὲ 1 - 0 τὰ Α΄ τῆς 3ης. Καὶ στὸ μπάσκετ - μπὼλ ἡ ἴδια ὁμάδα νίκησε μὲ 47 - 27. Ἐξ ἄλλου ἡ ὁμάδα τῶν παιδιῶν τοῦ Ζηροῦ μὲ 84 - 46 ἐπεβλήθη τῆς ὁμάδος τῶν Πατρῶν.

Ὁ ἀγώνας τῶν ὁμάδων «Ἀποστόλου Παύλου» - «Ἁγίου Κωνσταντίνου» ἔληξε μὲ 1 - 0 ὑπὲρ τῆς πρώτης.

Στὸ πρωτάθλημα πὶγκ - πὸγκ πρωταθλητὴς ἀναδείχθηκε ὁ Πέλλας νικήσας στὸν τελικὸ τὸν Παπαοικονόμου 21 - 16.

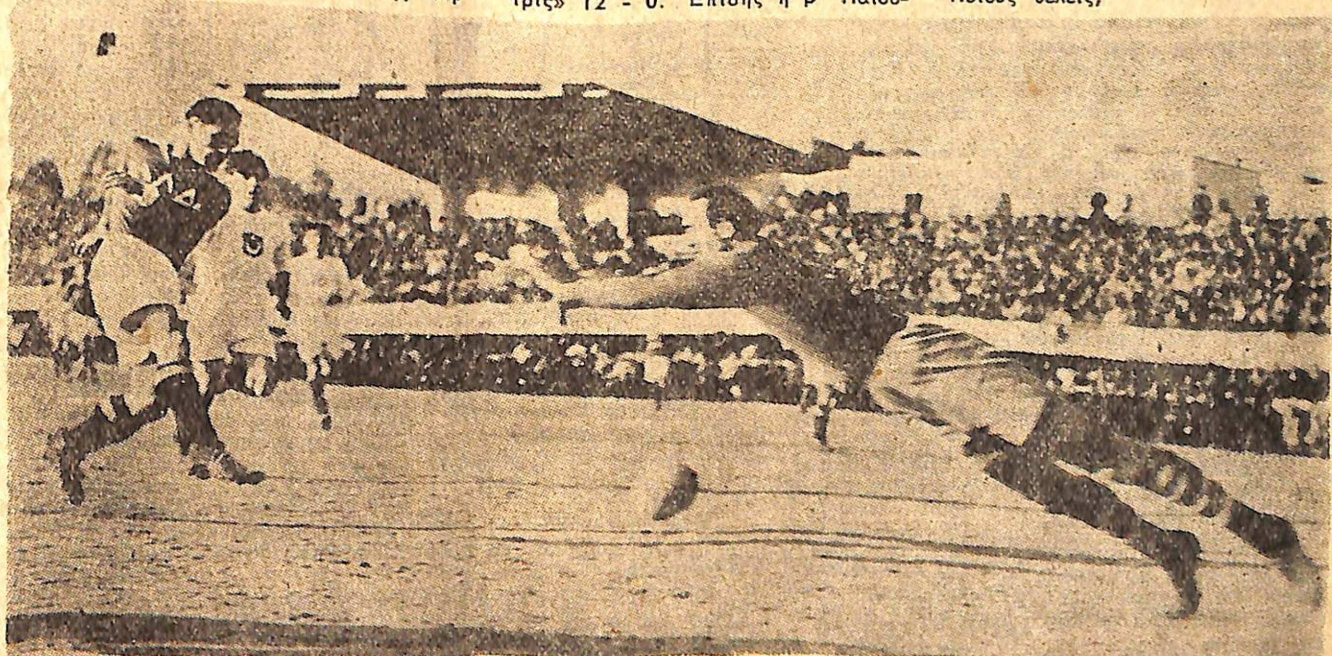
ΣΤΗΝ ΚΟΖΑΝΗ: Στὸ γυμνάσιο ὁ «Ὀλυμπιακὸς» κέρδισε στὸ μπάσκετ τὴν Α.Ε.Κ. μὲ 14 - 4. Ἡ νικήτρια: Τοπάλης, Σάμ, Σκορδᾶς, Φτάκας, Σπανίδης.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀντωνίου Λ. Σπάρτη: Μπορεῖς βέβαια νὰ μοῦ γράφης τὰ ἀθλητικὰ γεγονότα τοῦ γυμνασίου σου. Γράφε μου ὅμως λιγώτερα καὶ πιὸ συγκεκριμένα.

Κοντουράκην Π. Φυλακτό: Πῆρα τὴν ἀνταπόκρισή σου γιὰ τὸν ἀγώνα Παμφυλακτιακοῦ - Λευκίμμης. Δυστυχῶς ὅμως ἔχει δημοσιευθῆ, ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ἀνταπόκριση ποὺ μοῦ ἔστειλε ὁ ἐκεῖ ἀνταποκριτής μας.

Φασουλῆν Σ. Βόλο: Γιὰ τοὺς κανονισμοὺς τῶν διαφόρων παιγνιδιῶν ποὺ λὲς γράψε μου συγκεκριμένα. Τίνος παιγνιδιοῦ θέλεις. Ἐπίσης καὶ γιὰ τοὺς διεθνεῖς παῖκτες. Ποιοὺς θέλεις;

Ἕνα στιγμιότυπο ἀπὸ τὸν ἀγώνα Ἑλλάδας — Τουρκίας. Ὁ Τοῦρκος τερματοφύλακας «πλονζάρει» γιὰ νὰ σώση τὸ τέρμα του.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Ὁ Ντὶκ ἔρριξε μιὰ τελευταία ματιὰ στὸν φύλακά του. Ροχάλιζε τοῦ καλοῦ καιροῦ.

Κι' ἂν ἦταν ὁ Ἡρακλῆς;

Ὁ Ντὶκ πλησίασε τὰ χείλη του σὲ μιὰ χαραμάδα τῆς πόρτας, καὶ ψιθύρισε:

—Ἡρακλῆ!

Κάτι σὰν πνιγμένο γαύγισμα τοῦ ἀποκρίθηκε.

— Δὲν εἶναι ὁ Ἡρακλῆς... Εἶναι ὁ Δίνγκος! συλλογίστηκε ὁ Ντίκ. Κατάφερε νὰ μ' ἀνακαλύψη καὶ νὰ μ' ἀκολουθήση. Ἀλλὰ τότε ὁ Ἡρακλῆς πρέπει νὰ εἶναι κοντά! Ποιός ξέρει; Νὰ μοῦ φέρνη ἄραγε κανένα μήνυμα;

Ἐκείνη τὴ στιγμή, ἕνα μαλλιαρὸ πόδι πέρασε κάτω ἀπὸ τὴν σανίδα τῆς παράγκας, ποὺ ἦταν ὅπως ὅλα τὰ κτίρια στὴν Καζοντέ, μισοερειπωμένη.

Θὰ κατάφερνε νὰ περάση χωρὶς νὰ γίνη ἀντιληπτός; Κι' ἂν ἔφερνε μήνυμα ὁ σκύλος, αὐτὸ θἄπρεπε νὰ εἶναι κρεμασμένο στὸ λαιμό του.

Νὰ κατάφερνε νὰ σκάψη ἀρκετὰ τὸ χῶμα ὥστε νὰ μπορέση τὸ σκυλὶ νὰ περάση τὸ κεφάλι του;

Μόλις ὅμως ἄρχισε νὰ σκάβη, ἀκούστηκαν φοβερὰ γαυγίσματα ἔξω: ὁλόκληρη συναυλία. Ἦταν οἱ σκύλοι τῆς Καζοντὲ ποὺ εἶχαν ἀνακαλύψει τὸν Δίνγκο, καὶ τὸν ἔστρωσαν στὸ κυνήγι.

Ὁ Ντὶκ ἄκουσε καὶ μερικοὺς πυροβολισμούς, ποὺ εὐτυχῶς δὲν τοὺς συνόδεψαν ἐκεῖνα τὰ χαρακτηριστικὰ οὐρλιαχτὰ τοῦ πόνου ποὺ βγάζουν οἱ πληγωμένοι σκύλοι.

Ὁ στρατιώτης στὸ μεταξύ, εἶχε ξυπνήσει.

Ὁ Ντὶκ Σὰντ γιὰ τὴν ὥρα τουλάχιστον, δὲν μποροῦσε νὰ ἐλπίζη τίποτε...

Ἐκείνη τὴ μέρα, τοῦ ἔφεραν νερὸ καὶ ψωμί, γιατὶ ὁ Μοΐνι Λουάγκα θὰ κηδευόνταν ὅταν θὰ ἦταν πιὰ στεγνὴ ἡ κοίτη τοῦ μικροῦ ποταμοῦ, καὶ ἡ στάχτη του, μποροῦσε νὰ περιμένη.

Ὅλοι οἱ ἰθαγενεῖς ἐργάζονταν στὸ φρᾶγμα, γιατὶ ἡ Βασίλισσα Μόϊνα φοβέρισε πὼς θἄκοβε τὸ κεφάλι ἐκείνων ποὺ θἄδειχναν τεμπελιά. Καὶ στὴν Ἀφρικὴ ἐκεῖνον τὸν καιρό, τέτοιες ἐλαφρὲς τιμωρίες ἦταν πολὺ συνηθισμένο πρᾶγμα!

Ἡ συνήθεια ὁρίζει, νὰ ντύνουν τὸν νεκρὸ μονάρχη μὲ τὰ πιὸ πλούσια καὶ φανταχτερά του φορέματα. Ἀλλὰ ἀφοῦ ἀπὸ τὸν Μοΐνι εἶχε μείνει μόνον λίγη στάχτη, ἔφτιασαν ἀπὸ λυγαριὰ ἕνα ἀντρείκελλο καὶ τὄντυσαν μὲ τὰ φορέματά του.

Τοῦ φόρεσαν μάλιστα κι' ἕνα ντενεκεδένιο στέμμα στὸ κεφάλι, καὶ τὰ γυαλιὰ τοῦ ξάδερφου Βενέδικτου, ποὺ τἄκανε δῶρο ὁ Νεγκόρο στὸν βασιλιά!

Ἡ κηδεία θὰ γινόταν νύχτα, στὸ φῶς ἀναμμένων δαυλῶν, γιὰ νὰ εἶναι πιὸ ἐντυπωσιακή.

Ὁλόκληρος ὁ πληθυσμὸς τῆς Καζοντὲ καὶ τῶν γειτονικῶν χωριῶν, εἶχε μαζευτῆ γύρω ἀπὸ τὸν χείμαρρο.

Ὅσο γιὰ τὸν Ἀλβέζ, τὸν Κοΐμπρα, τὸν Νεγκόρο καὶ τοὺς ἄλλους ἐπισήμους, αὐτοὶ θὰ παρακολουθοῦσαν τὸ θέαμα ἀπὸ τὴν ἐξέδρα ποὺ ἔστησαν γιὰ τὴν βασίλισσα Μοΐνα.

Τὸ ἀνδρείκελλο ποὺ παρίστανε τὸν νεκρὸ βασιλιά, ἦταν στημένο ὄρθιο στὸ κωμικὸ φορεῖο τοῦ Λουάνγκα, ποὺ τὸ κρατοῦσαν ἔξη σκλάβοι. Αὐτοὶ θὰ τὸ κατέβαζαν στὴν ξεραμένη κοίτη.

Ὅταν ὅλο τὸ χωριὸ εἶχε πιὰ μαζευτῆ στὴν ὄχθη τοῦ μικροῦ ποταμιοῦ, ἡ νύχτα εἶχε πέσει, καὶ τὸ ἀφρικανικὸ σκοτάδι ἔκανε ἀκόμη πιὸ ἄγρια τὴν ἄγρια σκηνή.

Ἡ κοίτη τοῦ ποταμιοῦ φανερώθηκε τότε καθαρὰ γιατὶ τὴν φώτιζαν οἱ ἀναμμένοι δαυλοί.

Σ' ἕνα χαλὶ εἶχαν στήσει ἕνα εἶδος θρονί, καὶ πάνω σ' αὐτὸ τὸ θρονὶ κάθισαν τὸ ἀνδρείκελλο ποὺ παράσταινε τὸν Μοΐνι Λουάγκα.

Πενῆντα ἀλυσσοδεμένοι ὑπήκοοί του θὰ πνιγόνταν πρὸς τιμή του ὅταν τὰ νερὰ θὰ σκέπαζαν τὴν κοίτη τοῦ ποταμιοῦ.

Καὶ μπροστὰ στὸ θρόνο, ἦταν μπηγμένος ἕνας πάσσαλος.

Στὸν πάσαλο αὐτόν, θὰ ἔδεναν τὸν μικρὸ λευκὸ ποὺ ἡ Μοΐνα προσέφερε ὡς θυσία στοὺς ἄγριους ἀφρικανικοὺς θεοὺς — καὶ

Κάθησαν τὸ ἀνδρείκελο ποὺ παράσταινε τὸν Μοΐνι Λουάγκα.

πάνω ἀπ' ὅλους, στὸν Μεγάλο Μανιτού, φυσικά...

Στὸν πάσαλο αὐτόν, θὰ ἔδεναν τὸν Ντὶκ Σάντ. Ὅταν οἱ στρατιῶτες ἔφεραν τὸν μικρὸ πλοίαρχο ποὺ ἦταν δεμένος πισθάγκωνα, τίποτε στὸ πρόσωπό του δὲν ἔδειχνε ὅτι φοβόταν.

Ὁ Ντὶκ Σὰντ περίμενε τὸ θάνατο μὲ τὸ γαλήνιο θάρρος τῶν Γενναίων, ποὺ ἔχουν κιόλας παραδώσει τὴν ψυχή τους στὸν Κύριο, καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ὕστατη στιγμή.

Δὲν περίμενε πιὰ τίποτε! Δὲν ἔλπιζε τίποτε!

Καθὼς τὸν ἔδεναν στὸν πάσαλο, τὸ πλῆθος τῶν μαύρων ἀλλάλαξε ἀπὸ βάρβαρη ἀγαλίαση.

Δὲν ἦταν συνηθισμένο θέαμα νὰ βλέπουν ἕναν λευκὸ νὰ συνοδεύη· στὸν ἄλλο κόσμο ἕναν δικό τους βασιλῆά!

Τὸ πρόσωπο τοῦ Νεγκόρο ἔλαμψε μὲ ἄγρια χαρά. Ἐπιτέλους! Ἡ ὥρα ποὺ τόσον καιρὸ τὴν περίμενε μὲ ἀνυπομονησία, εἶχε ἔρθει!

Ὁ μισητὸς ἐχθρός του θὰ πλήρωνε γιὰ ὅλους τοὺς ἐξευτελισμοὺς ποὺ τοῦ εἶχε κάνει.

Ὁ ἐχθρός του! Ἕνα παιδὶ ποὺ δὲν εἶχε κλείσει τὰ δεκαπέντε!

Ὅμως κάτι ἔπεφτε σὰν ἴσκιος στὴ χαρά του. Ἡ γενναιότητα τοῦ Ντὶκ Σάντ. Ἡ ἠρεμία του. Εἶχε τόσο πολὺ ἐλπίσει ὅτι θὰ τὸν ἔβλεπε νὰ λυγίζη αὐτὴν τὴν τελευταία ὥρα!

Μὰ ἦταν καιρὸς νὰ μάθη ὁ Νεγκόρο πὼς οἱ περήφανες ψυχὲς δὲν λυγίζουν, μήτε μπροστὰ στὸ θάνατο...

Ἡ βασίλισσα Μόϊνα σήκωσε ξαφνικὰ τὸ χέρι. Ἦταν τὸ σινιάλο γιὰ νὰ ρίξουν οἱ στρατιῶτες τὸ φρᾶγμα ποὺ κρατοῦσε τὰ νερὰ τοῦ ποταμιοῦ. Ἀκούστηκαν τὰ πνιγμένα χτυπήματα τῆς ἀξίνας.

Κι' ὕστερα μ' ἕνα φοβερὸ βοητὸ νεροῦ, ἡ κοίτη τοῦ ποταμιοῦ, πλημμύρισε.

Γιὰ μιὰ στιγμή, δὲν ἀκούγονταν παρὰ οἱ φωνὲς τοῦ τρόμου τῶν πενῆντα ἀλυσοδεμένων μαύρων. Κι' ὕστερα τίποτε. Μόνο ὁ Ντὶκ Σὰντ δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα. Μὲ τὰ χείλη πεισματικὰ κλεισμένα, ἔκανε μιὰ τελευταία προσπάθεια γιὰ νὰ σπάση τὰ δεσμά του.

Μὰ ὁ Νεγκόρο εἶχε φροντίσει νὰ τὸν δέσουν γερά.

Καὶ σὲ λίγο τὰ νερὰ τὸν σκέπασαν ἐντελῶς.

Η ΚΥΡΙΑ ΟΥΕΛΝΤΟΝ

Ἡ κυρία Οὐέλντον κι' ὁ μικρὸς Τζάκ, ζοῦσαν. Ζοῦσαν ὅπως ζοῦσε κι' ὁ ξάδερφος Βενέδικτος. Βρισκόνταν μάλιστα στὴν Καζοντέ, ὅταν ἦταν ἐκεῖ κι' ὁ Ντὶκ Σάντ.

Ὅταν ἔστειλαν τοὺς ἄλλους μὲ τὸ καραβάνι, στὴν Καζοντέ, ἡ κυρία Οὐέλντον ἀκολούθησε τὸν Χάρις καὶ τὸν Νεγκόρο, ἀναπαυτικὰ ξαπλωμένη σ' ἕνα μεγάλο φορεῖο μαζὶ μὲ τὸν μικρὸ Τζάκ.

Ὅσο γιὰ τὸ ξάδερφο Βενέδικτο, αὐτὸς ἀκολουθοῦσε πεζῆ κι' ἦταν κατενθουσιασμένος, γιατὶ ἔτσι εἶχε ἐλπίδα νὰ ἁρπάξη στὸν ἀέρα κανένα κουνούπι ἢ κανένα ἄλλο ζουζούνι, ποὺ ἦταν καθὼς ξέρομε τὸ μεγάλο του πάθος.

Γιατὶ τόση περιποίηση; συλλογιζόταν ὄχι χωρὶς κάποια ἀνησυχία ἡ κυρία Οὐέλντον.

Σίγουρα ὁ Νεγκόρο θὰ εἶχε τὸ σχέδιό του, ἀλλὰ ἡ κυρία Οὐέλντον, δὲν μποροῦσε νὰ σκεφθῆ τίποτε ἱκανοποιητικό. Τί νὰ ἦταν ἄραγε αὐτὸ τὸ σχέδιο;

Ὅπως καὶ νἆναι, ἥσυχα καὶ ἀναπαυτικά, ἡ δική τους ἡ συντροφιὰ ἔφτασε στὴν Καζοντὲ ὀχτὼ μέρες πρὶν ἀπὸ τὸ καραβάνι τοῦ Ἴμπν Χαμίς.

Ἡ κυρία Οὐέλντον, ὁ Βενέδικτος κι' ὁ μικρὸς Τζὰκ κλείστηκαν στὸ μεγάλο σπίτι τοῦ Ἀλβέζ.

Πρέπει νὰ ποῦμε πὼς ὁ Τζὰκ ἦταν περίφημα ἀπὸ ὑγεία. Ὅταν ἔφυγαν ἀπὸ τὶς ἑλώδεις περιοχές, τὸ παιδὶ ἔπαψε νἄχη πυρετό, καὶ σιγὰ-σιγὰ ξαναβρῆκε τὴν παλιά του διάθεση.

Αὐτὸ ἦταν μεγάλη παρηγοριὰ γιὰ τὴν κυρία Οὐέλντον. Ἡ δύστυχη γυναίκα δὲν ἤξερε κανένα νέο γιὰ τοὺς ἄλλους.

Εἶχε δῆ τὸν Ἡρακλῆ νὰ χάνεται στὸ δάσος ἀλλὰ δὲν ἤξερε τί εἶχε ἀπογίνει.

Ὅσο γιὰ τὸν Ντὶκ Σάντ, ἔλπιζε πὼς θὰ τοῦ φερνόταν καλὰ στὸ καραβάνι, γιατὶ ἦταν λευκός. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο, ἀνη-

συχοῦσε πολὺ γιὰ τὴν τύχη τοῦ Τὸμ καὶ τῶν συντρόφων του, ποὺ ὅπως ἦταν νέγροι θὰ εἶχαν τὴν ἄθλια τύχη τῶν σκλάβων. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ φτωχιὰ ἀφοσιωμένη της Νάν.

Ποιὸς νὰ τὄλεγε πὼς ἡ τύχη θὰ τοὺς ἔρριχνε σ' αὐτὴ τὴν τρομερὴ ἤπειρο, ὅπου τὸ μαῦρο χρῶμα εἶναι σὰν κατάρα!

Ὅταν τὸ καραβάνι τοῦ Ἴμπν Χαμὶς ἔφτανε στὴν Καζοντέ, ἡ κυρία Οὐέλντον, δὲ μποροῦσε νὰ ξέρῃ ἂν ἦταν κι' οἱ παλιοὶ ἐπιβάτες τοῦ «Προσκυνητῆ» μαζί.

Κλεισμένη — ἢ καλύτερα φυλακισμένη — στὸ ἐσωτερικὸ ἑνὸς μεγάλου περίβολου ποὺ ἀνῆκε στὸν Ἀλβέζ, δὲν εἶχε μάθει τίποτε. Οὔτε γιὰ τὸ «λακόνι» τὸ σκλαβοπάζαρο, οὔτε γιὰ τὸν θάνατο τοῦ Χάρις, οὔτε γιὰ τὴν κηδεία τοῦ Μοΐνι Λουάγκα. Ἦταν στὴν ἀπόλυτη διάθεση τοῦ Νεγκόρο καὶ δὲν εἶχε μήτε τὸ δικαίωμα νὰ πεθάνῃ, ἀφοῦ εἶχε τὸ παιδί της μαζί της!

Ἔτσι λοιπόν, ἡ κυρία Οὐέλντον, δὲν ἤξερε τί σχέδια εἶχε γι' αὐτὴν καὶ τὸν Τζὰκ ὁ Νεγκόρο.

Σ' ὅλο τὸ ταξίδι ἀπὸ τὴν Κοάντσα στὴν Καζοντέ, μήτε ὁ Χάρις μήτε ὁ Νεγκόρο τῆς εἶπαν λέξη.

Κι' ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἐγκαταστάθηκαν στὴν Καζοντέ, δὲν τοὺς ξαναεῖδε.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ποῦμε πὼς ἡ κυρία Οὐέλντον δὲν εὕρισκε κανενὸς εἴδους ἀποκούμπι σ' ἐκεῖνο τὸ μεγάλο παιδί, ποὺ ἦταν ὁ ξάδερφος Βενέδικτος.

Ὅταν ὁ ἐντομολόγος ἔμαθε πὼς δὲν βρίσκονταν στὴν Ἀμερικὴ ὅπως ἐνόμιζε, παρὰ στὴν Ἀφρική στενοχωρήθηκε πολὺ στὴν ἀρχή. Ὄχι πὼς ἀνησύχησε γιὰ τὴν τύχη τους! Αὐτὸς δὲν ἔδινε σημασία σὲ τέτοια μικροπράγματα... Ἀλλὰ εἶχε ἐλπίσει ὅτι τ' ὄνομά του θὰ γινόταν διάσημο ὅταν θἄκανε τὴν ἀνακοίνωση γιὰ τὰ ἔντομα ποὺ εἶχε βρῆ. Μιὰ κι' ἦταν ὅμως στὴν Ἀφρική, τί τὸ παράξενο νὰ βρῆ σ' αὐτὴν... Ἀφρικανικὰ ἔντομα;

Ὅταν ὅμως τοῦ πέρασε ἡ πρώτη στενοχώρια, ὁ ξάδερφος Βενέδικτος παρηγορήθηκε. Γιατὶ συλλογίστηκε ὅτι μποροῦσε νὰ κάνῃ τὰ ἐντομοκυνήγια του πολὺ καλὰ στὴ «χώρα τοῦ Φαραώ» (ἔτσι ὠνόμαζε τὴν Ἀφρική), ὅπως καὶ στὴ «χώρα τῶν Ἴνκας» (τὴν Ν. Ἀμερική).

— Πλούσια χώρα σὲ ἔντομα, ἐξαδέρφη! ἔλεγε τρίβοντας τὰ χέρια του ἀπὸ χαρὰ στὴν κυρία Οὐέλντον. Ὁ Θεὸς τὴν προίκισε μὲ ἄφθονα κουνούπια, μῦγες, μυγίτσες κι' ἄλλα τέτοια θαυμάσια ἔντομα, ποὺ σεῖς οἱ βέβηλοι τὰ ὀνομάζετε περιφρονητικὰ «ζουζούνια»... Μπορῶ νὰ κάνω ἐδῶ τίποτε ἐξαιρετικὰ εὑρήματα, ἂν αὐτοὶ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν ἀντίρρηση.

Οἱ «καλοὶ ἄνθρωποι», ἦταν ὁ Χάρις καὶ ὁ Νεγκόρο, ποὺ δὲν εἶχαν καμμιὰ ἀντίρρηση νὰ κυνηγάῃ τὰ κουνούπια του ὁ ξάδερφος Βενέδικτος καὶ νὰ «χάφτῃ μῦγες» ἂν αὐτὸ τὸν εὐχαριστοῦσε.

Κοντολογῆς, ὁ Βενέδικτος θὰ ἦταν ὁ πιὸ εὐτυχισμένος ἐντομολόγος τοῦ κόσμου ἂν δὲν εἶχε χάσει κάτι ἀληθινὰ πολύτιμο.

Εἶχε πάντα τὸ ντενεκεδένιο κουτὶ μὲ τὶς συλλογές του περασμένο στὸν ὦμο του, ἀλλὰ οὔτε τὰ γυαλιά του στεκόνταν πιὰ ὑπερήφανα στὴν ἄκρη τῆς μύτης του, οὔτε ὁ φακός του δὲν κρεμόταν στὸ λαιμό του. Ὅμως ἕνας ἐντομολόγος χωρὶς γυαλιὰ καὶ χωρὶς φακό, δὲν εἶναι σωστός, κι' ὁλάκερος ἐντομολόγος!

Κι' ὁ ξάδερφος Βενέδικτος μποροῦσε νὰ τὰ κλάψῃ τὰ δυὸ αὐτὰ ὀπτικὰ ὄργανα, γιατὶ καθὼς ξέρομε εἶχαν καταποντισθῆ μαζὶ μὲ τὸ ἀντρείκελο ποὺ παρίστανε τὸν βασιλιὰ Μοΐνι Λουάγκα.

Ἔτσι κι' ὁ ἐντομολόγος, ὅταν ἀνακάλυπτε κανένα ἔντομο, ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ τὸ χώνῃ μὲς στὸ μάτι του γιὰ νὰ τὸ δῆ, μὲ κίνδυνο νὰ στραβωθῆ ἢ νὰ μείνῃ γιὰ πάντα ἀλλοίθωρος!

Ἄ! Ἦταν μεγάλος καϋμὸς γιὰ τὸν ξάδερφο Βενέδικτο, ποὺ θὰ πλήρωνε ἀκριβὰ ἕνα ζευγάρι γυαλιά. Μόνο ποὺ τέτοιο εἶδος, δὲν πουλιόταν στὴν ἀγορὰ τῆς Καζοντέ.

Ὅπως καὶ νἆναι, ὁ ἐντομολόγος εἶχε τὸ ἐλεύθερο νὰ σεργιανίζῃ στὸν περίβολο τοῦ Ἀλβέζ. Ὅλοι ἤξεραν πὼς δὲν ἦταν ἄξιος νὰ δραπετεύσῃ.

Ἄλλωστε καὶ νὰ ἤθελε, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸ καταφέρῃ. Οἱ πάσαλοι ποὺ σχημάτιζαν τὸν περίβολο ἦταν πολὺ ψηλοί.

Μέσα σ' αὐτὸν τὸν περίβολο, ἦταν ὑπόστεγα, ἀποθῆκες καὶ καλύβες.

Στὶς ἀποθῆκες φύλαγαν τοὺς ἐλεφαντόδοντες ποὺ τοὺς εἶχε πάρει ὁ Ἀλβέζ ἀπὸ τοὺς ἰθαγενεῖς, ἀλλάζοντάς τους μὲ φτηνὰ ὑφάσματα, χάντρες κλπ., ποὺ κι' αὐτὰ φυλάγονταν στὶς ἀποθῆκες.

Οἱ σκλάβοι στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἀλβέζ, κάθονταν σὲ καλύβες.

Σὲ δυὸ τέτοιες καλύβες, ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες, καθόνταν κι' οἱ τρεῖς λευκοί. Στὴ μιὰ ἡ κυρία Οὐέλντον μὲ τὸν Τζάκ, καὶ στὴν ἄλλη ὁ ξάδερφος Βενέδικτος μόνος του.

Μέσα στὸν περίβολο, ποὺ ἔκλεινε μιὰ τεράστια ἔκταση, φύτρωναν ἄφθονα θάμνα καὶ χαμόκλαδα, καθὼς καὶ δέντρα. Ἀπὸ ἐκεῖ περνοῦσε κι' ἕνα ρυάκι. Ἔτσι ὁ ξάδερφος Βενέδικτος μποροῦσε νὰ κάνῃ τὰ κυνήγια του ἐλεύθερα.

Ὅσο γιὰ τὸν Τζάκ, ἂν καὶ κανένας δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ τρέχῃ ὅπου ἤθελε, προτιμοῦσε νὰ μένῃ κοντὰ στὴ μητέρα του.

Τοὺς ἔδιναν ἄφθονη τροφή, φάλα, τυρί, κατσικήσιο κρέας, ταπιόκα, καθὼς καὶ ἄφθονα τροπικὰ φροῦτα, κι' ἔτσι δὲν ὑπόφεραν ἀπὸ πεῖνα.

Ἀλλὰ ὁ μικρὸς ἀποζητοῦσε τὸν πατέρα του. Δὲν καταλάβαινε τί γύρευαν κλεισμένοι ἐκεῖ μέσα. Ἤθελε νὰ παίξῃ μὲ τὸν Ἡρακλῆ, νὰ δῆ τὴν Νάν, καὶ προπαντὸς νὰ δῆ τὸν πολυαγαπημένο του μεγάλο φίλο, τὸν Ντὶκ Σάντ.

Ὅλο ρωτοῦσε τὴν μητέρα του γι' αὐτόν, μὰ ἡ κυρία Οὐέλντον δὲν ἤθελε νὰ τρομάξῃ τὸ παιδάκι, κι' ἔτσι τοῦ ἔλεγε διάφορα παραμύθια.

Εὐτυχῶς μιὰ νέα σκλάβα, ποὺ ὁ Ἀλβὲζ εἶχε βάλει στὴν ὑπηρεσία τους καὶ ποὺ τὴν ἔλεγαν Χαλιμά, τοὺς εἶχε ἀφοσιωθῆ ὁλόψυχα, κι' ἔτσι τουλάχιστον ἡ κυρία Οὐέλντον δὲν εἶχε νὰ φροντίζῃ γιὰ τίποτε παρὰ γιὰ τὸν μικρὸ Τζάκ. Ἡ κυρία Οὐέλντον εἶχε δῆ τὸν Ἀλβὲζ ἀπὸ μακρυά.

Ὅσο γιὰ τὸν Νεγκόρο καὶ τὸν Χάρις, δὲν τοὺς ξαναεῖδε ἀφ' ὅτου ἔφτασαν κι' ἐγκαταστάθηκαν στὴν Καζοντέ.

— Τί νὰ θέλουν ἄραγε; Τί σκοποὺς νἄχουν; συλλογιζόταν.

Ἔτσι πέρασαν οἱ ὀχτὼ μέρες πρὶν φτάσῃ τὸ καραβάνι μὲ τὸν Ντὶκ καὶ τοὺς ἄλλους στὴν Καζοντέ, καὶ οἱ ἄλλες ἔξη μέρες ὕστερα.

Ἡ κυρία Οὐέλντον, μέσα στὶς τόσες τῆς ἀνησυχίες, συλλογιζόταν καὶ τὸν ἄντρα της.

Φανταζόταν τὴν ἀπελπισία του νὰ μὴν τοὺς βλέπῃ νὰ φτάνουν στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο.

Ὁ κύριος Οὐέλντον δὲν ἤξερε πὼς εἶχε τὴν ἄτυχη ἔμπνευση νὰ μπαρκάρῃ στὸν «Προσκυνητῆ», καὶ θὰ τὴν περίμενε μὲ τὰ πλοῖα τῆς γραμμῆς.

Ὅταν θὰ τὰ ἔβλεπε νὰ φτάνουν τὸ ἕνα ὕστερ' ἀπὸ τἄλλο, χωρὶς τοὺς δικούς του μέσα, θ' ἄρχιζε νὰ ἀνησυχῆ φοβερά. Ἀλλὰ καὶ ὁ «Προσκυνητής» θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε φτάσει.

Μὴ λαβαίνοντας νέα ἀπὸ τὸ καράβι του ὁ κ. Οὐέλντον, θὰ τὸ θεωροῦσε πιὰ χαμένο.

Καὶ τί φοβερὸ χτύπημα θὰ ἦταν γι' αὐτὸν τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ μάθαινε πὼς ἡ γυναίκα του καὶ τὸ παιδί του εἶχαν φύγει μὲ τὸν «Προσκυνητῆ»!

Τί νὰ συλλογιζόταν ἄραγε;

Ἴσως νὰ ἔλπιζε πὼς θὰ βρίσκονταν ναυαγοὶ σὲ καμμιὰ ἀκτή, ἢ σὲ κανένα νησὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ.

Πάντως ποτὲ δὲ θὰ μποροῦσε νὰ φανταστῆ ὅτι βρίσκονταν στὴν Ἀφρική!

Καὶ μήπως ἡ κυρία Οὐέλτον μποροῦσε νὰ δραπετεύσῃ; Ποῦ νὰ πήγαινε; Στὴ ζούγκλα; Ἂν ἦταν μόνη της θὰ τὸ ἐπιχειροῦσε. Ἀλλὰ μὲ τὸν μικρὸ Τζάκ;

Ὡστόσο, στὰ τελευταῖα θὰ τὰ ἔπαιζε ὅλα γιὰ ὅλα, καὶ μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία θὰ δοκίμαζε νὰ φύγῃ μὲ τὸ παιδί. Ἀλλὰ πρὶν ἤθελε νὰ ξέρῃ τοὺς σκοποὺς τοῦ Νεγκόρο. Δὲν ἄργησε νὰ τοὺς μάθῃ.

Τὶς 6 Ἰουνίου τρεῖς μέρες ὕστερα ἀπὸ τὴν κηδεία τοῦ βασιλιᾶ τῆς Καζοντέ, ὁ Νεγκόρο ἦρθε στὸν περίβολο καὶ πῆγε κατευθεῖαν στὴν καλύβα τῆς κυρίας Οὐέλντον.

Τὴν βρῆκε μόνη.

Ὁ ξάδερφος Βενέδικτος ἔλειπε στὸν ἐντομολογικό του περίπατο, κι' ὁ μικρὸς Τζὰκ ἔπαιζε ἔξω μὲ τὴ σκλάβα Χαλιμά, ποὺ τὸν πρόσεχε.

Ἔκανε μιὰ τελευταία προσπάθεια νὰ σπάσῃ τὰ δεσμά του.

Ὁ Νεγκόρο ἔσπρωξε τὴν πόρτα τῆς καλύβας καὶ μπῆκε σὰν ἀφέντης, μὴν παίρνοντας κὰν τὸν κόπο νὰ χαιρετήσῃ.

— Κυρία Οὐέλντον, εἶπε χωρὶς περιστροφὲς ὁ Τόμ, κι' οἱ ἄλλοι μαῦροι πουλήθηκαν στὸ σκλαβοπάζαρο. Ἔφυγαν κι' ὅλας μὲ τὸ νέο τους ἀφέντη γιὰ τὴν Οὐζίζι.

— Ὁ Θεὸς μαζί τους! εἶπε ἡ κυρία Οὐέλντον σκουπίζοντας ἕνα δάκρυ.

— Ἡ Νὰν πέθανε στὸ δρόμο. Ὁ Ντὶκ Σάντ πλήρωσε μὲ τὴ ζωή του τὸ ἔγκλημά του.

— Πέθανε ἡ Νάν! φώναξε μὲ πόνο ἡ κυρία Οὐέλντον. Καὶ ὁ Ντίκ.

— Ναί! Ὁ μικρός σας πλοίαρχος ξεπλήρωσε τὸν φόνο τοῦ φίλου μου τοῦ Χάρις, εἶπε μὲ κακία ὁ Νεγκόρο. Εἶστε μόνη στὴν Καζοντέ, κυρά μου. Μόνη καὶ στὴ διάθεση τοῦ Νεγκόρο, τοῦ παλιοῦ μάγειρα τοῦ «Προσκυνητῆ».

Δὲν ἔλεγε ψέμματα ὁ Νεγκόρο.

Αὐτὴ ἦταν ἡ κατάσταση.

Ἡ κυρία Οὐέλντον εἶχε γίνει κατάχλωμη.

Ὡστόσο δὲν ἤθελε νὰ δείξῃ στὸν Νεγκόρο πὼς λιποψύχησε. Ἔπρεπε νὰ δείξῃ κουράγιο, γιὰ τὸ παιδί της.

— Κυρία Οὐέλντον, εἶπε ὁ ἀλητήριος. Θὰ μποροῦσα νὰ σᾶς ἐκδικηθῶ καὶ σᾶς γιὰ ὅσους ἐξευτελισμοὺς πέρασα στὸν «Προσκυνητῆ». Ὅμως ὁ Ντὶκ Σάντ μοῦ φτάνει. Σᾶς ἐκδικήθηκα ὅλους θανατώνοντάς τον. Τώρα, ξαναγίνομαι ἔμπορος, κι' ἔχω γιὰ σᾶς ἄλλα σχέδια!

Ἡ κυρία Οὐέλντον τὸν κοίταξε περιφρονητικὰ χωρὶς νὰ μιλήσῃ, κι' αὐτὸ δαιμόνιζε τὸν Νεγκόρο.

Μὰ τί ψυχή, λοιπόν, εἶχαν αὐτοὶ οἱ Ἀμερικάνοι, ποὺ νὰ μὴ λυγίζῃ μὲ τίποτα;

— Ἐσεῖς, τὸ παιδί σας, κι' ἐκεῖνος ὁ

ἠλίθιος ποὺ κυνηγάει μῦγες, ἔχετε μεγάλη ἐμπορικὴ ἀξία, ποὺ δὲν θέλω νὰ τὴν χάσω. Γι' αὐτὸ θὰ σᾶς πουλήσω!

— Εἶμαι ἐλεύθερη κι' ἀπὸ γονεῖς ἐλεύθερους! ἔκανε ὑπερήφανα ἡ κυρία Οὐέλντον.

— Εἴσαστε μιὰ φορά. Τώρα πιὰ δὲν εἴσαστε!

— Εἶμαι πάντα.

— Εἶστε ὅλοι σκλάβοι μου καὶ τὸ ξέρετε. Γι' αὐτὸ καὶ θὰ σᾶς πουλήσω!

— Καὶ ποιός θ' ἀγοράση μιὰ λευκή;

— Κάποιος ποὺ θὰ πληρώση ὅ,τι καὶ νὰ ζητήσω!

Ἡ κυρία Οὐέλντον ἔσκυψε τὸ κεφάλι. Ἤξερε πὼς ὅλα μποροῦσαν νὰ γίνουν σ' ἐκείνη τὴν ἀπαίσια χώρα.

—Ἀκούσατε τί εἶπα; ἔκανε ὁ Νεγκόρο.

— Καὶ ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ σκοπεύετε νὰ μὲ πουλήσετε; ἔκανε ἡ κυρία Οὐέλντον.

— Δὲν τὸν μαντεύετε;

—Ὁμολογῶ πὼς ὄχι!

— Κι' ὅμως θἄπρεπε νὰ τὸ καταλάβετε. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ θὰ πληρώση ὅ,τι τοῦ ζητήσω γιὰ νὰ σᾶς ἀγοράση ἢ νὰ σᾶς ἐξαγοράση, εἶναι ὁ Τζαίημς Οὐέλντον, ὁ ἄντρας σας!

—Ὁ ἄντρας μου! φώναξε ἡ κυρία Οὐέλντον, ποὺ δὲν πίστευε στ' αὐτιά της.

— Μάλιστα, κυρία Οὐέλντον. Ὁ ἄντρας σας, ποὺ δὲν πρόκειται νὰ τοῦ γυρίσω τσάμπα, ἀλλὰ νὰ τὸν κάνω νὰ πληρώση ἀκριβὰ τὴν γυναίκα του, τὸ παιδί του, καὶ τὸν ξαδερφούλη του!

Ἡ κυρία Οὐέλντον ἀναρωτιόταν μήπως τῆς ἔστηνε καμμιὰ παγίδα ὁ Νεγκόρο.

Ἀλλὰ ὁ Πορτογάλος μιλοῦσε σοβαρά. Ἦταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶναι ἕτοιμοι νὰ κάνουν ὅτι δήποτε γιὰ νὰ κερδίσουν χρήματα.

— Καὶ πότε σκοπεύετε ν' ἀρχίσετε τὸ «παζάρι»; ρώτησε ἡ κυρία Οὐέλντον.

— Μά... τὸ γρηγορώτερο φυσικά!

— Καὶ ποῦ;

—Ἐδῶ, στὴν Καζοντέ. Ὁ κύριος Οὐέλντον δὲν θὰ διστάση νἄρθη ἐφόσον θὰ εἶναι γιὰ τὴν γυναίκα του καὶ τὸ παιδί του!

—Ὄχι! Δὲ θὰ διστάση. Ποιὸς ὅμως θὰ τὸν εἰδοποιήση;

— Ποιὸς ἄλλος ἀπὸ μένα τὸν ἴδιο; Σκοπεύω νὰ πάω στὸν Ἅγιο Φραγκῖσκο καὶ νὰ συναντηθῶ μὲ τὸν Οὐέλντον. Τὰ λεφτὰ δὲν λείπουν!

— Εἶναι τὰ χρήματα ποὺ ἔκλεψες ἀπὸ τὸν «Προσκυνητή».

— Αὐτά. Κι' ἄλλα ἀκόμη! ἔκανε ἀδιάντροπα ὁ Νεγκόρο. Ὅμως, δὲν βιάζομαι νὰ σᾶς πουλήσω, θέλω νὰ σᾶς πουλήσω κι' ἀκριβά. Φαντάζομαι πὼς ὁ κύριος Οὐέλντον δὲν θὰ δυσκολευτῆ νὰ πληρώση τριακόσιες χιλιάδες δολλάρια.

— Δὲν θὰ δυσκολευτῆ ἂν τὰ ἔχη. Παραδέχτηκε ἡ κυρία Οὐέλντον. Μόνο ποὺ ὁ ἄντρας μου ὅταν θὰ τοῦ πῆς πὼς εἶμαι φυλακισμένη στὴν Καζοντέ, στὴν Κεντρικὴ Ἀφρική...

— Ναί, ἔτσι θὰ τοῦ πῶ!

—Ὁ ἄντρας μου λέω, δὲ θὰ σὲ πιστέψη! Δὲν εἶναι τόσο ἀφελὴς ὥστε νὰ σὲ ἀκολουθήση στὴ Μαύρη Ἤπειρο χωρὶς ἀποδείξεις.

— Καὶ ποιὸς λέει πὼς δὲν θἄχω ἀποδείξεις;

— Τί εἴδους ἀποδείξεις;

—Ἕνα γράμμα δικό σας, κυρά μου, ὅπου θὰ τοῦ τὰ γράφετε ἐσεῖς ὅλ' αὐτά, κι' ὅπου θὰ μὲ παρασταίνετε ἐμένα γιὰ ἄνθρωπο δικό σας, τῆς ἐμπιστοσύνης σας, ποὺ τὄσκασα ἀπὸ τοὺς σκλαβεμπόρους γιὰ νὰ πάω νὰ τὸν βρῶ.

— Ποτὲ δὲν θὰ γράψω τέτοιο γράμμα! Κάλιο νὰ μοῦ κοπῆ τὸ χέρι! φώναξε ἡ κυρία Οὐέλντον.

—Ἀρνιέστε σὰ νὰ λέμε!

—Ἀρνοῦμαι ἀπολύτως! Δὲν μπορῶ νὰ τραβήξω ἐγὼ τὸν ἄντρα μου στὴν παγίδα ποὺ τοῦ ἔχεις στήσει! φώναξε ἡ κυρία Οὐέλντον.

Κι' ἔλεγε ἀλήθεια!

Οἱ κίνδυνοι ποὺ θὰ περνοῦσε ὡς νὰ φτάση στὴν Καζοντὲ ὁ κ. Οὐέλντον, ἡ λίγη ἐμπιστοσύνη ποὺ εἶχε στὸ λόγο τοῦ Νεγκόρο ποὺ δὲν θὰ τὄχε γιὰ τίποτε νὰ κρατήση καὶ τὸν ἄντρα της ἐκεῖ ἀφοῦ θἄπαιρνε τὰ χρήματα, ὅλ' αὐτὰ ἔκαναν τὴν κυρία Οὐέλντον νὰ μὴ θέλη μήτε κὰν νὰ συζητήση τὴν πρόταση τοῦ Νεγκόρο.

— Κι' ὅμως αὐτὸ τὸ γράμμα θὰ τὸ γράψετε! φώναξε ὁ Πορτογάλος.

— Ποτέ!

— Χμ. Προσέχετε, ψιθύρισε ὁ Νεγκόρο. Δὲν εἶστε μόνη ἐδῶ. Τὸ παιδί σας εἶναι κι' αὐτὸ στὴ διάθεσή μου, καὶ θὰ βρῶ τρόπο σκληρὸ νὰ σᾶς ἀναγκάσω.

Ἡ καρδιὰ τῆς κυρίας Οὐέλντον χτυποῦσε νὰ σπάση. Δὲν τὸ εἶχε συλλογιστῆ αὐτό.

— Κυρία Οὐέλντον! εἶπε ὁ Νεγκόρο. Σκεφθῆτε καλὰ αὐτὰ ποὺ σᾶς εἶπα. Σὲ ὀχτὼ μέρες θὰ μοῦ δώσετε τὸ γράμμα ποὺ σᾶς γύρεψα γιὰ τὸν κ. Οὐέλντον, εἰδεμὴ θὰ τὸ μετανιώσετε σκληρά!

Κι' ὁ Πορτογάλος ἔφυγε χωρὶς νὰ χαιρετήση. Ἡ δύστυχη γυναίκα ἔμεινε μόνη στὴν καλύβα. Ἤξερε πὼς ὁ Νεγκόρο εἶχε τὴ δύναμη νὰ τὴν κάνη ὅ,τι ἤθελε.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

οἱ μῦθοι τοῦ ΑΙΣΩΠΟΥ

Ο ΓΕΩΡΓΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΛΕΛΕΚΙ

Μιὰ φορὰ ἕνας γεωργὸς ἔστησε ξόβεργες γιὰ γερανούς, καὶ κάθισε λίγο πιὸ πέρα καὶ παραφύλαγε γιὰ νὰ δῆ τί πουλιὰ θὰ πιάση. Σὲ λίγο στὶς ξόβεργες ἦρθαν καὶ πιάστηκαν οἱ γερανοί, ἀλλὰ μαζὶ μ' αὐτοὺς ἦταν κι' ἕνα λελέκι ποὺ πιάστηκε κι' αὐτό.

Ὁ γεωργὸς ὅπως ἦταν φυσικό, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα τὰ πουλιὰ ἔπιασε καὶ τὸ λελέκι. Ἐκεῖνο ὅμως ἄρχισε νὰ τὸν παρακαλῆ, καὶ νὰ τοῦ λέη πὼς εἶχε κάνει λάθος. Γιατὶ ἐκεῖνο δὲν ἦταν βλαβερὸ πουλί, παρὰ χρήσιμο γιὰ τὴ γεωργία. Πιάνει καὶ τρώει τὰ φίδια καὶ τ' ἄλλα ἑρπετά, κι' ἔτσι ἐλευθερώνει τὰ χωράφια.

Λοιπὸν ὁ γεωργός, τοῦ εἶπε:

— Τὸ ξέρω πὼς ἐσὺ δὲν εἶσαι κακὸ πουλί, παρὰ καλὸ κι' ὠφέλιμο. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὅμως θὰ σὲ τιμωρήσω ὅπως καὶ τοὺς γερανοὺς ποὺ ἔκανες παρέα. Γιατί καλὸ πουλὶ ἐσύ, τί γύρευες μ' ἐκεῖνα, ποὺ δὲν σοῦ μοιάζουν;

Κοντὰ στὸ ξερό, καίγεται καὶ τὸ χλωρό, λέει ἡ λαϊκὴ σοφία. Γιατὶ ἔποιος κάνει κακὲς συντροφιές, θὰ πληρώση κι' αὐτὸς γιὰ τὶς κακὲς πράξεις τῶν συντρόφων του κι' ἂς μὴ φταίει ὁ ἴδιος!

ΤΑ ΔΕΛΦΙΝΙΑ, ΟΙ ΦΑΛΑΙΝΕΣ ΚΙ' Ο ΚΟΚΟΒΙΟΣ

Μιὰ φορὰ τὰ δελφίνια κι' οἱ φάλαινες εἶχαν στήσει μεγάλο καυγᾶ. Μὲ τὴν ἀμάχη τους ἀνατάραζαν τὴ θάλασσα, κι' ἔκαναν μεγάλη φασαρία. Τότε ἕνας κοκοβιὸς ἀνέβηκε στὸν ἀφρό, καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς μαλλώνη, καὶ νὰ τοὺς λέη πὼς δὲν ἦταν σωστὰ πράγματα αὐτά, καὶ ἄλλα τέτοια. Καὶ τότε ἕνα δελφίνι εἶπε.

— Καλύτερα τόχω νὰ σκοτωθοῦμε ἀναμεταξύ μας ἐμεῖς κι' οἱ φάλαινες, παρὰ νὰ δεχτοῦμε νὰ μᾶς κάνης ἐσὺ τὸν συμφιλιωτή.

Ὅταν οἱ μεγάλοι κάνουν πόλεμο, οἱ μικροὶ βρίσκουν ἀφορμὴ νὰ κοκορεύωνται.

Ο ΒΟΣΚΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΛΥΚΟΠΟΥΛΟ

Ἕνας βοσκὸς βρῆκε ἕνα κουτάβι λύκου. Τὸ πῆρε, τὸ μεγάλωσε, καὶ σὰν ἔγινε σωστὸς λύκος, τὸν ἔμαθε ν' ἁρπάζη πρόβατα ἀπὸ ἕνα γειτονικὸ κοπάδι καὶ νὰ τοῦ τὰ φέρνη.

Τότε εἶπε ὁ γέρο τσοπανόσκυλος στὸ βοσκό.

—Ἔτσι ποὺ τὸν δασκάλεψες, πολὺ φοβοῦμαι πὼς γρήγορα θὰ κλάψης καὶ τὰ δικά σου τ' ἀρνιά.

Ὅπως κι' ἔγινε: ὁ λύκος σὲ λίγο ἄρχισε ν' ἁρπάζη καὶ νὰ τρώη τ' ἀρνιὰ τοῦ ἀφεντικοῦ του.

Ἔτσι συμβαίνει καὶ σ' ὅσους δίνουν κακὴ ἀνατροφὴ στὰ παιδιά τους: σὲ λίγο θὰ φερθοῦν ἄσχημα καὶ στοὺς γονιούς τους!

ΤΟ ΠΕΡΔΙΚΟΓΕΡΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΦΙΔΙ

Τὸ περδικογέρακο εἶναι πολὺ λαίμαργο πουλί. Ἁρπάζει καὶ τρώει ὅ,τι βρίσκει. Ἔτσι μιὰ μέρα ἕνα περδικογέρακο, ἔπιασε ἕνα φίδι, νομίζοντάς το γιὰ καλὸ μεζέ.

Τὸ φίδι ὅμως ἦταν φαρμακερό. Γύρισε, δάγκωσε τὸ πουλὶ κι' ἔπεσαν καὶ τὰ δυὸ ἀπὸ τὰ ὕψη.

Τὸ περδικογέρακο ψόφησε ἀπὸ τὴν δαγκωματιά. Τὸ φίδι ὅμως δὲν ἔπαθε τίποτε, καὶ γύρισε καὶ τοῦ εἶπε:

— Ποιὸς σοῦ εἶπε νὰ εἶσαι τόσο κακοῦργος ὥστε νὰ κάνης κακὸ σ' ὅσους δὲν σὲ πείραξαν; Νὰ ὅμως ποὺ δίκαια τὴν παθαίνεις τώρα!

Ὅποιος συνηθίζει ν' ἀδικῆ τοὺς ἄλλους νομίζοντάς τους πιὸ ἀδύνατους, κάποτε θὰ βρῆ κι' αὐτὸς τὸν μάστορά του!

Η ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ ΚΙ' Η ΑΛΕΠΟΥ

Κάποτε μιὰ πεινασμένη καλιακούδα, κάθισε κάτω ἀπὸ μιὰ συκιά, ποὺ εἶχε μοναχὰ ὀρνούς, καὶ περίμενε νὰ ὡριμάσουν καὶ νὰ γίνουν σῦκα!

Μιὰ ἀλεποὺ βλέποντάς την νὰ μὴ ξεκολλάη μέρα νύχτα ἀπὸ τὴ συκιά, θέλησε νὰ μάθη τί περίμενε.

Ὅταν τῆς εἶπε ἡ καλιακούδα ὅτι περίμενε νὰ γίνουν σῦκα τ' ἀγριόσυκα ποὺ δὲν ὡριμάζουν, τῆς εἶπε:

— Δὲν εἶσαι διόλου γνωστικὴ καλή μου φίλη. Γιατὶ ἡ ἐλπίδα μπορεῖ νὰ ξέρη νὰ ξεγελᾶ καὶ νὰ δίνη ὑπομονή, μὰ νὰ θρέψη ὅμως δὲν ξέρει καθόλου.

Οἱ πρωτεργάτες

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΧΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ ΤΟΥ

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ Παναγιώτης γύρισε ἀπ' τὰ χωράφια μὲ τὸ πρόσωπο ξαναμένο. Τὰ μάτια του λάμπανε παράξενα. Καθὼς ἔμπαινε, ἡ γριὰ μάνα του εἶχε γυρισμένη τὴ ράχη της στὴν πόρτα καὶ παιδευόταν ν' ἀνάψη τὴ φωτιά. Μὲ τὸν κρότο τῆς πόρτας γύρισε καὶ εἶδε τὸ γιό της. Τῆς ἔκανε ἐντύπωση τὸ ὕφος του. Ποτὲ μὰ ποτέ, ἀπὸ τότες ποὺ ἦταν μικρὸ παιδάκι, δὲν εἶχε δῆ τὸ γιό της ἔτσι.

Ἐρευνητικὰ τὰ μάτια στηλώθηκαν πάνω στὸ λιοκαμένο πρόσωπο, προσπαθώντας ἔτσι νὰ ἐξηγήση αὐτὴ τὴ μεταβολή.

Μπῆκε ὁ γιὸς καὶ κάθησε σιωπηλὸς σὲ μιὰ καρέκλα. Ἡ γριὰ δὲ τοῦ μίλησε, μόνο ἐξακολούθησε νὰ τὸν κυττᾶ ἐρευνητικὰ χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ καταλάβει τὶ τοῦ συμβαίνει.

Γιὰ πολλὴ ὥρα μάνα καὶ γιὸς μεῖναν ἀμίλητοι. Μέσα στὴν ἡσυχία τοῦ δωματίου δὲν ἀκουγόταν παρὰ μόνο τὸ τριζοβόλημα τῆς φωτιᾶς ποὺ ἀναπηδοῦσε μέσα ἀπ' τὸ τζάκι. Στὸ λιγοστὸ φῶς της ὅλα εἶχαν πάρει μιὰ ἀλόκοτη ὄψη μέσα στὸ χωρικὸ δωμάτιο. Οἱ σκιὲς τῶν φτωχικῶν ἐπίπλων διαγραφόντουσαν στὸν τοῖχο ὅμοιες μὲ προϊστορικὰ τέρατα μὲ πελώρια ὀρθάνοιχτα στόματα ἕτοιμα νὰ σὲ κατασπαράξουν.

Πρῶτος μίλησε ὁ Παναγιώτης. Ἡ φωνή του ἀκούστηκε σταθερή, χωρὶς κανένα τρεμούλιασμα.

— Ἄκου μάνα, μέρες τώρα θέλω νὰ στὸ πῶ, μέρες τώρα μὲ τυραννᾶ αὐτὴ ἡ σκέψη. Σήμερα ὅμως κάτω στὸν κάμπο τὸ συζητήσαμε, μαζὶ μὲ τὸ Δημητρὸ τῆς Φώταινας καὶ τὸ Γιώργη τῆς Κυριάκαινας.

Σὲ βλέπω μάνα νὰ μαντεύης αὐτὸ ποὺ θέλω νὰ πῶ. Μὰ μὴ μὲ διακόψεις. Προσπάθησε μόνο νὰ μὲ καταλάβης. Κύτταξε με πρῶτα, πὼς ἀνδρώθηκα, δὲς τὸ δεμένο μου κορμί, τὰ γερά μου μπράτσα καὶ τὴν Ἑλλάδα μας τὴ σκλαβωμένη.

Δὲν εἶναι κρίμα αὐτὴ τὴ δύναμη νὰ τὴ χαραμίζω ὀργώνοντας τὰ χωράφια τῶν μπέηδων; Κι' αὐτὸ τὸ κεφάλι ποὺ ὁ Θεὸς τόκανε νὰ κυττᾶ ψηλά, δὲν εἶναι κρίμα νὰ σκύφτη μὲ τὴ ντροπὴ τοῦ δούλου.

Δὲν εἶναι ἄδικο νὰ μένω γὼ ἐδῶ ἐνῶ κεῖ πάνω στὰ βουνὰ τόσα καὶ τόσα παλληκάρια ζοῦν καὶ ἀναπνέουν λεύτερο ἀέρα. Νὰ μένω καὶ νὰ νοιώθω τόσο βαθιὰ τὴν ταπείνωση τοῦ σκλαβωμένου.

Θὰ φύγω μάνα, δὲ μπορῶ, θὰ πάω μὲ τοὺς κλέφτες πάνω στὰ βουνά. Θὰ πάρω τὸ καριοφύλι μου καὶ θ' ἀνέβω στὶς ψιλὲς ραχοῦλες. Θὰ πολεμήσω μάνα καὶ θὰ σκοτώσω ὅσους Τούρκους μπορῶ. Καὶ μιὰ βλογημένη μέρα ἡ λευτεριὰ θάρθη καὶ τότες θάσαι περήφανη γιὰ τὸ γιό σου ποὺ βοήθησε κι' αὐτός.

Δακρύζει ἡ γριὰ καὶ τὰ πανιασμένα ἀπ' τὰ χρόνια χείλη τρέμουν. Εἶναι γριὰ δὲν ἔχει κανένα. Μόνη της παρηγοριὰ τὸ μονάκριβο παιδί της. Τὸν ἄντρα της τὸν εἶχε φάει τὸ βόλι σὰν ἦταν κλέφτης. Πρῶτα ὁ ἄντρας τώρα ὁ γιός. Ποιὸς ξέρει ἂν θὰ τὸν ξανάβλεπε τὸ Παναγή της. Κι' ἦταν τόσο γριὰ τόσο ἀδύνατη καὶ εἶχε τόση ἀνάγκη ἀπ' τὴν προστασία του.

Τὸ παλληκάρι σηκώθηκε καὶ ἀγκάλιασε μὲ στοργὴ τὸ κυρτωμένο κορμὶ τῆς μάνας.

— Μάνα μὴ κλαῖς. Πάω ἐκεῖ ποὺ μὲ φωνάζει τὸ καθῆκον. Πάω νὰ λεφτερώσω τὴν Ἑλλάδα μας καὶ νὰ ἐκδικηθῶ τὸν πατέρα.

Μάνα λοιπὸν μὴ κλαῖς μὸν δώσμου τὴν εὐχή σου.

Φεύγω μάνα τὸ χάραμα. Τὴν ὥρα ποὺ θὰ βγῆ ὁ Αὐγερινὸς πρέπει νάμαστε μακρυὰ ἀπ' τὸ χωριό.

Ρίγησε ἡ μάνα καὶ χίλιες δυὸ σκέψεις γέμισαν τὸ κεφάλι της.

Ἔβλεπε τὸ κορμὶ τοῦ γιοῦ της χιλιοτρυπημένο ἀπ' τὰ βόλια νὰ γίνεται τροφὴ γιὰ τ' ἀγρίμια τῆς ἐρημιᾶς. Μὰ ἡ φωνὴ τοῦ καθήκοντος ξεπηδοῦσε μέσα στὴ ψυχὴ τῆς ἀμόρφωτης γυναίκας καὶ ἔπνιξε κάθε δισταγμό της.

Σηκώθηκε ὄρθια, ἔσφιξε τὸ γιὸ στὴν ἀγκαλιά της καὶ ἐνῶ ἕνα ἀργὸ δάκρυ κυλοῦσε στὸ ρυτιδιασμένο της πρόσωπο, τοὔδοσε τὴν εὐχή της.

Ἔφυγε ὁ γιὸς ἀφοῦ ζώστηκε τὸ καριοφίλι του, ἔφυγε παίρνοντας μαζί του κάθε της χαρά. Ἔφυγε εὐχαριστημένος ὅμως ἔχοντας τῆς μάνας του τὴν εὐχὴ γιὰ τὸ καλύτερο φυλαχτό.

Ἡ μάνα τὸν ὡδήγησε ὡς τὴ πόρτα καὶ τὸν εἶδε νὰ χάνεται μέσα στὸ σκοτάδι.

Ἔμεινε ἐκεῖ γιὰ πολὺ ὥσπου ἡ βραδυνὴ δροσιὰ τὴν ἔκανε νὰ ριγίση. Μπῆκε ἀργὰ σωστὸ κουρέλι μέσα στὸ φτωχικὸ δωμάτιο.

Ἐκείνη τὴν ὥρα μεσουρανοῦσε ὁ Αὐγερινός.

Κ. Μ.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΙΚΗ

ΠΩΣ ΝΤΥΝΟΜΕ ΑΠΛΑ ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ

(Συνέχεια)

Σᾶς εἶχα πῆ στὸ προηγούμενο, πῶς κολλᾶμε τὰ χαρτόνια στὸ βιβλίο καὶ πῶς τὰ πιέζομε γιὰ νὰ στρώσουν καὶ νὰ κολλήσουν.

Ἀφοῦ κολλήσουν τὰ χαρτόνια, κόβομε μιὰ λουρίδα πανὶ βιβλιοδετικὸ καὶ τὸ ἀλείφομε μὲ ψαρόκολλα.

Μὲ αὐτὴ τὴ λουρίδα, ντύνομε τὴ ράχη τοῦ βιβλίου καὶ τὶς ἄκρες τῶν χαρτονιῶν ποὺ εἶναι πρὸς τὴ ράχη.

Ἡ λουρίδα θὰ σκεπάση τὸ χαρτόνι ἐνάμιση πόντο.

Τώρα δὲν μᾶς μένει παρὰ νὰ ντύσωμε τὰ χαρτόνια.

Αὐτὰ τὰ ντύνομε εἴτε μὲ τὸ ἐξώφυλλο τοῦ βιβλίου ποὺ καθὼς θυμᾶστε τὰ εἴχαμε βγάλει, ἢ μὲ χαρτὶ βιβλιοδετικό.

Ἂν χρησιμοποιήσωμε τὰ ἐξώφυλλα, πρέπει νὰ τὰ ἰσιώσουμε: τὰ κόβουμε δηλαδὴ ἄκρη ἄκρη μὲ τὸ ψαλίδι ἀφοῦ τραβήξωμε μιὰ μολυβιὰ μὲ τὸν χάρακα, γιὰ νὰ κοποῦν ἴσια.

Τὸ ντύμα πάνω στὰ χαρτόνια τὸ κολλᾶμε μὲ ἀραιὴ ψαρόκολλα ἢ ἀλευρόκολλα.

Τὸ ντύμα, πρέπει νὰ σκεπάζη τὸ πανὶ τῆς ράχης, ἀφήνοντας ξεσκέπαστο 1 ½-2 πόντους, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ εἶναι ἄσκημο. Τὸ πιέζομε καὶ πάλι ξανὰ ἀνάμεσα σὲ δυὸ σανίδες, κι' ἀφοῦ στεγνώση καλά, τὸ ξακρίζομε. Κόβομε δηλαδὴ τὶς ἄκρες τσίμα τσίμα, μπροστὰ καὶ στὰ πλάγια.

Μποροῦμε νὰ δώσουμε τὸ βιβλίο νὰ μᾶς τὸ ξακρίση κι' ἕνας βιβλιοδέτης, ποὺ ἔχει εἰδικὸ μηχάνημα.

Ὡστόσο καὶ μόνοι μας μποροῦμε θαυμάσια νὰ ξακρίσωμε τὰ ξώφυλλα, ἀκουμπώντας τὸ βιβλίο πάνω στὸν τσίγκο, καὶ κόβοντας τὶς ἄκρες μὲ τὸ μαχαιράκι ποὺ ἀκονίσαμε καλά, καὶ μὲ τὸν σιδερένιο χάρακά μας. Προσέχομε μόνο νὰ μὴν κόψωμε πολύ, γιὰ νὰ μὴ κοποῦν καὶ τὰ γράμματα. Πρέπει νὰ λογαριάσωμε καὶ τὸ περιθώριο. Τὸ βιβλίο μας πρέπει νὰ εἶναι ντυμένο ἐντελῶς ὀρθογώνιο.

Γι' αὐτὸ μᾶς χρειάζεται ἡ ὀρθὴ γωνία.

Δέσιμο μὲ ξεχωριστὸ ἐξώφυλλο

Κάνομε ὅ,τι καὶ πρὶν γιὰ νὰ ράψωμε τὸ βιβλίο.

Μόνο ποὺ δὲν βγάζομε τὸ ἐξώφυλλό του, καὶ δὲν κολλᾶμε πάνω στὴν λουρίδα τῆς ράχης χαρτόνια. Τὸ ξακρίζομε προσεχτικὰ χωρὶς νὰ πιέζωμε πολὺ τὸ μαχαιράκι, γιὰ νὰ μὴ κόβονται τὰ φύλλα μὲ δόντια. Στὴν ἀνάγκη τὸ περνᾶμε πολλὲς φορές, ἀλλὰ πάντα πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση. Κι' ὕστερα φτιάνομε χωριστὰ ἐξώφυλλο ποὺ τὸ περνᾶμε στὸ βιβλίο.

Πῶς τὸ φτιάνομε;

Κόβομε δυὸ χαρτόνια ὀρθογώνια, μισὸ πόντο μακρύτερα ἀπὸ τὸ βιβλίο, καὶ πλατειὰ ὅσο εἶναι τὸ πλάτος τοῦ βιβλίου ἀπὸ τὸ ράψιμο ὣς τὴν ἄκρη.

Ὕστερα παίρνουμε τὴν ἀπόσταση τῆς ράχης (μὲ μιὰ λουρίδα χαρτὶ) ἀπὸ τὴν πρώτη βελονιὰ ἐμπρός, ὣς τὴν ἴδια βελονιὰ πίσω, καὶ κόβομε μιὰ λουρίδα χαρτόνι στὸ μάκρος τῶν χαρτονιῶν ποὺ ἔχομε κόψει. Καὶ πλατειά, 5 χιλιοστὰ πλατύτερη ἀπὸ τὴν ἀπόσταση ποὺ πήραμε μὲ τὰ χαρτιά.

Ὕστερα κόβομε μιὰ λουρίδα ἀπὸ πανὶ βιβλιοδετικὸ μακρύτερη δυὸ πόνους ἀπὸ τὰ χαρτόνια καὶ πλατύτερη ἀπὸ τὴν χαρτονένια λουρίδα 3 πόντους.

Αὐτὴν τὴν λουρίδα τοῦ πανιοῦ τὴν ἀλείφομε μὲ ψαρόκολλα, καὶ στὴ μέση τὴν κολλᾶμε τὴν χαρτονένια λουρίδα. (Σχ. 1). Καὶ δεξιὰ κι' ἀριστερά της, πάνω στὸ μέρος ποὺ περισσεύει, τὰ δυὸ χαρτόνια ποὺ θὰ γίνουν τὰ πλαϊνὰ ξώφυλλα τοῦ βιβλίου. (Σχῆμα 2).

Σχ 1

Σχ 2

Σχ 3

Θὰ προσέξουμε νὰ εἶναι κολλητὰ στὴ λουρίδα τοῦ χαρτονιοῦ ἔτσι ποὺ τὸ πλάτος τῶν χαρτονιῶν καὶ τὸ πλάτος τῆς λουρίδας, νὰ βρίσκωνται στὴν ἴδια εὐθεῖα.

Χαρτόνια καὶ χάρτινη λουρίδα θὰ ἔχουν τὸ ἴδιο μάκρος πάνω στὴν πάνινη λουρίδα, ποὺ θὰ ἐξέχη τὸ ἴδιο πάνω καὶ κάτω.

Βγάζομε τώρα τὴν χαρτονένια λουρίδα ἀπὸ τὴ μέση, καὶ τὸ μέρος τῆς πάνινης λουρίδας, ποὺ ἐξέχει ἀπὸ πάνω καὶ κάτω, τὸ γυρίζομε καὶ τὸ κολλᾶμε πάνω στὸ χαρτόνι. (Σχ. 3).

Τὴ συνέχεια θὰ τὴν πῶ στὸ ἐρχόμενο.

Τί πρέπει νά κάνουμε

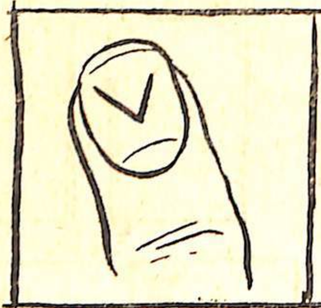
ΩΣΠΟΥ ΝΑΡΘΗ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ

Πληγές όπου έχουν μείνει μέσα ξένα σώματα (αγκίδες, κομμάτια από γυαλί, κλπ.).

Τὸ πρᾶγμα ποὺ πιὸ συχνὰ μένει στὸ τραῦμα, εἶναι διάφορες μικρὲς σκλῆθρες ἢ σκίζες ἀπὸ ξύλο, ἢ ἀγκίδες. Ὅμως μέσα στὸ τραῦμα μποροῦν ἀκόμη νὰ μείνουν κομματάκια ἀπὸ γυαλί, κομματάκια ἀπὸ μέταλλο, ἀγκάθια, κλπ.

Ἂν αὐτὸ τὸ «ξένο σῶμα» εἶναι ἔξω ἔξω, τὸ βγάζομε εὔκολα: ἀλείφομε τὸ δέρμα μὲ ἰώδιο, καῖμε τὴν ἄκρη μιᾶς βελόνας ἢ τὴν λεπτὴ λεπίδα τοῦ σουγιᾶ. Ἂν ἔχομε λαβίδα, (τσιμπίδα), ἀκόμη καλύτερα. Μόνο ποὺ πρέπει νὰ ξέρωμε νὰ τὴν χρησιμοποιήσωμε καὶ νὰ τὴν βράσωμε πρίν. Καὶ μ' αὐτὰ βγάζομε τὸ ξένο σῶμα. Τὴν βελόνα ἢ τὸν σουγιᾶ, τὰ καῖμε λίγα δευτερόλεπτα, τ' ἀφήνομε νὰ κρυώσουν κι' ὕστερα σκίζομε μὲ τέχνη τὸ πετσάκι ἂν ἡ ἀγκίδα βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα, πιέζομε λίγο τὴν πληγὴ δεξιὰ κι' ἀριστερὰ νὰ τρέξῃ αἷμα ποὺ πιθανὸν νὰ σπρώξῃ τὴν ἀγκίδα πρὸς τὰ ἔξω, κι' ἅμα φανερωθῇ, τὴν πιάνομε καὶ τὴν βγάζομε.

Ἅμα βγῇ ὁλόκληρο τὸ ξένο σῶμα, ἀλείφομε τὴν πληγὴ ἰώδιο, προσέχοντας νὰ φτάσῃ ὡς βαθιά, καὶ τὴν δένομε μὲ γάζα ἢ καθαρὸ πανί.

Ἂν τὸ ξυλάκι ἢ ἡ ἀγκίδα σφηνώθηκαν στὸ νύχι τότε βγαίνει πιὸ εὔκολα μὲ τσιμπίδα. Χρειάζονται ὅμως πολὺ λεπτὲς κινήσεις, γιατὶ στὸ νύχι κάθε κίνησή μας, μετατοπίζει τὴν ἀγκίδα, καὶ προκαλεῖται πόνος.

Ἂν τὸ ξυλαράκι ἔχει σπάσει μέσα στὸ νύχι, ὅπου δὲν φτάνει ἡ τσιμπίδα μήτε κι' ἡ βελόνα, ξύνομε ἀρκετὰ τὸ νύχι σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὡς νὰ γίνῃ πολὺ λεπτό, κι' ἔπειτα μ' ἕνα ξυραφάκι ποὺ τὸ κάψαμε, κόβομε τὸ νύχι σὲ σχῆμα V (βλέπε εἰκόνα). Τότε τὸ ξένο σῶμα, βγαίνει εὔκολα. Ἂν τὸ ξένο σῶμα βρίσκεται βαθιὰ καὶ τὸ τραῦμα εἶναι μεγάλο, φωνάξτε τὸν γιατρὸ νὰ τὸ βγάλῃ.

Στὸ μεταξύ, δέστε το καλά, ἀφοῦ ἀλείψετε ὁλόκληρο τὸ τραῦμα ἐλαφρὰ μὲ ἰώδιο.

ΞΕΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ

Τὰ μάτια εἶναι πολὺ ντελικάτα ὄργανα, γι' αὐτὸ ἡ φύση ἔκανε πολλὰ γιὰ νὰ τὰ προστατέψῃ. Τὰ φρύδια, ἐμποδίζουν τὸν ἱδρῶτα νὰ στάξῃ μέσα. Τὰ ματόκλαδα διώχνουν μακριὰ τὶς σκόνες κι' ὅλες τὶς ἀκαθαρσίες. Τὰ δάκρυα νοτίζουν ἀδιάκοπα τὸ μάτι, καὶ τὸ καθαρίζουν, γιατὶ εἶναι ἕνα θαυμάσιο φυσικὸ ἀντισηπτικό, κι' ὅταν μποῦν ξένα σώματα, τὰ διώχνουν. Καὶ οἱ βλεφαρίδες τέλος ἔχουν νεῦρα τόσο εὐαίσθητα, ποὺ τὸ μάτι κλείνει μὲ ἀστραπιαία ταχύτητα ὅταν κάτι ποὺ πετάει τὸ πλησιάζει.

Παρ' ὅλες ὅμως αὐτὲς τὶς προφυλάξεις ποὺ ἔχει πάρει ἡ Φύση γιὰ νὰ τὰ προστατέψῃ, τὰ μάτια παθαίνουν εὔκολα, στὴ θέση ποὺ βρίσκονται.

Εἶναι πολὺ εὔκολο νὰ μπῇ στὰ μάτια μας καρβουνόσκονη, κορνιαχτός, ἢ ὅ,τι ἄλλο κι' αὐτὰ ν' ἀρχίσουν νὰ μᾶς πονοῦν.

Πολλὲς φορὲς νιώθουμε ἕνα δυνατὸ τσούξιμο στὸ μάτι, δακρύζει, κοκκινίζει, καὶ δὲν καταλαβαίνομε τί ἔχει.

Ἁπλούστατα στὸ μάτι μας μπῆκε κάτι.

Πολλὲς φορὲς αὐτὸ τὸ κάτι εἶναι τόσο μικρό, ποὺ δὲν φαίνεται μὲ τὸ μάτι (σκόνη, κλπ.). Τότε τὰ μάτια τσούζουν, παραπονιέται κανεὶς ὅτι δὲν βλέπει, ἀλλὰ ὡστόσο δὲν καταλαβαίνει τί συνέβηκε, ὡς νὰ πάθει καμμιὰ φλεγμονὴ (νὰ πριστῇ δηλαδὴ τὸ μάτι, νὰ κοκκινίσῃ, καὶ νὰ πονέσῃ πολύ).

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΩΜΕ;

1) Ὅταν τὸ μάτι ἀρχίζει νὰ τσούζῃ καὶ νὰ δακρύζῃ, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς βάζεις τὸ χέρι σου καὶ τὸ τρίβεις, ἔτσι ἢ μὲ τὸ μαντήλι. Αὐτὸ εἶναι πολὺ κακό. Γιατὶ ἐκτὸς ποὺ μὲ τ' ἄπλυτα χέρια σου μπορεῖ νὰ μολύνῃς τὰ μάτια σου ὑπάρχει ἀκόμη κίνδυνος.

α) Νὰ πληγώσῃς τὴν λεπτὴ μεμβράνη ποὺ σκεπάζει τὸν βολβὸ τοῦ ματιοῦ (δηλαδὴ τὸ καθαυτὸ μάτι) καὶ τὰ βλέφαρα.

β. Μὲ τὸ τρίψιμο, τὸ ξένο σῶμα θὰ μπῇ πιὸ βαθειά, κι' ἔτσι θὰ χρειασθῇ μεγαλύτερη δυσκολία ὕστερα γιὰ νὰ βγῇ.

Μὴ προσπαθήσῃς ποτὲ νὰ βγάλῃς μόνος σου κάτι ποὺ μπῆκε στὸ μάτι σου. Ζήτησε ἀπὸ κάποιον ἄλλο νὰ στὸ βγάλῃ. Αὐτὸς ὁ ἄλλος, πρέπει νὰ σαπουνίσῃ πρῶτα τὰ χέρια του καλά.

Ἔπειτα.

1) Κλεῖστε τὰ μάτια. Ὁ ἄλλος πιάνει τὰ τσίνορα τοῦ ἀπάνω βλέφαρου καὶ τὰ τραβάει πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔξω (αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ κάνῃ κανεὶς καὶ μόνος του). Τὰ δάκρυα, τραβοῦν τότε τὸ ξένο σῶμα στὴν μέσα γωνιὰ τοῦ ματιοῦ (τὴν κόχη) ἀπ' ὅπου εἶναι εὔκολο νὰ τραβηχτῇ μὲ ἀποστειρωμένη γάζα, ἢ στὴν ἀνάγκη μὲ καθαρὸ μαντήλι. Κρατῆστε τὸ βλέφαρο κατεβασμένο μερικὰ δευτερόλεπτα κι' ἂν δὲν βγῇ ἢ δὲν φανερωθῇ τὸ ξένο σῶμα μὲ τὰ δάκρυα, ξανακάντε τὸ ἴδιο κάμποσες φορές.

2) Ἂν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο δὲν βγαίνει τὸ ξένο σῶμα, τότε πρέπει νὰ ἐξετάσετε τὸ μέσα μέρος ἀπὸ τὰ βλέφαρα, ὅπου πιθανὸν νὰ σφηνώθηκε.

Ἀρχίσετε ἀπὸ τὸ κάτω βλέφαρο, ποὺ εἶναι καὶ τὸ πιὸ εὔκολο. Βάλτε τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἔπαθε τὸ μάτι του νὰ καθίσῃ μπροστὰ στὸ παράθυρο, ἢ τὸ φῶς, ἔτσι ὥστε νὰ φωτίζεται καλὰ τὸ μάτι. Μὲ τὸ μεγάλο σας δάχτυλο, ἀκουμπᾶτε πάνω στὸ κάτω βλέφαρο, καὶ πιέζοντας, τὸ τραβᾶτε πρὸς τὰ κάτω, ἐνῶ ἐκεῖνος θὰ κοιτάζῃ πρὸς τὰ ἐπάνω.

Ἂν εἶναι ἐκεῖ τὸ ξένο σῶμα, θὰ φανῇ ἀμέσως, καὶ θὰ τὸ βγάλετε εὔκολα. Γιὰ τὸ ἐπάνω βλέφαρο, ποὺ εἶναι τὸ πιὸ δύσκολο, θὰ σᾶς μιλήσω στὸ ἐρχόμενο.

Ὁ γιατρὸς Κ.

ΝΕΑ ΤΑΛΕΝΤΑ

«Ἀργώ»

Ἀτσαλοσίδερο τὰ ὀνείρατα τὰ πλάνα,
καὶ καφτερὸ ἡ φλόγα στὴν καρδιὰ καμίνι,
καὶ ἀστημόνη ἡ ψυχή... Κι' ἐσύ, ὦ Πάνα,
ἐμᾶς τοὺς χαλκουργοὺς τὰ μπράτσα, ὡς ἡ (μάνα,
μᾶς τὰ θεριώνεις, κι' ὅση δύναμη ἔχει μείνει,
διπλάσια τὴν κάνεις νὰ μποροῦμε μόνοι
τ' ἀτσάλι νὰ χτυπᾶμε 'πὰ στ' ἀμόνι
μὲ βαριοσίδερο τὴ φλόγα μας Ἐκείνη!

⁂

Βροντάει ἡ σφύρα καὶ τὸ σίδερο φλογώνει,
κι' ἡ νειότη ἀντάμα μὲ τὴ φλόγα καὶ τὴν (Πίστη,
'κεῖ στ' ἀκροθάλασσο ποὺ πάει καὶ δὲν τε- (λειώνει,
τ' ἄυλο πλοῖο τῶν ὀνείρων της στεριώνει,
τὴν καλοτάξιδη «Ἀργώ»... Τοῦ νέου μύστη
τ' ἅγιο τὸ πνέμα πολεμᾶ στ' ἀκροθαλάσσι,
τὸ γοργοκάραβο τῆς νειότης του νὰ φτιάσῃ,
μὲ κειὰ τὴ φλόγα τὴν πυρή, ποὺ δὲν ἐσβύ- (στη!

⁂

Τ' ἄρμπουρο φτιάνει καὶ τὴν πρώρα, καὶ (στεριώνει
πανιά, πηδάλιο, ἀντένα. Καὶ σαλπάρει
(μαζὶ οἱ συντρόφοι ἀργοναῦτες στὸ τιμόνι
τοῦ δίνουν φλόγ' ἀπὸ τὴ φλόγα τους), (μόνη
στὰ στήθια μέσα τῆς ζωῆς τὴ θεία χάρη,
στῆς Ἰωλκοῦ νὰ πάῃ τὴ μακρυνὴ τὴ χώρα,
καὶ τῆς ζωῆς του ἀφοῦ περάσῃ την τὴν (μπόρα,
τ' ὥριο δέρας τὸ χρυσόμαλλο νὰ πάρῃ.

⁂

Κι' ἐμεῖς κινήσαμε μι' αὐγὴ — ὁ ἀνθὸς τῆς (νειότης —
μὲ τὴν «Ἀργώ», λευκό, φευγᾶτο περιστέρι,
κι' οἱ χίλιοι πόθοι τῆς ζωῆς ἐκειᾶς τῆς πρώ- (της
(ὁ πόθος μας καὶ πόθος αὐτηνῆς τῆς ἀν- (θρωπότης)
φουσκώναν τὰ πανιὰ σὰν τὸ θαλασσαγέρι,
τὸ δροσαγέρι τὸ πνιγμένο στὴν ἁρμύρα.
Ἀπ' τὴν Ἰωλκὸ καθένας μας ἐλπίζει — (γύρα, —
τ' ὥριο τὸ δέρας τὸ χρυσόμαλλο νὰ φέρῃ!...

ΤΩΝΗΣ ΓΙΟΥΛΗΣ
(ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΟΥΔΗΣ)

◇◇

Ὀλυμπία

Ἡ καρδιὰ τῆς Ἑλλάδας! Ὁ νοῦς τοῦ με- (γάλου,
τοῦ λαμπροῦ, τοῦ ὡραίου κι' ἀληθινοῦ.
Περήφανη ὑψώνεται ἡ ΟΛΥΜΠΙΑ,
στήλη μαρμάρινη πανάρχαιου καιροῦ.

⁂

Μὲ τὴν καρδιὰ προικίστηκαν οἱ πιὸ τρανοὶ (Τιτάνες,
ποὺ βγῆκαν ἀσπροπρόσωποι στὸ δίσκο, στὸ (λιθάρι,
κι' εἶχαν προστάτη τὸ Θεό, παλμὸ τὴν πε- (ρηφάνεια,
κι' ὀλόγυμνη, δαφνόστεφη, τὴ σφριγηλὴ (τους χάρη.

⁂

Ὁ νοῦς, ὁ ἥλιος ὁ λαμπρός, ἰδέα φτερωμένη,
στολίδια τέχνης ἅγια, περίτρανα προσφέρει,
μὲ λύρα μέθης Πίνδαρου, μὲ σμίλη Πρα- (ξιτέλη,
ποὺ τὴν κρατεῖ περήφανα τῆς ΔΥΝΑΜΗΣ (τὸ χέρι!...

ΣΤΑΘΗΣ ΔΗΜ. ΔΑΓΛΑΡΗΣ
Κρέσταινα — Ὀλυμπίας

ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Μικροί ἥρωες

'Αγαπητά μου παιδιά,

"Ετσι ὅπως εἶστε στολισμένα μὲ σημαιοῦλες, καὶ λάμπει στὰ πρόσωπά σας ὁ ἐνθουσιασμός, γιὰ τὴν ἐθνική μας γιορτή, ποὺ πανηγυρίσατε στὸ σχολεῖο σας, ἐλᾶτε κοντά μου νὰ κουβεντιάσουμε λίγο, γιὰ τοὺς μικροὺς ἥρωες τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐποχῆς τοῦ 21. Δὲν ὑπάρχουν μικροὶ ἥρωες, θὰ μοῦ πῆτε, γιατὶ ὅλοι τους στάθηκαν γίγαντες στὸν τρανό μας ἐκεῖνον ἀγῶνα, κι' ἡ 'Ιστορία τοὺς ἔστησε ἀθάνατους, γιὰ νὰ τοὺς δοξάζουν οἱ "Ελληνες κι' ὅλος ὁ κόσμος, ὅσο θὰ στέκεται ἡ γῆ.

Ναί, μὰ ἐγὼ δὲ θὰ σᾶς μιλήσω γιὰ κείνους ποὺ στεφανώσατε μὲ μυρτιὲς καὶ δάφνες στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου σας, γιὰ τὸ Διάκο, τὸν Νικηταρᾶ, τὸν Κολοκοτρώνη, τὴ Μπουμπουλίνα καὶ τοὺς γνωστοὺς ἄλλους.

Θέλω νὰ θυμηθοῦμε μαζὶ τὰ ἡρωϊκὰ παιδάκια, ποὺ εἶχαν τὰ χρόνια σας κεῖνον τὸν καιρό. Ποὺ κινοῦσαν μέσα στὴ νύχτα, χωρὶς νὰ δειλιάζουν, καὶ πήγαιναν στὰ ἐξωμοναστήρια, ποὖχαν γίνει κρυφά τους σκολειά: Ποὺ συχνὰ κινδύνευαν νὰ τὰ πάρουν οἱ ἄπιστοι σκλάβους, καὶ νὰ τὰ κάμουν Γενίτσαρους. Γι' αὐτό, τάκρυβαν οἱ μανάδες τους ἢ ἔντυναν κοριτσίστικα τ' ἀγόρια, κι' ἄφηναν τὰ μαλλιά τους πλεξοῦδες. "Υστερα, γιὰ τὰ Σουλιωτόπουλα ποὺ πολέμαγαν δίπλα στοὺς πατέρες καὶ τοὺς παπποῦδες τους, ἢ τοὺς γέμιζαν τὰ ντουφέκια, γιὰ τὰ κλεφτόπουλα ποὺ ἔφερναν μηνύματα στοὺς πολεμιστές, γιὰ τὰ τιμημένα παιδιὰ τοῦ Μεσολογγιοῦ ποὺ λιγνέψαν ἀπὸ τὴν πεῖνα κι' ἔγιναν κερένια, κι' ὅμως δὲν ἔφευγαν ἀπ' τὸ Μεσολόγγι τους, καὶ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ χάθηκαν στὴν "Εξοδο ἢ ἔπεσαν νεκρὰ ἀπὸ βόλια τῶν Τούρκων.

Μὰ κι' ἐκεῖνοι οἱ ἥρωες, οἱ μεγάλοι, ὅταν εἶχαν τὰ χρόνια σας, ἦταν ὅλοι τους ἀπὸ τότε σημαδεμένοι μὲ τὴ σφραγῖδα τῆς δόξας.

'Ο Ρήγας Φεραῖος, δεκάξη χρονῶν ἔφυγε ἀπ' τὸ Βελεστῖνο, γιατὶ εἶχε σκοτώσει ἕναν ἀπαίσιο Τοῦρκο, ποὺ πῆγε νὰ τὸν προσβάλῃ. 'Ο Κολοκοτρώνης ποὺ γεννήθηκε κάτω ἀπὸ μιὰ βαλανιδιά, ὅταν οἱ γονεῖς του γύριζαν στὰ βουνά, πολεμώντας τοὺς Τούρκους, ἦταν ἕνα ἀτρόμητο παλληκαρόπουλο καὶ κρατοῦσε ντουφέκι ἀπὸ δώδεκα χρονῶν ἀγόρι.

Κι' ὁ Φῶτος Τζαβέλας, ὁ γιὸς τοῦ Λάμπρου Τζαβέλα, κρατήθηκε ὅμηρος στὰ Γιάννενα, ἀπὸ τὸν 'Αλῆ πασᾶ, ὅταν ἦταν δεκατριῶν χρονῶν. Καὶ ξέρετε τί εἶπε στὸ γιὸ τοῦ 'Αλήπασα, τὸ Βελῆ, ποὺ τὸν φοβέρισε πὼς θὰ τὸν σκοτώσῃ, ἂν ὁ πατέρας του δὲν παραδώσῃ τὸ Σοῦλι;

— Εἶμαι πρόθυμος νὰ πεθάνω γιὰ τὴ λευτεριὰ τῆς πατρίδας μου. Δὲ σᾶς φοβᾶμαι. Οἱ Σουλιῶτες θὰ ἐκδικηθοῦνε τὸ θάνατό μου.

Αὐτούς, τοὺς μικροὺς στὰ χρόνια, μὰ μεγάλους στὴν ψυχή, ἥρωες θέλω νὰ θυμηθοῦμε μαζί, παιδιά μου, τιμώντας τὴ μνήμη τους, σήμερα ποὺ γιορτάζει ἡ Ἑλλάδα μας.

Μ' ἀγάπη

'Η γιαγιὰ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

«Καὶ τὰ χρόνια περνοῦσαν κι' ἡ φλόγα ἄναβε στὶς καρδιὲς τῶν 'Ελλήνων. Καὶ κάθε αὐγὴ ἔβλεπαν τ' ὄνειρό τους πιὸ κοντὰ στὴν πραγματικότητα...».

Εἶπε ὁ παπποῦς κι' ἄφισε τὸ βλέμμα του νὰ πλανηθῇ στὰ πλάτη τοῦ γαλάζιου οὐρανοῦ.

— Πές μου, παππού, πές μου ξανὰ γι' αὐτὸ τὸ ὄνειρο τῶν 'Ελλήνων...

Κι' ὁ παπποῦς ἄρχισε τὸ παραμύθι:

— Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρὸ ἦταν μιὰ χώρα ὄμορφη καὶ τρανή. Τρανὴ ὅσο καμμιὰ ἄλλη. Καὶ τὰ παιδιά της ἦταν παλληκάρια, γενναῖα ὅσο παίρνει, ποὺ οἱ φίλοι τὰ θαύμαζαν κι' οἱ ἐχθροὶ τὰ ζήλευαν.

Στὸν κόσμο, ὅμως, αὐτὸν τίποτα δὲν μένει γιὰ πάντα. "Ετσι, κι' ἡ δόξα θᾶρθη ὥρα νὰ χαθῇ γιὰ λίγο, γιατὶ μιὰ δόξα μόνον, ἡ οὐράνια, εἶναι ἀθάνατη.

Χιλιάδες ἐχθρικὸς στρατὸς πάτησε τ' ἅγιο χῶμα τῆς τρανῆς αὐτῆς χώρας. Καὶ τὰ λιγοστὰ παλληκάρια της πότισαν μὲ τὸ αἷμα τους τὸ χῶμα αὐτό.

Οἱ θυσίες, ὅμως, δὲν ὠφέλησαν κι' ἡ 'Ελλάδα σκλαβώθηκε κι' ὁ πόνος ρίζωσε στὶς καρδιὲς τῶν παιδιῶν της ποὺ ἀπόμειναν.

Βαρειές, ἀσήκωτες εἶναι, παιδί μου οἱ ἁλυσσίδες τῆς σκλαβιᾶς. Μὰ ὅποιος ἔχει ἐλπίδα στὸ Θεὸ καὶ πίστη στὰ ἰδανικά του μπορεῖ νὰ τὶς σπάσῃ. Κι' οἱ "Ελληνες τάχαν καὶ τὰ δυό. Κι' ἄρχισαν νὰ σιγοψιθυρίζουν ὁ ἕνας στὸν ἄλλον «'Ελευθερία ἢ θάνατος». Καὶ τὸν ψίθυρο τὸν πῆραν τὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων καὶ τὸν τραγούδησαν στ' ἀγέρι. Καὶ τὸν πῆρε τ' ἀγέρι καὶ τὸν τραγούδησε στὰ λαγκάδια καὶ στὰ βουνὰ καὶ τὸν τραγούδησε στὶς θάλασσες. Τ' ἄκουσαν τὰ καΐκια καὶ τὄπαν στοὺς καπεταναίους κι' ἔνοιωσαν αὐτοὶ χαρὰ μέσ' στὴν καρδιά τους καὶ κίνησαν νὰ λευτερώσουν τὴν πατρίδα τους.

Οἱ φλογέρες τραγούδησαν στὰ λαγκάδια «'Ελευθερία ἢ θάνατος» καὶ τὸ καριοφύλι ἀχολόγησε στὰ βουνά. Ζώστηκαν τὰ ὅπλα οἱ λεβέντες, τὰ ζώστηκαν κι' οἱ λεβέντισσες, κι' ἄρχισε τὸ νταβαντούρι.

'Ο ἐχθρὸς τάχασε: Τοῦτοι οἱ σκλάβοι, ἦταν δυνατὸν νὰ σηκώσουν κεφάλι; Μιὰ χούφτα ἄνθρωποι;

Κι' ὅμως, παιδί μου, αὐτὴ ἡ χούφτα ἔκανε θαύματα!

Κι' ὁ παπποῦς χάϊδεψε τὸ κεφαλάκι τοῦ ἐγγονοῦ του κι' ἀναστέναξε.

—"Επειτα, τί ἔγινε ἔπειτα, παππού; ρώτησε μ' ἀγωνία τ' ἀγγονάκι.

—"Επειτα, παιδί μου, συνέχισε ὁ παπποῦς, ἔπειτα ἦρθε ὁ Κανάρης κι' ὁ Μιαούλης, ὁ Τζαβέλλας κι' ὁ Μπότσαρης. "Ηρθε τὸ Σοῦλι καὶ τὸ Μεσολόγγι, ἡ Τρίπολη καὶ τὰ Ψαρά.

Μέρες καὶ μέρες μέναν οἱ Μεσολογγῖτες νηστικοὶ μέσα στὸ κάστρο τους, μὰ νὰ παραδοθοῦν στὸν ἐχθρὸ δὲν ἔλεγαν. Κι' ὅταν χάσαν τὶς ἐλπίδες τους προτίμησαν τὸ θάνατο ἀπ' τὴ σκλαβιά. Κι' οἱ Σουλιώτισσες γκρεμίστηκαν στὸ Ζάλογγο, τραγουδῶντας. Χώθηκε ὁ Κανάρης μὲ τὸ πυρπολικό του ἀνάμεσα στὰ πλοῖα τὰ ἐχθρικὰ κι' ἔβαλε φωτιὰ στὴ ναυαρχίδα.

'Η οἰκουμένη ὁλόκληρη θαύμασε μὲ τὰ κατορθώματα τῶν 'Ελλήνων κι' ἡ δόξα ἔστεψε πάλι τὴ γαλανὴ χώρα.

Τὸν γαλάζιο οὐρανό μας σχίζουν σήμερα τ' ἀεροπλάνα. Μουσικὲς ἀκούγονται ἀπὸ παντοῦ κι' ὁ στρατός μας καμαρωτὸς περνᾶ μπροστὰ ἀπ' τὸν λαό μας. Κι' ὅλα γίνονται γιὰ νὰ τιμήσουν τὴν μέρα τούτη. Γιατὶ σὰν καὶ σήμερα πρωτάρχισε ἡ 'Επανάσταση τῶν 'Ελλήνων. Σὰν καὶ σήμερα ἕνας ἱερέας κήρυξε τὴν ἐπανάσταση ὑψώνοντας τὸ λάβαρο...

— Ναὶ παιδί μου. Εἶναι μιὰ ἱστορία ποὺ ὅμως φαίνεται σὰν παραμύθι...

Η ΑΝΕΜΗ

(Δικαίωμα καταθέσεως ψευδωνύμου: δραχμὲς 2.000. Δημοσιεύσεως ἀγγελιῶν μέχρι 30 λέξεων: 100 δραχμὲς ἡ λέξη. Γιὰ κάθε λέξη πέραν ἀπὸ τὶς 30: 500 δραχμές).

495) (Δ — Σ) Ἕνας καλός μου φίλος — ὁ Εὔριπος — μὲ ἀνάγκασε κάπως ἀκούσια, νὰ μπῶ κάποτε στὴν «πεννομαχοκίνηση». Ἀποφάσισα τότε νὰ δώσω ζωηράδα στὶς «πεννομαχίες» γράφοντας πάντα ἔμμετρες ἀγγελίες. Κάτι πέτυχα... ἂν κρίνω ἀπὸ τοὺς μύδρους ποὺ ρίχτηκαν ἐναντίον μου. Αὐτὸ μὲ χαροποίησε. Μὲ ἀπορρόφησαν ὅμως ἀργότερα οἱ εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις τοῦ Πανεπιστημίου. Κι' ἀφοῦ ὅλα μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ πῆγαν καλά, ἀποφάσισα νὰ ξαναγυρίσω. Μὰ εἶχαν βρεθῆ... ἀντικαταστάτες! Ὁ Ἐξάψαλμος, τώρα τελευταῖα Πυθαγόρας... ὁ Ἐγγράμματος — τὸ κρυφτούλι ;;— ἡ Ντολορὲς κ. ἄ. Σκέφτηκα ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθω. Μὰ ἔπρεπε νὰ πῶ πρὶν φύγω... δυὸ πεζὰ λόγια. Εὐχαριστῶ ὁλόθερμα, τὸ ἀγαπητό μας περιοδικὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο ποὺ τοῦ δίνει ζωή. Εὐχαριστῶ γιατὶ μοῦ ἄνοιξε τὶς στῆλες του. Στὴν ἀγαπητὴ «Παιδόπολη» θὰ προσφέρω ὅτι μπορῶ. Εὐχαριστῶ τοὺς «πεννομάχους» γιὰ τὴν ἀγάπη τους. Δὲν κρατῶ κάκια...γιὰ τὴ φτωχή μου μύτη σὲ κανένα. Ἀπεναντίας εὐχαριστῶ γιατὶ ἔτσι... χαμήλωσε ἀρκετά!... Στὶς «ΔΑΔΕΣ» εὔχουμαι τὴν εὐλογία τοῦ Χριστοῦ νὰ ἔχουν... Γειά σας...

Ἄλκης Ροδόπουλος

496) (49 — 3) ΑΕΚ — ΑΟΥΣΤΡΙΑ 2 - 1. Μπέμπηηη.

Ἰούλιος Καῖσαρ

497) (49 — 4 + 2) Ἐστέρεψε ἡ θάλασσα
καὶ βγῆκε ἕνα μπαλόνι
ἐβγῆκε ὁ «Ὀλυμπιακὸς»
μὲ τρύπιο παντελόνι.

Μπούλης «κιτρινομαυροκιτρινόμαυρος»

498) Προσχωρῶ στὸν ὑπερσύλλογο «ΔΑΔΕΣ». Περιμένω ὁδηγίες καὶ καταστατικό.

Μπούλης «ΔΑΔΩΝ»

499) Χαιρετῶ Ταπεινό, Ρεμὴν καὶ Φῶς.

Μπούλης «ΔΑΔΩΝ»

500) (49 — 5 + Σ) «Κρητικὴ Νεότης» τὸ ὄνομα ποὺ θὰ μείνη αἰώνια.

Πεζοπόρος

501) «Κρητικὴ Νεότης» ὁ σύλλογος γιὰ κάθε μορφωμένο παιδί.

Πεζοπόρος

502) Ἔλ - Γκραίκο συμφωνεῖς μὲ τὰ παραπάνω σὲ περιμένουμε στὸ παράρτημά μας.

Πεζοπόρος

503) (49 — 6 + 1) Πρωτομπαίνοντας στὴ στήλη τούτη χαιρετῶ: Κρινολούλουδο, Ντέντεκτιβ (Χ), Ζελίνα καὶ προσχωρῶ στὸν ὑπερσύλλογο «Ἰωνικὴ Φλόγα».

Γεράκι τοῦ Ὀλύμπου

504) Πεννομάχοι! «Ἡ Ἰωνικὴ Φλόγα» εἶναι σύλλογος μὲ μεγάλα ἰδανικά! Εἶναι θαῦμα! Προσχωρεῖστε ὅλοι.

Γεράκι τοῦ Ὀλύμπου

505) (49 — 7 + 0). Πολὺ μεγάλη ἰδέα γιὰ τὸν ἑαυτό σου ἔχεις (1503) φτωχὸ Τρυποκάριδο. Γιὰ πρόσεξε! Σσσσσσιωπήήήή!

Νῖκος Σαλονικιὸς

506) Νάρκισσε, συμπατριώτης;

Νῖκος Σαλονικιὸς

507) Προσοχή! Προσοχή! Ἀπαιτῶ νὰ ἡσυχάσετε ὅλοι σας πρὶν θυμώσω!...

Νῖκος Σαλονικιὸς

508) (49 — 8 + 0) Στὸν Ἄδωνι (148):
Ποιὸς σὲ πείραξε, παιδί μου,
καὶ μπαροῦτι ἔχεις γινῆ.
Μήπως ἔχεις δραπετεύσει,
βρὲ ζουρλέ, ἀπ' τὸ Δαφνί;

509) Στὸν Η. Θρῦλο (166) καὶ Τζιττσιφρῖγκο
232) Ἐγώ, βρὲ φουκαριάρικα,
σὲ ζοῦρλες δὲν μιλῶ
γιατί, ἀσφαλῶς, ἐπάθατε
γάγγραινα στὸ μυαλό!!

Ἐξάψαλμος

510) Στὸν Φαέθωνα, Ἀμφιτρύωνα, Ζ. Ρενουάρ.
Τί κουτοὶ ποὺ εἶστε ὅλοι!
Τί ἀνάλατες κρυάδες!
Φαίνεται, πὼς τὰ μυαλά σας
ρημαχτῆκαν ἀπ' τὶς ΔΑΔΕΣ!!!

Ἐξάψαλμος

511) Θερμοαντιχαιρετῶ: Δάδα Πολιτισμοῦ, Τ. Ἀμάραντον, Λ. Θρῦλον, Ξανθομίκυν, Δαρίβαν. Πρωτογρᾶψτε: Κώσταν Παναγιωτόπουλον, Παυσανίου 24, Παγκράτι, Ἀθήνας. (Ἡ διεύθυνσις ἄλλαξε λόγῳ μεταθέσεως τοῦ πατέρα μου). Ἐξάψαλμος

512) (44—10).
Χθὲς τὸ βράδυ μὲς τὸν ὕπνο μου
καὶ μέσα στ' ὄνειρό μου
Κεφαλλονήτη Διάβολο
ἔβλεπα στὸ πλευρό μου.
Τοῦ λέω φύγε ἀπ' ἐδῶ
καὶ πήγαινε στ' αὐγά σου
γιατὶ θὰ φᾶς μιὰ χαστουκιὰ
καὶ θ' εἶναι ὅλη δικιά σου.
Μὰ ἐκεῖνος ἐξακολουθῶν
πλησίον μου νὰ γυρίζη
τοῦ λέω στάσου ἕνα λεπτὸ
καὶ ἡ ράβδος σὲ κανονίζει.
Ξάφνου πετιέται ὁ Μενεξὲς
τοῦ ἀνάβει μιὰ στὴ μούρη
καὶ τί νὰ δῆτε ὁ Διάβολος!!!
Ἔτρεχε... σὰν γαϊδούριιιιι.

Κόκκινο Τριαντάφυλλο

513) (49 — 12). Ἀνίκητε θὰ σὲ νικήσω. Ἐξάψαλμε φυλάξου. Γαλανόλευκη

514) (49 — 13). Πεννομάχοι γειά σας. Μ. Πλοίαρχε σὲ χαιρετῶ. Χαρούμενο Προσκοπάκι, Τρομερὸ Λυκόπουλο τί θὰ ἐλέγατε γιὰ λίγες γραμμές; Ἀπάντηση περιμένω. Γράψετε μέσω περιοδικοῦ. Βασίλισσα τῆς Ἀληθείας

515) (49 — 14). Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση πεννομάχων χαιρετῶ ὅλους τοὺς συναδέλφους μου. Ἰδιαιτέρως τὸν Ἐξάψαλμο.

515) (49 — 15 + Ε). Πρωτομπαίνοντας στὴν πεννομαχικὴ στήλη χαιρετῶ ὅλους τοὺς πεννομάχους. Βουλγαροκτόνος

516) Μέγα Ἀλέξανδρε, Κεραυνέ, Ὑπεράνθρωπε, Ἔλ - Γκρέκο, Νικήτα, Μιχαὴλ Ἰγερινὲ σᾶς χαιρετῶ ὁ Ξακουστός. Βουλγαροκτόνος

517) (49 — 16 + Ε). Ἀνακηρύσσουμε τὸν Νῖκο Σαλονικιὸ ἐπίτιμο πρόεδρό μας.

«Ἡ Μακεδονικὴ Ἑστία»

518) Δυὸ Μαθηματικοί, κύλησ' ὁ τζέντζερης καὶ βρῆκε τὸ καπάκι (287). Εὔθυμε Ροδίτη, τὴν «ἀνεξάρτητη» Ἄννα Ροδίτη τί τὴν ἔχεις; Καταλαβαίνω γιατὶ ἄλλαξες ψευδώνυμο Ἀπόκληρ. Ἱππότη.

Σπαγγοραμμένος

519) Σ' εὐχαριστῶ Μέλισσα ποὺ μὲ θυμήθηκες (282). Τί θάλεγες γιὰ ἕνα γραμματάκι; Πρωτογράψε. Τό... στραμπούληξε τὸ ζήτημα κὺρ - Νίκο. Πάντως, εἴμαστε οἱ Σαλονικοί! Ἀντράκια!

Ρούντης

520) (Ι.Δ.Ε. 5 Χ 1 Χ 4). Πρωτοψάλτη σοῦ κακοφάνηκαν τὰ ραγδαῖα κτυπήματα; Ἐγὼ κτυπῶ τοὺς — κατὰ φαντασία — ἔξυπνους. Ὅπως αὐτὴ ἡ... Καταλάνα!!! Σεβασμό; Μήπως ἐσὺ εἶσαι ἀνώτερος ἀπὸ μένα; ἐξηγήσου σαφέστερα...

Ἀόρατος

521) Ἀποκάλυψις: Π. Καρπαθοπούλα = Μανωλάκη Εἰρήνη. Ἀόρατος

522) Ἂς τολμήση λοιπὸν κανεὶς νὰ τὰ βάλη μαζί μου θὰ τοῦ ἔρχονται, σὰν... ἀτομικὴ βόμβα.

Ἀόρατος

523) (49 — 17). Φίλοι καὶ φίλες, γειά. Ἦρθα στὸν κύκλο σας γεμάτη κέφι καὶ χαρά. Ἕναν ὁλόθερμο χαιρετισμὸ πρός: Ἐξάψαλμο, Τζιτζιφρῖγκο. Πάντα... Φίλη

524) (40 — 18 + Ε). Γράψε. Περήφανε Ἀετὲ κι' ὅποιος - α ἐπιθυμεῖ, ἀρκεῖ νὰ γράφη εὐχάριστα. Δὲν βρίσκω τὸν λόγο Ντολορὲς (1921)! Ἀγαπητὲ Νῖκο Κρίνη, ἔλαβα, ἀπάντηση· εὐχαριστῶ. Θερμοχαιρετῶ τὶς Αἰγιωτοποῦλες Μυρσίνη, Ζελίνα.

Ἥρωας Θρῦλος («Πνευματ. Χαραυγῆς»)

525) Ποῦ ὀφείλεται ἡ σιωπή σας Ρεθυμνιώτη καὶ Α. Ἥρωα; Πάντα περιμένω! Αὐτὴ τὴ φορὰ ἀργεῖς, φίλη Ντολορές. Γειὰ Ξενιτέα...

Θρυλικὸς Ἥρωας

526) (49 — 19) Προσοχή! Προσοχή!!
Ἡ τετρὰς τῶν πρώτων ἄσσων
πρωτομπαίνει στὸν ἀγῶνα,
πεννομάχοι, πεννομάχοι
πιάσατε τὸ καταρράχι
κι' ἕναν νέον προμαχῶνα.

Τετρὰς Ἄσσων

527) Ἐξάψαλμος = ποιητὴς ἐκ τοῦ προχείρου ἔχων τὴν μορφὴν τοῦ χοίρου. Τετρὰς Ἄσσων

528) (49 — 20). Ἀντιχαιρετῶ χριστιανικά: Ἀντρειωμένο (107) (προσχώρησε). Ἀνεμώνη (258). Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν 270. Ἐξάψαλμε σπαταλᾶς τὰ λεπτά σου ἄδικα κτυπῶντας τὶς «ΔΑΔΕΣ», γιατὶ δὲν σβύνουν ἐπειδὴ ἔχουν πάρει τὸ Φῶς Ἀπ' τ' Ἀνέσπερο Φῶς. Ναυτόπουλο εἶσαι μικρὸ ἀκόμα (191). Κατεπάνω

(Γεν. Γραμματεὺς ΔΑΔΩΝ)

529) (49 — 21) Ἄλκη, γιὰ νὰ δώσης φῶς πρέπει νὰ ἔχης... Χρυσάφη, μεῖνε πιστὸς στὸ σύλλογό μας. Χαιρετῶ τούς: Φάρο, Τώνη Γιούλη, Ντολορές, Μιλύλον, Γλάρον Ἰονίου (γιατί χάθηκες;), Μεγανησιῶτες, Ἁγιάννη.

Μάριος Ἕσπερος
Πρόεδρος «Πνευματικῆς Χαραυγῆς»
Καλαμῶν

530) (49 — 22) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση χαιρετῶ ὅλους - ες. Ἰδίως Κώνσταν Λαμπρόν.

Κρόνος

531) (49 — 23 Ε) Πεννομάχοι... ξεχᾶστε τα ἐκεῖνα... συμμορφωθεῖτε γιατὶ θὰ σᾶς τιμωρήσω, εἶμαι... Ἀρχιπεννομάχος

532) Ζητῶ ἀλληλογραφίαν καὶ προσχώρησιν σὲ σύλλογον. Στεῖλτε μου καταστατικὸν μέσω περιοδικοῦ. Ἀρχιπεννομάχος

533 (49 — 24) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση χαιρετῶ ὅλους - ες καὶ ἰδιαιτέρως Ἐξάψαλμο.

Λόρδος Βύρων

534) (49 — 25 Ε) Τώνη Γιούλη ἔμαθα. Α. Χρυσάφη τίποτε, μόνο ὁ ΑΡΗΣ.

Ἡρωϊκὸς Μακεδὼν (Πρόεδρος)

535) Μ. Τραβαδοῦρε τὰ ξέχασες. ΑΡΗΣ - ΠΑΟ 7 - 2; Μ. Ὀλυμπιακὲ ὁ ΑΡΗΣ εἶναι μεγάλος.

Ἡρωϊκὸς Μακεδὼν

536) Πονηρούλι, Ρούντε πάψτε.

Ἡρωϊκὸς Μακεδὼν

537) Μακεδονοπούλα = Σύλλογος μὲ μέλλον.

Ἡρωϊκὸς Μακεδὼν

538 (49 — 27) Φλοῖσβε Εὐρώτα εὐχαρίστως! Πρωτογράψε. Νῖκο Μελωδὲ γράφω. Ἀντιχαιρετῶ Ἀνεμώνη, Ἔλατε, Ἀγρινιώτικε Λαουτζίκε μὲ γνωρίζετε; Ἀνδρέα Θεοδωρίδη ἔστειλα καλάθι γεμᾶτο νερό. Ἔλαβες; Γρᾶψε.

Ἀγωνίστρια

539) (50 — 2 + 1). Ἀναστάσιος Γεωργιάδης. Θὰ μὲ μαντεύσης. Πεντάμορφη

540) Ἀναστάσιε Γεωργιάδη τί ἰδέαν ἔχεις γιὰ τὰ μεγάλα κεφάλια; Γενναιόψυχος

540Α) (Δ.Π.Π.) παρὰ τὴν ὑπόσχεσίν μου τοῦ προηγούμενου φύλλου δὲν πρόφθασα καὶ πάλι νὰ μου σᾶς πῶ ἐκεῖνα ποὺ ἤθελα.

Προσέχετ' ὅμως φίλοι μου
καὶ ἔχετε τὸ νοῦ σας
ὅτι θὰ ποῦν τὰ χείλη μου
Δὲν θᾶναι πρὸς καλοῦ σας!
Τὸν Ἄλκη τὸ Ροδόπουλο
ἔβγαλα ἀπ' τὴ μέση
Καὶ στέλνω τὸν Ἐξάψαλμο
Στὸν πάπα μου πεσκέσι...

Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι

541) (50 — 4) Σᾶς χαιρετῶ Α. Ροδόπουλε, Ι. Ψαρρᾶ καὶ σᾶς συγχαίρω γιὰ τὴν ποίηση. Τραβᾶτε μπρὸς μὲ πρότυπο πάντα τὸ Χριστό. Φωτεινὸς (πρώην Τότης). Ἀντιχαιρετῶ Μέλισσα, Ζελίνα, καὶ Ἀνεμώνη. Φωτεινὸς

542) (50 — 5 + 11)
Ὢ Σκαλιστήρι ἠλίθιο
τὸ πῆρες πιὰ χαμπάρι
ὅτι μοιάζεις μ' ἕνα γάϊδαρο!
ἢ προτιμᾶς μουλάρι.

Μαῦρος Πειρατὴς

543) Ψαράς, Ὕπερος, Ἄδωνις
καὶ μενεξὲς μαζὶ
εἶναι πολὺ χαζοί.
. . . .
Καὶ πρέπει νὰ μεταφερθοῦν
μ' ἕνα γερὸ φορεῖον
εἰς τὸ φρενοκομεῖον.

Μαῦρος Πειρατὴς

544) Κοραῖος = ΑΠ. ΠΑΠΑΓΙΑΝ.

Μαῦρος Πειρατὴς

545) (50 — 6) Πρωτομπαίνοντας εἰς τὸ σαλονάκι τοῦτο τῶν πεννομαχιῶν, χαιρετῶ ὅλους - ες, ὑπόσχομαι δράση καὶ προσχωρῶ εἰς τὸ σύλλογο «ΔΑΔΕΣ». Σπίθα «ΔΑΔΩΝ»

546) (56 — 7 + 1)
Μπαίνοντας στὴν κίνηση
ὅλους σᾶς χαιρετῶ
καὶ μὲ μεγάλη σύνεση
ἀγάπη συνιστῶ.

Στέφανος Δάφνης

547) Νὰ λείψουν τὰ πειράγματα
τὰ ὄνειρα, τὰ δῶρα
ἕνα λεπτὸ μειδίαμα
ν, ἀρχίση ἀπὸ τώρα.

Στέφανος Δάφνης

548) (50 — 8 + 1) Ὑπεράνθρωπε ἤθελα νὰ πῶ ὅτι συμμαχοῦμε; Ἔλ Γκραίκο

549) Χαιρετῶ τοὺς Κεραυνόν, συμμαχοῦμε; Τὸν Ἀπόλλωνα· μ' ἔνοιωσες ποιὸς εἶμαι; Τὸ Μ. Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Πεζοπόρο. Ἔλ Γκραίκο

550) (ΚΕ 10 — 12 — Ε) Θερμοαντιχαιρετῶ καὶ ἀντεύχομαι ἀγαπητοὶ Ἀνίκητε, Ταρζάν, Δάφνη τοῦ Εὐρώτα γεναριάτικα ὁλάνθιστη γίνεται; κοροϊδευόμαστε τώρα! Ἰβανόης (Λ. Λαβέρης)

551) Ἀνωνυμογράφε εἶσαι κορίτσι. ~~Ἡ~~ Τσουκνίδα θύμωσε!... Φυλάξου. Βλακῶδες σπουργιτάκι ἡ 319 δείχνει κατωτερότητα. Συλλυπητήρια γιὰ τὴν ἀλλαγὴ Ἀετιδέα. Δὸν - Ζουὰν = Κατὰ φαντασίαν γόης. Ἰβανόης

552) Ἐξάψαλμε ἂς τὰ ὄνειρα ζοῦμε στὸ 1952. Ντολορὲς σιγά... τὴν περοῦκα.

Ἰβανόης (ὁ παληὸς Λάκης)

553) (Δ.Ε.Λ.+Ε) Εἶναι κανεὶς — καμμιὰ Λαρισαῖος - α; Παρακαλεῖται θερμὰ νὰ δηλώση μ' ἀγγελία. Δὰς Πολιτισμοῦ

554) Α. Ἱππότη. Δὲ σὲ φαντάζομαι (288) ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι εἶσαι ἠλίθιος ὄχι μόνον μ... περικεφαλαία ἀλλὰ καὶ μετά... λοφίου!!

Δὰς Πολιτισμοῦ

555) (50 — 9 + 2) Προσχωρῶ στὸ σύλλογο ΔΑΔΕΣ. Ὑπόσχομαι δράση. Ἔλατος

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾶ:

∴ Τὰ «Παιδιὰ στὸν ἀγῶνα» πολὺ καλὸ ἀγαπητὲ ΓΕΩΡΓΙΕ ΚΟΥΒΕΛΑ. Τόσο καλὸ ποὺ δοκιμάζω «φόβους» ἂν εἶναι ἢ ὄχι δικό σου. Πάντως ἂν εἶναι δικό σου τότε πρέπει νὰ σὲ βεβαιώσω πὼς ἔχεις μεγάλο ταλέντο καὶ θὰ πᾶς μπροστά.

∴ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΦΛΟΓΑ: Οἱ ἐρωτήσεις σου γραμμένες στὸ ἴδιο χαρτὶ μὲ τὶς ἀγγελίες δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψη.

∴ Διάβασα μὲ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τὰ ὅσα μοῦ γράφεις ἀγαπητέ μου φίλε ΦΩΤΗ ΑΙΓΙΑΛΙΤΗ. Ὅλους αὐτοὺς ποὺ ἀναφέρεις εἶναι ἀναμφισβήτητα νέοι ποιηταὶ μὲ ἀρκετὸ μέλλον.

∴ Εὐχαριστῶ ΕΜΕΛΙ γιὰ τὸ τόσο ὡραῖο καὶ εὐγενικὸ γράμμα σου.

∴ Καλὰ θὰ ἦταν νὰ ἀποφεύγουμε αὐτὲς τὶς συζητήσεις ἀπὸ τὴ στήλη αὐτή, ἀγαπητὲ ΛΕΩΝΙΔΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ τοῦ ΠΑΝΤΕΛΗ. Πάντως γιὰ τὸ τόσο ὡραῖο καὶ γεμάτο πατριωτισμὸ γράμμα σου θερμὰ εὐχαριστῶ. Ἔχω ἀκόμη νὰ σοῦ πῶ πὼς ἔχουμε καθῆκον νὰ μὴ ἀπογοητευώμεθα. Καὶ σιγὰ - σιγὰ ὅλα θὰ γίνουν. Καὶ οἱ ἀγῶνες μας καὶ οἱ ἐθνικὲς διεκδικήσεις μας θὰ ἐκπληρωθοῦν.

∴ Ἔλαβα ὑπὸ σημείωση τὶς τόσο καλὲς καὶ ἐνδιαφέρουσες συστάσεις σου ἀγαπητέ μου ΜΙΚΡΕ ΤΡΟΒΑΔΟΥΡΕ. Εὐχαριστῶ. Κάθε καλὴ ὑπόδειξη εἶναι καὶ μιὰ σπουδαία συμβολὴ στὴ δουλειά μου.

∴ ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΔΟΣ: Πρέπει νὰ στείλης καὶ 2000 δραχμὲς ἀκόμη γιὰ τὸ ψευδώνυμό σου.

∴ Παρακαλεῖται ὁ ΗΠΕΙΡΩΤΗΣ νὰ μοῦ στείλη τὰ ἀκριβῆ του στοιχεῖα.

∴ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: Δημητρίου Κουροῦ, Ρίτας Γεωργίου, Παναγιώτου Μαρκοπούλου, Κων. Γεμενῆ, Σταματούλας Παπαϊωάννου, Σπύρου Ξιαράπη, Νικ. Ἀθ. Ἀρχοντῆ, Πέτρου Μπαρακίτη, Ἰωάννη Σιδηροπούλου, Εὐαγγέλου Τσιλίφη.

∴ Πῆρα τὶς ἀθλητικὲς πληροφορίες τῶν φίλων μου:ΰ Νικολάου Παναγιωτίδη, Γεωργίου Τσιφλόγλου, Χρίστου Σαμανίδη. Χ. Φουσέκη, Β. Χ. Καρακατσιάνη, Γεωργίου Σαμαρᾶ, Ἀλ. Μακρυλάκη, Παναγιώτη Μπακοπούλου, Παναγιώτη Μπασκούτα, Ἀντ. Θεοφιλάκου, Γεωργίου Τσέτσιλα, Κ. Καραγιαννίδη καὶ Ν. Ἀλεξίου.

∴ Πήραμε τὰ σκίτσα τῶν φίλων μας: Αεοφίλου Εὐθυμιάδη, (ἔτσι κι' ἔτσι), Γεωργίου Π. Βούτσα (θὰ ἦταν ἀρκετὰ καλὸ ἂν εἶχε σχεδιασθῆ μὲ σινικὴ μελάνη), Ἀθαν. Ν. Κορρὲ (καλό), Γεωργίου Κατσάρη (σχεδιασμένο μὲ ἀκατάλληλη μελάνη, δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευθῆ), Ἀπ. Χουλιάρα (καλό), Ἐμμ. Σβάρνα (καλό), Θεοφάνη Ζιρίντση, (ἔτσι κι' ἔτσι), Ζελίνας, (μὲ ἀκατάλληλη μελάνη), Σταματούλας Παπαϊωάννου (ἔτσι κι' ἔτσι), Γεωργίου Ἰωάννου Μποντοπούλου, (πολὺ καλά). Ἀμφιβάλλω ὅμως ἂν γίνουν κλισσέ. Ἑξάψαλμου (καλά), Νίκου Σαλονικιοῦ (καλό), Χρίστου Ζαμπάκου (ἔτσι κι' ἔτσι).

∴ Πήραμε τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μας: Ἀλεξάνδρου Μακρυλάκη, Ἀπ. Χασλιόγλου, Ἰωάννου Θεοδ. Παπαδοπούλου.

∴ Ὁ φίλος μου ΝΙΚΟΣ ΣΑΛΟΝΙΚΙΟΣ μοῦ γράφει:

«Στὴν ἐρώτηση τοῦ Βάσου Σιωμόπουλου ἂν «πιάνουν οἱ κατάρες» ἀπαντᾶτε (τεῦχος 51). «Ὄχι πρὸς Θεοῦ! Δὲν πιάνουν οἱ κατάρες...». Καὶ συνέχεια πᾶτε νὰ μετριάσετε κάπως τὴν πρώτη ἀρνητικὴ ἀπάντησή σας.

Μὰ νομίζω καὶ πιστεύω πὼς ἀκριβῶς οἱ κατάρες π ι ά ν ο υ ν! Ναί! Ὑπάρχει μιὰ πλειονότης διανοουμένων ποὺ πιστεύουν στὴν ὕπαρξη τῆς κατάρας. Χωρὶς νᾆμαι πεσιμιστὴς ἢ καθυστερημένος διανοητικὰ νοιώθω πὼς ἡ κατάρα ὑπάρχει. Σὲ μιὰ συζήτησή μας, στὸ Πανεπιστήμιο, μὲ συμφοιτητάς μου ἀνέφερα τὸ παρακάτω ζωντανὸ περιστατικὸ ἑνὸς συγγενῆ μου: Κατοικοῦσε στὴ Κατερίνη, μὲ τὸν γέρο πατέρα του, τὴ γυναῖκα του καὶ τὰ δυὸ παιδιά του, στὸ ἰδιόκτητο σπίτι τους. Στὶς ἀρχὲς τοῦ 43 ὁ πατέρας του προσβλήθηκε ἀπὸ καρκῖνο. Ὁ γιός του τὸν παράτησε στὴν ἐπάρατη ἀρρώστεια του. Καμμιὰ βοήθεια. Κανένα χέρι βοήθειας κι' ἀγάπης. Ψυχορραγώντας ὁ γέρος, στὶς ἀρχὲς 44, ψελλίζει μιὰ βαρειὰ κατάρα: «Νὰ μὴ βρῆς, γιέ μου, πουθενὰ ἡσυχία. Νὰ πεθάνης σὰ σκύλος!». Καὶ ξεψύχησε. Τὸ 1945 προσβάλλεται τὄνα παιδὶ τοῦ πρωταγωνιστῆ τοῦ ζωντανοῦ τούτου περιστατικοῦ ἀπὸ μηνιγγίτιδα. Στὸ Νοέμβρη τοῦ ἴδιου χρόνου τὸ χάνει. Δούλεψε γερά. Ἔκανε ἕνα καλὸ βιός. Μὰ τὸ 1950 τοῦ συμβαίνει κάτι φοβερό. Σὲ πυρκαϊὰ καίγεται ὅλο τὸ σπίτι του. Τὴ γυναῖκα του τὴν πῆραν μισοκαμμένη στὸ νοσοκομεῖο, ὅπου σὲ δυὸ μέρες πέθανε σὲ φριχτοὺς πόνους. Τὸ μόνο του παιδὶ τὸ βγάλαν κάρβουνο. Γιομάτος ἀπελπισία κι' ὀδύνη, μὲ μιὰ μονάχα φορεσιά, ἄρχισε νὰ γυρνᾷ πόλεις καὶ χωριὰ ζητώντας κάπου νὰ ξαποστάση. Μὰ πουθενὰ δὲ βρίσκει παρηγοριά, οὔτε καὶ σ' ἕνα μοναστῆρι τ' Ἄγιου Ὄρους ἀπ' ὅπου δραπετεύει.

Τὸν προηγούμενο μῆνα τούτου τοῦ χρόνου τὸν βρῆκαν παγωμένο ἀπ' τὸ κρύο σὲ κάποιο λάκκο ἔξω ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη!

Ἡ κατάρα τοῦ γέρου - πατέρα του εἶχε πιάσει! Λοιπόν; Δὲν πιάνουν οἱ κατάρες;».

Ὄχι παιδί μου. Δὲν πιάνουν οἱ κατάρες παρ' ὅλα τὸ περιστατικὸ ποὺ μᾶς διηγήθηκες. Ὁ νέος αὐτὸς ἦταν κακὸς χαρακτήρας καὶ σὰν τέτοιος τιμωρήθηκε ἀπὸ τὶς ἴδιες του τὶς πράξεις...

∴ Διάβασα μὲ προσοχὴ ΤΑΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΙΩΤΗ τὶς συμβουλές σου μὲ τὸν τίτλο «Κάτι ποὺ πρέπει νὰ ξέρετε». Ἀλλά, παιδί μου, οἱ συμβουλὲς τέτοιας μάλιστα μορφῆς πρέπει νὰ δίδονται ἀπὸ ἄνθρωπο μὲ ἀρκετὴ πεῖρα τῆς ζωῆς.. Καὶ πιστεύω πὼς μερικὲς ἀπ' αὐτὲς εἶναι ἄστοχες, καὶ μάλιστα αὐτὴ ἡ σύσταση γιὰ τὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ κάπως ἐπικίνδυνη. Γιατὶ ἡ «τροχαία κίνηση» ἔχει σήμερα τὴν ἀρχὴ τοῦ βαδίζετε δεξιὰ καὶ ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου...

∴ Πολὺ μᾶς συγκίνησε τὸ τόσο ὄμορφο γράμμα σου ἀγαπητὲ φίλε ΣΤΕΦΑΝΕ ΔΕΡΒΕΝΑΓΑ. Σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν προαιρετική σου εἰσφορὰ ΓΡΗΓΟΡΙΕ Α. ΚΟΝΙΑΔΑΚΗ. Μὴν ἀνυπομονεῖτε μόνο γιατὶ παίρνω πολλὲς ἐπιστολὲς τὴν ἡμέρα καὶ εἶναι ἀδύνατη ἡ ἄμεση διεκπεραίωσή τους.

∴ Καὶ βέβαια μπορεῖς καὶ σὺ καὶ κάθε φίλος μας νὰ πάρετε ψευδώνυμο ἀγαπητὲ ΗΛΙΑ Ν.ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΕ.

∴ Μὴν εἶσαι βιαστικὸς φίλε ΜΠΑΣΚΟΥΤΑ, ἀφοῦ σοῦ ἔγραψα ὅτι ἐλήφθησαν δὲν σὲ φθάνει; Τί ἄλλο ἤθελες; Κρίση; Μὰ αὐτὴ θὰ τὴν πληροφορηθῆς πολὺ γρήγορα.

∴ Δυστυχῶς ΑΛΕΚΟ ΑΡΓΥΡΙΑΔΗ ἡ ἀθλητικὴ συνεργασία σου γραμμένη στὸ ἴδιο χαρτὶ μὲ τὴν ἐπιστολὴ δὲν δόθηκε στὸν ἁρμόδιο συντάκτη μας.

∴ Εὔχομαι νὰ γίνης γρήγορα καλὰ μικρὲ καὶ ἀγαπητὲ φίλε ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΣΤΑΤΗ. Περαστικά σου.

∴ Μὴν παραπονῆσθε ἄδικα φίλε ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΨΑΛΗ. Ξέρεις πολὺ καλὰ πὼς δὲν κάνω σὲ κανένα ρουσφέτια. Γιὰ μένα εἶναι ὅλοι ἴσοι. Καὶ τοὺς κρίνω κατὰ τὴν ἀξία τους· διὰ τὴν προαιρετική σου εἰσφορὰ θερμὰ εὐχαριστῶ.

∴ Πρῶτα - πρῶτα ΙΩΑΝΝΗ ΝΙΚΟΛΑΚΗ (Ἔδεσσα) σ' εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια καὶ ἐλπίζω ὅτι πραγματικὰ θὰ γίνουμε καλοὶ φίλοι. Δυστυχῶς ὅμως τὸ ποίημά σου δὲν μοῦ λέει πολλὰ πράγματα. Ὡστόσο τὸ δημοσιεύω ἐδῶ κι' ὁ Θεὸς βοηθός:

Πίσω ἀπὸ ὑψηλὰ βουνὰ
ὁ ἥλιος ξεπροβάλλει·
ἡ πλάση ὅλη τὸν καρτερεῖ
μὲ ἀνοιχτὴν ἀγκάλη.
Καὶ τὶς θερμὲς ἀκτῖνες του
στὰ σπλάχνα της τὶς βάζει.

Ὁ κάμπος ποὺ ἦταν ἔρημος
γεμίζει ἀπὸ κοσμοῦρα
καὶ ἡ φλογέρα τοῦ βοσκοῦ
μὲ τοὺς γλυκοὺς σκοπούς της
τὰ δέντρα τοῦ ὑψηλοῦ βουνοῦ
γλυκὰ τὰ νανουρίζει.

∴ Τὸ ποίημά σου, ἀγαπητή μου ΑΓΩΝΙΣΤΡΙΑ ἐνῶ καὶ στὰ τρία τετράστιχά του ἔχει καλοὺς τοὺς 3 πρώτους στίχους, στὸ τέταρτο σκοντάφτει. Γιὰ διάβασέ το κι' ἐσύ:

Τρία κλωνιὰ βασιλικὸ
θὰ πάω στὸν κῆπο μας νὰ κόψω
θὰ τὸ φυλάξω μυστικὸ
μὰ καὶ κρυφὴ χαρὰ νὰ τὄχω.
Σὰ γονατίσω στὸ Χριστὸ
τὄνα κλωνί μου νὰ χαρίσω
τ' ἄλλο στὸ ναύτη φυλαχτὸ
ἀδερφούλη μου σὰ χαιρετίσω.
Τὸ τρίτο λίγο νοτισμένο
ἀπὸ δυὸ δάκρυα θερμὰ
στὸν τάφο τοῦ παπποῦ πεσμένο
θὰ μαρτυρᾷ ἐγγονῆς καρδιά.

∴ Πολὺ καλὸ τὸ «Ἦρθε ἡ ἄνοιξη», ἀγαπητὲ ΧΡΗΣΤΟ ΣΑΜΑΝΙΔΗ.

∴ Πολὺ καλὸ καὶ τὸ «Ἡ Ἑλλάδα ξανακτίζεται καινούργια» ἀγαπητέ μου «ΜΑΡΙΕ ΕΣΠΕΡΕ».

∴ Δικό σου εἶναι τὸ ποίημα «Τὸ Σπιτάκι μου» φίλε ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΜΠΟΥΡΝΑΚΑ; Γιατὶ ἂν κατάλαβα ἀπὸ τὸ γράμματά σου εἶσαι μικρὸς καὶ γιὰ ἕνα μικρὸ ἕνα τέτοιο ποίημα εἶναι πολὺ καλό!

∴ Κάτι λέει τὸ ποίημά σου ΓΕΩΡΓΙΕ ΑΝΤΩΝΙΟΥ, μὰ δὲν εἶναι τεχνικὸ καὶ κοντάφτει πολὺ καὶ στὸ μέτρο καὶ στὴν ὁμοιακαταληξία. Προσπάθησε νὰ γράψης κάτι καλλίτερο. Εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ τὸ ἐπιτύχης.

∴ Σ' εὐχαριστῶ, θερμά, πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀγαπητέ μου ΤΙΜΟΛΕΩΝ Α. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΕ διὰ τὰ τόσο καλὰ λόγια ποὺ διάβασα στὴν ὄμορφη καὶ εὐγενικὴ ἐπιστολή σου. Ἡ ἔκθεσή σου καλή. Μπράβο.

∴ Καλὴ ΠΕΡΑΣΤΙΚΕ «Ἡ νεροποντή» σου.

∴ Ἀγαπητέ μου ΘΑΝΑΣΗ ΠΑΣΧΟ διάβασα μὲ χαρά μου τὴν ὄμορφη ἐπιστολή σου καὶ σημειώνω ἐδῶ τὰ καλά σου λόγια: «Νὰ ποὺ καὶ πάλιν μαζί σας θὰ βρεθῶ γιὰ μιὰ στιγμούλα, νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴ μεγάλη μου ἀγάπη γιὰ τὸ περιοδικό μας καὶ τὴν ἀπέραντη χαρὰ ποὺ νοιώθω σὰν τὸ κρατῶ στὰ χέρια μου, ὡς καὶ τὴν λαχτάρα μὲ τὴν ὁποία τὸ περιμένω νἄρθη». Γιὰ τὰ ἄλλα ποὺ μοῦ γράφεις θὰ πάρης ἀπάντηση ἀπὸ τὴ διεκπεραίωση. Ἀλλὰ μὴ βιάζεσθε γιατὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ διεκπεραιωθοῦν τόσες ἐπιστολὲς ποὺ πήραμε τοὺς δυὸ πρώτους μῆνες τοῦ 1952 ἀμέσως. Σημειώνω ἐδῶ πὼς συμφωνεῖς γιὰ τὰ ζητήματα τῶν ληστρικῶν ψευδωνύμων. Τὶς ἄλλες συστάσεις σου τὶς ἔλαβα ὑπ' ὄψει μου. Τὸ ποίημά σου εἶναι πάρα πολὺ καλό. Μπράβο σου.

∴ Δημοσιεύω ἐδῶ ΠΥΡΙΝΗ ΡΟΜΦΑΙΑ τὸ ποίημά σου «ΝΙΚΗΤΗΣ».

Μὲ κοίταζε καὶ χθές,
μὲ τὴν ἀνέκφραστη, γλυκειὰ ματιά του.
Ξάφνου, μ' ἔγνεψε:
—Ἔλα!
Καὶ τράβηξα. Κοντά του ΝΙΚΗΤΗΣ,
μέσ' τὴν καταιγίδα.

∴ Ἐγκρίνονται οἱ συνεργασίες σου ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΜΑΚΡΥΛΑΚΗ. Εἶναι πολὺ καλές.

∴ Μοῦ γράφεις ΣΤΑΜΑΤΟΥΛΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ἀπὸ τὴν Παιδόπολη τῆς Λαρίσης:

«Καλὸ κι' ἀγαπημένο μου περιοδικό. Δὲν μπορεῖς νὰ νοιώσης μὲ πόση λαχτάρα σὲ περιμένω κάθε μῆνα γιὰ νὰ σὲ διαβάσω, γιατὶ κοντά σου βρίσκω τὰς ὑποχρεώσεις ποὺ ὡς Ἑλληνοπούλα ἔχω ἀπέναντι στὴ γλυκειὰ κι' ἔνδοξη πατρίδα μας. Ἐσὺ τὸ σχολειό μου, κι' οἱ γονεῖς μου, μοῦ διδάσκετε τὴν θείαν ἔννοιαν ποὺ λέγεται «Ἀγάπη καὶ Θυσία». Ἐσὺ εἶσαι ποὺ μ' ἔμαθες πὼς ὑπάρχουν παιδιὰ σὰν κι' ἐμένα, ποὺ ἀπελπισμένα ἀπ' τὴ ζωὴ ποὺ καλὰ καλὰ δὲν γνώρισαν ἀκόμα, ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ μᾶς τ' ἄλλα τὰ μεγαλύτερα, ἕνα μειδίαμα, λίγη στοργή, ἀφοῦ ἔχασαν ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ὁποίους τὰ περίμεναν. Ἐσὺ εἶσαι ποὺ μᾶς διδάσκεις πὼς εἶναι μεγάλη τιμὴ γιὰ ἕναν ἄνθρωπο τὸ νᾆναι Ἕλληνας, καὶ πὼς κανένα ἔθνος δὲν ἔχει ἱστορία σὰν τῆς Ἑλλάδος. Ἐσὺ εἶσαι ποὺ μᾶς μορφώνεις καὶ διαπλάσεις τὶς ψυχοῦλες μας, ἐσὺ μαζὺ μὲ τοὺς δασκάλους μας, μᾶς διδάσκεις τὰ ἠθικὰ χαρίσματα ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ κατακτήσωμε τὴ ζωή, καὶ νὰ ὁπλισθοῦμε μὲ τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ φανοῦμε ἄξιοι πολῖτες μιᾶς τόσο ἐνδόξου χώρας».

∴ Εἶμαι ὑποχρεωμένος φίλε ΤΙΜ. ΝΑΤΣΟΥΛΗ νὰ παραδεχθῶ τὴ βεβαίωσή σου καὶ νὰ μὴν ἔχω πιὰ τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολία γιὰ ὅτι μου γράφεις. Ἀλλὰ γιατί δὲν ξανάστειλες τὸ ποίημά σου; Νὰ τὸ ξαναστείλης τὸ ταχύτερο.

∴ Γιὰ τὰ ζητήματα ποὺ ἔχουν σχέση μὲ οἰκονομικὰ θέματα φίλε ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΟΜΠΟΡΟΖΟ θὰ σοῦ ἀπαντήση ἡ διεκπεραίωση. Ἐγὼ περιορίζομε μόνο νὰ σοῦ πῶ πὼς περιμένω πάντα ἀπὸ σένα πολλὰ πράγματα. Ὅσο γιὰ τὰ ποιήματά σου ἄκουσε τὴ γνώμη μου: Ὑπάρχουν στῖχοι ποὺ εἶναι ἀναμφισβήτητα περίφημοι. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ ποὺ εἶναι ἀθλιέστατοι. Λὲς π. χ.

Ἐμπρὸς καλοί μου φίλοι
μὲ τὸ τραγοῦδι στὰ χείλη
ἀντάμα τώρα ἂς πᾶμε ὅλοι
νὰ ἐργασθοῦμε στ' ἁγνὸ περιβόλι.

Σὰν ποίημα καὶ σὰν στιχουργία δὲν εἶναι καθόλου καλό. Ἐνῶ:

Φεγγάρι κατακάθαρο γλυκοφωτοῦσε πέρα
στὰ ὄρη, στὰ ψηλὰ βουνά, καὶ στὰ βαθειὰ λαγ-
(κάδια
τὰ δέντρα ἀργοσάλευαν στὸν ἀλαφρὸ ἀέρα
καὶ οἱ βοσκοὶ συμμάζευαν τὰ λίγα τὰ κοπάδια...

Ἔτσι γίνεται μὲ ὅλα σου τὰ ποιήματα! Γιατί αὐτό; Τὸ ὄμορφο νὰ ἐναλλάσσεται μὲ τὸ ἄσχημο;

∴ Δὲν εἶναι ἄσχημο αὐτὸ ποὺ μοῦ ἔστειλες ΜΙΧΑΛΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ, ἀλλὰ θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι καλλίτερο ἐὰν ἔγραφες μὲ περισσότερη προσοχὴ καὶ φροντίδα. Ἔτσι δὲν θὰ μοῦ ἔγραφες «ποτ' ἔγραφαν νέες σελίδες μουσικῆς τῶν πεντάγραμο τῶν συρμάτων» οὔτε «οἱ κάτοικοι ὡς ἐπὶ τῶν πλεῖτον εἶναι καπνοπαραγώγη» καὶ ἄλλα.

∴ Ὄχι ΒΑΣΙΛΕΙΕ ΧΑΡ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΙΑΝΗ: Τὸ ποίημά σου τὸ «Καλοκαῖρι» δὲν λέει ἀπολύτως τίποτε. Νὰ διάβασε καὶ σὺ αὐτοὺς τοὺς στίχους:

Τὸ καλοκαῖρι ἔφτασε·
διακοπές, παιγνίδια
ἦρθαν τὰ πουλιὰ
ἦρθαν καὶ τ' ἀηδόνια
ποὺ τὰ περιμέναμε
μὲ ἀγάπη καὶ συμπόνια.

∴ Τὰ ἴδια ἔχω νὰ πῶ καὶ σὲ σένα ἀγαπητὲ ΚΩΝ. ΠΑΠΑ. Γιὰ διάβασε τὸ τελευταῖο τετράστιχό σου:

Ἡ μυγδαλούλα στέκεται
καμαρωτὴ σὰ νύφη
καὶ τὰ πουλάκια κάθονται
καμαρωτὰ ἐπάνω!

❖ 'Αρκετὰ καλὴ ἡ περιγραφή σου «'Εκδρομὴ στὸ 'Ηραῖον» φίλε ΙΩΑΝΝΗ Μ. ΚΑΛΕΩΔΗ. 'Επίσης πολὴ καλὸ τὸ «'Εμπρὸς Νεολαία».

❖ Πῆρα τὶς ἀθλητικὲς πληροφορίες τῶν φίλων μου: Χρίστου Μπουχλούλη, «Ταπεινοῦ "Ιου», καὶ «Καναριοῦ», Εὐστρατίου Φίλινη, Χρίστου Ζαμπάκου, Σ. Τζώτζη, Δημητρίου Παπᾶ, Χ. Φουσέκη, Γεωργίου 'Αραμπατζῆ, Ι. Α. Μόρου, Βασιλείου Κάβουρα καὶ Εὐαγγ. Κουγιμτζῆ, Παύλου Βασιλειάδη, Κ. Καραχιρσαλῆ, 'Ηλία Καπνοπούλου, Γεωργίου Τσελεπῆ.

❖ Πήραμε τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μας: Ν. Σαίνη, Δημητρίου Τσιγκάλου, Ταπεινοῦ Ιου, Παναγιώτας Ψαρροπούλου, Χρυσοστόμου 'Αρχοντίδη, Λουκᾶ Δημ. Ντερέκα καὶ "Ελατου.

❖ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: 'Ιωάννη Ν. Τσελίκη, Δημ. Παπᾶ, Στεφ. Τζωτζη, 'Αθ. Παπαμάνου, Γεωργίου Παν. Θεοφιλάκου, Εὐστρ. Φίλινα, 'Αποστ. Κων. Παπαγιαννόπουλο καὶ Λουκᾶ Δημ. Ντερέκα, Χρίστου Μπουχλούλη, Παναγιώτας Ψαρροπούλου, Χρυσοστόμου Παύλου 'Αρχοντίδη, Εὐθυμίου Κάλλου, Θωμᾶ Σιαφάκα, Δημητρίου Μάλλιου, Γεωργίου Χαλκιαδάκη, 'Αντωνίου Πατέλη, Λουκᾶ Δημ. Ντερέκα.

❖ Πῆρα τὰ σκίτσα τῶν φίλων μου: Β. Βαλταδώρου (ἔτσι κι' ἔτσι καὶ τὸ σκίτσο πρέπει νὰ σχεδιάζεται μὲ κάποια ἐπιμέλεια καὶ φροντίδα καὶ σὲ καλὸ χαρτί), Ναπ. Σαίνη (δὲν εἶναι ἄσχημα τὰ σκίτσα σου, ἀλλὰ θὰ μποροῦσαν μὲ περισσότερη ἐπιμονὴ καὶ προσοχὴ νὰ γίνουν καλλίτερα), Γεωργίου Σταματίου (ἀρκετὰ ἱκανοποιητικά), Α. Παντίδη (ἔχει γίνει μὲ ἀκατάλληλο μελάνι. 'Εὰν ἦταν μὲ σινικὴ πιστεύω πὼς θὰ ἦταν ἕνα καλὸ σκίτσο), Παναγιώτας Ψαρροπούλου (μᾶλλον καλὸ ἀλλὰ σχεδιασμένο μὲ μολύβι δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευθῆ), Χρυσοστόμου 'Αρχοντίδη (ἀρκετα ἱκανοποιητικά), Μαύρου Κουρσάρου (ἔτσι κι' ἔτσι. Οἱ σκιὲς ὄχι καλές. 'Η σκιὰ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πιὸ ἐλαφριὰ ὅπως στὴν ἐκκλησία. 'Η προοπτικὴ τοῦ ναοῦ ἀθλία), Θωμᾶ Σαφάκα (καθόλου καλό), Θεοφίλου Εὐθυμιάδη (ὄχι καλά. Περιμένω πάντα κάτι καλλίτερο ἀπὸ σένα. "Ετσι;), Παναγιώτη Μπασκούτα (μᾶλλον καλά), Ναπ. Σαίνη (μᾶλλον καλά).

❖ Νομίζω Μαῦρε Πειρατῆ πὼς ἔχεις ἤδη λύση ὅλες τὶς ἀπορίες σου ποὺ μοῦ διατυπώνεις στὸ γράμμα σου τῆς 25)2)52. "Ετσι; Πάντως διαβίβασα τὰ ὅσα μοῦ γράφεις στὴ διεκπεραίωση.

❖ Σ' εὐχαριστῶ πολὺ ἐκ μέρους του «φιλοτελιστὴ» ἀγαπητὲ ΕΛ ΓΚΡΑΙΚΟ καὶ ἐλπίζω πὼς ἀπὸ τὴ στήλη αὐτὴ θὰ ὠφεληθῆτε ἀσφαλῶς πολλὰ πράγματα.

❖ Δυστυχῶς «Δᾶς Πολιτισμοῦ» χρήματα δὲν ὑπῆρχαν στὸ φάκελλο. Πῶς αὐτό; Σὲ χρέωσα 5000 (ψευδώνυμο κλπ.).

❖ Δὲν ὑπῆρχαν χρήματα στὸ γράμμα σου φίλτατε Λουκᾶ Ντερέκα. 'Εν τούτοις...

❖ Βρίσκω ἀρκετὰ καλὸ τὸ ποίημά σου ΓΕΩΡΓ. ΤΡ. ΓΙΑΝΝΕΛΟ. Μὰ μοῦ φαίνεται πὼς τὸ τελευταῖο τετράστιχο ἀδυνάτιζε ἀρκετά. Γιὰ διάβασέ το κι' ἐσὺ ἐδῶ τυπωμένο ὁλόκληρο τὸ ποίημα.

Μᾶς ἦλθε πάλι ἡ ἄνοιξη
τὸ λένε τὰ πουλάκια,
πάνω στὰ πράσινα κλαδιὰ
καὶ σ' ὅλα τὰ δρομάκια.
'Απ' ἄκρη σ' ἄκρη χαίρεται
τοῦ Πλάστη ὅλη ἡ φύσης,
ὅπου νὰ πᾶς καὶ νὰ διαβῆς
λουλούδια θὰ μυρήσης.
Καλλίτερα ἀπ' ὅλες
τοῦ χρόνου ἐποχή,
ἡ ἄνοιξη στολίζεται
σὰν νύφη ξακουστή.

❖ 'Η σύνθεσή σου ἡ «Αὐλὴ τοῦ σχολείου μου» μικρέ μου φίλε ΔΗΜ. ΣΙΤΑΡΑ πολὺ στεγνή. "Αν ἦταν ἀπὸ οἱονδήποτε μαθητὴ ἀπὸ μερικὲς ἄλλες περιοχὲς θὰ ἔλεγα πὼς εἶναι καλή. Μὰ γιὰ σᾶς τοὺς Λεσβίους ποὺ ἔχετε μέσα σας ἔμφυτη τὴ λογοτεχνικὴ ἱκανότητα γίνομαι αὐστηρὸς καὶ σοῦ λέω πὼς μπορεῖς νὰ γράψης κάτι καλλίτερο.

❖ Εἶναι ἀρκετὰ καλὸ τὸ ποίημά σου ΧΡΙΣΤΟ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΑΚΗ. Νομίζω πὼς μὲ μικρὴ διόρθωση θὰ γίνη περίφημο. Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται ἐκεῖνο τὸ «ἔρχεται, ἔρχεται»... "Επειτα: 'Αφοῦ τὸ βλέπεις νὰ ἔρχεται πὼς βλέπεις τὸ... «χιονᾶτ' αὐλάκι» ποὺ ἀφήνει πίσω του.

❖ 'Αρκετὰ ἐνδιαφέρουσα «ἡ Καταιγὶς» ἀγαπητέ μου ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΛΑΤΟΥΣΑΚΗ.

❖ Πολὺ ὡραῖο τὸ «'Απλῆ συζήτηση» «ΔΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ».

❖ "Οπως πάντα, ΤΙΜΟ ΔΩΡΗ, εἶναι καλὴ καὶ ἡ «'Ανοιξιάτικη εὐτυχία».

❖ Καὶ τὰ τρία πεζά σου ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ, εἶναι ἀρκετὰ καλά. Μὰ γιὰ τὸ ποίημά σου δὲν μπορῶ νὰ πῶ τὸ ἴδιο. Δὲν εἶναι ἄσχημο ἀλλά... θὰ μποροῦσε νὰ ἦταν καλλίτερο:

Νίκησαν ἥρωες
μέσα στὴ μάχη
ἀφοῦ ἐφάνηκαν
ἄνδρες σὰ βράχοι.
Εἶδαν τὸ θάνατο
ποῦταν μπροστά τους
τὸ νερὸ ἔνοιωθαν
πάντα κοντά τους.

'Εκεῖνο τὸ «ἐφάνηκαν», ἡ παρομοίωση «ἄνδρες σὰ βράχοι» δὲν νομίζω πὼς στέκουν πολὺ σ' ἕνα ποίημα· πάντως μπορῶ νὰ πῶ ἀπὸ τώρα πὼς ἔχεις ταλέντο καὶ θὰ γράψης πολὺ καλὰ ἂν ἐργασθῆς.

❖ 'Αρκετὰ ἐνδιαφέρουσα ΝΙΚΟΛΑΕ ΜΥΡΣΙΝΗ, ἡ συνεργασία σου.

❖ Καλούτσικη ἡ συνεργασία σου ΝΙΚΟΛΑΕ ΓΑ·Ι·ΤΑΝΗ.

❖ Δυστυχῶς δὲν εἶναι καλὸ τὸ ποίημά σου φίλε μου ΘΩΜΑ ΣΙΑΦΑΚΑ. Θὰ χρειαστῆς πολὺ διάβασμα καὶ πολλὲς προσπάθειες γιὰ νὰ γράψης κάτι καλό. Γιὰ διάβασε ἐδῶ μερικοὺς ἀπὸ τοὺς στίχους σου, ποὺ τοὺς παραθέτω ὅπως ἀκριβῶς τὰ γράφεις. Σέβομαι ἀκόμη καὶ τὴν... ὀρθογραφία σου:

Μάνα ἐσὺ πουνοσταλγῆς γιὰ μένα
καὶ ἔχισες τὰ δάκρυα
τώρα ποὺ θὰ φύγω γιὰ τὰ ξένα.
Καὶ τώρα ποὺ θὰ φύγω
καὶ θὰ πάω στὰ ξένα
ἄφισε νὰ πάρω ἕνα πράγμα
γιὰ νὰ θημᾶται ἐσένα.
Καὶ δὲν πρόφθασα νὰ φύγω
ἀπὸ τὴν πόρτα, μοῦ φώναξε
ἡ μάνα μου κάθησε λίγο νὰ σὲ δῶ
γιατὶ γιὰ σένα ἔχισα ἄπηρον ὑδρό.
'Εκεῖ ποὺ ἔλεγα τὰ λόγια τῆς
μανούλασμου ἐχθροὶ μ' ἁρπάξαν
ἀπ' τὰ χέρια καὶ στὸ δρόμο ποὺ
ἐπήγαινα μοῦ φώναζαν τὰ περιστέρια.

❖ Δὲν μπορῶ νὰ πῶ πὼς εἶναι ἄσχημα τὰ ποιήματά σου ΚΩΣΤΑ Κ. ΜΑΓΝΗΣΑΛΗ. 'Αλλὰ ἔχουν μερικὰ πράγματα, κάτι μικρολεπτομέρειες ποὺ τὰ χαλοῦν. Γιὰ διάβασε ἐδῶ τὸ ἕνα:

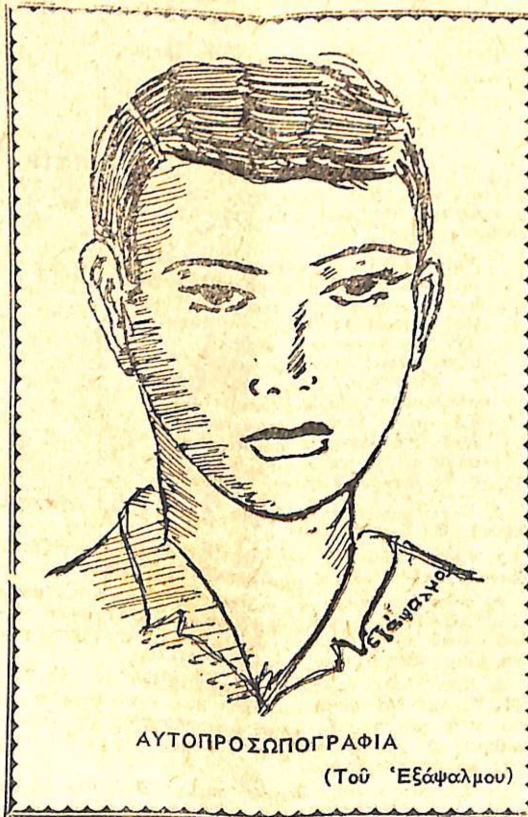
Δάκρυα θολὰ ποὺ πάντα ἐκράτει,
— μέσα στὶς γέρικης καρδιᾶς τὰ βάθη—
κυλοῦν, ἀπὸ τὸ θαμπωμένο μάτι,
τοῦ γέρου· τόσα καὶ τόσα πάθη!...
ἀπ' τοὺς παληοὺς τοὺς χρόνους
ξυπνοῦν, δικούς του πόνους...
Τώρα ὁ ὕπνος τοῦ θανάτου πιὰ κοντά του
—γέρνει καὶ ξαναγέρνει μὲ κόπο τὸ κεφάλι—
παράξενα ποὺ εἶναι τ' ὄνειρά του!!...
—γυρνοῦνε ὅλα μὲς τὴν τόση του τὴ γαλήνη!
"Αχ!... μιὰ φωνὴ ἀφήνει
Κι' ἡ ζωή του σβύνει...

❖ Τὸ γράψιμό σου ΒΑΣΙΛΕΙΕ Λ. ΤΖΑΝΝΕΤΗ δὲν μοῦ δίνει τὴν ἐντύπωση «ἐπαρχιωτόπουλου» ἀλλὰ ἀνθρώπου ποὺ ξέφυγε πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἡλικία. Καὶ τὸ γράμμα σου εἶναι σπουδαῖο καὶ δημιούργημα ὡριμότητος, ἀλλὰ καὶ ἡ συνεργασία περίφημη. Μόνο ποὺ ὅπως εἶναι γραμμένο, φοβᾶμαι πολὺ πὼς δὲν κάνει γιὰ παιδιά. "Ας εἶναι. Θὰ εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς ἐὰν ἔχω τακτική σου συνεργασία.

❖ Καλὴ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΓΑΛΑΝΗ ἡ συνεργασία σου. 'Αλλὰ τὸ βασικό της ἐλάττωμα εἶναι ὅτι εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη.

❖ 'Εγκρίνεται ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΠΑΣΧΟ ἡ συνεργασία σου.

❖ Καὶ ἡ δική σου καλὴ ΤΑΚΗ ΑΧΑΙΕ.

ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ

(Τοῦ 'Εξάψαλμου)

❖ Καλούτσικη ἡ ἔκθεσή σου ἀγαπητὲ ΑΓΓΕΛΕ ΔΗΜ. ΝΤΑ·Ι·ΦΩΤΗ.

❖ Μὰ καλά, εἶναι δικό σου αὐτὸ τὸ «ἡ Μπιζοὺ ἡ λειχουδιάρα» ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΣΑ·Ι·ΝΗ; Δὲν πιστεύω. "Αν ναὶ νὰ τὸ ξαναστείλης.

❖ Πολὺ καλὰ ΝΙΚΟ ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΤΑΜΠΟΥΡΗ τὰ ποιήματά σου. Δημοσιεύω ἐδῶ τὸ ἕνα σὰν δεῖγμα καλοῦ ποιήματος νέων παιδιῶν.

"Ελα πάλι νὰ σὲ πάω
μεσ' τῶν ρόδων τὴν πλημμύρα
σὰν τὴν πρώτη κείνη μέρα
ποὺ μᾶς ἔνωσε ἡ μοίρα.
Νοιώθω μέσα στὴν καρδιά μου
κάτι νὰ θαμποχαράζη,
πόθος εἶναι ἢ ἀγάπη
π' ὅλα γύρω τὰ σωριάζει;
Λύτρωσέ με ἀπ' τὴν πρώτη
τῆς νεότητός μου τρέλλα
θελω νὰ τὸ ξεδιαλύνω
θέλω νὰ τὸ μάθω, «ἔλα».

❖ Μὰ ποῦ τὸ διάβασες αὐτὸ ποὺ μοῦ ἔστειλες ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΨΑΡΡΟΠΟΥΛΟΥ.

❖ Καλούτσικες οἱ συνεργασίες ΦΩΤΙΕ ΒΟΓΙΑΤΖΗ.

❖ Καλούτσικα τὰ ποιήματά σου, ἀγαπητὲ ΒΑΣΙΛΕΙΕ ΙΩΣΗΦΙΔΗ, ἀλλὰ προτιμοῦσα λιγώτερα καὶ καλλίτερα.

❖ Δημοσιεύω ἐδῶ ΓΕΩΡΓΙΕ Π. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ τὸ ἐπιστολικόν... ποίημά σου:

Εἶσαι περιοδικὸ ποὺ τὴν χαρὰ σκορπᾶς!
μὲ τὶς πολύχρωμες καὶ ποικίλες σελίδες
καὶ μὲ μεγάλη πάστρα καὶ νοικοκυριὰ
χαρίζεις κέφι καὶ ζωὴ ὡσὰν τοῦ ἥλιου τὶς ἀκτίδες.
Κοντά σου βρίσκω τὴν πνευματικὴ ἀπόλαυση
ἕνα πιστό, θερμὸ καὶ ζηλευτὸ ὁδηγητὴ
βρίσκω ἕνα φίλο, ἕναν ἀδελφὸ
βρίσκω τὴν εὐχάριστη ἀνάγνωση τὴν ζηλευτὴ
Ω! τῆς ἀρεσκείας μου περιοδικό! Σ' εὐχαριστῶ
πάντα θὰ σέχω κάτω ἀπὸ τὸ προσκεφάλι
μὲ τῆς ψυχῆς μου τὴν ἀδύνατη φωνὴ
θὰ σὲ διαλαλῶ στὰ πέρατα γιὰ νὰ σὲ μάθουν κι' (ἄλλοι!

❖ Λοιπόν, «ΜΙΚΡΗ ΠΟΙΗΤΡΙΑ» μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὼς εἶσαι ἀπὸ τώρα μεγάλη. Καὶ νὰ ἡ ἀπόδειξη ἀμέσως:

Φτωχὸ παιδὶ δυστυχισμένο...
πάλι καὶ τούτη τὴ βραδυὰ
θὰ ξενυχτίσης λυπημένο
σὲ κάποια ἀπόμερη γωνιά.
Χωρὶς φωλιὰ χωρὶς πατέρα
στοὺς δρόμους γύριζε ὅλη μέρα
μὲ τὸ πικρὸ χαμόγελο στὰ χείλη
καὶ στὴν ψυχή του ἡ ὀδύνη.
Κανεὶς δὲ τὸ λυπᾶται ὢ κανεὶς
στὸ κόσμο τοῦτο τὸν φθαρμένο
μὰ ἀπὸ ψηλὰ τὸ βλέπει ὁ Λυτρωτὴς
καὶ θρόνο τὄχει ἑτοιμασμένο.

❖ Εἶναι περιττὸ νὰ σοῦ λέω ΝΙΚΟ ΚΡΙΝΗ ὅτι ὅλες σου οἱ συνεργασίες μᾶς ἀρέσουν.

❖ Πολὺ καλὰ τὰ «Ποιήματά» σου φίλε ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΤΣΙΚΑΛΕ.

❖ Καλούτσικα ὅλα ὅσα μοῦ ἔστειλες ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΣΑΙΝΗ.

❖ 'Αρκετὰ καλὸ τὸ «Στὶς ραχοῦλες τοῦ Μωριᾶ» ΑΝΤ. ΠΑΝ. ΘΕΟΦΙΛΑΚΟ.

❖ Καὶ τὸ δικό σου ΓΕΩΡΓΙΕ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΘΕΟΦΥΛΑΚΟ.

❖ Κάνεις προόδους ΓΡΗΓΟΡΙΕ ΤΣΙΛΗΜΑΓΚΟ.

❖ Καλὸ ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΠΑΛΑΜΑΝΕ τὸ ποίημά σου.

❖ Καλὸ καὶ τὸ δικό σου ΣΤΕΦΑΝΕ ΤΖΩΤΖΗ.

❖ Καὶ τὸ δικό σου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΤΣΕΛΙΚΗ.

❖ Σ' εὐχαριστῶ πολὺ μικρέ μου φίλε ΒΑΣΙΛ. Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

❖ ΑΠΟΣΤΟΛΕ ΚΩΝ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΕ. Καὶ τὰ δύο εἶναι δικά σου. Τὸ ἕνα χαρισμένο ἀπὸ ἐμέ. Γιατί λοιπὸν ἀνησυχεῖς;

❖ Τὸ ψευδώνυμό σου ἐγκρίθηκε ὅπως εἶδες ΑΓΓΕΛΑ ΑΡΝΑΟΥΤΟΓΛΟΥ ἀλλὰ μὲ μικρὴ διόρθωση.

❖ Μὰ δὲν ἀπαντῶ σὲ ὅλους ΖΗΝ. ΣΓΟΥΡΑΚΗ; Γιατί αὐτὴ ἡ ἀνυπομονησία;

❖ Τὸ λάθος ΑΡΧΙΠΕΝΝΟΜΑΧΕ δὲν εἶναι δικό μου ἀλλὰ δικό σας. "Επρεπε νὰ μοῦ ἐπιστήσετε τὴν προσοχὴ πρῶτον· ἔπρεπε δεύτερον, νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψη σας ὅτι δὲν δημοσιεύονται ἀνυπόγραφες ἀγγελίες. Καὶ ἂν δημοσιεύτηκαν δημοσιεύτηκαν ἀπὸ τυπογραφικὴ ἀβλεψία. Καὶ τελευταῖον νὰ μὴ στέλνετε ἀγγελίες ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ προκαλέσουν μιὰ σκληρὴ τιμωρία.

Προαιρετικὲς εἰσφορὲς

'Ελάβαμε τὶς παρακάτω προαιρετικὲς εἰσφορές :

Γρηγόριος Κανιαδάκης	1.000
Παναγιώτης Καψάλης	1.000
'Αντώνιος Π. Κωνσταντόπουλος ..	2.000

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΑΛΥΣΣΙΔΑ ΛΕΞΕΩΝ

	Κ	
	Κ	
	Κ	
	Κ	
	Κ	
	Κ	
	Κ	
	Κ	
	Κ	
	Κ	
	Κ	
	Κ	
	Κ	

Σὲ κάθε τετράγωνο νὰ τοποθετηθῆ καὶ μιὰ συλλαβή. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς κάθε λέξεως εἶναι ἡ ἴδια μὲ τὴν πρώτη συλλαβὴ τῆς ἑπομένης. Ἡ μεσαία συλλαβὴ ἀρχίζει πάντα ἀπὸ Κ.

1. Ἀραβικὸ ἀνάκτορο τῆς Σεβίλλης.
2. Μοιάζει μὲ ἐλάφι.
3. Τῆς Ἑλλάδας, δὲν ἀναγνωρίσθηκαν ἀπὸ τοὺς Συμμάχους.
4. Ἔτσι μένουν τὰ φύλλα πολλῶν βιβλίων.
5. Δέμα.
6. Πρωτεύουσα στὴν Ἀσία.
7. Εἶδος ἀντιλόπης τοῦ Κογκό.
8. Λύπη, θλίψη.
9. Χωρὶς ὄρεξη.
10. Πανάδα.
11. Εἶναι πιὸ συχνὰ στὰ γυναικεῖα μάτια.
12. Δὲν μποροῦν νὰ μᾶς βλάψουν.
13. Αὐτὸς ὅμως μπορεῖ νὰ μᾶς κάνη κακό.

(Ἀπ, τὴ συλλογὴ τοῦ Ἠλ. Γ. Χουλιάρα — Ἄρτα).

2) ΑΠΡΟΟΠΤΑ

Ἕνας Ἕλληνας δὲν τὸ ἔχει ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὸ ἔχουν. Ἕνας Ἰταλὸς τὸ ἔχει, ὅλοι ὅμως οἱ Ἰταλοί, δὲν τὸ ἔχουν. Τί εἶναι;

(Ἀπ' τὴ συλλογὴ τοῦ Στέλιου Ἀθ. Κυριακίδη — Σέδες Θεσσαλονίκης).

3) ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΙΦΟΣ

Τὸ προβατάκι τὸ μικρὸ
ἑνώθηκε μὲ γράμμα
ἀνέβασε τὸν τόνο του
κι' ἔτσι στὸ δάσος μόνο του
εὑρέθηκ' ἐν τῷ ἅμα.

(Ἀπ' τὴ συλλογὴ τοῦ Στυλ. Μπουτακοπούλου — Ἀνδάνεια Μεσσηνίας).

4) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΤΡΙΑΙΝΑ

Νὰ τοποθετηθοῦν στὰ κενὰ τετράγωνα οἱ ἀριθμοί:

1, 1, 2, 2, 2, 3, 6, 7, 8, 8, 9, 9, 10, 10, 11, 13, 14, 15 καὶ 18, ὥστε ὁριζόντια καὶ κάθετα νὰ δίνουν ἄθροισμα 40.

(Ἀπ' τὴ συλλογὴ τοῦ Ἀιτ. Πατέλη — Σουφλί).

5) ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Μὲ τὰ ἀρχικὰ τῶν παρακάτω ἱστορικῶν ὀνομάτων ποὺ ζητοῦμε, θὰ βρῆτε μιὰ ἱστορικὴ θέση, ἂν βέβαια ξέρετε ἱστορία:

1. Νομοθέτης τῆς ἀρχαιότητος. 2. Περίφημος γιὰ τὴ δικαιοσύνη του. 3. Ὁ πρῶτος Ἕλληνας ποὺ εἶπε τὸ «ὄχι». 4. Ἥρωας τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. 5. Στρατηγὸς τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν. 6. Ἀρχαῖος ρήτορας. 7. Περίφημος φιλόσοφος.

(Ἀπ' τὴ συλλογὴ τοῦ Κωνστ. Σ. Χατζησταύρου).

6) ΕΛΛΕΙΠΟΣΥΜΦΩΝΟ

. . ω . ι . αυ . ο .

Τοποθετῆστε τὰ σύμφωνα ποὺ λείπουν ὥστε νὰ σχηματισθῆ γνωστὸ ἀρχαῖο ρητό.

(Ἀπ' τὴ συλλογὴ τοῦ Νικ. Θ. Χατζηγεώργη — Μυτιλήνη).

7) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Ἀντωνυμία εἶναι τὸ πρῶτο μου
ἀρνητικὸ τὸ δεύτερό μου
στὸν ἄνθρωπο τὸν τίμιο
βρίσκεις τὸ σύνολό μου.

(Ἀπ' τὴ συλλογὴ τοῦ Κων. Κυριαζῆ — Χαλκίδα).

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡΙΘ. 54

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΕΤΑ: 1) Παράδεισος.— Τάξιμο 2) Τὸ δέρμα.—Ἄλγος σωματικὸ ἢ ψυχικό. 3) Μ' αὐτὸν ἡ Βασίλισσα χτίζει τὰ «Σπίτια τοῦ παιδιοῦ».—Χαρακτηρίζει τὸ περπάτημας μιᾶς ὡραίας κυρίας. 4) Πρωτεύουσα νησιοῦ τῆς Ἀν. Ἀσίας, — Τὴν ἀποφεύγουν οἱ καλοὶ μαθηταί. 5) Ἀρχαῖος νομοθέτης. —Ὑπάρχουν ἄφθονα στὴ ζούγκλα. 6) Νοσηλευτικὰ ἱδρύματα. 7) . . . . Ἀβίβ: πόλη τῆς Παλαιστίνης. 8) Δὲν εἶναι ὀρθόδοξος. 9) Ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογένειας. — Τόπος καλλιεργείας. 10) Τὸ ἔχουν τὰ ζῶα. — Τὰ πολιτικὰ κόμματα ἔχουν πολλούς. 11) Ἀνίκανη. — Βιβλικὴ πόλη. 12) Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει ἀρκετὰ τέτοια. — Ἀπαραίτητη γιὰ τὸν χειμῶνα. 13) Ἡ μεγαλύτερη ἀπ' τὶς Ἠπείρους. — Γαιανθρακοφόρος περιοχὴ τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης.

(Ἀπ' τὴ συλλογὴ τοῦ ΑΛΕΞ. ΜΑΚΡΥΛΑΚΗ — Σουφλί).

ΛΥΣΕΙΣ 53ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΠΥΡΑΜΙΔΑ

Β
Α Ε Κ
Π Α Ρ Ι Σ
Α Θ Α Ν Α Τ Η
Π Ρ Ο Μ Η Θ Ε Υ Σ

2) ΤΡΙΓΩΝΟ

Α Θ Η Ν Α
Θ Η Ρ Α
Η Ρ Α
Ν Α
Α

3) ΚΛΙΜΑΚΟΛΕΞΟ

1	Α	Ν	Α	Σ	Τ	Α	Σ	Ι	Α
2	Σ	Α	Ν	Τ	Ο	Ρ	Ι	Ν	Η
3	Α	Κ	Α	Ν	Θ	Ι	Ν	Ο	Ν
4	Σ	Α	Τ	Α	Ν	Ι	Κ	Ο	Σ
5	Π	Α	Γ	Κ	Α	Ν	Ι	Ν	Ι
6	Λ	Ο	Υ	Κ	Ι	Α	Ν	Ο	Σ
7	Χ	Α	Β	Ι	Λ	Λ	Α	Ν	Τ
8	Σ	Ο	Υ	Λ	Ε	Ι	Μ	Α	Ν

4) ΣΥΛΛΑΒΟΓΡΙΦΟΣ

Φα—Κῶς = ΦΑΚΟΣ

5) ΑΣΤΕΡΙ

Τ Π Τ
Ο Ο Ι
Λ Λ Β
Ε Λ Β Ε Τ Ι Α
Ρ Μ Δ
Ι Η Ο
Σ Σ Ν

6) ΔΙΠΛΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΙΦΟΣ

ΘΗΡΑ—ΗΡΑ—ΡΑ

7) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) Δημοσθένης. 2) Ἡδονή. 3) Μήν. 4) Νόσος. 5) Ὄσλο.

8) ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1) Παπαφλέσσας. 2) Ἔδεσσα. 3) Ρώμη. 4) Ἰνδός. 5) Ἅγιος. 6) Νάξος. 7) Δούναβις. 8) Ρόδον. 9) Ὅμηρος. 10) Συρία. = ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ.

9) ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΣΙΤΟΣ — ΙΣΤΟΣ

10) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

ΛΑ—ΜΙ—Α=ΛΑΜΙΑ

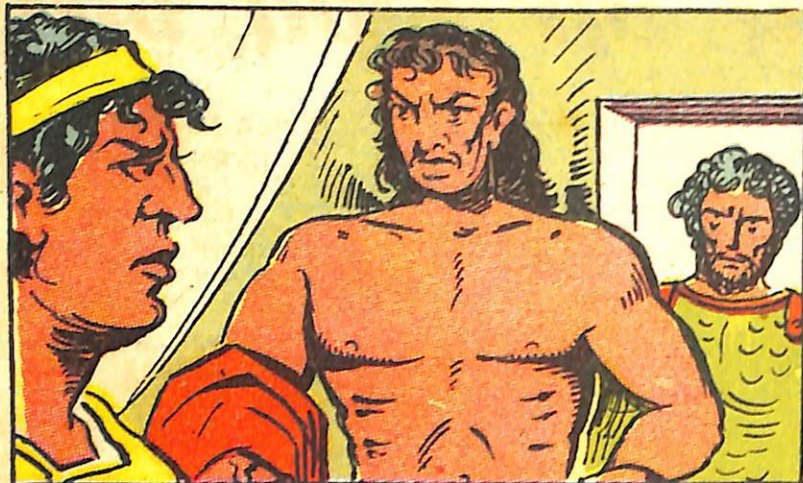
ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 53

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΛΥΣΣΑ — ΑΩΡΟΝ. 2) ΙΟΚΑΣΤΗ. 3) ΠΑ—ΣΟΦΙΑ—ΥΣ. 4) ΙΝΑ—ΗΡΑ—ΑΛΟ. 5) ΣΑΛΑ—ΑΓΙΣ. 6) ΞΥΛΟΚΟΠΟΣ. 7) ΧΙΟΣ—ΟΝΤΑ. 8) ΡΩΣ—ΑΝΑ—ΑΗΡ. 9) ΕΣ—ΑΛΙΚΗ—ΣΑ. 10) ΠΛΗΣΙΟΝ. 11) ΣΙΤΟΣ—ΣΒΗΝΩ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΛΕΠΙΣ—ΧΡΕΟΣ. 2) ΑΝΑΞΙΟΣ. 3) ΣΙ—ΣΟΥΛΑ—ΠΤ. 4) ΣΟΣ—ΑΛΣ—ΑΛΟ. 5) ΑΚΟΗ—ΑΛΗΣ. 6) ΑΦΡΙΚΑΝΙΣ. 7) ΑΣΙΑ—ΑΚΙΣ. 8) ΩΤΑ—ΑΠΟ—ΒΟΗ. 9) ΡΗ—ΑΓΟΝΑ — ΝΗ. 10) ΥΛΙΣΤΗΣ. 11) ΝΗΣΟΣ—ΑΡΑΙΩ.

Σημ. — Στὸ σταυρόλεξο 53, στὸ 10 ὁριζοντίως εἶχε γραφῆ κατὰ λάθος «δὲν εἶναι μικρά», ἐνῶ ἔπρεπε νὰ γραφῆ «δὲν εἶναι μακρυά».

ΜΕ ΤΗ ΔΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΑΘΙ

85 Δὲν εἶχε καλὰ καλὰ προφτάσει νὰ κηδέψῃ μεγαλόπρεπα τὸν πατέρα του ὁ Ἀλέξανδρος, κι' ἄρχισαν νὰ φτάνουν ἀπὸ παντοῦ τὰ δυσάρεστα νέα.

—Ὁ Ἄτταλος στὴ Μικρασία ἐπαναστάτησε.

—Οἱ Ἰλλυριοὶ καὶ οἱ Παίωνες καὶ τ' ἄλλα βάρβαρα ἔθνη ἄρχισαν τὶς ληστρικές τους ἐπιδρομές!

—Ὁ Δημοσθένης ξεσήκωσε πάλι τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Θηβαίους.

Ὁ Ἀλέξανδρος ποὺ δὲν εἶχε καλὰ καλὰ κλείσει τὰ εἴκοσι χρόνια του, βρέθηκε ἔτσι σὲ δύσκολη θέση. Κι' ὅμως δὲν τάχασε.

—Θὰ τοὺς δείξω, φώναξε, πὼς δὲν ἄλλαξε τίποτα στὴ Μακεδονία παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλιᾶ της.

86 Ἀμέσως κάλεσε σὲ συμβούλιο τοὺς παλιοὺς ὑπουργοὺς ποὺ τιμοῦσε ὁ πατέρας του.

—Τί μὲ συμβουλεύετε; εἶπε. Ἔχω ἐμπιστοσύνη στὴν ἀφοσίωσή σας. Ἔλα, Ἀντίπατρε, λέγε πρῶτος.

—Λυποῦμαι ποὺ ζῶ, ἐνῶ πέθανε ὁ Βασιλέας ἀπὸ τὸ χέρι ἑνὸς δολοφόνου, εἶπε ὁ Ἀντίπατρος. Ὅσο γιὰ τὴ συμβουλὴ ποὺ μοῦ ζήτησες, νεαρὲ βασιλιᾶ μου τοῦτο σοῦ λέω: Δάμασε μέσα στὶς φλέβες σου τὸ ἀφὺ αἷμα τῶν εἴκοσι χρόνων! Συμπεριφέρου μὲ σύνεση. Δόσε τόπο στὴν ὀργὴ καὶ προσπάθησε νὰ πετύχῃς ἕνα συμβιβασμὸ μὲ τοὺς γύρω λαούς. Δεῖξε τους προπαντὸς πὼς δὲν ἔχεις φιλοδοξία νὰ τοὺς σκλαβώσῃς.

87 —Ἔτσι θὰ κάμω, Ἀντίπατρε, μὰ θἄμαι κι' ἕτοιμος νὰ χτυπήσω τὴν ἀνταρσία. Ὁ Παρμενίων βρίσκεται κιόλας στὴ Μικρασία καὶ θὰ μοῦ συγυρίσῃ τὸν Ἄτταλο. Κι' ἐδῶ θἄμαι ἐγὼ ἀρχιστράτηγος. Δὲ τὰ λογαριάζω τὰ βάρβαρα ἔθνη τῆς Θράκης. Ἡ μόνη τους δύναμη εἶναι ἡ ληστεία. Θὰ στρέψω τὴν προσοχή μου στους Ἕλληνες. Ἂν δεχτοῦν νὰ συνεκστρατεύσουν μαζί μου γιὰ τὴ μεγάλη ἐκδίκηση πούχε θέσει σκοπὸ τῆς ζωῆς του ὁ Φίλιππος, θὰ τοὺς λογαριάζω σὰ φίλους κι' ἰσότιμους. Καὶ τὸ εὔχομαι γιατὶ δὲ μ' ἀρέσει νὰ πολεμῶ τοὺς ὁμόφυλους. Ἂν μὲ πάρουν ὅμως γιὰ παιδαρέλι, καὶ βάλουν στὸ νοῦ τους νὰ παραβοῦνε τοὺς ὅρκους, ἀλλοίμονό τους.

88 Ἀμέσως ἔβαλε σὲ πράξη τὰ σχέδιά του... Πῆγε στὴ Θεσσαλία σὰ φίλος, μὰ πῆρε μαζί του καὶ δύναμη ἀρκετή... Οἱ Θεσσαλοὶ εἶχαν φράξει τὸ πέρασμα στὰ Τέμπη, μὰ ὁ στρατὸς τοῦ Ἀλέξανδρου ροβόλησε ἀπὸ τὴν Ὄσσα, πηδώντας ἀπὸ κορφὴ σὲ κορφὴ κι' ἀπὸ βράχο σὲ βράχο, καὶ κανοντας σκαλοπάτια μὲ μηχανές. Ἔτσι πότε μὲ τὸ καλό, πότε μὲ τὴ βία, ὁ Ἀλέξανδρος κέρδισε πάλι τοὺς Θεσσαλούς.

—Εἴμαστε ἀπὸ τὸ ἴδιο τρισένδοξο γένος, τοὺς ἔλεγε, ἀπ' τὸ γένος τοῦ Ἀχιλλέα. Ἂς φανοῦμε ἀντάξιοι τῆς μεγάλης καταγωγῆς μας.

Τὸ παράδειγμα τῆς Θεσσαλίας φόβισε τοὺς ἄλλους ποὺ ἀνανέωσαν τὴ συνθήκη.

89 Ὁ Ἀλέξανδρος ἀφοῦ πέρασε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τὴν Ἑλλάδα ἀνανεώνοντας τὶς συνθῆκες καὶ δένοντας νέες φιλίες, ἔφτασε τέλος στὴν Κόρινθο ὅπου θὰ γινόταν ἕνα νέο συνέδριο πανελλήνιο γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ τὸν τίτλο τοῦ Ἀρχιστράτηγου ὅλης τῆς Ἑλλάδας.

Ὅλοι ἔστειλαν πρέσβεις ἀκόμα κι' οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Θηβαῖοι. Οἱ μόνοι ποὺ ἔλαμψαν μὲ τὴν ἀπουσία τους ἦταν οἱ Σπαρτιᾶτες.

—Τὰ πάτρια ἔθιμα, μήνυσαν στὸν Ἀλέξανδρο, δὲ μᾶς ἐπιτρέπουν ν' ἀκολουθοῦμε τοὺς ἄλλους, παρὰ νὰ στρατηγοῦμε τῶν ἄλλων.

—Εἶστε ἐλεύθεροι τότε νὰ μείνετε στὴν πατρίδα σας, ἀποκρίθηκε ὁ γιὸς τοῦ Φιλίππου.

90 Ὁ Ἀλέξανδρος ἀφοῦ τέλειωσε τὸ Συνέδριο, ἔμεινε στὴν Κόρινθο λίγες μέρες γιὰ νὰ χαρῇ τὴ ζωὴ τῆς μεγάλης καὶ πλούσιας πολιτείας. Ἐξ ἄλλου γιὰ νὰ τὸν δοῦν καὶ νὰ τὸν γνωρίσουν ἦρθαν στὴν Κόρινθο ἀπὸ κάθε γωνιὰ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς καλλιτέχνες, φιλόσοφοι, ποιητὲς καὶ πολιτικοὶ κι' ὅλοι τὸν τιμοῦσαν καὶ σπρώχνονταν γύρω του, νὰ μιλήσουν μαζί του, νὰ δοῦν τὴ σοφία του καὶ τὴ σύνεσή του ποὺ τὴν ὑμνοῦσε ὅλη ἡ Ἑλλάδα. Μονάχα ὁ Διογένης, ὁ ξακουστὸς κυνικὸς φιλόσοφος, ποὺ τότε ζοῦσε στὴν Κόρινθο δὲν παρουσιάστηκε στὸν Ἀλέξανδρο.

—Ποῦ εἶναι τὸ σπίτι τοῦ Διογένη; ρώτησε κάποια μέρα. Ἀφοῦ δὲν ἔρχεται αὐτὸς σὲ μένα, θὰ πάω ἐγὼ νὰ τὸν χαιρετήσω. (Συνεχίζεται)